

Προβλήκη εἰς τὸ 18 ἄρθρο. Συντάγματος.

Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἂν αὕτη δὲν ἐκτελεσθῇ
ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως μεταβάλλε-
ται αὐτοδικαίως εἰς ισόβια δεσμά.

Χρ. Γ. Μεϊτάνης
Βουλευτῆς Ἀχαϊοῦ ἡλίδος.

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Ἐπὶ τοῦ ἀρθρου 18 τοῦ Συντάγματος

«..... ἡ θανατικὴ ποινὴ καταργεῖται ἀπολύτως».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαρτίου 1911.

Εὐάγγελος Γεωργιάδης
Βουλευτὴς Εὐβοίας

Ἄρθρον 82.

Τὸ ἄρθρον 82 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Ὁ Βασιλεὺς μόνον τῇ συγκαταθείσῃ τῆς Βουλῆς δύναται νὰ ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις, ἢ νὰ χορηγήσῃ εἰς τοῦτον ἀμνηστίαν ἐπὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων».

Περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Τὰ ἄρθρα 83—86 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, καταργηθέντα διὰ τοῦ νόμου ΠΒ' τῆς 25 Νοεμβρίου 1865, τοῦ ψηφισθέντος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 108 τοῦ Συντάγματος, ἐπανέρχονται ἐν ἰσχύϊ, τροποποιούμενα καὶ συμπληρούμενα ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρον 83.

«Καθίσταται σῶμα συμβουλευτικὸν καὶ διοικητικὸν ὀνομαζόμενον «Συμβούλιον Ἐπικρατείας» ἑδρεῖον ἐν Ἀθήναις καὶ ἔργον ἔχον: α') τὴν παρασκευὴν καὶ βάσανον τῶν νομοσχεδίων, καὶ τῶν νομοθετικῶν ἢ τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδιδομένων διαταγμάτων· β') τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑπαχθισομένων αὐτῷ διαφορῶν τοῦ ἀμφισβητούμενου διοικητικοῦ, καὶ γ') τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀνώτατης πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας περὶ τούτου διατάξεις τῶν ἐκδοθησομένων νόμων».

Ἄρθρον 84.

«Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἡ παρασκευὴ ἢ βάσανος τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαχθισομένων εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχεδίων. Τὰ μὴ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐπεξεργασμένα κυβερνητικὰ νομοσχεδία, ὡς καὶ αἱ παρὰ Βουλευτῶν ὑποβαλλόμεναι προτάσεις νόμων, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, παραπέμπονται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ ταύτης εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ὡσαύτως ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παραπέμπῃ ἐκ νέου εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς τροπολογηθέντα νομοσχεδία.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, λαβὼν τὰ ὡς εἴρηται διαβιβάσθέντα εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοσχεδία, θέλει μελετᾶ τὰς διατάξεις αὐτῶν καὶ διαβιβάζει τὴν ἐφ' ἐκάστης τούτων γνώμην του εἰς τὴν Βουλὴν διὰ λεπτομεροῦς ἐκθέσεως ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν. Κατ' ἐξαιρέσιν ἐν κατεπειγούσαις περιστάσεσιν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ συντέμνῃ τὴν προθεσμίαν μέχρι τριῶν ἡμερῶν.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν διατάξεων νομοσχεδίου τινὸς γνώμην του ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ἡ Βουλὴ προβάλλει καὶ ἄνευ ταύτης εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου».

Ἄρθρον 84 δις.

«Οὐδὲν Βασιλικὸν Διάταγμα κατὰ νομοθετικὴν ἐντολὴν ἢ ποδὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδίδεται, ἂν μὴ προηγουμένως προκληθῇ ἐπὶ τούτου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἥτις ὁμῶς δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.

Ὁ Ὑπουργός, προκαλῶν τὴν γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τάσσει αὐτῷ πρὸς τούτο προθεσμίαν τοῦλάχιστον ὀκτὼ ἡμερῶν, εἰς κατεπειγούσας δὲ περιστάσεις τοῦλάχιστον τριῶν. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ Διάταγμα ἐκδίδεται καὶ ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

"Άρθρον 91.

Δικαστικάι επιτροπαί καὶ ἑκτακτα Δικαστήρια
ὕφ' οἷονδήποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθῶσιν.

Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει διὰ τὴν περίπτωσιν
ἐμπολέμου καταστάσεως ἢ γενικῆς ἐνεκεν ἐξωτερικῶν
κινδύνων ἐπιστρατεύσεως τὰ τῆς προσωρινῆς, ἐν ὅλῳ
ἢ ἐν μέρει, ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων
τῶν ἁρθρῶν 5, 6, 10, 11, 12, 14, 20 καὶ 93 τοῦ
Συντάγματος, τὰ τῆς κηρύξεως τῆς καταστάσεως
πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας
ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων. Ὁ νόμος ~~οὗτος~~ δὲν δύναται
νὰ μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῆς πρὸς ἐφαρ-
μογὴν τούτου συγκαλουμένης Βουλῆς.

Ὁ νόμος οὗτος τίθεται κατὰ πάσας ἢ τινὰς μό-
νον αὐτοῦ διατάξεις εἰς ἐφαρμογὴν καθ' ὅλην τὴν
Ἐπικράτειαν ἢ μέρος αὐτῆς διὰ Β. Διατάγματος
ἀδείας τῆς Βουλῆς ἐκδιδομένου.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς ὁ ~~ἐν ἐδαφίῳ~~ ~~ἢ~~ ~~εἰδικὸς~~
νόμος δύναται νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἄνευ ἀδείας
τῆς Βουλῆς διὰ Β. Διατάγματος προσυπογεγραμμέ-
νου ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Διὰ
τοῦ αὐτοῦ Β. Διατάγματος καὶ ἐπὶ πεινῇ ἀκύροτη-
τος αὐτοῦ, συγκαλεῖται ἡ Βουλὴ ἐντὸς 5 ἡμερῶν καὶ
ἂν ἔτι ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, ὅπως διὰ
πράξεως αὐτῆς ἀποφασίσῃ τὴν διατήρησιν ἢ ἄρσιν
τῶν ὁρισμῶν τοῦ Β. Διατάγματος. Ἡ βουλευτικὴ
ἀσυλία τοῦ ἁρθρου 63ου ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως
τοῦ Β. Διατάγματος.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Διατάγματος τούτου προκειμένου
μὲν περὶ πολέμου δὲν ἐκτείνεται πέραν τῆς λήξεως
αὐτοῦ, προκειμένου δὲ περὶ ἐπιστρατεύσεως αἴρεται
αὐτοδικαίως μετὰ δέμηνον ἂν ἐν τῷ μεταξύ δὲν παρα-
ταθῇ ἢ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀδεία πάλιν τῆς Βουλῆς.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἡ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀναγνώρισις τῆς ἀνάγκης λήψεως μέτρων συντόνων πρὸς ἀποφυγὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἐκρήξεως καὶ παρ' ἡμῖν τοῦ Ἑργατικοῦ Ζητήματος, δικαίως ἐπευφημήθη οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῶν ἐργατικῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ Ἑργατικὸν Ζήτημα νηπιᾷζει, ἐνεκεν καθαρῶς οἰκονομολογικῶν καὶ κλιματολογικῶν συνθηκῶν, ἀλλ' ἡ ἀπὸ τινος χρόνου παρατηρουμένη ἐργατικὴ κίνησις ἀνὰ τὰ μεγαλειότερα καὶ βιομηχανικώτερα κέντρα τῆς Ἑλλάδος, μολονότι στερεῖται ὠρισμένης κατευθύνσεως, εὐλόγως δύναται νὰ ἀνησυχήσῃ τὴν Πολιτείαν ἂν οὐχὶ πρὸς τὸ παρόν, πάντως ὅμως εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον, καὶ δικαιολογεῖ τοὺς φόβους ὑφ' ὧν δικαίως συνεχόμεθα περὶ ἀνεπανορθώτων διὰ τὸ Κράτος συμφορῶν ἐξ ἀκαταλλήλου ἢ ἰδιοτελοῦς ἐν τῷ μέλλοντι κατευθύνσεως τῶν ἡγουμένων ἐν τῇ κοινωνιστικῇ ταύτῃ κινήσει.

Λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι παρ' ἡμῖν εὐτυχῶς οὔτε ὅ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἀριθμὸς τῶν ἀνεστίων παρατηρεῖται, οὔτε καθ' ἡμᾶς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος θέλει καταστῇ πρόσφορον πρὸς ὑποδοχὴν ἄκρας ἀνατρεπτικῶν ἢ ἀναρχικῶν ἰδεῶν, αἰτίνες ἀλλαγῆς ἀποτελοῦσι τὸ ἀναγκαῖον παρακολούθημα τῆς ὀξύτατης πενίας καὶ τῆς παραγνωρίσεως τῶν ἐργατικῶν δικαίων, τὸ Κράτος ἐνεργοῦν πρόληπτικῶς ὑπὲρ τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς ἐργασίας ἀναφυομένων διαφορῶν ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ καὶ τῆς ἀποσοδήσεως κοινωνικῶν συγκρούσεων δὲν ἐκπληροῦ μόνον μίαν τῶν πρωτίστων αὐτοῦ ὑποχρεώσεων πρὸς τὸν μεγαλειότερον συντελεστὴν τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας, οἷος εἶνε ὁ ἐργάτης, ἀλλὰ καὶ ἔργον εὐνοήτου κυβερνητικῆς προνοίας. Ἡ εἰσαγωγὴ καὶ παρ' ἡμῖν τοῦ Πολιτειακοῦ Κοινωνισμοῦ θὰ ἡμβλυνεν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ὀξύτητα κοινωνικῶν ἐν τῷ μέλλοντι ἐξεγέρσεως ὥστε αὐταὶ νὰ καταστῶσιν ἐντελῶς ἀκίνδυνοι διὰ τὸ Κράτος.

Ἡ παντελής ὄθεν παρ' ἡμῖν ἑλλειψις Ἑργατικῆς Νομοθεσίας (ἀποτελούσης τὸ κυριώτερον μέλημα τῶν μᾶλλον εὐῆγμένων Κρατῶν) ἀναπληρουμένη αὐτοβούλως ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐργατικῶν ὁμάδων ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ἢ πίεσιν μιᾶς Ἀπεργίας, πρὸς ἀναγνώρισιν ἐκάστοτε ἀμφισβητουμένων ἐργατικῶν δικαίων, εὐλόγως κατακρίνεται παρὰ πάντων τῶν ποθούντων βελτίονα μεταλλαγὴν τῶν ἐργατικῶν καθόλου συνθηκῶν. Καὶ ἀκριβῶς διὰ τοὺς λόγους τούτους, τόσον ἡ ἐπισήμως ἐξαγγελθεῖσα ὑπόσχεσις περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς θεσμοθετήσεως καὶ παρ' ἡμῖν Ἑργατικῶν Νόμων, ὅσον καὶ ἡ ἐν τῷ νεοτεύκῳ Ὑπουργεῖῳ παρασκευαζομένη ἐργασία ἀσφαλῶς προοιωνίζονται τὴν ἀφετηρίαν νέας εὐέλπιδος ἐργατικῆς περιόδου.

Θεωροῦντες ἐξ ἄλλου ὡς ἐργάτας, οὐχὶ μόνον τοὺς χειρόνακτας τῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀγρότας γεωργοὺς ἤτοι τὰ 9)10 περίπου τοῦ ὅλου πληθυ-

σμού τῆς Ἑλλάδος, εὐκόλως κατανοοῦμεν ὅποιαν ἐπί-
δρασιν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς προόδου τῆς χώρας ἡ
ἐγκαινίασις καὶ παρ' ἡμῖν Ἑργατικῆς καὶ Γεωργικῆς
πολιτικῆς.

Ἀλλ' ἵνα καταδηλωθῇ ἐπισημότερον ἡ κεντρικὴ
αὕτη μεταβολὴ τῶν περὶ Ἑργάτου κρατουσῶν ἰδεῶν,
καὶ ἵνα μὴ τὸ ἔργον τοῦτο τῆς γεωργικῆς καὶ ἐργα-
τικῆς ἀναπλάσεως τοῦ τόπου προσκρούσῃ εἰς πείσμο-
νας τοῦ κεφαλαίου ἀντιδράσεις καὶ ἀρξάμενον ὑπο-
λειφθῇ καθ' ὁδὸν ἐξ οἰασθήποτε εὐνοήτου αἰτίας, καὶ
ἀκριβῶς εἰπεῖν ἵνα ἡ Κυβερνητικὴ πρόνοια τῆς ἀνυ-
ψώσεως καὶ προστασίας τοῦ Ἑλλήνου ἐργάτου ἀσκή-
ται οὐχὶ ἐφημέρως, ἀλλὰ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως,
ἐπάναγκες ὅπως ἡ Διπλῇ Βουλῇ ἐν τῇ ἀναθεωρήσει
τοῦ Συντάγματος πιστοποιήσῃ τὴν σαφῶς ἐκδηλω-
θεῖσαν κοινωνικὴν ἀνάγκην Ἑργατικῆς Νομοθεσίας
θεσπίζουσα ἰδιαίτερον ἄρθρον περὶ Ἑργάτου καὶ Ἑρ-
γασίας ἐξ οὗ ἀριδῆλως θὰ προκύπτῃ ἐν ἀντιθέσει πρὸς
τὸ παρελθὸν ὅτι τὸ Κράτος ἀπεφάσισεν ἐφεξῆς νὰ ἀκο-
λουθήσῃ, νέαν πολιτικὴν ὁδὸν ἐγκολπούμενον καθαρῶς
Ἑργατικὴν καὶ Γεωργικὴν πολιτικὴν καὶ ὑποσχόμε-
νον ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ἐμφάνισιν πλήρους ὑπὸ τὴν
Διπλῇ ταύτην ἔννοιαν Προγράμματος.

Διερμηνεῖς τῶν λαϊκῶν πόθων γιγνομένη ἡ Δι-
πλῇ Βουλῇ τόσον ἐμρανῶς ἐκδηλωθέντων, κατὰ τε
τὴν Ἐπανάστασιν τῆς 15 Αὐγούστου 1909 καὶ
κατὰ τὰς ἐναγχος ἐκλογὰς διὰ τῆς ἐκλογῆς γνη-
σίων ἐργατικῶν Βουλευτῶν ὀφείλει ἐπισημοποιεῖσα
τὴν νέαν πολιτικὴν περὶ ἐργάτου ἀντίληψιν νὰ ἀνα-
γράψῃ οἰοεῖ ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τοῦ Συντάγματος
τὸ δικαίωμα τοῦ Κράτους ὅπως ἐπεμβαίνει πρὸς πρό-
ληψιν κοινωνικῶν καὶ ἀγροτικῶν κρίσεων καὶ συγκρού-
σεων ὑπὲρ τοῦ ἐργάτου, διὰ τῆς ἐν τῷ Συντάγματι
ἀναγραφῆς τοῦ κάτωθι ἁρθροῦ ὑποτυποῦντος τὴν ἐν
τῷ παρόντι συντελεσθεῖσαν μεταβολήν.

Ἄρθρον εἰδικὸν περὶ ἐργάτου.

Ὁ ἐργάτης ἐν Ἑλλάδι, ὡς μέγας παράγων τῆς
κοινῆς εὐημερίας διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ
Κράτους, ἀναλαμβάνοντος νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτὸν
καλὸν βίον, διὰ καταλλήλων νόμων καθορίζοντων τὰς
ῥας τῆς ἐργασίας, κατ' εἶδος, φύλον, ἡμέραν καὶ
ἡλικίαν, ἐξασφαλιζομένης ἅμα τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἡθι-
κῆς διεξαγωγῆς ἐκάστης παραγωγικῆς ἐργασίας, τὰ
τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐργάτου, τὰς ἐξ ἀτυχημάτων ἀπο-
ζημιώσεις ὡς καὶ τὰς συντάξεις αὐτῶν. Τὸ Κράτος
ἐπεμβαίνει πρὸς πρόληψιν ἀγροτικῶν κρίσεων καὶ
συγκρούσεων ὑπὲρ τοῦ γαιοκτῆμονος δύναται νὰ ἐπι-
βάλῃ τὴν ἀπαγόρευσιν ὠρισμένου εἶδους καλλιεργείας
ἢ τὸν περιορισμὸν αὐτοῦ δι' ἀναγκαστικῆς ἐκρίζω-
σεως, καὶ ὑποχρεοῦται νὰ προνοήσῃ πρωτίστως περὶ
βαθμιαίας ἄρσεως πάσης ἐμμέσου φορολογίας εἰς εἶδη
τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τῶν ἐργατῶν.

Ἀθήνησι τῇ 25 Μαρτίου 1911.

Ὁ Βουλευτὴς Ἀχαϊολίδος

Ἀνδρ. Καφετζόπουλος

84, 11
Ἐκδόσις ἐκδοτικῆς ἐταιρείας 1/84. καὶ ἀπὸ τῆς ἐταιρείας ἀποστέλλεται
ἐκδόσις ἐκ. 2/85. ἡ δὲ ἐκδοτικὴ ἐταιρεία ἀποστέλλεται
(σφ. ἀποστέλλεται)

Πρὸς τὴν Βουλὴν.

Ἐπειδὴ ἐνδεχόμενον εἰς τὸ μέλλον τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας νὰ ποιήσῃται κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ καὶ παράσῃ δυσχερείας εἰς τὴν Κυβέρνησιν, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω τὴν ἐξῆς τροπολογίαν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ καταργήσῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Ἀπριλίου 1911.

Σπύρος Κ. Ἰγγλέσις

Βουλευτὴς ἐκ Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης

Ἄρθρον «95ον.»

Φρονῶ ὅτι τὸ 95ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος πρέπει νὰ διατυπωθῇ οὕτω.

«Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ τοῦ τύπου δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων»

διαγραφομένης τῆς τελευταίας περιόδου ταύτης:
«ὡςάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Ὁ Βουλευτὴς Λακωνίας

Ἰω. Πατσουράκος.

Ἄρθρον 95.

Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ὡσαύτως καὶ τὰ τοῦ τύπου, πλὴν τῶν ἀφορώντων τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν μὴ δημοσίων ὑπαλλήλων.

Κ. Γόντικας.

Εἰς τὸ ἄρθρ. 95 τοῦ Συντάγματος, προσθήκη :

«Ἐπίσης αἱ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πλημμελήματος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.»

Π. Ἀραβαντινὸς

Τὸ ἄρθρον 95 τοῦ Συντάγματος τροπολογεῖται ὡς ἑξῆς.
«Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων.
Τὰ δὲ τὰ τοῦ τύπου ὑπὸ εἰδικῶν δικαστηρίων ἐνόρκων.

Εἰς τὰ Πλημμελειοδικεῖα ὑπάγονται

- 1) Τὰ κατὰ τῆς δημοσίας ἠθικῆς ἐγκλήματα.
- 2) Τὰ ἀφροῶντα τὴν συκοφαντίαν κατὰ ἰδιωτῶν.
- 3) Τὰ τῆς ἐξυβρίσεως κατὰ παντὸς προσώπου.
- 4) Τὰ προσβάλλοντα τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ.

5) Ἐν περιπτώσει ἀποδόσεως ἐγκληματικῆς τιμῆς πρὸς
ξένους κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ κατὰ παντὸς προσώπου
ἐνεργούντος ὑπὸ δημόσιον χαρκατῆρα, σχετικῶς πρὸς τὰ
ἔργα τῆς ὑπηρεσίας του ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀλη-
θείας δι' ὅλων τῶν νομίμων μέσων ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων.

6) Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἐπὶ ἐγκλημάτων καθ' ἃ ἐπι-
τρέπεται ἡ τῆς ἀληθείας ἀπόδειξις κατὰ τ' ἄνωτέρω, δὲν
δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ κεχωρημένης τῆς δημοσίας ἀγωγῆς·
ἀποσβέννεται δὲ αὐτοδικῶς ἐπὶ τῇ ἀποσβέσει τῆς δημο-
σίας ἀγωγῆς.

7) Ἡ δημοσίευσις πρακτικῶν στενογραφημένων ἢ ἀνα-
λυτικῶν καὶ εἰδικῶν τοῦ τύπου ἐπιτρέπεται μόνον ἀδείᾳ
τοῦ Προέδρου.

Ὁ ἐξ Αἰτωλοκαρνανίας βουλευτῆς

Ἀθαν. Τριγώνης

Πρὸς τὴν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν.

Ἡ παρ' ἡμῶν, ἀτυχῶς, παρατηρουμένη ἑλλειψις πάσης τάξεως, φειδοῦς καὶ μεθόδου περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, οὐσιωδῶς παρακωλύει τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν τοῦ Κράτους.

Τὸ κακὸν δύναται, κατ' ἐμέ, νὰ ἐκλίπη ἂν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Βελγίῳ καὶ Ἰταλίᾳ κρατούντων, εὐρυνοθῇ ἡ δικαιοδοσία τοῦ Ἐλεγκτικοῦ ἡμῶν Συνεδρίου ἡ δὲ κατάρτησις αὐτοῦ ἀνατεθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν. Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου μέτρου ἐξασφαλίζεται εἰς τὸ Συνέδριον πραγματικὴ ἀνεξαρτησία ἀπέναντι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἀμφότεραι αἱ ὑποδεικνύμεναι μεταρρυθμίσεις τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὡς οὗτος ἰσχύει ἐν Ἑλλάδι, εἰσὶ θεμελιώδεις, σκόπιμον ἤθελεν εἶσθαι ὅπως, χάριν μείζονος ἀσφαλείας, περιφρουρηθῶσι διὰ συνταγματικῆς ἐγγυήσεως.

Ὅθεν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω ὅπως, εὐθὺς πρὸ τοῦ κεφαλαίου περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας, παρεμβληθῇ ἐν τῷ ἀναθεωρουμένῳ Συντάγματι ἄρθρον ἔχον οὕτω :

Περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

«Εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἀνατίθεται ἡ περὶ τῆς »τηρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ μέριμνα, »καὶ ἡ ἐξακριβώσις τῆς νομιμότητος τῶν ἀναλαμβανόμενων »εἰς βάρος τοῦ Κράτους, ὑπὸ τῶν διαταχτῶν, ὑποχρεώσεων, »συνεπαγομένων δαπάνων».

«Τὰ ἰσόβια μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐκλέ- »γονται ὑπὸ τῆς Βουλῆς».

«Εἰδικὸς νόμος θέλει ρυθμίσει τὰ τῆς ἐνασχήσεως τῆς »ὡς εἴρηται δικαιοδοσίας τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου».

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3ῃ Μαΐου 1911.

Ὁ ἐκ Λακωνίας Βουλευτὴς
Ἰωάννης Ἀθηνογένης.

6^η Τροικία 6 βη

Ἄρθρον 88.

«Οἱ Ἀρεοπαγῖται, Ἐφέται καὶ Πρωτοδίκαι εἰσὶν ἰσό-
βιοι. οἱ δὲ Εἰσαγγελεῖς, Εἰρηνοδίκαι, εἰδικοί πταισματοδί-
και, γραμματεῖς τῶν δικαστηρίων, συμβολαιογράφοι, φύλακες
ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται
αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι. Οἱ ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος ἀπο-
λαύοντες δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν
ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως, εἴτε κατ' ἀκολουθίαν ποινικῆς
καταδίκης εἴτε ἐνεκα πειθαρχικῶν παρὰπτωμάτων, νόσου ἢ
ἀνεπικραΐας, βεβαιουμένων καθ' ὃν ὁ νόμος θέλει ὀρίσει τρό-
πον, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93.
Ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὴν συμ-
πλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζομένου ὁρίου ἡλικίας,
ὅπερ δὲν δύναται νὰ εἶνε διὰ μὲν τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πά-
γου ἀνώτερον τοῦ 75ου ἔτους, οὐδὲ κατώτερον τοῦ 65ου,
διὰ πάντας δὲ τοὺς λοιποὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους ἀνώ-
τερον τοῦ 70ου, οὐδὲ κατώτερον τοῦ 60ου».

Ἄρθρον 89.

«Τὰ προτόντα τῶν δικαστικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὀρί-
ζονται διὰ νόμου».

Ἄρθρον 90.

«Δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἀπολαύοντες ἰσοβιότητος ἢ μο-
νιμότητος τοποθετοῦνται, μετατίθενται, προάγονται καὶ
παύονται δι' Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτε-
λουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καθ' ὃν τρόπον
νόμος ὀρίζει».

Οἱ εἰς τὰς θέσεις τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρου καὶ
Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου προαγωγή δὲν ὑπάγεται
εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον.

α' ζου. β. β. ζ. ν

Ἄρθρον 88

«Οἱ Ἀρεοπαγῖται, Ἐφέται καὶ Πρωτοδῖκαι εἰσὶν ἰσόβιοι, οἱ δὲ Εἰσαγγελεῖς, Εἰρηνοδῖκαι, εἰδικοὶ πταισματοδῖκαι, γραμματεῖς τῶν δικαστηρίων, συμβολαιογράφοι, φύλακες ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν, εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι. Οἱ ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος ἀπολαύοντες δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως, εἴτε κατ' ἀκολουθίαν ποινικῆς καταδίκης εἴτε ἕνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, νόσου ἢ ἀνεπαρκείας, βεβαιουμένων καθ' ὃν ὁ νόμος θέλει ὀρίσει τρόπον, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 92 καὶ 93. Ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου κανονιζομένου ὀρίου ἡλικίας, ὅπερ δὲν δύναται νὰ εἶνε διὰ μὲν τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνώτερον τοῦ 75ου ἔτους, οὐδὲ κατώτερον τοῦ 65ου, διὰ πάντας δὲ τοὺς λοιποὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους ἀνώτερον τοῦ 70ου, οὐδὲ κατώτερον τοῦ 60ου».

Ἄρθρον 89

«Τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὀρίζονται διὰ νόμου».

Ἄρθρον 90

«Δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἀπολαύοντες ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος τοποθετοῦνται, μετατίθενται, προάγονται καὶ παύονται δι' Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, καθ' ὃν τρόπον νόμος ὀρίζει».

Τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 88ου.

Ἀποχωροῦσιν ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας, ἂν κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Συντάγματος, ἔχωσι συμπληρωμένην ὁ μὲν Πρόεδρος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ 68ον, οἱ δὲ Ἀρειοπαγῖται καὶ ὁ Ἀντεισαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ 65ον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Ἀγαμέμνων Σπ. ἤμαν

ΕΠΛ 89 161

Ἡ Διπλὴ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ

Ψηφίζει

Ἡ ἰσοβιότης Ἀρειοπαγιδῶν, Ἐφετῶν καὶ Πρωτοδικῶν ἀναστέλλεται μόνον ἐκείνων, καθ' ὧν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τοῦ παρόντος ἤθελον ὑποβληθῇ τῷ κ. Προέδρῳ τῆς Βουλῆς ἔγγραφοι κατηγορίαι, εἴτε ὑπὸ Βουλευτῶν, εἴτε ὑπὸ τινος τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων τοῦ Κράτους. Ἐντὸς τοῦ ἐπιόντος μηνὸς συνιστᾶται διὰ Β. Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δεκαπενταμελὲς ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ἐκ πέντε Ἀρειοπαγιδῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρ. Πάγου, δύο Ἐφετῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν, τριῶν Καθηγητῶν τῆς Νομικῆς ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς καὶ πέντε δικηγόρων ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη συνερχομένη ἐντὸς τοῦ τρίτου μηνὸς ἀποκρίνεται κατὰ πλειοψηφίαν περὶ τοῦ διατηρησίμου ἢ τῆς ἀπολύσεως τῶν κατηγορουμένων Δικαστῶν δι' ἀποφάσεως εἰδικῶς ἡτιολογημένης. Λόγος ἀπολύσεως εἶνε πᾶσα ἀνεπάρκεια νομική, ὑπηρεσιακὴ, ἠθικὴ, κοινωνικὴ, σωματικὴ, ἢ πνευματικὴ.

Ἀθῆναι 10 Μαΐου 1911.

Σ. Γαρουφαλιάς
Βουλευτὴς Ἀρτης

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 102 τοῦ Συντάγματος.

Ἀντὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 102οῦ τοῦ Συντάγματος, ἥτις, ἐκλιπόντος τοῦ λόγου δι' ὃν ἐθεσπίσθη, ἐξαλειπτέα τυγχάνει, δέον νὰ τεθῇ διάταξις περὶ ἀναστολῆς ἐφ' ὠρισμένον χρόνον τῆς ἰσοδιότητος καὶ μονιμότητος τῶν ἐν τῷ ἀρθρῷ 88ῳ διαλαμβανομένων δικαστικῶν προσώπων, ἀναγκαίως θεωρουμένης χάριν τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ δικαστικοῦ κλάδου καὶ νὰ διατυπωθῇ οὕτω τὸ ἀρθρον.

Ἄρθρον 102.

«Δύνανται διὰ νόμου ἐντὸς διετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως » τοῦ παρόντος Συντάγματος καὶ ἅπαξ μόνον ἐπὶ τρεῖς μῆ- » νας ν' ἀνασταλῇ ὁ ἐν τῷ ἀρθρῷ 88 θεσμὸς περὶ ἰσοδιό- » τητος τῶν Ἀρειοπαγитῶν, Ἐφετῶν καὶ Πρωτοδικῶν καὶ » ὁ περὶ μονιμότητος τῶν Εἰσαγγελέων καὶ Εἰρηνοδικῶν».

Ὁ ἐκ Τρικυλλίων Βουλευτῆς
Νικ. Γαροδικιώτης

6
94-95

163

Bryn

Oct 4 dead 1911

Verophan

88-98

Katol. and 3 dead

Arctos of 2 dead

After the 17 dead (approx. 95)

S. Blarney
Lodice
Lugger
Lugger
Lugger

... εἰσὶν ἀσυνε-

"Αρθρον 91.

Ἰδιαίτως ἐκινῶν μέλων τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τὰ περὶ τῆς ἡρώδους τῆς δεκάτου θηρείας ἀνὴρ ὁρμήσας τοὺς διακονοῦντες τῆς δεκάτου θηρείας καὶ πάντα τὰ ἀπορώτα τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Σουλίου τῆς Ἐκκλησίας».

Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ ᾔναι ἡτιολογημένη
καὶ ν' ἀπαγγέλληται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Τὰ περὶ στρατοδικείων, ναυτοδικείων, πειρατείας
καὶ ναυταπάτης κανονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων

Ἄρθρον 98.

Ἀποθρον 87.

2. 22

卷之三

10311

88. 88.

107

165

Πρὸς τὴν Βουλὴν.

Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι τὰ Κοινοβούλια, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πολιτεύματος καὶ τοῦ τρόπου τοῦ καταρτισμοῦ των, ἔχουσιν εἰς τοὺς κόλπους των ἀντιπάλους, πολιτικὰς μερίδας, τῶν ὁποίων ἡ πορεία, καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου τὰ πολιτικὰ προγράμματα διὰ μεγάλου σεβασμοῦ περιβάλλονται, ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν συμφερόντων τοῦ κόμματος, ὡς ὁμάδος λαμβανομένου.

Προκειμένου περὶ Συνταγματικῶν διατάξεων, θεσμῶν δηλονότι ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη ρύθμισις τῶν ὁποίων μεγάλην ἐνδέχεται νὰ ἀσκήσῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς τύχης ἐνὸς Κράτους, νομίζω ὅτι εἶνε χρήσιμον ἡ μεταβολὴ τῶν διατάξεων τούτων νὰ γίνῃ, ἀφοῦ δοθῶσιν ἅπασαι αἱ ἐγγυήσεις, ὅτι ἡ ἐκάστοτε ληφθησομένη ἀπόφασις θὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον ἄσχετος πρὸς τὰ ἐγώϊστα συμφέροντα τοῦ ἐκάστοτε κρατοῦντος κόμματος.

Ὁ διπλοῦς ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν καὶ ἡ μεσολάβησις ἐκλογῶν—, ἥτις δέον διὰ πλείστους λόγους νὰ διατηρηθῇ—, ἐξῆσφάλιζον τοῦτο κατὰ τὸ παρελθόν.

Διπλοῦς ὅμως ἀριθμὸς βουλευτῶν, ἄνευ διακρίσεως τινός, ἀπῆλθε διάλυσιν μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ νέας ἐκλογάς, διότι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν ἐπὶ τετραετίαν νὰ διατηρηθῇ διπλάσιος ἀριθμὸς, ἐφ' ὅσον ὁ ὀρισθεὶς ἀριθμὸς βουλευτῶν θεωρεῖται ὡς ὁ προσήκων παρ' ἡμῖν.

Ὑπάρχουσι, πλὴν τούτου, στοιχεῖα ἐν τῇ πολιτείᾳ, τὰ ὁποῖα ἐνῶ εἶνε χρησιμώτατα εἰς ὃ ἐτάχθησαν στάδιον δράσεως, δύνανται νὰ παράσχωσιν εἰς μίαν ἀναθεωρητικὴν ἐργασίαν μεγάλην καὶ πολύτιμον εἰσφοράν, ἐὰν ἔχωσιν ἐγκυρον γνῶμην.

Φρονῶ, λοιπόν, ὅτι ἐὰν ὑπάρχῃ ὁδὸς τις, ἥτις συνδυάζει τὰ πλεονεκτήματα τῆς Διπλῆς Βουλῆς, χωρὶς νὰ συντελῇ ἐπίσης εἰς τὴν προσηλύτησιν εἰς τὴν ἐκ συστήματος πολιτικὴν πολυτίμων στοιχείων—προσηλύτησις, ἥτις θὰ γίνῃ ἐπὶ μεγάλη ζημίᾳ τῆς κοινωνικῆς προόδου—, ὁδὸς ἥτις νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ δύναται Κυβέρνησις τις ἐκλέγουσα στιγμὰς διαιρετικῆς δημοτικότητος νὰ διαλύῃ τὴν Βουλὴν, ἵνα, ἐπανερχομένη μὲ πλειονοψηφίαν, ρυθμίσῃ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς Συνταγματικῆς διατάξεως—, πρέπει αὕτη ὑπὸ σπουδαίαν νὰ ληφθῇ ἐποψιν, ἔστω καὶ ἂν παρουσιάζῃ τὸ μειονέκτημα τῆς πρωτοτυπίας.

Κατὰ ταῦτα νομίζω ὅτι τὸ 107 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος πρέπει νὰ διατυπωθῇ ὡς κατωτέρω:

Ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων ἐπιτρέπεται μετὰ ἐξαετίαν, ὡσάκις ἡ Βουλὴ διὰ τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν δι' ἰδίας πράξεως ὀρίζουσας τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις καὶ ψηφίζομένης δίς.

Ἐνὸς μηνὸς διάστημα τοῦλάχιστον πρέπει νὰ μεσολαβήσῃ μετὰ τῶν δύο ψηφοφοριῶν.

Ἀποφασισθείσης οὕτω τῆς ἀναθεωρήσεως διαλύεται ἡ Βουλὴ αὐτοδικαίως καὶ συγκαλεῖται νέα, ἥτις κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς Σύνοδον καὶ δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ὡς ἀναθεωρητέων θεωρηθεισῶν διατάξεων.

Διὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης ταύτης Συνόδου ἐκλέγονται πλὴν τῶν τακτικῶν βουλευτῶν καὶ βουλευταὶ ἑκτακτοὶ, ἰσάριθμοι πρὸς τοὺς τακτικούς.

Οἱ ἑκτακτοὶ βουλευταὶ δύνανται νὰ εἶνε καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρέσεων, τὰς ὁποίας θὰ ὀρίσῃ ὁ νόμος. Κατὰ πάντα τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν καὶ περὶ αὐτῶν ἅπασαι αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, αἱ ἀφορῶσαι τοὺς τακτικούς βουλευτάς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Μαΐου 1911.

Γεώργιος Τσαξίρης
βουλευτῆς Λαρίσης

Ἄρθρον 102.

(Νὰ προστεθῇ ἐδάφιον 3ον)

Λόγον παύσεως τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους ἀποτελεῖ καὶ πᾶσα αὐτῶν ἀπόπειρα ἐγγράφως ἢ προφορικῶς ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ὑπηρεσίας των γενομένη πρὸς παραφθοράν τῆς διὰ τοῦ 2ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ἀνεγνωρισμένης ἐπισήμου γλώσσης τοῦ Κράτους.

Ἰω. Πατδουράκος
Βουλευτὴς Λακωνίας

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ Συντάγματος.

Ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐπιτρέπεται μετὰ δεκαετίαν ὁσάκις ἡ Βουλὴ εἰς δύο συνεχεῖς Βουλευτικὰς περιόδους δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν δι' ἰδίας πράξεως ὀριζούσης τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις. Ἀποφασισθείσης ὡς ἄνω τῆς ἀναθεωρήσεως ἡ Βουλὴ τῆς δευτέρας Περιόδου διαλύεται αὐτοδικαίως καὶ συγκαλεῖται νέα τοιαύτη ἐκ διπλασίου ἀριθμοῦ Βουλευτῶν ἣτις ἀποφασίζει δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων.

Ἀθῆναι τῇ 16ῃ Μαΐου 1911

Ἀντ. Βούτσος

Βουλευτὴς Ἀρκαδίας

ΠΡΟΤΑΣΙΣ

προσθήκης συνταγματικῆς διατάξεως εἰς τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ
Συντάγματος.

Ἐν τῷ τελευταίῳ ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρ. 2 καὶ μετὰ τὰς
λέξεις «ἢ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τούτου,
ἄνευ τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως» νὰ προστεθῇ ἡ ἐξῆς
πειοικοπὴ «τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος καὶ»

Τὴν προσθήκην ταιαύτης διατάξεως, καίτοι περιεχομέ-
νης ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρ. 2 καθιερουμένων
ἀναφαιρέτων κυριαρχικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δικαιωμάτων,
κατέστησεν οὐχ ἥττον ἀναγκαίαν καὶ ἐπιβαλλομένην ἢ ὑπὸ
τῆς κοινῆς γνώμης παρανόησις τῆς σημασίας τῆς ἡδὴ, καὶ
ἀναθεώρησιν τούτου, ψηφισθείσης προσθήκης, μὴ ἀποδιδού-
σης ὄντος καὶ τὴν ἐννοίαν ἣν καθιστᾷ περίτρανον ἡ προσ-
θήκη ἣν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω εἰς τὴν Βουλὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Μαΐου 1911.

Μ. Δαζέας

βουλευτῆς Μεσσηνίας

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ σχεδίου τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεώρη-
σεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς.

Ἡ πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ πολιτεύματος διδομένη ὑπὸ
τοῦ λαοῦ ἐντολή, ἐμβάλλουσα εἰς ἀβεβαιότητα τὸ κύρος
τῶν ἀναθεωρητέων κριθεῖσων διατάξεων τοῦ Συντάγματος,
ὀρθὸν εἶναι νὰ διεκπεραιῶται καὶ ταχέως καὶ ἐντὸς ὀρισμέ-
νου χρόνου, ἵνα οὕτω συνεχλείπῃ ἡ κρίσις ἣν διέρχονται οἱ
μὴ θεμελιώδεις ὅροι τοῦ πολιτεύματος, ἀποκαθίσταται δὲ
τοῦτο πάγιον.

Οὕτω λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω εἰς τὴν Βουλὴν
τὴν ἐξῆς τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 107.

Ἐν τῷ τρίτῳ ἐδαφίῳ, καὶ μετὰ τὰς λέξεις «ἀποφασί-
ζει ἡ Βουλὴ, ἐκ νέας ἐκλογῆς προερχομένη, κατὰ τὴν πρῶ-
την τῆς περιόδου αὐτῆς συνοδὸν» νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις
«καὶ ἐν χρονικῷ διαστήματι τριῶν μηνῶν, ἐν τούτῳ περιο-
ριζομένης τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν ἐντολῆς».

Ἐν Ἀθήναις 17 Μαΐου 1911.

Μ. Δαζέας

Βουλευτῆς Μεσσηνίας

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 108 τοῦ Συντάγματος.

Ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις τῶν ἄρθρων 83, 91 καὶ 98 τοῦ Συντάγματος μετὰ πενταετίαν, ὡσάντις ζητηθῇ ὑπὸ τῶν τριῶν τετάρτων τῆς Βουλῆς. Ἀποφασισθείσης τῆς ἀναθεωρήσεως ταύτης ὡς ἰδίᾳ Βουλῇ προβαίνει δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας εἰς τὴν κατάργησιν ἢ μεταρρύθμισιν αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Μαΐου 1911.

Ἀντ. Βούτσης
βουλευτὴς Ἀρκαδίας

170

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Τοῦ ἄρθρου 104 τοῦ Συντάγματος.

Δὲν δύναται νὰ νοηθῇ προϊστάμενος ὑπηρεσίας, οἷας δῆποτ' ἂν τύχῃ, δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς, μὴ ἀσκῶν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων αὐτοῦ. Μόνη ἡ ἀρχὴ αὕτη ἀρκεῖ εἰς αἰτιολογίαν τῆς τροπολογίας μου. Φρονῶ, ὅτι τὸ ἄρθρον 104 τοῦ Συντάγματος πρέπει νὰ διατυπωθῇ οὕτω:

«Ἐκαστος τῶν Ὑπουργῶν ἔχει τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ κλάδου του, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔχει τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν εἰς πρῶτον βαθμὸν ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, εἰς δεύτερον δὲ βαθμὸν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Μαΐου 1911.

Εὐσ. Κουλουμβάκης

Βουλευτὴς ἐν Λακωνίας

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἄρα τῇ δημοσιεύσει τοῦ παρόντος Συντάγματος οἱ Πρόεδρος, Ἀντιπρόεδρος, Ἐλεγκταὶ καὶ Πάρεδροι τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀπαλλάσσονται τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

Ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω προθεσμίας τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλει προβῇ εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν κενωθησομένων ἐκ τῶν ἀπαλλαγέντων καὶ τῶν λοιπῶν ἔχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα λογιστῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ λοιπῶν.

Θαλῆς Κουτούπης

Βουλευτὴς Λακωνίας.

Бор Гринма. Ард. ~~1-20, 29-53~~

Dracopis notopleura
Eink. 26 Vansuget
27: *Maculatus* *distica*
capitatus *pus* *pubescens*
28: *Alcyonella* *Y. bipala*
29: *Alcyonella* *Y. notopleura*
30: *Kupani*

31 Jan. - 3 Col. Terapia re-
gradipey.

H. C. G. v. p. l. Myndspj.
Spöðugies h' t' A'

Table 5, Sect. 1c. 1d
Pages 7, 8, 9, 10

Feb. 10
1891. *Aster vagabundus*
near Sulphur Sp.,
Oregon.

14 October 1911
Kauai, to A'ie/pa

$\frac{2}{3} =$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{7}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{11}$ $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{13}$ $\frac{1}{14}$ $\frac{1}{15}$ $\frac{1}{16}$ $\frac{1}{17}$ $\frac{1}{18}$ $\frac{1}{19}$ $\frac{1}{20}$ $\frac{1}{21}$ $\frac{1}{22}$ $\frac{1}{23}$ $\frac{1}{24}$ $\frac{1}{25}$ $\frac{1}{26}$ $\frac{1}{27}$ $\frac{1}{28}$ $\frac{1}{29}$ $\frac{1}{30}$ $\frac{1}{31}$ $\frac{1}{32}$ $\frac{1}{33}$ $\frac{1}{34}$ $\frac{1}{35}$ $\frac{1}{36}$ $\frac{1}{37}$ $\frac{1}{38}$ $\frac{1}{39}$ $\frac{1}{40}$ $\frac{1}{41}$ $\frac{1}{42}$ $\frac{1}{43}$ $\frac{1}{44}$ $\frac{1}{45}$ $\frac{1}{46}$ $\frac{1}{47}$ $\frac{1}{48}$ $\frac{1}{49}$ $\frac{1}{50}$ $\frac{1}{51}$ $\frac{1}{52}$ $\frac{1}{53}$ $\frac{1}{54}$ $\frac{1}{55}$ $\frac{1}{56}$ $\frac{1}{57}$ $\frac{1}{58}$ $\frac{1}{59}$ $\frac{1}{60}$ $\frac{1}{61}$ $\frac{1}{62}$ $\frac{1}{63}$ $\frac{1}{64}$ $\frac{1}{65}$ $\frac{1}{66}$ $\frac{1}{67}$ $\frac{1}{68}$ $\frac{1}{69}$ $\frac{1}{70}$ $\frac{1}{71}$ $\frac{1}{72}$ $\frac{1}{73}$ $\frac{1}{74}$ $\frac{1}{75}$ $\frac{1}{76}$ $\frac{1}{77}$ $\frac{1}{78}$ $\frac{1}{79}$ $\frac{1}{80}$ $\frac{1}{81}$ $\frac{1}{82}$ $\frac{1}{83}$ $\frac{1}{84}$ $\frac{1}{85}$ $\frac{1}{86}$ $\frac{1}{87}$ $\frac{1}{88}$ $\frac{1}{89}$ $\frac{1}{90}$ $\frac{1}{91}$ $\frac{1}{92}$ $\frac{1}{93}$ $\frac{1}{94}$ $\frac{1}{95}$ $\frac{1}{96}$ $\frac{1}{97}$ $\frac{1}{98}$ $\frac{1}{99}$ $\frac{1}{100}$

Expenses

Κοιτούρας

Μηχανόστροφος 4707. γ

Apabharun's

Ἰβέρων

Maio's

To His

2. *Helicoverpa* Ross

Ducados

Arabis purpurea

15 Forwards

Cap Sumóhys

Box Trumper. ²/₁ App. 21-28, 54-82, 87, 98 and 105

Географическое

Leucophaea

Spangenberg
Th. A. J. M.

Bohims

Финляндия.

Καλέορη

70 100,
Панорамно

Χρονολογίας —

Porcupine

24

3. Grand Impression

Трудовъ

Deugdadel

Porcupine 11
 1st Trumpet. Holpa 83-86, 99-104, 106-110.

Diopside

Гаврилов
Петелелъ

Abraham

Yalpidys

Tea by 2000

Торговый

Buripauos

Marshall's

Baroness

Baroness

Σταθ. Αρμενίου

No Exports

и Нарубамъ

Tout homme en état de
porter les armes est tenu
de contribuer de sa personne
à la défense de la patrie, con-
formément aux règles spéciales
présentées par la loi.

Art. 109 La loi citée de l'Art
s'applique en général à tous égale-
ment au service militaire
pendant un temps déterminé,
pour la défense de la patrie,

avec distinction de naissance ou
de fortune. L'application de
ce principe, avec restrictions
qu'il devra subir, sera déter-
minée par la loi.

Norbriga 75: (104) 176

Il appartient au Storting
... 1) de citer devant lui
toute personne à raison des affaires
de l'Etat, à l'exception du Roi et
de la famille Royale; cette
exception ne s'étend pourtant
point aux princes royaux la-
sq'ils sont revêtus de fonctions.

Acad. 91.

177

Paris 94. Les dispositions des art. 80 (voir édit. de)
87 (ancien) et 88 (nouveau) ne sont applicables
à l'armée que sous les restrictions résultant
des lois militaires

✓ Colpa 10x

~~Hö her Nami d'ingly der Garppein v Sangeis, & der Sangwanda der
der linq w'eteppein d'ipura d'ipoda v'ingyng, d'ingyng d'ipura actus r'm Kule d'ipa der
v'ing d'ipoda v' Kule d'ipoda.~~

Срба 106

Πας ὅστις συνάγει σόβρα δόξα υπέρβουται καὶ ἀνέξεται προσημασθεύων
 καὶ ὑπὲρ πατρὸς ἀγνοῶν, καὶ τῆς ὁριότητος καὶ ὁρίων, καὶ ὅτι δὲ ἐν ἑαυτῷ ἐστὶν
καὶ ὅτι ἐν ἑαυτῷ ἐστὶν

Apr 88

1) analogous inhibition

~~úrsapálya és a hűvös víz~~ ~~De~~ ~~pehes tölgyes~~[illegible][illegible]

4. ^{4. Местом Местом} ^{Судебная} ^{Постановка} ^{Решение} ^{наименование}
 1. ~~Его~~ ~~судебная~~ ~~постановка~~ ~~решение~~ ~~наименование~~ ~~наименование~~

Del corpo umano
 si può dire che l'organismo umano è un sistema di organi e di tessuti che si mantengono in equilibrio e si riproducono per mezzo di processi fisiologici e patologici.

Apr 89

litung' isipig' öpiff la ^{apirita} ~~isipig'~~ isipig'ui is la ^{isipig'} ~~isipig'~~ isipig'ui. ^{litung' isipig'ui} ~~litung' isipig'ui~~.

[illegible]

Apr 90

180

Ta' opo'v'la nei, a' p'ia p'ed'ia' Hoapp'ia, a' p'ia p'ia' a' p'ia p'ia
na' a' p'ia, a' a' p'ia p'ia.

[illegible]

Page 98

181

Rejima Kutappaly 116: Les membres de la Cour des Comptes sont nommés par la Chambre des Représentants et par le terme fixé par la loi. - Cette Cour est chargée de l'examen et de la liquidation des comptes de l'administration générale et de tous comptables envers le Trésor public. Elle veille à ce qu'aucun article des dépenses du budget ne soit dépensé et qu'aucun transfert n'ait lieu. Elle assiste les Comptes des différentes administrations de l'Etat, et en charge le receveur de cet office tout renseignement et toute pièce comptable nécessaire. (Le Comptable général de l'Etat est nommé aux Chambres avec les observations de la Cour des Comptes. - Cet article est remplacé par une loi.) = (L. du 29 Mars 1886)

[illegible]

Bismarck, l'envie et l'avarice.

I c. 17: ... Je ne saurais affirmer a priori qu'il en soit de même
[on avait l'impression que les fonctionnaires étaient hantés, et s'effrayaient consciencieusement des juges] actuellement pour les organes du self-gouvernement à travers
les départements, les districts ou les parties sont nettement tranchés; on rente du
bien aux amis politiques, on est mal disposé à l'égard des adversaires; cela
est cause souvent que l'organisation administrative ne fonctionne pas
avec l'impartialité voulue. Je n'ai pas à dire si cette impartialité
est dans le corps judiciaire plutôt que dans les ^{de l'ordre} fonctionnaires
ministériels, et bien, l'expérience que j'ai acquise dans la première
période de ma vie et plus tard encore, ne me permet pas de l'at-
tribuer aux seules décisions judiciaires, du moins dans leur ensemble. Pour
au contraire j'ai l'impression que certains juges, dans les tribunaux locaux
de moindre importance cèdent plus facilement et plus complètement à l'influ-
ence des partis, lorsqu'ils ont une certaine force, que ce n'est ceux pour lesquels il n'y a
pas de judicium administratif. - En 1848 j'étais déjà des deux côtés de la balance
à l'époque - Par contre, je reconnais que les décisions administratives, par l'habitude
telles en l'utile pratique, ne jouissent pas d'un prestige et d'un conseil pour le
collège gouvernemental. Sans compter que l'attributaire et l'organe d'infraction
n'est pas de l'air, pour ne pas bien prendre la place de ceux légitimes, le sentiment de
responsabilité, qui constitue la garantie essentielle d'une décision prise sagement.
Anciennement il n'y avait plus de ces décisions émanant d'une autorité
div. 6. 200. ... les sentiments qu'on avait à cette époque (1847) vis-à-vis des
sur la tutelle des orphelins ne paraissent aujourd'hui sérieux. Mais pour
un mouvement, après que les médecins ne croient pas à l'efficacité, faut se
contenter pour dire une décision valable, d'après laquelle toute incrimination
hâchée dans la tutelle une fois établie doit être exclue. Répondre sur ce
point, j'attends une fin avec cette réquisition, qui accompagne les décisions
insupportables.

1814. Charte 59 : "les juges nommés par le
roi sont inamovibles." - [Adapté leur inamovibilité
en magistrats]

"Le 26 août, le Moniteur proposait de
supprimer cette loi, par une adresse, & accorder
sans délai aux juges du royaume l'in-
amovibilité promise par la Charte... rap-
peller que le salutaire principe de l'in-
amovibilité n'était pas une de ces idées
vagues que l'on publie, puis que l'on aime.
Il n'y faut sans suspens et sans retard,
s'occuper, - des juges inamovibles, par le
même motif qu'il n'y faut un roi invin-
cible, une Chambre des Pairs, une Ch. des
Députés. Il s'agit ici la première des inté-
rêts du peuple, de sa sûreté, de sa liberté."

[Mettre Hydeau de Neuville à la présidence.] Lg. 71-72

"Eh bien, messieurs, l'origine et le motif, l'hi-
toire et la théorie du principe d'inamovibilité, principe
absolu, qui ne peut être ni détruit, ni per-
turbé tout entier dans la moindre restriction princi-

pe qui consacre la Charte bien plus que la Charte
ou le caractère parce qu'il est antérieur
et supérieur à toutes les formes et à toutes les
réformes du gouvernement qu'il surpasse en im-
portance; principe auquel tout doit et
cède qui ne l'a jamais obtenu, et
qui aucune société ne perd, après l'avoir
possédé, et elle s'en est déjà touchée dans l'escla-
vage; principe qui s'oppose à la tyrannie, à la
tyrannie menacée par la tyrannie moderne,
et amenée par la tyrannie toute-puissante
de 1815. Paris 20/10/1815. 1815.

Barthélemy (J. & Co) Paris: les tribunaux
ont pu s'en passer, et c'est ce que
doit être une commission. Et l'histoire, quand
il s'agit de commiser, s'examine par quels
registres les coupables: elle ne parle que de
victimes. Paris 1815. 1815.

Theology & Bygone in V. rich 59 new
personality & philosophy Bygone
 receives its income (B' end) 73.

21) 1878.

'Aden 99.

185

Niphetas 25. Le Roi a le commandement suprême de l'armée
et de mer du royaume. Il ne peut en être augmenté ni diminué
sans le consentement du Parlement. Il ne peut être engagé ni en
sa personne^{étrangère}, ou aucune force militaire d'une puissance
étrangère, à l'exception de troupes de secours contre une invasion
ennemie, ne peut être introduite dans le royaume ou le comté de
Strathclyde.

+ les lois sous l'édit de 12 mai, si aucune compensation n'est
accordée à propos de la révision des lois.

Aden, 12 mai 99

Notes - *Brachyotus* *redus* M. & S. July 22. - The *microgaster* *black*
July 23. *black* *black* *black*
C. S. S.

January. Does nothing for his recovery.

[illegible]

Dr. Karl Vogel. Auf der Insel, - Bieders, Lappenberg

"Kryzant" do celku

→

22 / Review 1

3 March

Knight

Dane - Youngs.

Popple

Dry.

Thurs.

Adams.

High

Knight

Adams

~~21: 2/24 - 1/24~~
Thurs

Pigs

Pied

Idy

Thurs
2/24 2/25
sacred

Thurs 2/24 - 2/25

22 23

46, 50, 57, 52, 53, 59, 10, 41, 42

les Constitutionnelles

l. C. 1875: révision illimitée, sur la
réserve du respect des formes consti-
tutionnelles prescrites par l'art
8 et de la volonté du Congrès investi par
ce texte de pleine compétence. Le
texte de cet art. 8 admet la révision
des lois constitutionnelles "à tout ou en
partie"; dans la discussion de la loi, les
membres du Congrès ont obtenu
de la commission cette déclaration
faire partie rapporteur, et que celui-ci
a rappelé dans le discours de clôture
du 24 Mars 1876: "les entendons for-
mellement que toutes les lois const.
soient ensemble pour être
modifiées, que la forme même de
la procédure soit l'objet d'une révision;
il le faut, il le faut ainsi: c'est-à-dire
aucun équivoque?"

Mr. S: by A. answer him, par l'élégance
séparées & de classe par la ligne de
révision ^{by} Conspicuité. — (révision de A.)
Mar. —

1951

Kristine Schwanke
Lernende Fachlehrerin

8 nuts	10 nuts
6 ore	4 ore

196

φυσιογραφία περί τῆς γῆς ἀνέκδοτος

Пасмуръ

Page 4/156

55

9

62

July: 67

Yema: 69

72

65

65: 65

26 May : 6/7

69

60

Q: 70

25. : 70

نقد و بررسی

27

6:6

62

67

69

Lett. N° 1

Ann. Ed. Nord. 21 Decr. 1911. n. 2. 1. 195

"H^e N^e a'adap'at' N^e N^e k' N^e N^e a'adap'at'
k' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'
N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'
N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'

Li' a'adap'at' a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'
N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'

Li' a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'
N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at' N^e N^e a'adap'at'

Kakodinia.

202

Plante de 4 pieds ^{ha} Kakodinia
reflora.

Plante de 4 pieds 938,

Seventy
Twenty
Twenty

there
out
with
my

4 August 1911 Topobrya barbatula

204

		Yonipai	Kadipulit
Scavenger	N	0	N
Straw	N	0	N
Maid	N	0	N
Termites	N	N	N
Panther	N	0	N
Adonis	N	N	I
Kooyupba	N	00	O
Whowoo	N	0	I
Adonis	N	0	I
Mugano	N	0	I
Kopwain	N	0	I
Termites	—	0	N
Heating	—	N	N

August 11

Koko but was in cage 9
 the " 4
 the last was 10
 Koko 3

Handwritten notes and bleed-through from the reverse side of the page.

Top left: *Handwritten notes, possibly "Handwritten" and "Notes".*

Top right: *Handwritten notes, possibly "Notes" and "Notes".*

Center: *Handwritten notes, possibly "Notes" and "Notes".*

Bottom left: *Handwritten notes, possibly "Notes" and "Notes".*

Bottom right: *Handwritten notes, possibly "Notes" and "Notes".*

Handwritten signatures or initials.

Top row: *Three distinct handwritten signatures or initials.*

Bottom row: *Three distinct handwritten signatures or initials.*

Br Adina, 15 mai 1911.

Draga Doctore,

Caution la x d'encuie ijeriz
ipew, ijeriz h i k d d o y o d t e r e p t i d o
y d e l a d e p e k u l a p p e a l y , u l d . j e n d y
u l d l a d e p e l y o d t e r e n y l i b a f e l y
~~f e l y~~ d a s d o n k e y g y ' a i s i , ^{u p p e l e n} u a z e l z o j y d
z u u l d i u p i d e p e r e s u l g a i s i .

A z , i - u l d a d e p e l y o d t e r e y o p i
y z o t e r e u l g e l a f a i o u a d p e r e l y .

O l a t i n , i a i n y p e r e u l e , d e u y o
f e r y d e u l d k u l e o v , - e a i u a l i u d e d e n
d e l y z u w k a n a i p e a r u e n y p e d e
u a d i u i u a p p e r e j y , - e l e d i a l i a y t -
f e r y u a i n y l y d o n y , e a i ^{u l d i s u p p e l e n} u a p p e r e

Dr. Kuntz. Kuntz.
Kuntz. Kuntz.

[illegible]

[The page contains several lines of handwritten text, many of which are crossed out with diagonal lines. The legible fragments include:]

la d'aprij 108-111.

peleşi & ap... răsărit...

103 & 104...

105, 106, 107...

109 & 110...

la d'aprij 108-111.

1	Παρασκευασμός	}	Παρασκευασμός
Εργαστήριο	
2	Ναύτης			
3	Βαρβαρικός			
4	Χαράκι			
5	Βικτορίας	}		
6	Βαλκόν			
7	Μυδός			
8	Μυρτιά			
9	Βασίλειος			
10	Βάρος			Παρασκευασμός
Εργαστήριο
11	Βίος			
12	Βίος			
13	Βίος			
14	Βίος			
15	Βίος			
16	Βίος			
17	Βίος			
18	Βίος			
19	Βίος			
20	Βίος			
21	Βίος			
22	Βίος			

204

Αθήναι
15 Σεπ 1910

208

Αγαπῆτε Λέγαρε

λεξιπλοῦτα
δεσ' τῆς ἀνθρώπιν' τοῦ προ-
οφειδίου. ἢ βουγ' δὲρ' προ-
εγλαε σήμερον ρά' γὰρ ἀνέπα-
ος· προεγλαε μὲν ρά' χορὸν
σὺν τοῖς λαὶς Ἀραδουρλουῖν τῆς
ἀδ' αὐτῆς ἀνέπαυσιν ἐν
τῷ ἐνέστωρ αὐτῆς γοαχθ' σήμερον
δεσ' αὐτῶν. λαὶ παραγοῖ γὰρ
πρὸς οὐρανὸν ἑρμῆς ἐξ οὐρανοῦ προ-
εγλαε μὲν οὐρανὸν διαρρ' ἵψεν
τῷ γινώσκοντι.

Τὸ ἀπόφρον 107 δὲρ'

ἀνθρώπου ἐν τῇ ἀναδυσίῳ
τῶν ὀνείων, ἅψα' ἡσίοις τῶν
δευσμίων διαλάττω, οὐδὲ γὰρ
οὐκ ὡς αἰτᾷ. δευσμίων
γὰρ ἢ ἐν ἡγορῇ τοῦ καπνῶ
ματος μαρονίσουσα διαλάττω, νι-
παρ αἰτῇ ὀρίῃ δύναιται καὶ
ἐλθομένη δύνει δευσμίων. ἢ
ἀφ' ὅπου αἰτῇ ἐν ὀρίῃ, ἢ γὰρ
τὸ δεικνύει καὶ ἐν διαδοχῇ ἀνα-
φροσύνῃ - νῆραν ἀφ' ὅπου οὐκ
τῶν ὀρίων δύνει γὰρ νῆραν
ρημέτοις καὶ ἐν τῇ ῥυτίδι τῇ
ἐννοίᾳ τοῦ δευσμίων.

ἐν τῇ περὶ τῶν ῥυτίδων
προσέδοις νῆραν νῆραν
ῥυτίδα, ἀφ' ὅπου ὀρίων καὶ δύνει
ῥυτίδα ἐν τῇ ῥυτίδι, ἐν τῇ ὀρίῃ
τῶν ὀνείων γένεσι δύναιται καὶ

εὐχόμενοι ὑμᾶς καὶ ὅσους
 ἐσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ ὑμῶν
 ἐν τῇ δόξῃ. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα τὰ ἁπ-
 λῶτα ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
 τοῦ πατρὸς καὶ ἐπὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 ἐν τῇ βασιλείᾳ ὑμῶν
 οἶσιν. Περὶ δὲ καὶ ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ ὑμῶν ἐπὶ τῇ
 "ἐκκλησίᾳ", καὶ ἐπὶ τῇ
 "ἐκκλησίᾳ", καὶ ἐπὶ τῇ
 ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅσοις ἡ ἐκ-
 κλησία, ἡ ἐκκλησία καὶ ἐπὶ τῇ
 ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ
 ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ
 ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ
 ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅσοις ἡ ἐκ-
 κλησία ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ
 ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅσοις ἡ ἐκ-
 κλησία ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ

3
Sei' gras à venpéuolov, n' ài'cos
uadgum' en i'os'ale y'nos i'ade-
rang' xpo' à'lou'lorias l'ni va
je l'gàs. 3
L'vions Sei' gras à-
joror va' vep'p'iodh l'ni Ara-
p'p'olunt n' è'pou'ia xpo' l'ni
è'duror l'ni à'rajus l'ni d'w'p'as
p'ou'p'is, o'v'ol'ar war l'ou' d'au'
è'j'ou'p'ur va' j'g'ou'p'p'au' p'ou'p'as
uac' o'v'ol'ar a'el'aj'p'ala, ven'
l'p'a l'ou' id'ou' mas, d'np'ou'p'a-
l'unt d'è' xpo'j'p'ou'us, a'v'ap'as
l'ni l'ou' d'ia l'ni i'op'p'ou'ias l'ni d'è'-
ra'p'ur l'ni i'os'ol'g'ou' d'w'p'ou'
xpo' d'è' l'ou' d'w'p'ol'ol'. 3
uac' o'v'ou'is j'ia l'aj'g'ou'p'p'as
p'ou'p'is l'ou' à'v'ol'è'p'ou'as, uac' d'
l'ou' j'è'f'f'ek'en, n'la, o'è' è'j'ou'di-
ri'f'è l'ni u'è'p'p'ou'is, è'is

αρχαία τοῖς πατρὶς κατενόησε. καὶ
ἀνέγραψε καὶ ἐν Τάφῃ ἐπέροτο
καὶ ἐν Γαβριέλῃ μετὰ τὴν αὐτὴν κα-
ταπολεμῶν ἀνελκυστά.

Ἐποῦν οὖν τοῖς ἀγγελῶν-
ταίς καὶ τοῖς βασιλεῦσι ἀνδράσιν
καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς, καὶ τοῖς τοῖς ἀνδράσιν
ἀνελκυστά, καὶ τὴν τὴν
ἀνελκυστά ἀνελκυστά τὴν ἀνελκυστά.
οὖν ἀγγελῶν τοῖς πατρὶς καὶ τοῖς
ἀνδράσιν ἀνελκυστά καὶ ἀνελκυστά, αὐτὸ
ἀνελκυστά καὶ ἀνελκυστά τὴν ἀνελκυστά
μετὰ τὴν ἀνελκυστά ἀνδράσιν,
τοῖς δὲ ἀνελκυστά τὴν ἀνελκυστά
καταπολεμῶν.

Ἰς τοῖς ἀνδράσιν 2^α καὶ ἑαυτοῖς,
καὶ ἐν τὴν τὴν ἀνελκυστά ἀνελκυστά
καταπολεμῶν τὴν ἀνελκυστά ἀνελκυστά

μυήσου. — Ἡ ἐνδοφρενὴ φρονεῖ
ὅτι ὑποεὐγὴ ἡ ἀνάστην ὑποὶ μαθη-
τήσαν τοῦ Ἰησοῦ. φρονήματα ἐν
τῷ γὰρ καὶ ὑποὶ ἀναμνηστικῶν
τοῦ Ἰησοῦ ἐν νοήματι. Ἐπιότα-
ται τοῖς ἀποστόλοις, ἀπὸ ἐδωρῶν ἡ
μαλακία δὲ διὰ τοῦ ὑποὶ Ἰη-
σοῦ ἡ νόσος καὶ ἡ φρονή-
σις ἀναμνηστικῶν. — Ἐν ἀποστό-
λοις ἀνιδυντοὶ δὲ ἦτο ἡ
ὑποεὐγὴ καὶ διὰ τὰς μαθη-
τήσαν ἡνιδικασίας τῶν
ἡνιδικῶν μαθητῶν ἐν δυνά-
μει, ὅτι ὑποεὐγὴ τῶν
δυνάμεων ἀνιδυντοί.

Ὁ ἀναμνηστικὸς

Ἰησοῦ
ἡ μαθητῶν

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ.....

Τὸ Συμβούδιον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου ἐπιμαθεὶς τὰς ἀντιτάσεις τῶν ἀναδικαζομένων ἀδελφῶν τοῦ συντάγματος κατέβαλεν εἰς τὰς ἐκτὸς ἀκροάσεις τα κατόπιν ἀποφάσεις ἐξ' ἐκείνων αὐτῶν.

Προβύματα

Εἰς τὸ ἀέθρον 3 γὰρ προστεθεὶς ἀτάξις ἐπιδικαζομένη τὰς ἀνάγκαις ἐκείνῳ νόμῳ προέχοντι ξένων ὁρᾶν τῶν καὶ ἀκροῦσθαι ὑπερηφάνως, ἀδικαζομένη τὰς ἰθαγενέων αὐτῶν, πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ὃν διορισμὸν ὁμοθυμῶν καὶ ἀκροῦσθαι δεόμεναι, προσυμφέρειν τὰς ἑθελούσας ἰθαγενέων δὲ τῶν διορισμῶν τούτων. —

Εἰς τὸ ἀέθρον 6 γὰρ προστεθεὶς ἀτάξις κατὰ τὴν ἐκτελεστικὴν καὶ συνδέειν ἐφ' ἑαυτῶν αὐτῶν προεχέμεναι. —

Εἰς τὸ 14^{ον} ἀέθρον γὰρ προστεθεὶς ἀτάξις κατὰ τὴν ὡς καὶ ἐκτελεστικὴν ἢ ποδόμεναι ἐκτελεστικὴν καὶ δὲ ἐκτελεστικὴν πρὸς ἀποδοτικὴν τοῦ νόμου μέλει πρὸς προέχοντι ἀδούσης καὶ δούσης ἀδούσης τὰς ἀκροάσεις τῶν ἑδόντων.

Προστέθειται τὸ Συμβούδιον ἐκτελεστικὴν ὡς καὶ τὰ ἀναδικαζομένων ὅτι πρὸς τὸν νόμον.

Εἰς τὸ ἀέθρον 16^{ον} γὰρ ἀπαρτιθεὶς ἡ πρὸς ἀντιτάσεις ἐκτελεστικὴν ἀτάξις, γὰρ διορισμὸς τῶν ἀντιτάσεων ὅτι ἡ κατελεστικὴ ἐκτελεστικὴν γίνεσθαι ἀνάγκαις τοῦ κράτους. —

εἰς τὸ ἀεῖν 17^{ον} τ' ἀντιπαλασθῆναι ἢ δέξαι
 δουλείαν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξουσίου ἔχοντος ἡγεμονίαν,
 ἔσονται ἢ ἐκράνεται ἢ ἐχρήναι ἀφ' ἑαυτοῦ νομο-
 δοξασάμενα ἐφασκεῖν (ὅτι αὐτὸς ἔχει τὴν ἀκ-
 ραίαν κρίσιν, καὶ ὁ δὲ αὐτοῦ ἡγεμονικὸν οὐκ
 ἀποδοτεῖν ἐκτελεσθῆναι ἀπολύτως καὶ καταβά-
 λαντας αἰτίας καὶ τὸν ἀπαιτούμενον, ἐκτελεσθῆναι
 αὐτοῦ τὸν ἀπαιτούμενον καὶ τὸν ἀπαιτούμενον τὸ
 περιγέρον ἀφ' αὐτοῦ νομῶν. —

ε) Δὲ ἀπὸ 28 κα' προσέτα, ἐν ἐπιτείνε-
σαι νύχ κέρου καὶ α' αὖθις διακόσια ἀποβάσεις
ἐπιβοηθῶνται προσέμου μέχρι θ. 10, καὶ αὖθις
ἀπὸ νόμου (αὐτονομικῶν) ἐπὶ τὴν ὑπόταξη. —

ἐν τῷ ἀέρι. Ὡς περὶ τὴν ἀποστολὴν
 τῆς ἀγγελίας καὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ τῶν ὀλίγων
 τῶν ἀέριων καὶ τῶν βουζων. —

Εἰς τὸ ἀρεθρον 57 να' προστεθῇ ἀντάξιν, καὶ
ἐν προσημείον πρὸ ἐπιγραφῶν ἐν ὅλῳ Ἀγναθῷ,
Ἑκκλησιαστικῶς, Ποινικῶς, Ποιητικῶς καὶ Ποινικῶς Διο-
κομίας. ἐν τῇ ἐκείνῃ καὶ ἐν τῇ ἐκείνῃ γὰρ ἐστὶν
αὐτῶν δι' ἰδιαιτέρας νότον προσέχοντος τοῦ ἐν-
μέλου καὶ ὅλων ἐν ὅλῳ. —

εἰς τὴν ἀρχὴν. ὅτι καὶ ἐκινουμένη καὶ παλαίμα-
 ρηται καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου ἐπιβλεπόμενα ἀνέστη
 καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διοικητικοῦ ὄρους ἀρ-
 χήται ἀπὸ τοῦ ὑποβόρᾳ τοῦ ἡγεμονοῦ νομοσχ-
 οῦ καὶ τοῦ Βουρᾶ, ὑπὸ τοῦ ὄρους καὶ ἐπιταγέμενος
 εἰς τὴν κατὰ τὴν αἰδέαν εἰσόδου (ὅτι καὶ περὶ κατὰ
 ποιοῦντες ἀποστέλλει καὶ ὁ ὅρος).

Ποῦ ἀπὸρ. 66 περιέχεται π' ἀναδείχεται
ὅπου ἀφορᾷ διὰ τὸν λόγον τῆς γαλοφορίας ἀποσφαι-
ρίων καὶ διὰ ἀντιπροσώπων διὰ μεσοφρίαν.

ΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ αἶθερ 67 ν' αἰθέρα αὐτὰ δὲ χάρις με-
λουσ ἀνερβοροφίας π' εἶπες ἐν κελίᾳ δα' ἴα
εἶπες νεοεῖρενα.

Ἐν τῷ ἀέρι 68 περιέχεται ὁ πνευματοσκόπῳ
ἐν ἐκχέσει ἀέριος τῷ Βουρσελῷ.

ἔτι ἰὼν ἀρθεὺς το νευθύνεται ἀ' οὐρανὸν
 ἰὼν οὐδὲν δὴν ἀντασθάνου ἀ' παλινῶν ἰὼν βα-
 ρυτοῦ ἐν ἡν περιεφύας, καὶ ἡ ἐνέφεται καί
 οὐκ ἀποδοκῇ δὴν ἡδυνάει δὴν ἰδὲ οὐρανὸν
 ἐνέφεται. —

ὅτι τὸ ἀρετὴν ἔχον καὶ μακάριον ἡ ἀρετὴς
καὶ ἀφικόμεθα, καὶ προσεδοκῶν ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀν-
τιβλεπόντων καὶ καὶ τῶν βουλησάτων
καὶ τῶν καὶ ἀνδρῶν ἀντιμεταστάσεων,
δοκιμασίων ἀρβύλων καὶ ἐκπύου ἀντιμεταστάσεων
προνομοῦνται ἐκείνων.

[illegible]

Τὸ ἀέθρα 76 περιέχει ἀνεκάντων περὶ τὰ
πολυπορίων, ἰσχυρῶς ἐν τῷ ἀέθρα 76.

ἔστι δὲ αὖτε. §3 καὶ ἐκείνα κατέλειπται ἡ
πύλαις τρυβυγίου ἐκκεκαλεῖται, ἀποδυναμῆται

ἐν ἰσότητι καὶ, ἢ ἀπὸ τῆς τοκοπαρασκευαστικῆς.

Ἐν τῷ ἀξέδου 88 προτίθεται ἡ ἀπολογία
τῶν ἰσότητων ἐν ἐφάρμο. (ἐν ὅσων ἐκκα-
ρίους τῶν διαγραφῶν ὡματῶ).

Ἐν ἀξέδου 90 τίθεται ἀναγνώρισις.

Ἐν τῷ ἀξέδου 91 προτίθεται ἡ ἐφαρμογή
ἐν τῇ ἐκκαρίῳ ἢ ποσὶς δύνει καὶ ἐκκαρί-
σαι ἢ ἀποδοῦναι ἐκκαρίῳ ἀποδοτικῶν προτίθεται
τῶν ὑπογραμμῶν ἐκκαρίῳ καὶ ἀπὸ Β. διαγραφ-
ματῶ.

Ἐν τῷ ἀξέδου 95 προτίθεται ὅλη προτίθεται
ἢ καὶ ἐφαρμογή, ἢ ἐκκαρίῳ ἢ ποσὶς,
ἐφαρμογή τῶν ὑπογραμμῶν τῶν δύνει, ἢ ἐν ἀρ-
μοτικῶν τῶν ἀποδοτικῶν τῶν ἀξέδου 91. —

Ἐν ἀξέδου 101 προτίθεται καὶ προτίθεται ὅλη
αἱ κατὰ τῶν ἀποδοτικῶν ἀποδοτικῶν ἐκκαρίῳ γί-
νεται ὡς τῶν τῶν ἀποδοτικῶν μετὰ ἀρ-
μοτικῶν τῶν ἐκκαρίῳ αὐτῶν.

Ἐν ἀξέδου 107 προτίθεται ἡ ἐκκαρίῳ
ὅλη ὅλη καὶ κατὰ τῶν ἀποδοτικῶν ἢ ἀποδο-
τικῶν ἢ ἐκκαρίῳ τῶν ἀποδοτικῶν ἀποδο-
τικῶν τῶν ἀποδοτικῶν.

Ἐν ἀποδοτικῶν ἐκκαρίῳ

Κ. Παύλου

Δ. Πατριάρχου

Λογικῶν Π. Πατριάρχου

Πατριάρχου. Ἀποδοτικῶν

Πατριάρχου ἀποδοτικῶν

Δ. Πατριάρχου

Κ. Πατριάρχου Μικ. Πατριάρχου

Α. Πατριάρχου Ἰω. Πατριάρχου

Δ. Πατριάρχου

Δ. Πατριάρχου.

77-84

210

Don!

Ans. August 1911

Kalend. Aug. 25 Aug. 1911
Leap 26 \ \

δύναται νά παρατείνῃ αὐτὴν ἐπὶ δέκα καὶ πέντε ἡμέρας.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν διατάξεων νομοσχεδίου τινὸς γνώμην τοῦ ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ἡ Βουλὴ προβαίνει καὶ ἄνευ ταύτης εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἄρθρον 85

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν δύναται νά ᾔῃ ἐλάσσων τῶν δέκα καὶ πέντε, οὐδὲ μείζων τῶν εἴκοσιν, ὁ δὲ μισθὸς ἐκάστου αὐτῶν προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἐπὶ χιλιάδας κατ' ἔτος.

Ἄρθρον 85.

Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶναι τακτικά καὶ ἑκτακτα, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὀρίζεται διὰ νόμου.

Οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μεταξὺ διπλασίου ἀριθμοῦ ὑποψηφίων, ἐκλεγομένων διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας τῶν τακτικῶν Συμβούλων.

Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἐκάστου αὐτῶν εἶναι δεκαετής, ἐκεῖνοι δὲ, ὧν ἡ ὑπηρεσία ἔληξε, δύνανται νά διορισθῶσιν ἐκ νέου κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγούμενου ἐδαφίου.

Τὰ καθήκοντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου ἢ δημοτικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου πλὴν τῶν τοῦ καθηγητοῦ τῶν Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἐκτακτοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν δύναται νά ὑπερβῇ τὰ 2)3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ὀρίζεται διετής, ἐπιτρεπόμενου τοῦ ἀναδιορισμοῦ κατὰ τὴν λήξιν τῆς διετίας.

Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας μετέχουσι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου μετὰ δικαιώματος ψήφου μόνον τῇ περιπτώσει τοῦ ἀρθροῦ 82 ἐδ. α.

Ἄρθρον 86

Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον προσυπογράφει τὰ Διατάγματα τοῦ διορισμοῦ τῶν.

Ἡ ὑπηρεσία ἐκάστου αὐτῶν εἶναι δεκαετής, ἐκεῖνοι δὲ, τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἔληξε, δύνανται νά διορισθῶσιν ἐκ νέου.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἰσὶν ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα παντός δημοσίου ὑπαλλήλου, πλὴν τῶν τοῦ Ὑπουργοῦ. Οὐδέποτε δὲ ἐπιτρέπεται ἡ σύγχρονος ἐνάσκησις τῶν ἔργων τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας

Ἄρθρον 86.

Τὰ προσόντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν διαρκούντος τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας θέλουσι κανονισθῇ διὰ Νόμου.

Κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι ἐπιτρέπεται νά διορισθῶσι διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΙ

Ἐπὶ τῶν ἄρθρων 85 καὶ 86 τοῦ Κυβερνητικοῦ προσχεδίου
τοῦ Συντάγματος.

Εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν τροπολογιῶν τούτων προέβην
ἐπειδὴ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι, πιθανὸν Κυβέρνησις τις νὰ
κάμῃ κατὰχρησιν τοῦ δικαιώματος ὅπερ θὰ ἔχῃ, τῆς προσ-
λήψεως δηλ. ἐκτάκτων μελῶν, πρὸς πολιτικὴν ἢ ἄλλου εἴ-
δους ὑπὲρ ἑαυτῆς ὠφέλειαν.

α') Μετὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 85 φράσιν (τῶν δὲ ἐκτάκτων)
νὰ τεθῇ ἡ φράσις «οὐδέποτε μείζων τῶν τακτικῶν» ἀντὶ
τῆς νῦν τεθειμένης (οὐχὶ μείζων τῶν δέκα πέντε).

β'. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου (86) νὰ προστεθῇ ἡ ἐξῆς
παράγραφος «πρὸς καθαρτισμὸν ἀπαρτίας καὶ ἔκδοσιν νομί-
μου ἀποφάσεως ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία μείζωνος ἀριθμοῦ
τακτικῶν μελῶν».

Ι. Φουρζίδης

Βουλευτὴς Λακωνίας.

ΑΡΘΡΟΝ 83

~~Κυρίαρχα Συμβούλιον~~ ^{Επικρατείας} ~~(Επικράτειαν δὲ καὶ~~

~~καὶ δικαστὴν λαίαν ἔχον τὸν ἀπὸ ἀνέκτου νόμον~~

α) ~~τὴν ἐκτέλεσιν~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~τῶν νόμων καὶ τῶν~~

~~καὶ κανονιστικῶν διαταγμάτων.~~

β) ~~τὴν ἐκτέλεσιν~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~τῶν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποβαλλομένων αὐτῶν διαφορῶν ἀμφι-~~
~~ορητουμένου διοικητικοῦ.~~

γ) ~~τὴν ἐκτέλεσιν~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~κατ' αἴτησιν ἀνδρῶν διὰ παράβασιν νόμου τῶν ἀπὸ τῶν δημοσίων~~
~~Ἀρχῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν, ἐκδομένων διοικητικῶν πράξεων~~ ^{ὅτε ἡ δὲ}

~~δικαστὴς τοῦ νόμου διατάσσῃ~~ ^{ὅτε ἡ δὲ}

δ) ~~τὴν ἐκτέλεσιν~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~τῶν νόμων πειθορικήν~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~δικαιοδοσίαν~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~ἐπὶ τῶν ἀπολαυ-~~
~~όντων μονιμότητος ἀλλήλων τῆς διοικήσεως κατὰ τοὺς περὶ τοῦτου νόμους.~~

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἀρθρ. β, γ καὶ δ, ἐφαρμόζονται αἱ
διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 92 καὶ 93 τοῦ ~~νόμου~~ ^{Ευντάγματος}.

ΑΡΘΡΟΝ 84

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ~~ἀποστέλλει~~ ^{ὁρίζει} ~~περὶ τῶν νομοθετικῶν~~
~~ἔργων~~ ^{ἐκτέλεσιν} ~~ἢ ὅταν ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας πρὶν~~

~~ἢ καὶ εἰσχωθεῖν εἰς τὴν Βουλὴν. Τὸ μὲν δὲ καὶ Ἐπικράτειαν ἀποστέλλει~~
~~ἐπὶ τῶν νομοθετικῶν ἔργων καὶ εἰς τὴν Βουλὴν ἀποστέλλει~~

~~ἢ ὅταν ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας~~ ^{ὅτε ἡ δὲ}
~~ἢ καὶ εἰσχωθεῖν εἰς τὴν Βουλὴν. Τὸ μὲν δὲ καὶ Ἐπικράτειαν ἀποστέλλει~~

~~ἐπὶ τῶν νομοθετικῶν ἔργων καὶ εἰς τὴν Βουλὴν ἀποστέλλει~~
~~ἢ ὅταν ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας~~

~~ἢ καὶ εἰσχωθεῖν εἰς τὴν Βουλὴν. Τὸ μὲν δὲ καὶ Ἐπικράτειαν ἀποστέλλει~~
~~ἐπὶ τῶν νομοθετικῶν ἔργων καὶ εἰς τὴν Βουλὴν ἀποστέλλει~~

Παραπομπή άρθρου
τὸς τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τασσομένης προθεσμίας, ἥτις δὲν πρέπει νὰ εἶνε
ἐλάσσων τῶν 15 ἡμερῶν. Κατ'ἐξαίρεσιν εἰς κατεπειγούσας περιστάσεις
ἢ ἀποδείξῃ ἀνάγκη
δύναται ἡ Βουλὴ νὰ συντόμησῃ τὴν προθεσμίαν μέχρι τριῶν ἡμερῶν.

ἢ ἀπὸ τῆς
~~Ἐάν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ὑποβάλῃ εἰς τὴν~~
Βουλὴν τὴν περὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἐκθεσὶν (τοῦ) ἐντὸς τῆς ταχθείσης προ-
θεσμίας, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ προῇ εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν καὶ ψή-
φισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ἢ ἡ δὲν ἐπικρατεία
Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ~~δὲν ὑποβάλλεται~~ εἰς τὸ
Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

ΑΡΘΡΟΝ 84 *δὲ*

Τὰ ~~ὑποτάσσονται~~ κανονιστικὰ διατάγματα ἐκδίδονται
μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀποφαινομένου ἐντὸς
τῆς ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ τασσομένης προθεσμίας, ἥς παρελ-
θούσης ἀπράκτου τὸ διάταγμα *ἢ ἡ δὲν ἐπικρατεία* καὶ ἄνευ τῆς *γνωμοδότησεως*
~~ἡ δὲν ἐπικρατεία~~. Ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν εἶνε ὑπο-
χρεωτική διὰ τὸν Ἕ. Υπουργόν. *(ἢ ἀπὸ τῆς ἡ δὲν ἐπικρατείας οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν)*

ΑΡΘΡΟΝ 85 *δὲ*

δι' ἀποφάσεως
Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶνε τακτικὰ καὶ
ἐκτακτά, ὁ ἀριθμὸς δ' αὐτῶν ὀρίζεται διὰ νόμου. *ἢ ἡ δὲν ἐπικρατεία*
~~(Το Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ἐξέρχεται εἰς ἐλάσσων τῶν ἑννέα τῶν
ἐκτακτῶν ὅτε ἐπὶ τῶν ἐκτακτῶν τῶν τακτικῶν)~~

Οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ
Β. Διατάγματος προτάσει τοῦ Ἑ. Υπουργικοῦ Συμβουλίου μετὰ δὲ διπλασίου ἀ-
ριθμοῦ ὑποψηφίων *ἢ ἡ δὲν ἐπικρατεία* ἐκλεγομένων ἐκ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν τακτικῶν Συμ-

*ἢ ἡ δὲν ἐπικρατεία οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν
ἐπὶ τῇ ἀποφασίᾳ*

*+ ἢ ἡ δὲν ἐπικρατεία οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν
ἐπὶ τῇ ἀποφασίᾳ*

βούλων της 'Επικρατείας.

^{κατ'εξουσίαν}
'Η διάρκεια της υπηρεσίας έκαστου αὐτῶν εἶνε δεκαετής. ^{27/10}
~~ἐκείνοι δὲ τῶν ὁσίων ἡ υπηρεσία ἔληξε, δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐκ~~
~~νέου κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου.~~

Τὰ καθήκοντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων της 'Επικρατείας
εἶνε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰκουδμήτου δημοσίου ἢ ἐκκλησιαστικ
κοῦ ὑπαλλήλου, πλὴν τῶν τοῦ ^{Συμβουλίου} (Υπουργοῦ καὶ) Καθηγητοῦ τῶν Νομικῶν
ἢ Πολιτικῶν 'Επιστημῶν ἐν τῇ 'Εθνικῇ Πανεπιστημίῳ. Καθ'ὅν χρόνον Σύμ-
βουλος της 'Επικρατείας ^{ἀποσπᾷ} διατελεῖ Ὑπουργός δὲν ἐνασκεῖ τὰ καθήκοντα
τοῦ Συμβούλου.

Τὰ ^{ἀποσπᾷ} (προσόντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων της 'Επικρατείας, τὰ
περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν διαρκείας της δεκαετίας ¹²⁵ ~~αὐτῆς~~, τὰ περὶ βοη-
θητικοῦ προσωπικοῦ, ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου της
'Επικρατείας θέλουσι κανονισθῇ διὰ Νόμου.

Κατὰ τὴν πρώτην εἰσαγγελίαν τοῦ Συμβουλίου της 'Επικρατείας
οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι διορίζονται διὰ Β.Δ. τῇ ἀπλῇ προτάσει τοῦ Ὑ-
πουργικοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡΟΝ 86

Ἐκτακτοὶ Σύμβουλοι της 'Επικρατείας διορίζονται διὰ
Β.Δ. προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἄνωτεροι δημόσιοι ὑπάλληλοι
~~ἐκαστοῦ ἐν τῇ κρατίδι ἐκτελέσαντες ἀπὸ τοῦ νόμου.~~

^{κατὰ} 'Η διάρκεια της υπηρεσίας αὐτῶν ^{εἶναι} διετής ἐπιτρεπομένου τοῦ ἀνα-
διορισμοῦ ^{μετὰ} ~~μετὰ~~ ^{κατὰ} ~~κατὰ~~ ^{τὴν} ~~τὴν~~ ^{ἐκ} ~~ἐκ~~ ^{τῆς} ~~τῆς~~ ^{διετίας} ~~διετίας~~. Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι της 'Ε-
πικρατείας ~~στερομένοι~~ της ιδιότητος τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ μετατι-

34
Οἱ μέντοι ἐκ τῆς προτερουμένης ἐκτίκτουσιν αὐτοδικαίως τῶν ἐν τῇ Συμβουλίᾳ
τῆς Ἐκτετατοῦς καθήκοντων αὐτῶν. Οἱ ἐκτετατοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐκτε-
τατοῦς μετέχουσι πῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκτετατοῦς μόνον κα-
τὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ άρθρου 83.

Les principes généraux de droit administratif par
Paris 1904. ——— Jasta Jere

H. Berthélemy, Traité élémentaire de droit administratif
dernière édition Paris 1908

la distribution des recours entre deux catégories d'agents juridictionnels en
 l'imposant. Surtout on eût dit, la seule chose qui exigeant les idées modernes, c'est que
 les recours soient portés devant des autorités capables, impartiales, sévères, publi-
 quement et contradictoirement, faciles à connaître, ... à l'unité de jurispru-
 dence sera assurée par une cour suprême unique. = Une autre combinaison se
 présente aussi, comme satisfaisant aux idées modernes en celle qui place les ag. juridict. en deux
 catégories bien tranchées, d'après la nature juridique des recours: (... les trib. administrat. - les trib. des
 finances). (les trib. admin.) connaissent de tous les recours, et annulent ou ils ne les annulent
 qu'en cas de violation de la loi, ou de constatation d'une situation juridique préexistante
 créée par la manifestation de volonté d'une autorité ou d'un agent ou d'un organe
 la violation, le tribunal administratif n'est compétent; il s'y agit d'une p.p.p. ou d'un acte, d'un
 traitement distinct. Il n'en est pas de même pour les trib. des finances, les trib. des
 finances, par les actions en justice administratives, des tribunaux judiciaires à compétence
 technique administrative, renvoyant d'ailleurs, par la catégorie d'agents judiciaires, com-
 me cela existe pour les matières communales, etc. L'existence d'une cour suprême unique
 assure l'unité de la jurisprudence en matière d'actions en justice proprement dites.

Voilà les idées théoriques. Mais, pour faire des choses, pour l'organi-
 sation juridique, en Angleterre et en France, il a pu être ordonné d'un seul jet,
 l'idée a été formée plus ancienne, sans l'influence d'aucun des
 principes. Elle sera peut-être inutile de rappeler ces faits; ainsi, nous verrons
 le fait de rôle prout par les principes.

Supr. Angl. : — Deux ordres de recours distincts. 1° l'ordonnance d'appel et 2° l'ordonnance de cassation. Mais, dans l'ordonnance de cassation
 et dans l'ordonnance de cassation (les trib. des finances n'ont pas de recours) et dans l'ordonnance de cassation. La cour
 s'abstient. Elle ne se prononce sur la justice : elle ne s'occupe que de la forme. — L'ordonnance
 de cassation. Elle ne s'occupe que de la forme. Elle ne s'occupe que de la forme. Elle ne s'occupe que de la forme. Elle ne s'occupe que de la forme.
 Et l'ordonnance de cassation est la cour de cassation (les trib. des finances n'ont pas de recours) et dans l'ordonnance de cassation.
 Les trib. des finances (les trib. des finances n'ont pas de recours) et dans l'ordonnance de cassation. Les trib. des finances (les trib. des finances n'ont pas de recours) et dans l'ordonnance de cassation.
 Les trib. des finances (les trib. des finances n'ont pas de recours) et dans l'ordonnance de cassation. Les trib. des finances (les trib. des finances n'ont pas de recours) et dans l'ordonnance de cassation.

[illegible]

[illegible]

Nov 1789 et après la Révolution. [Mettre les deux vers les uns sur les autres] (p. 123 24 et 25).
1re et 2ème (même). Actes des trois lois de la Révolution, les trois lois de la Révolution / la Révolution et
l'immunité (de la Cour de justice) et d'être pour le résultat de concepts théo-
riques). - Ordonnance de la Cour de justice 1790 & 1791 (p. 124) Ordonnance / 24 et 25 / 1790 et 1791.
1re et 2ème la Cour de justice ne doit rien excepter de la Cour de justice et de la Cour de justice.
Demande de la Cour de justice (1791) demande que la Cour de justice en soit "pour il en soit toujours la".
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence
de la Cour de justice et de la Cour de justice. [Ordonnance, 24 et 25, Ordonnance de la Cour de justice pour
la Cour de justice et de la Cour de justice]. Ordonnance de la Cour de justice 1790 & 1791 (p. 124) Ordonnance pour la Cour de justice,
24 et 25, Ordonnance de la Cour de justice et de la Cour de justice, Ordonnance de la Cour de justice et de la Cour de justice.
Ordonnance de la Cour de justice 1790 & 1791 (p. 124) Ordonnance pour la Cour de justice, Ordonnance de la Cour de justice et de la Cour de justice.

L'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
2) (Ordonnance de la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice).
l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
[2] Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice.

Mars 1870 Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice.
annulation de la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice.

les lois de la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice.

(p. 128) Ordonnance de la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice.
publique par la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice, la Cour de justice et de la Cour de justice.
sujet de réclamation contre la Cour de justice, contre le motif de la Cour de justice, l'existence de la Cour de justice et de la Cour de justice.

(0.163)

cela aboutit à faire perdre la plupart de ceux qui tentent au jeu
devenir le loup de la meute

Туповілля між Котляревським.

- A' Архивна Державна Державна : усіх актів державних і місцевих органів влади, принципів управління.
B' Державна архівна на Державу та Князівство, усіх актів державних і місцевих органів влади.

A'.

Архивна Державна

Avant 1872, le Conseil d'Etat n'était pas un tribunal, en sens rigoureux du mot. L'autorité administrative supérieure transmettait seule les litiges élevés par les actes des autorités inférieures; seulement, par l'intermédiaire des ministres et garanties d'équité, ils ont le droit de réclamer, l'autorité administrative leur permettant de s'adresser devant le Conseil et ainsi de suite il s'élèverait. — On peut faire un pas de plus et ériger en tribunal administratif ce dernier d'avis, et c'est ce qui existe dans notre droit administratif actuel. — Ainsi en usant, ainsi se justifie la juridiction administrative ~~(1876)~~. — Mais on ne peut pas le considérer la jur. adm. comme une juridiction d'exception. Ce serait commettre une grande erreur ou un grave abus de langage. — La justice adm. n'est pas un démembrement de la juridiction judiciaire. Elle est l'organe judiciaire par lequel le pouvoir exécutif s'engage à l'administration active le respect du droit (1876).

Confier le jeu. — Confier 3 attributs.

(Länge - danks)
Neckiger 7/jahr. - Kestler nicht ausgegibt } } - 24

herkommen & darunter 1/2 für den Zinsen von der
Herr. 1/2 d. wirtsch. des me. wien helfen zu bezeugen
: Sagis Kapten & Sagis

Anticars regis (cyrillus)

[Ad. 12 1/2 in. 1835 2nd 7-8: Hypanthium].

afg in Vraagstuk?

[illegible]

21.44 Tagen ab 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18</

1: Karyogon's Kestrel (Bayer's Crested)
 Lizard [Red 2. anal. w/ls]

2: 1 felling every week and. always
every week. keep every
the other week. with iron

[illegible]

N. 5 x OA' 27 March 1910
Angebot 14 Anzeig. der Druckung d. 10
Kolonien.

56-61 ~~Leistung~~ f

Aug. 1852

N. AYOT' 15 km. 1887
6.74

N. 15708 1186-1909

nos bureaux et Anglisme
de Comptes de la dépense et
liens de l'union. Une commission
s'est formée pour les Comptes pub-
liers de cette page, et que le mi-
nistre continue de recevoir naturel-
lement de la part de l'Etat.
L'Etat est en fait de l'Etat.
L'Etat est en fait de l'Etat.

Ἄρθρον 15.

Οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἑσωτερικῶν, τῶν Ἐξωτερικῶν, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας δύνανται νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς κατὰ τὰ ἄρθρα 26 καὶ 36 τοῦ νόμου ΣΙΒ' τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1852 ἐπιτρόπους αὐτῶν ὡς δευτερεύον-
τας διατάσσας ἐντολὴν νὰ ἐκδώσωσι χρηματικὰ ἐντάλματα, μεταβιβάζοντες αὐτοῖς τὰς ἀναγκαίας πιστώσεις, μόνον διὰ μισθούς, κανονικὰ ἐπιμίσθια, συντάξεις, γραφικὰ ἐξόδα καὶ ἐνοίκια δημοσίων καταστημάτων, ὡς καὶ διὰ τὰς κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας ἀποζημιώσεις μαρτύρων.

Ἄρθρον 16.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ νόμου ΒΦΕ' τῆς 22 Ἀπριλίου 1897 καταργεῖται.

Ἄρθρον 17.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου ΒΣΛΗ' τῆς 9 Μαρτίου 1894 ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἀνακαινίσεως γεφυρῶν, ἢ ἐπισκευῆς ἢ προσθήκης εἰς δημόσια κτίρια ἢ καταστήματα.

Ἄρθρον 18.

Πλὴν τῶν κατὰ τὴν β' τοῦ ἄρθρου 136 τοῦ νόμου ΣΙΒ' τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1852 τηρουμένων βοηθητικῶν βιβλίων τηρεῖται καὶ βοηθητικὸν βιβλίον, ἐν ᾧ καταχωρίζονται κατ' ἄρθρον τὰ ἐκκαθαριζόμενα ἐξόδα δ' ἀμισθοῦς ὑποκειμένους εἰς κρατήσεις λόγῳ πολιτικῶν συντάξεων. Ἀποσπάσματα δ' ἐκ τοῦ βοηθητικοῦ τούτου βιβλίου, κεκυρωμένα ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Τμηματάρχου, συνάπτονται εἰς τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα τὰ ἐκδιδόμενα πρὸς ἀπόδοσιν τῶν προκειμένων κρατήσεων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Ἄρθρον 19.

Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὴν διατάξιν τοῦ ἄρθρου 137 τοῦ νόμου ΣΙΒ' τηρουμένων ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων τῶν Ὑπουργικῶν διατακτῶν βιβλίων, κρατοῦνται καὶ βιβλία κατ' ἄρθρον τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων διὰ μισθοῦς ὑποκειμένους εἰς παγίαν κρατήσιν λόγῳ πολιτικῶν συντάξεων. Τῶν βιβλίων τούτων ἀντίγραφα κεκυρωμένα ὑπὸ τῶν διατακτῶν ὑποβάλλονται εἰς τὰ οἰκεία Ὑπουργεῖα, εὐθὺς μετὰ τὸ κλείσιμον τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου τούτου χρήσεως.

Ἄρθρον 20.

Οἱ λαμβάνοντες ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου χρήματα διὰ χρηματικῶν ἐνταλμάτων ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ ὀφείλουσι νὰ δικαιολογήσωσι τὴν δαπάνην ἐντὸς προθεσμίων, ὀριζομένων ἐκάστοτε διὰ πράξεων τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ. Αἱ πράξεις αὗται συνάπτονται ἐν τοῖς ἐν λόγῳ χρηματικοῖς ἐντάλμασιν, οἱ δὲ δικαιούχοι τούτων εἰσὶν ὑπόλογοι ἐνώπιον τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ καταλογίζονται ὑπ' αὐτοῦ, ἂν, ἐντὸς τῆς διὰ τῶν εἰρημένων πράξεων τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ταχθείσης προθεσμίας, μὴ προσαγάγωσι διὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων εἰς τὸ Ἑλεγκτικὸν Συνεδρίον τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα.

Τῆς ἐκδοθείσης κατὰ τῶν ἀνωτέρω ὑπολόγων καταλογιστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις, ἂν οὗτοι ἐντὸς ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως προσαγάγωσι τὰ δικαιολογητικὰ καὶ ἀποδείξωσιν, ὅτι, ἐνεκα λόγων, μὴ ἀφορώντων εἰς αὐτούς, δὲν καταρρώθη ἡ συγκέντρωσις τῶν δικαιολογητικῶν ἐντὸς τῶν ταχθεισῶν προθεσμίων.

Οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Προξενικοῖ ὑπάλληλοι, οἱ λαβόντες ἐκ τοῦ κεντρικοῦ ταμείου συναλλαγματικὰς πρὸς διάθεσιν οἰοῦνδήποτε ποσοῦ ἐκ τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἀναγεγραμμένης πιστώσεως διὰ δαπάνας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ὀφείλουσι νὰ δικαιολογήσωσι τὴν διάθεσιν τοῦ ἀντιτίμου τῶν συναλλαγματικῶν εἰς τὸ Ἑλεγκτικὸν Συνεδρίον, διαρκούσης τῆς χρήσεως, ἐφ' ἧς ἐξεδόθη τὸ ἐντάλμα, ἐκδίδεται δ' εἰδικὴ ἀπό-

φασις τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου περὶ τῆς διαχείρισεως ἐντὸς ἐκάστου αὐτῶν.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διάθεσις οἰοῦνδήποτε ποσοῦ ἐκ τῆς πιστώσεως ταύτης κατ' ἄλλον, παρὰ τὸν ἀνωτέρω διαγεγραμμένον, τρόπον.

Ἄρθρον 21.

Τὰ ὑπὸ τῆς Πρυτανείας τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐκδιδόμενα χρηματικὰ ἐντάλματα ἐπὶ τῇ διαχείρισί τῆς περιουσίας αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον ΑΜΑ' ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ὑπόκεινται πρὸ τῆς πληρωμῆς αὐτῶν εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΑΥΟΖ' ἀπὸ 28 Μαΐου 1887.

Ἡ ἐξόφλησις χρηματικοῦ ἐντάλματος μὴ θεωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου εὐθὺναι τὸν τε Πρύτανην καὶ τὸν ταμίαν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ χρήσις ἐκάστου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου καὶ λήγει τὴν 31 Αὐγούστου τοῦ ἐπομένου ἔτους διὰ τὴν εἴσπραξιν δ' ἀπάντων τῶν ἐσόδων καὶ τὴν πληρωμὴν ἀπάντων τῶν ἐξόδων παρατείνεται αὕτη μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου.

Ἄρθρον 22.

Τὰ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων, καὶ τῶν κληροδοτημάτων ἐκδιδόμενα χρηματικὰ ἐντάλματα πληρωμῆς τῶν διαφορῶν αὐτῆς ἐξόδων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις χορηγουμένων αὐτῇ πιστώσεων κατὰ τοὺς νόμους ΑΥΗΔ' ἀπὸ 28 Μαΐου 1887 καὶ ΑΥΗΒ' ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου 1889, περὶ διοικήσεως τῆς Ζαπτείου περιουσίας, ὑπόκεινται πρὸ τῆς πληρωμῆς αὐτῶν εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΑΥΟΖ' τοῦ 1887. Ἡ ἐξόφλησις χρηματικοῦ ἐντάλματος, μὴ θεωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, εὐθὺναι τὸν τε ἐκδότην αὐτοῦ καὶ τὸν ταμίαν τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 23.

Εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὑπόκεινται ὡσαύτως κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΑΥΟΖ' τοῦ 1887 καὶ τὰ ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπικῶν Ἀγώνων ἐκδιδόμενα χρηματικὰ ἐντάλματα πληρωμῆς τῶν διαφορῶν αὐτῶν ἐξόδων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὰ περὶ αὐτῶν ἰσχύοντα χορηγουμένων αὐταῖς πιστώσεων καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν προηγουμένων ἄρθρων 21 καὶ 22 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 24.

Εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὑπόκεινται ὡσαύτως κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΑΥΟΖ' τοῦ 1887 καὶ αἱ ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἐκδιδόμενα, κατὰ τὰ περὶ τούτου κεκατανοσμένα, χρηματικὰ ἐπιταγὰι, πρὸς πληρωμὴν τῶν διαφορῶν τοῦ ἐν λόγῳ λιμένος ἐξόδων, εἰς βῆρος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, παρὰ τῇ ὁποίᾳ εἰσὶ κατατεθειμένα τὰ κεφάλαια τοῦ ἰδίου λιμένος, συμφώνως πρὸς τοὺς περὶ αὐτοῦ νόμους. Ἡ ἐξόφλησις χρηματικῆς ἐπιταγῆς, μὴ θεωρηθείσης κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, εὐθὺναι τὴν τε ἐκδούσαν ὡς ἄνω ἐπιτροπὴν, καθὼς καὶ τὴν ἐξωργυρώσαν ταύτην Ἑθνικὴν Τράπεζαν.

Αἱ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἐξαργυρωθεῖσαι χρηματικαὶ ἐπιταγὰι τοῦ λιμένος Πειραιῶς παραδίδονται ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καθ' ἑξαμηνίαν μετὰ καταλόγου πρὸς τὸν ἀρμοδίον ἐπαρχ. δημόσιον ταμίαν, μετ' ὧν τῶν προσηρητημένων αὐταῖς δικαιολογητικῶν ἐγγράφων οὗτος παραλαμβάνων ταύτας καὶ πιστούμενος δι' αὐτῶν, κατὰ τὰ κεκατανοσμένα, ἐκδίδει καὶ παραδίδει τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ πρὸς πίστωσιν τῆς τῷ κεκατανοσμένῳ Γραμματίῳ παραλκβῆς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 25.

Ἄν τὸ Ἑλεγκτικὸν Συνεδρίον ἀρνηθῇ τὴν θεώρησιν

χρηματικών εντάλματων τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις 22, 23 καὶ 24 ἐπιτροπῶν, δύνανται αὐταὶ καὶ ὁ Πρύτανης νὰ αἰτῇται τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστικοῦ τμήματος κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ παρόντος νόμου ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 26.

Οἱ κατὰ τὰ κεκκονισμένα ἐγκρινόμενοι ἐκαστοτε προϋπολογισμοὶ τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις 21, 22, 23 καὶ 24 ἀναφερομένων σωματείων, ἥτοι τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, τῆς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπίων καὶ κληροδοτημάτων, τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ὡς καὶ τοῦ Λιμενικοῦ ταμείου Πειραιῶς, δημοσιεύονται ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἀμὲν τῇ ἐγκρίσει αὐτῶν. Οὐδενὸς δὲ χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκδεδομένου ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ σωματείων, ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ τὰ κεκκονισμένα θεώρησις ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου πρὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσίευσος τῶν ἐγκριμένων προϋπολογισμῶν αὐτῶν.

Ἄρθρον 27.

Ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως ἐκάστης χρήσεως τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, συνερχόμενον ἐν γενικῇ συνεδριάσει ἐκδίδει ἀποφασιν, ἐν ᾗ ἀναγράφει τῆς κλεισθείσης χρήσεως:

α') τὰς διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰδικῶν νόμων ἢ Β. Διαταγμάτων χορηγηθείσας ἐπὶ ἐκάστου κεφαλαίου καὶ ἄρθρου πιστώσεις.

β') τὰ διὰ χρηματικῶν ἐντάλματων ἢ ἐπιτροπικῶν δικτεθέντα ποσά.

γ') τὰ ἀκυρωθέντα ἢ ὁπωσδήποτε ἐπιστραφέντα ἐκ τῶν κατὰ τὸ προηγουμένον ἐδάφιον δικτεθέντων ποσῶν.

δ') τὰς ὑπολειφθείσας ἀδιάθετους πιστώσεις.

Ὁμοίους πίνακας περιλαμβάνει ἡ ἀπόφασις διὰ τὰς δαπάνας τοῦ ταμείου τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ ταμείου τοῦ Ἑθνικοῦ Στόλου καὶ τοῦ ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν.

Ἐν τῇ ἀποφάσει δεόν ν' ἀναγράφωνται λεπτομερῶς τὰ μὴ θεωρηθέντα χρηματικὰ ἐντάλματα καὶ οἱ λόγοι τῆς ἀρνήσεως τῆς θεωρήσεως. Ὡσαύτως ἐν τῇ ἀποφάσει τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἀναγράφει τὰς περὶ μεταρρυθμίσεων καὶ βελτιώσεων τῶν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἀποδεχθεῖσιν ὡς χρηζουσῶν διορθώσεων ἢ μεταβολῆς σχετικῶν δὲ πρὸς τὰ ἔξοδα, διατάξεων νόμων, Β. διαταγμάτων καὶ ἐγκυκλίων σκέψεις αὐτοῦ.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη δημοσιεύεται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ κοινοποιεῖται εἰς τὴν Βουλὴν διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ἀποστελλομένων ἀνολόγων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν ἀντιτύπων.

Ἄρθρον 28.

Πρὸς ἐκκαθάρισιν καὶ ἀπλοποίησιν τοῦ μηνιαίου Ἰσολογισμοῦ τῆς γενικῆς ληφροδοσίας τοῦ Δημοσίου ταμείου ἐπιτρέπεται, ὅπως ὅσαι μερίδες χρηματιστικῶν ληφρῶν δὲν στηρίζονται εἰς στοιχεῖα, ἀλλ' ἀμετάβλητοι πρὸ ἐτῶν δικτελοῦσιν, ἐξακριβούμεναι δεόντως ἐν τῷ Γεν. Λογιστηρίῳ τοῦ Κράτους, διαγραφῶσιν ἐκ τοῦ εἰρημένου Ἰσολογισμοῦ ἡτιολογημένως, δυνάμει Β. Διαταγμάτων, προκαλουμένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τὰ δὲ προκύψαντα ὑπόλοιπα αὐτῶν μετενεχθῶσιν εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῶν προϋπολογισμῶν.

Ἄρθρον 29.

Δημόσιοι ὑπόλογοι, ἥτοι ταμιακοί, τελωνιακοί καὶ λοιποὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι, ὀφείλοντες νὰ ὑποβάλλωσι πλήρεις τοὺς λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν, ἐντὸς τῶν ὑπὸ νόμον ἢ Β. Διατάγματος τεταγμένων ἢ ταχθησομένων προθεσμίων, ἢ τῶν κατὰ νόμον ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τασσόμενων διορισμῶν, παραλείποντες δὲ νὰ πράξωσι τοῦτο ἐντὸς τριῶν μηνῶν τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς λήξεως αὐτῶν, ἀποβάλλονται τῆς ὑπηρεσίας διὰ Β. Διατάγματος, προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν ἀπο-

κλείεται καὶ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νόμου ΑΥΘ' τοῦ 1887 πειθαρχικὴ ποινὴ, ὡς ἐτροποποιήθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐδ. α' τοῦ ἄρ. 21 τοῦ Νόμου ΒΤΓ' τοῦ 1895.

Ἄρθρον 30.

Οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐποπτεῖαν τῶν διαχειριζομένων διημόσια χρήματα ἢ ὑλικὸν ἀντικὸν εἰς τὸ Κράτος οἰκονομικοὶ Ἐπιθεωρηταί, ἂν ἐκ λάθους ἢ ἀμελείας αὐτῶν ἤθελε προκύβει ζημία, εἰσὶν ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι μετὰ τῶν ὑπολόγων, ὑποκαίμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὅπερ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἀποφασίζει ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅλου λοισμοῦ τῶν ὑπολόγων. Ἡ διατάξις αὕτη δὲν ἰσχύει διὰ τὴν κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου οἰκονομικοῦ ἔτους ἐνεργουμένην διοικητικὴν ἐπιθεώρησιν.

Ἄρθρον 31.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου ΒΡΕΔ' τῆς 13 Φεβρουαρίου 1893 περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ καταργεῖται καὶ ἀντικαθίσταται, ὡς ἔπεται.

«Ἡ μίσθωσις ἀκινήτων διὰ δημοσίαν χρῆσιν δὲν δύναται νὰ συνομολογηθῇ ἐπὶ χρόνον μακρότερον τῶν πέντε ἐτῶν, πᾶσα δὲ ἀναμίσθωσις ἢ μίσθωσις πρὸς ἀντικατάστασιν μισθίου ἐπιτρέπεται μόνον ἐντὸς τῶν τριῶν τελευταίων μηνῶν πρὸ τῆς λήξεως τῆς ὑφισταμένης μισθώσεως, προηγουμένης ὅμως πάντοτε ἐγγράφου δηλώσεως τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἥς ἄνευ οὐδεμίᾳ ἀναμίσθωσις λογίζεται σιωπηρῶς γεομένη.

Πᾶσα περὶ τοιαύτης μισθώσεως συμφωνία τοῦ δημοσίου ἐνεργεῖται κατόπιν δημοσίου συναγωνισμοῦ, διεξαγομένου ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Νομάρχου, τοιοῦτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος, ἐκ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἐκ τοῦ προϊσταμένου τῆς ὑπηρεσίας, τῆς ἐγκαταστατησομένης ἐν τῷ μισθίῳ, τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, τοιοῦτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος, ἐκ τοῦ Εἰρηνοδίκου, καθ' ὅρους καὶ διατυπώσεις κανονισθησομένας ἐφ' ἅπασι διὰ Β. διαταγμάτων. Ἐὰν πρόκειται περὶ μισθώσεως δι' ἀνάγκας τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἀντὶ τοῦ Νομάρχου ἢ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, μετέχει ὁ φρουράρχος ἢ ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα τοιοῦτου.

Ἡ ἐγκρισὶς τῆς μισθώσεως ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, συμφῶνως πρὸς τὰς προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναμίσθωσις τῶν ὑφισταμένων, κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, μισθώσεων, ἄνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ.

Ἐπιτρέπεται μίσθωσις ἄνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν ἐπιστρατείας ἢ γενικῶν γυμνασίων, δι' ἀνάγκας τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ ὅσας προκειται περὶ μισθώσεως ἀκινήτων ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Μισθώσεις ἀμαξῶν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνωνται διὰ χρόνον μακρότερον τοῦ μηνὸς καὶ πᾶσα σιωπηρὰ ἀναμίσθωσις λογίζεται ἰσχύουσα μόνον διὰ τὴν ἀμέσως ἐπόμενον μῆνα καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

Ἄρθρον 32.

Πᾶσα διατάξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον καταργεῖται.

Ἄρθρον 33.

Διὰ Β. Διαταγμάτων κανονισθῶσονται τὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρον 34.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου τούτου, ἐκτὸς τοῦ ἄρθρου 1, ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1910.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1909.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
ΑΘ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1909.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
ΚΥΡ. Π. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ

Τρῆμα Η'.

Περίληψις

Περὶ κοινοποιήσεως τοῦ νόμου, ΓΤΟΔ' τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1909 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου, ΣΙΒ' ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1852 περὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ τοῦ Κράτους.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς ἀπάσα τὰς δημοσίας καὶ δημοτικάς Ἀρχάς, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων καὶ τῶν κληροδοτημάτων, τὴν ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴν ἑταιρίαν, τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων καὶ τὸ λιμενικὸν ταμεῖον Πειραιῶς.

Κοινοποιούντες ὑμῖν κατωτέρω τὸν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 233 τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1909 φύλλου τοῦ τεύχους Α' τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθέντα νόμον, ΓΤΟΔ' (ὑπ' ἀριθ. 3374) τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1909 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου, ΓΤΟΔ' (ὑπ' ἀριθ. 3374) τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1909 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου, ΣΙΒ' ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1852 περὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ τοῦ Κράτους, τοῦ ὁποῦ, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 34, ἡ ἰσχὺς ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουρίου 1910, ἐπελκύνουσαν τὴν προτοχὴν σας ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 31 τοῦ αὐτοῦ νόμου, καὶ δὴ ἐπὶ τῆς διατάξεως αὐτοῦ, τῆς ἀπαγορευούσης τὴν ἀναμίσθωσιν τῶν ὑφισταμένων, κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, μισθώσεων, ἀνευ δημοσίου συναγωνισμοῦ, διότι κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς διατάξεως ταύτης, οὐδεμίαν ἀναμίσθωσιν ὑφισταμένων κατὰ τὴν 12ην Ὀκτωβρίου 1909, ἡμέραν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου, μισθώσεων ἐπιτρέπεται, ἀνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ.

Τὸ Β Διάταγμα, δι' οὗ κλονίζονται οἱ ὅροι καὶ αἱ διατυπώσεις τοῦ δημοσίου διαγωνισμοῦ περὶ μισθώσεως ἀκινήτων διὰ δημοσίαν χρῆσιν, ὅ, ἐρ, κατὰ τὸ ἀρθρον 31 τοῦ κοινοποιουμένου νόμου, ἐφ' ἀπαξ ἐκδοθήσεται, δημοσιευθήσεται προτεχῶς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1909.

Ὁ Ὑπουργός

ΑΘ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ

Ἰκλ. Ἀγιουτάντης

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΣΙΒ' ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1852 περὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ τοῦ Κράτους.

Νόμος, ΓΤΟΔ' (ὑπ' ἀριθ. 3374).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν

Ἀρθρον 1.

Τὸ οικονομικὸν ἔτος ἄρχεται τῇ 1 Ἰουλίου καὶ λήγει τῇ 30 Ἰουνίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Διὰ Β. Διατάγματος θέλει ὁρισθῇ ἡ ἑναρξίς τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως ταύτης.

Ἀρθρον 2.

Ἡ κατὰ τὸ ἀρθρον 4 τοῦ ΣΙΒ' νόμου τοῦ 1852 διάρκεια ἐκάστης χρήσεως διὰ τὴν εἰσπραξὶν πάντων τῶν ἐσόδων καὶ διὰ τὴν πληρωμὴν πάντων τῶν ἐξόδων αὐτῆς παρατείνεται ἐπὶ ἑξ ἡμέρας μετὰ τὴν λήξιν τοῦ κατὰ τὸ προηγούμενον ἀρθρον οικονομικοῦ ἔτους.

Ἀρθρον 3.

Πάντα τὰ ἐξόδα τῆς χρήσεως ἐκκαθαρίζονται καὶ τὰ περὶ τῶν πληρωμῶν αὐτῶν χρηματικὰ ἐντάλματα ἐκδίδονται, παρὰ μὲν τῶν Ὑπουργῶν ἐντὸς πέντε μηνῶν, παρὰ τῶν Ἐλεγκτηρίων Μεραρχιῶν ἐντὸς τριῶν μηνῶν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων δευτερευόντων διατακτῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ κατὰ τὸ ἀνωτέρω 1 ἀρθρον οικονομικοῦ ἔτους.

Ἀρθρον 4.

Τὰ ἐφ' ἐκάστης χρήσεως ἐκδιδόμενα χρηματικὰ ἐντάλματα εἶναι δεκτὰ εἰς τὰ Ταμεῖα τοῦ Κράτους, τῶν μὲν Ὑ-

πουργῶν ἐντὸς ἑξ μηνῶν, τῶν δὲ Ἐλεγκτηρίων Μεραρχιῶν ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν, καὶ τῶν ἄλλων δευτερευόντων διατακτῶν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως ἐκάστου οικονομικοῦ ἔτους.

Ἀρθρον 5.

Πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένης ἀνεπαρκείας τῶν διὰ τοῦ Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ψηφιζομένων πιστώσεων, ἀνευ ἐπεκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας, ἡ δι' ἀπροόπτους ἀνάγκας, ἀναγράφεται ἐν τῷ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πίστωσης ὑπὸ δύο κεφάλαια καὶ ὑπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας τίτλους.

α') «Ποσὸν διαθέσιμον πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν πιστώσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, αἵτινες θὰ εὐρίσκοντο ἐν ἀνεπαρκείᾳ».

β') «Ποσὸν διαθέσιμον δι' ἐκτάκτους ἀνάγκας μὴ προβλεφθείσας ἐν τοῖς εἰδικοῖς προϋπολογισμοῖς».

Ἀρθρον 6.

Τὸ ὑπὸ τὸν α' τίτλον ποσὸν διατίθεται ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν πιστώσεων ἐκείνων τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἵτινες ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ οικονομικῷ νόμῳ τῶν ἐξόδων ρητῶς κητονομάζονται ὡς ἐπιδικταὶ τοιαύτης ἀναπλήρωσεως, τὸ δὲ ὑπὸ τὸν β' τίτλον ποσὸν διατίθεται πάντοτε δι' ἀπροβλεπτοὺς δαπάνας.

Καθ' ἣν περίπτωσιν ἤθελεν ἐξαντληθῇ τὸ ὑπὸ τὸν δεῦτερον τίτλον ποσόν, καὶ παραστῇ ἀνάγκη νέων ἐκτάκτων δαπανῶν, ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνωνται αὗται ἐκ τῶν πιστώσεων τοῦ α' τίτλου, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει τοιοῦτο διαθέσιμον.

Ἀρθρον 7.

Ἡ διάθεσις τῶν κατὰ τὸ 5 ἀρθρον ἀναγεγραμμένων ἐν τῷ προϋπολογισμῷ πιστώσεων καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν

211

Bry's
University

99-110

Unlabeled, end. 11 March 1911

Bridges up to 18

Reels 20

Bryx

Kephura

Uryjone

Suppl.
101

77-110

93(95)97 98, (99) 101
102, 105

1911. A'

B' 107, 108

- 28 August Benth. 18, 78, 80-82
- 29 " Tph. : *Lophium lanceolatum* } 83-86
- 30 " Benth. : " }
- 31 " Tph. : " }
- 1 August Benth. : } *Dicranus* ? (87-90)
- 4 " Benth. : *Lophium lanceolatum* 83-86, 101
- 7 " Tph. : *Dicranus* ? (87-90)
- 14 " " " " " " " "
- 18 " ^{L. 85, 89} Benth. : *Lophium lanceolatum* (82, 93, 84 Benth.)
- 19 " Tph. : (Benth. 85, 86. Benth.)
- 20 " Tph. : (" " ") - *Dicranus* ? 88 (Benth.)
- 21 " Tph. : 88. *Dicranus* ? (Benth.)
- 22 " " " " " " " "
- 25 " Benth. : 101
- 26 " Tph. : 99, 90
- 27 " Tph. : 91 - *Dicranus* ? (Benth.)
- 29 " Benth. : 88-98

- 2 dead Benth. : 88-98 (Benth.) 99, 101
- 3 dead Benth. : (99-100)
- 4 " Tph. : 102 (104) 105, 106, 107 (108) 109. *Dicranus* ? (Benth.)
- 6 dead Benth. : 102 (104) 105, 106, 107 (108) 109. *Dicranus* ? (Benth.)
- 7 " Tph. : (Benth.)
- 10 " Tph. : (Benth.)

2/ Kephura

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἡ Συνταγματικὴ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλῃ
πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ συμπεράσματα τῆς γενομένης παρ' αὐτῆς ἐπε-
ξεργασίας τῶν περὶ Ὑπουργῶν καὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ~~καὶ~~ ~~κατὰ~~
θεσίων τοῦ Συντάγματος.

Περὶ τῶν Ἑπουργῶν

20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν ἐπιφυλαχθῆ ἐν συνάφειᾳ πρὸς τὰ ἄρ-
θρον τοῦτο νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ 58ου ὑποδειχθεῖσαν διὰ τοῦ
σχεδίου τῶν ἑξ. Βουλευτῶν προσθήκην διατάξεως περὶ παρα-
στάσεως ἐν τῇ Βουλῇ τρίτων προσώπων δημοσίων ὑπαλλήλων
ἢ ἄλλων εἰδημόνων, ὡς Εἰσηγητῶν, πρὸς ἀνάπτυξιν ὑπουργι-
κῶν νομοσχεδίων.

Κατόπιν ἱκανῆς συζητήσεως ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνητο κατὰ πλειονοψηφίαν ἐναντίον τῆς παραδοχῆς τῆς προτάσεως ταύτης σκεπτομένη, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπικουρία ἄγει ὅπωςδήποτε εἰς μείωσιν τοῦ κύρους τοῦ Ὑπουργοῦ, ὅστις ὀφείλει νὰ κατέχη πρὸ παντὸς ὁ ἴδιος τὸ συζητούμενον θέμα καὶ νὰ ᾔναι ἱκανός, ὅπως ἐξηγήσῃ αὐτὸ κατὰ τὰς πᾶσι προσιτάς γενικωτέρας γραμμάς, καθ' ὅσον δὲ πρόκειται περὶ εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν ἢ τεχνικῶν λεπτομερειῶν εὐστοχώτερον δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἢ ἀνάπτυξις αὐτῶν διὰ σχετικῆς ἐπιστημονικῆς ἢ τεχνικῆς ἐκθέσεως, συνοδευομένη τὴν οἰκείαν πρότασιν καὶ τιθεμένης ὑπὸ τὴν μελέτην τῶν τὰς ἀπαιτουμένας εἰδικὰς γνώσεις κατεχόντων ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. Δι' ἐκτάκτους τέλος περιπτώσεις δύναται νὰ ἐξαρκέσῃ ἡ ὑπάρχουσα ἐν ἄρθρῳ 5^ῳ διάταξις, ἐπιτρέπουσα τὴν τῇ ἀδείᾳ τῆς Βουλῆς προσέλευσιν ξένων αὐτῇ προσώπων πρὸς οἰανδήποτε προφορικὴν ἀναφορὰν

ἄνευ διαστολῆς τοῦ θέματος ταύτης· οὐδὲν κωλύει ἄρα, ἵνα γένηται χρῆσις τῆς ἀδείας ταύτης καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ζητημάτων σχετιζομένων πρὸς ὑποβληθεῖσαν ὑπουργικὴν πρότασιν.

Ἡ ὑπὲρ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς τροπολογίας μειονοφηφία ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ οὕτως διετύπωσε τὴν σχετικὴν πρότασιν :

«Διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος καὶ ἀδεία τῆς Βουλῆς δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς εἰδικὸν εἰσηγητὴν ἢ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς παροχὴ διασαφήσεων ἐπὶ τῶν διατάξεων ὑποβαλλομένων » σχεδίου νόμου ».

Ἄρθρον 80.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐκανόνιζεν ἀρχικῶς τὰ τῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν δι' ἀναφορᾶς πρὸς μήπω ἐψηφισμένους τότε εἰδικοὺς νόμους, ἀντίθει δὲ τὸν προσωρινὸν τῆς διαδικασίας καθορισμὸν εἰς αὐτὸ τὸ Δικαστήριον.

Τῶν ἐν λόγῳ νόμων ἐκδοθέντων ἤδη, ἐπιβάλλεται ἡ συμφώνως πρὸς τὸ νῦν καθεστὼς διατύπωσις τοῦ ἁρθρου, ἣν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέξατο ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ὡς ἔπεται :

«Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Ὑπουργοὺς κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμους ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὅπερ προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου συγκροτεῖται ἐκ δώδεκα δικαστῶν, κληρουμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἐξ ἀπάντων τῶν πρὸ τῆς κατηγορίας διωρισμένων Ἀρεοπαγιτῶν, Ἐφετῶν καὶ Προέδρων αὐτῶν, κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ ὀριζόμενα ».

Ἄρθρον 81.

Τοῦ ἁρθρου τούτου ἡ διάταξις ἔφερεν ὅλως προσωρινὸν χαρακτῆρα ἀναγράφουσα τὰ κολαστέα ἀδικήματα τῶν Ὑπουργῶν «μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰδικοῦ περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμου» κατ' ἀκολουθίαν ἐπελθόντος τοῦ νόμου τούτου, ἀπέβαλεν ἤδη πᾶσαν ἰσχύν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ μὲν ἄρθρον τοῦτο εἶναι διαγραφπτεόν, τὴν θέσιν δὲ καὶ ἀρίθμησιν αὐτοῦ δύναται νὰ καταλάβῃ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον, μετατιθεμένου τοῦ ἀριθμοῦ 82 εἰς τὸ περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας κεφάλαιον, κατὰ τὰς ἐφεξῆς περὶ τούτου διατάξεις.

Περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ἡ ἐπὶ τῶν περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διατάξεων τοῦ Συντάγματος προεργασία ἀνατέθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Γ' αὐτῆς Τμήμα, εἰδικὸς δὲ εἰσηγητῆς τοῦ θέματος τούτου ὤρισθη ὁ Βουλευτὴς Σπετσῶν κ. Αἰ. Διομήδης. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ υποβληθέντος παρὰ τοῦ Τμήματος σχεδίου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη ἐν ὁλομελείᾳ τῆς συζητήσεως.

Ἦν αὐτῆς εἶχε τὰ σχετικὰ τοῦ Συντάγματος ἄρθρα 83—86, τὸ σχέδιον, ὅπερ ὑπέβαλον οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν Κυβέρνησιν ἑξ Βουλευτῶν, ὡς καὶ τὰς προτάσεις τῶν Βουλευτῶν κκ. Χ. Πετρεῖα καὶ Ι. Φουρίδου, μετὰ μακρὰν δὲ συζήτησιν ἐγένετο κατὰ πλειονοψηφίαν θετικὸς ὁ θεσμός, διατυπωθεὶς ἐν τοῖς ἄρθροις 82—86 τοῦ υποβαλλομένου σχεδίου.

Πρὸ τῆς ἀναλύσεως τῶν καθ' ἕνα στα σκόπιμος εἶναι, προκειμένης ἐκ νέου ἀποδοχῆς θεσμοῦ, ὅστις ἐν τῇ συνταγματικῇ ἐξελίξει τῆς χώρας ἡμῶν ἔσχε ποικίλῃν τύχην, τῇ σύντομος ἐπισκόπησις τῆς ἱστορίας αὐτοῦ.

Ἡ Συνέλευσις τοῦ 1862, ἐπιληφθεῖσα τοῦ συντακτικοῦ αὐτῆς ἔργου, ὤρμητο εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς, προκειμένου περὶ ἰδρύσεως Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἐκ σκέψεων καὶ αἰσθημάτων, ἄκρως ἀντιτιθεμένων πρὸς αὐτό. Αἰτίαι τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς ἀντιδράσεως ὑπῆρξαν πολλαί.

Κυρίως δὲ ἐθεώρει τὸν θεσμὸν περιττὸν καὶ ἀπᾶλλον πρὸς σύστημα ἀμιγροῦς ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος μετὰ κατευθύνσεως κοινοβουλευτικῆς, οἷον ἐσκόπει νὰ ἰδρῦσῃ ἐν Ἑλλάδι. Ἀληθῶς δὲ αἱ ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις τοῦ θεσμοῦ ἐπερρώνουν ἐν μέρει τὴν μονομερῆ ταύτην ἀντίληψιν, διότι κατὰ τοὺς παρωχημένους τῆς ἀπολυταρχίας χρόνους, κατεστάθησαν εἰς τὰ διάφορα κράτη Συμβούλια Ἐπικρατείας, ἔχοντα καθήκοντα παρεμφερῆ πρὸς τὰ κατόπιν ἰδρυθέντα νομοθετικὰ σώματα. Συνεζήτουντο ἐν αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσηγούμενα νομοθετικὰ μέτρα πρὶν ἢ ταῦτα ἐκδοθῶσιν ὡς νόμοι τοῦ κράτους, ὡς καὶ διάφοροι ἄλλαι ὑποθέσεις ἀναγόμεναι εἰς σπουδαῖα συμφέροντα τῆς πολιτείας καὶ ἐφ' ὧν ἐκ λόγων σκοπιμότητος, ἐζητεῖτο ἡ γνώμη πεφωτισμένων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῶν νόμων καὶ τῇ διοικητικῇ πράξει ἀνδρῶν. Ποιοῦτον τι σῶμα εἰσήχθη καὶ παρ' ἡμῖν καθ' ὃν χρόνον ὁ βασιλεὺς Ὁθων συνεκέντρου ἔτι ἐν ἑαυτῷ ὁλόκληρον τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν.

Μολονότι δὲ οἱ ἀποτελοῦντες τὸ Α' ἐν Ἑλλάδι Συμβού-

λιον τῆς Ἐπικρατείας ἦσαν οἱ κράτιστοι τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἄνδρες διαπνεδόμενοι ὑπὸ ἀρχῶν ἀγνῶς φιλελευθέρων, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ ὑπαρξίς του συνεδέετο μετὰ πολιτεύματος, πρὸς δ' ἀντιπαθῶς εἶχεν ἡ συνείδησις τοῦ ὅλου Ἔθνους, κατελύθη ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ 1843, συμπραττόντων ἐν τούτῳ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μελῶν αὐτοῦ.

ὑπὸ τοιαύτας ἐντυπώσεις εὕρισκομένη ἡ Συνέλευσις τοῦ 1862 ἐκλήθη, ὅπως συζητήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ θεσμοῦ.

Ἐκρίθη δὲ σκόπιμος ὑπὸ τῶν τότε εἰσηγούμενων τὸ Σχέδιον τοῦ Συντάγματος ἡ ἀνίδρυσις τοῦ θεσμοῦ καὶ ἐξ ἄλλων μὲν λόγων, ἰδίως ὅμως διότι ἡ παντελής ἔλλειψις σώματος προβουλευομένου ἐν ἡρεμίᾳ περὶ τῶν προτεινομένων νομοθετικῶν μέτρων καὶ ἡ μόνον ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησις καὶ ἀποφασίς περὶ αὐτῶν ἐνομιζέτο καινοτομία ριψοκίνδυνος, δυνάμενῃ νὰ ἐγῇ ἀποτελέσματα ἐπιζήμια διὰ τὴν εὐρυθμον διάταξιν τοῦ κειμένου ἐν τῷ κράτει δικαίου.

Ἄλλ' ἡ Συνέλευσις διεπνέετο κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ ἰδεῶν ἄκρως πολεμίων εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ θεσμοῦ. Πρόσφατον ἔχουσα τὴν πείραν τῆς ὑπὸ τῆς καταλυθείσης δυναστείας γενομένης παραφθορᾶς τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, ἔχουσα δὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐντείνῃ τὰς ἐξουσίας τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ δίδουσα εἰς ταύτην σαφεῇ κοινοβουλευτικὴν ροπήν, πλημμελῶς δὲ οὖσα πεφωτισμένη περὶ τῆς ἀκριβοῦς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δικαιοδοσίας, ἐθεώρει τὸν θεσμὸν «ὡς παράσιτον τοῦ Συντάγματος καὶ νόθον» εἰς οὐδὲν μὲν ὠφέλιμον, πράγματα δὲ μόνον δυνάμενον νὰ παρεμβάλῃ εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Αἱ γνώμαι αὗται συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματι θεσμός, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡμιτελής, ὡς στερούμενος τῆς κυρίως αὐτοῦ δικαστικῆς δικαιοδοσίας, ἐξ ἐτέρου δὲ θνησιγενής, διότι ἐπετεύχθη ὅπως παρειαχθῇ διάταξις (ἄρθρ. 108), ἐπιτρέπουσα τὴν κατὰ τὴν προσεχῇ βουλευτικὴν περίοδον ἀναθεώρησιν τῶν περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἄρθρων, ὅπερ καὶ ἐγένετο, φηφισθέντος καὶ ἐκδοθέντος κατὰ τὴν 25 Νοεμβρίου 1865 τοῦ ΡΙΒ' νόμου, δι' οὗ κατηργήθη τὸ μόλις συσταθὲν Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄλλ' αἱ δεσπόσασαι τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης ἀντιλήψεις

δὲν ἐστηρίζοντο ἐπὶ κριτηρίων ἀσφαλῶν. Παρεγνώριζεν αὕτη τὴν θέσιν, ἣν ἐκαλεῖτο νὰ καταλάβῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐν τῇ ὅλῃ οἰκονομίᾳ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ κράτους, σκοπιζομένη δὲ ὑπὸ τῆς ὀνομασίας, ὑπελάμβανε τὸ νέον Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς συνέχειαν τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου, ὅπερ μετὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐπὶ νέων βάσεων εἶχεν ἀληθῶς καταστῆ ἀναχρονισμός, ἀντικείμενος εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου συστήματος. Τὸ Συμβούλιον ὅμως τῆς Ἐπικρατείας, οὗτινος ἔχει ἀνάγκη ἡ σημερινὴ διοίκησις, καὶ νὺν ἔχει μετὰ τοῦ παλαιοῦ μόνον τὴν ὀνομασίαν καὶ οὐδὲν πλέον.

Διότι ἄλλοια εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς δικαιοδοσίας του καὶ διάφορα τὰ ἔργα, ὧν ἐπιλαμβάνεται. Ἐπεξεργάζεται μὲν τὰ εἰς τὴν Βουλὴν υποβαλλόμενα σχέδια νομοθετημάτων, ὅπως ἔχη αὕτη πρὸς συζήτησιν καὶ κρίσιν ὕλικὸν κατὰ βάσιν στερεῶς ἔχον καὶ νομικῶς ἀρτιώτερον διατετυπωμένον, χρησιμεύει δὲ ὡς γνωμοδοτικὸν σῶμα κατὰ τὴν κατάρτισιν τῶν διαφόρων διαταγμάτων πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ κανονισμὸν τῶν ἐν τῇ νόμῳ διαταγμένων. Τὰ ἔργα ταῦτα κατ' οὐδὲν μειοῦσι οὔτε τῆς Βουλῆς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἥτις κυρία μένει ἄλλως ν' ἀποφασίσῃ, οὔτε τοῦ Υπουργείου τὴν εὐθύνην ἀπέναντι τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ, ἥτις πάντοτε δικαιούται νὰ ἐγκαλῇ αὐτὸ ἐνώπιόν της. Ἐνῷ δὲ οὕτως ἄθικτοι παραμένουσιν αἱ ἀρχαί, ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ πολίτευμα, προσδοκᾶται ἐξ ἐτέρου ὅτι καὶ διὰ τῆς συμβουλευτικῆς μόνον παρεμβάσεως τοῦ Συμβουλίου, θὰ ἐπιτυγχάνεται νομικῶς καὶ πραγματικῶς ἐντελεστέρα ἐπιτελέσεις τῶν ἔργων τούτων, ἅτινα ὑπὸ τοῦ Συντάγματος εἶναι ἐπιτετραμμένα εἰς τὴν Νομοθετικὴν καὶ Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Δεδομένου ἐπίσης, ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματος ἡμῶν ἡ διοικητικὴ λειτουργία πρέπει νὰ ἀσκήται αὐστηρῶς κατὰ νόμον, παρίσταται ἀνάγκη ἐγγυήσεων ἀληθῶν πρὸς περιφρούρησιν τοῦ κειμένου δικαίου, ἐγγυήσεων, αἵτινες τότε μόνον ὑπάρχουσι πραγματικά, ὅταν παραπλεύρως εἰς τὴν ἐνέργον διοίκησιν ὑπάρχῃ διοικητικὸν δικαστήριον, κρίνον τὰς πράξεις αὐτῆς τῆς διοικήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διεπούσης αὐτὴν νομοθεσίας. Ἡ δικαιοδοσία αὕτη εἶναι ἡ σπουδαιότερα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, σκοπὸς της δὲ εἶναι, ὅπως ἐπιρρώσῃ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων, παρέχουσα συγχρόνως διὰ τῆς δικαστικῆς πράξεως ἀποτελεσματικὴν προστασίαν εἰς τοὺς δεομένους αὐτῆς, καὶ θέτουσα φραγμοὺς ἀνυπερβλήτους εἰς τὰς

αὐθαιρέτους διαθέσεις τῶν ὀργάνων τῆς διοικήσεως. Ματαία εἶναι ἡ προσδοκία πράγματι τηρήσεως τῆς ἐννόμου τάξεως ἄνευ ἀνωτέρου διοικητικοῦ δικαστηρίου, ἀποφαينوμένου ἐπὶ τῶν διαφορῶν τῶν ἐγειρομένων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς διοικήσεως. Ἀκατανόητοι δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν διαφόρων τοπικῶν ὀργανισμῶν καὶ τῆς ἀποκεντρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν ἄνευ δικαστηρίου, ρυθμίζοντος διὰ νομολογίας τὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀπτομένων αὐτῶν νόμων, καὶ περιορίζοντος τὰς τυχόν πρὸς ὑπερβασίαν τάσεις. Ὁ θεσμὸς οὗτος ἐν τῷ κοινοβουλευτικῷ πολιτεύματι ἰδίως εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ὑπὲρ πάντα ἄλλον αὐτὸς ἀσφαλίζει τελειότερον τὴν κυριαρχίαν τοῦ νόμου.

Ταῦτα εἰσὶ τὰ κύρια ἔργα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀναγραφόμενα ὡς τοιαῦτα εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος. Νοεῖται οἶκοθεν, ὅτι προκειμένου σώματος ἀσικοῦντος δικαιοδοσίαν, ἀφορῶσαν πρῶτιστά εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς κυριαρχίας τοῦ νόμου, δύναται ἡ πολιτεία νὰ διαπιστευθῇ αὐτῇ καὶ ἄλλα καθήκοντα διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Τὸ γεγονός δέ, ὅτι κράτη ἀμιγῶς κοινοβουλευτικά, ὡς ἡ Γαλλία, Ἰταλία, Ἰσπανία, Σερβία, προσήρμωσαν τὸν θεσμὸν αὐτὸν εἰς τὸν πολιτικὸν τῶν ὀργανισμῶν, καταστήσαντα οὕτω τὴν διοίκησιν αὐτῶν βεβαίαν, ἀπέναντι τῶν καθ' ἡμέραν ἀντιδράσεων, ἀποδεικνύει περιτράνως τὴν τε ἁρμονίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν μεγάλην αὐτοῦ πρακτικὴν χρησιμότητα.

Ὁμιλῶν περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ βαθὺς μελετητὴς τῶν Ἀγγλικῶν θεσμῶν Gneist, (Stengel, Worterbuch d. D. Verwaltungs. II 501), ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον συντελέσας εἰς τὴν διάδοσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ, λέγει τὰ ἐξῆς : Κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐφαντάζοντο οἱ περὶ αὐτοῦ δογματίζοντες, ὅτι διὰ τῶν διατάξεων περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν πλήρως ἀσφαλίζεται ἡ τήρησις τῆς ἐννόμου τάξεως. Κυρίως ὁμως μόνον κατάφωροι ταύτης παραβάσεις προλαμβάνονται ἢ καταστέλλονται, ἀτελὴς δὲ μόνον προστασία δίδεται κατὰ τῶν καθ' ἡμέραν ὑπερβασίων τῶν ὀργάνων τῆς κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως. Διὰ τῆς ἀπομιμήσεως ἀγγλικῶν θεσμῶν ἄνευ τῆς δικαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Self Government, διὰ τῆς ἀντιγραφῆς γαλλικῶν θεσμῶν ἄνευ τῆς δικαστικῆς δικαιοδοσίας Συμβουλίου Ἐπικρατείας, δημιουργεῖται παντελὴς σχεδὸν ἑλλειψις ἀσφαλείας ἐν

τῇ δικαίῳ τῆς διοικήσεως, ἐπαγομένη διαρκή κλονισμόν τῆς πεποιθήσεως τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Κράτους.

Ι. Ἡ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων νόμων.

Ἡ διὰ συζήτησεως ἐν μιᾷ μόνῃ Βουλῇ συντελουμένη νομοθετικὴ ἐργασία καταδείχθη ὑπὸ τῆς πείρας τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, ὅτι δὲν ἐγένετο πάντοτε μετὰ τῆς προσηκούσης λεπτολόγου προσοχῆς. Οἱ ψηφίζόμενοι νόμοι ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεκαλύπτετο, ὅτι περιεῖχον ἐνίοτε διατάξεις ἀντιφακούσας πρὸς ἀλλήλας ἢ ἀσαφείας καὶ κενά, ἐλαττώματα, τὰ ὅποια ὑστερον δυσκόλως ἐθεραπεύοντο, μεγάλως δὲ ἐπέδρων ἐπὶ τῇ τῶν σχέσεων, ἃς ἐσκόπουν αἱ νόμοι νὰ ρυθμίσουν, καὶ ἐπὶ τῷ ἔργῳ αὐτῷ τῆς διοικήσεως, ἐχούσης ὡς γνώμονα τῆς ἐνέργειας τῆς οὐχὶ σαφεῖς κανόνας, ἀλλὰ διατάξεις ἀσταθεῖς καὶ ἀβεβαίαις.

Ἡ προϊούσα δὲ ὁσημέραι ἀνάπτυξις τῶν σκοπῶν, οὓς ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ πολιτεία, εὐρύνει κατ' ἀνάγκην τὸν κύκλον τῆς νομοθετικῆς δράσεως τῆς Βουλῆς, καλουμένης νὰ κρίνῃ διὰ τῆς φήφου τῆς ἐπὶ ἀντικειμένων ποικίλωτάτων, νὰ ρυθμίσῃ σχέσεις λεπτοτάτας, ὁσπερὶ ὅσα ἀπαιτούμενας τῶν συμφερόντων τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας. Ἐν τῇ ἔργῳ τούτῳ, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκτασις ἐν τῷ μέλλοντι θὰ βαίνει πάντοτε αὐξανόμενη, χρήσιμον εἶναι δι' αὐτὰς ταύτας τὰς ρυθμιστέας σχέσεις, νὰ ὑπάρχῃ σῶμά τι, ἐκ τῆς συστάσεώς του ἁρμόδιον ὅπως ἐπεξεργάζεται τὰ σχέδια τῶν νόμων, τὰ ὅποια μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς συζήτησιν καὶ ψήφισιν θ' ἀποτελέσουν τὸ ἐν τῷ κράτει καθεστὸς δίκαιον.

Αἱ προτάσεις νόμων (ὑπὸ τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Συντάγματος περιλαμβάνουσαι τὰ τε Κυβερνητικὰ νομοσχέδια καὶ τὰς ὑπὸ Βουλευτῶν εἰσαγομένας προτάσεις), οὐχὶ πάντοτε ἐπαρκῶς ἔχουσι μελετηθῇ, οὔτε οἱ συντάσσοντες αὐτὰ παρέχουν τὰς ἀπαιτούμενας δι' ἔργον οὕτω σπουδαίου ἐγγυήσεις γνώσεων καὶ πείρας.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐν τῇ τῷ κρίσιν νομοσχέδια εἶναι καθ' ἑαυτὰ ἄφογα, ἢ κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν ὑποβολῇ τροπολογιῶν, ὑπαγορευομένων πάντοτε μὲν ὑπὸ ἀγαθῆς θελήσεως, ἀλλὰ συχνότατα στηριζομένων ἐπὶ στενῆς ἢ μονομεροῦς ἀντιλήψεως τοῦ συζητουμένου θέματος, καὶ τὴν ὅλην τοῦ ὑπὸ κρίσιν νόμου

οικονομίαν ταρασσεί και εις σύγκρουσιν φέρει πολλὰς τῶν νόμων διατάξεις πρὸς ἀλλήλας και ἐν συνόλῳ μεγάλην ἐνδεχομένως συνεπάγεται ἐν τῇ νομοθεσίᾳ δυσαρμονίαν.

Ἡ ὀργανικὴ ἐνότης τῶν διοικητικῶν ἰδέα νόμων ἀπόλλυται, παράγουσα ὀλεθρίαν σύγχυσιν ἐπὶ ζήτησιν τῶν τε χειριζομένων τοὺς νόμους τοὺτους ἀρχῶν και τῶν ἀτόμων, ἰδιωτικὰ τῶν ὁποίων συμφέροντα σκοπεῖ νὰ κανονίσῃ ὁ ψηφισθεὶς νόμος.

Ἡ ἀτέλεια αὕτη παρατηρεῖται και εἰς κράτη τὰ μάλα πολιτικῶς και κοινωνικῶς προηγμένα, ἀποδεχθέντα δὲ ἐν τῇ πολιτεύματι αὐτῶν τὸ σύστημα τῶν δύο Βουλῶν. Παρὰ τὴν ἐγγύησιν δὲ τῆς πολλαπλῆς και εἰς δύο Βουλὰς συζητήσεως και ψηφίσεως, δέχονται και ἐκεῖ, ὅτι προμελέτῃ τῶν σχεδίων τῶν ὑποβαλλομένων νομοθετημάτων ὑπὸ ἀνδρῶν εἰδημόνων, ἐχόντων προχειρότερα τὰ ἐφόδια τῆς τε πείρας και ἐπιστήμης, ἀποβαίνει συντελεστικὴ εἰς τὴν ἀριωτέραν κατάρτισιν τῶν νόμων.

Αἱ σκέψεις αὗται, ὧν ἡ ἀλήθεια οὐδαμοῦ ἀμφισβητεῖται, ἡγαγον εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὡς σώματος ἐπιτηδαιοτάτου και πρὸς ἄλλα ἔργα και πρὸς συμβουλευτικὴν καθαρῶς ἐπεξεργασίαν τῶν εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλομένων προτάσεων νόμων. Οὕτω περιοριζομένης τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, κατ' οὐδὲν μειοῦται ἡ ἐξουσία τῆς Βουλῆς ὡς πρὸς τὴν ἀποδοχὴν, τροπολογίαν ἢ ἀπόρριψιν τῶν ὑποβαλλομένων νομοσχεδίων. Κυρίαρχος μένει αὕτη ὡς και πρὶν ἐν τῇ νομοθετικῇ τῆς δράσει. Ἀντὶ δὲ τὰ νομοσχέδια νὰ παρασκευάζωνται, ὡς μέχρι τοῦδε, ἢ παρὰ τῶν πολυασχόλων ὀργάνων τῶν οἰκείων παρὰ τοῖς Ὑπουργείοις ὑπηρεσιῶν, ἢ παρ' ἐπιτροπῶν εἰδικῶς μὲν καταρτιζομένων, ἀλλ' ἐργαζομένων κατὰ τὸ πλεῖστον παρέργως μόνον, θὰ συμπράττῃ εἰς τὴν παρασκευαστικὴν αὐτὴν ἐργασίαν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅπως τὸ εἰς τὴν Βουλὴν εἰσαγόμενον πρὸς ψήφισιν νομοσχέδιον μὴ ᾗναι αὐτοσχεδίασμα πρόχειρον μετὰ σαφῶν ἐνδείξεων ἐν σπουδῇ ἐπιτελεσθείσης ἐργασίας, ἀλλὰ φέρῃ τὴν σφραγίδα ἔργου γενομένου μετ' ἐμβριθείας και γνώσεως τοῦ κανονιστέου θέματος και τῆς ὅλης νομοθεσίας. Ὅταν τὰ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλόμενα νομοσχέδια ἐπεξεργάζωνται μακρὰν τῆς καθ' ἡμέραν πολιτικῆς πάλης, ἐν ἀταραξίᾳ πνεύματος ὑπὸ ἀνδρῶν ἐχόντων τὰ φῶτα τῆς πράξεως και τῆς ἐπιστήμης, δυναμένων νὰ ἐρευνήσωσι τὴν ἔννοιαν, τὸν σκοπὸν και τὰς λεπτομερείας τῶν διαφόρων διατάξεων, νὰ θέσωσιν αὐτὰς ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν

νομοθεσίαν οὕτως ὥστε ν' ἀποτελῇ αὕτη ἐν ὀργανικὸν σύνολον, δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἢ βάσιμος πρόσδοκία, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ πρὸ αὐτῆς διὰ τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν νομικῶς ἄρτιον σχέδιον, ἐφ' οὗ ἡ ἐργασία της καὶ ἀκοπωτέρα θὰ ᾔνοι καὶ γονιμωτέρα εἰς ὄντως ἀγαθὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ γενομένη δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διατύπωσις τῶν ἄρθρων 82 ἐδ. α' καὶ 84 δέον νὰ συνδυασθῇ πρὸ τὸ ἤδη ἐψηφισμένον ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος.

Κατὰ κανόνα οὐδεμίαν πρότασιν νόμου δύναται νὰ τύχῃ τῆς ψήφου τῆς Βουλῆς, ἐὰν προηγουμένως δὲν ὑπόστῃ εἰδικὴν ἐπεξεργασίαν, ὅπως κατὰ τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα ἡ αὕτη προὐκὸν αὐστηρᾶς μελέτης τοῦ ὑπὸ κρίσιν θέματος. Δύναται ὅμως δι-
τῶς τοῦτο νὰ γίνῃ: Ἡ τὰ κυβερνητικὰ νομοσχέδια πρὸ τῆς εἰς τὴν Βουλὴν εἰσόδου των παραπέμπονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς ἐπεξεργασίαν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας (ἄρθρ. 83), ὅποτε ἡ Βουλὴ δύναται ἀνευ ἄλλης προδιασάνου αὐτῶν ὑπὸ κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς νὰ προβῇ εἰς τὴν κατ' ἀρχὴν καὶ ἄρθρα ψήφισιν αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 57, ἢ, ἀν ταῦτα εἰσάγονται ἀπ' εὐθείας ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δύναται αὕτη εἴτε νὰ τ' ἀποστείλῃ πρὸς ἐπεξεργασίαν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἢ, μετὰ τὴν κατ' ἀρχὴν ἐπιψήφισιν των, νὰ τὰ παραπέμψῃ εἰς Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν (ἄρθρ. 57 ἐδ. 2).

Οὕτω κατὰ κανόνα πᾶσα πρότασις νόμου ὑφίσταται ἐμπεριστατωμένην βᾶσανον πρὶν ἢ τύχῃ τῆς ψήφου τῆς Βουλῆς, ἐκτάκτως δὲ μόνον δύναται νὰ παραλειφθῇ τοῦτο, ὡσάκις δηλ. εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις αὕτη ἡ Βουλὴ κηρύξῃ πρότασιν τινα κατεπείγουσαν, πρόβαίνουσα ἀμέσως εἰς συζήτησιν καὶ ψήφισιν αὐτῆς (ἄρθρ. 57 ἐδ. 3).

Τῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπεξεργασίας ἐξηγήθη ρητῶς ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους. Αἱ σκέψεις, αἵτινες ἡγαγον εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, εἶναι πρῶτιστα καθαρῶς πρακτικῆς ἀπόψεως. Ὁ προϋπολογισμὸς ἔχει κυρίως πολιτικὴν χροιάν, ἀποτελεῖ τὸν πῖνακα, ἐν ᾧ κατοπτρίζεται τῆς Κυβερνήσεως τὸ πολιτικὸν πρόγραμμα, εἶναι ὁ γνώμων καθ' ὃν ζητεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ διοικήσῃ τὴν χώραν, ὅπως πραγματοποιήσῃ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ἐπηγγέλθη. Ἡ ἀγάμιξις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὡς συμβουλευτικοῦ σώματος εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν, ἀποβλέπει εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατόν κατάρτισιν ἄρτιων νόμων κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν μορφήν. Τοιοῦτόν τι ὅμως δὲν πρόκειται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, διότι οὗτος ἀπεί-

κονίζων ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως τὴν κειμένην νομοθεσίαν καὶ ἐπὶ ταύτης ἀποκλειστικῶς στηριζόμενος, οὐδεμίαν εἰσάγει νέαν νομικὴν διατάξιν, ρυθμίζουσιν ἐννόμους σχέσεις, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐδεμίαν νομικῶς οὐσιαστικὴν ἐργασίαν θὰ εἴχῃ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Ἀπεναντίας δέ, ἐπειδὴ ὁ προϋπολογισμὸς εἶναι πολιτικὴ πράξις τῆς Κυβερνήσεως, περιβαλλομένη πὸν τύπον τοῦ νόμου, ἐθεωρήθη ὅτι, ἐὰν ἀπενέμετο εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δικαίωμα ἐπεξεργασίας αὐτοῦ, οὐχὶ ἀδύνατον εἶναι τὸ πόρισμα τῆς ἐργασίας του νὰ κατέληγεν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ν' ἀγεφύοντο δὲ ἐντεῦθεν προστριβαί, μὴ συντελεστικά εἰς τὴν ἀρμονικὴν πορείαν τῶν πραγμάτων.

Ἐὰν ὁ εἰσαγόμενος προϋπολογισμὸς δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῆς ἰσχυροῦς νομοθεσίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ νέων νομοθετικῶν μέτρων, ταῦτα θὰ χρησιμεύσωσαν ὡς βάσις αὐτοῦ, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τύχωσιν ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐπομένως ὅτι νέον νομοθέτημα θ' ἀντικατοπτρίζῃ ὁ προϋπολογισμὸς ἐν τῇ οἰκονομικῇ αὐτοῦ ἐμφάνισι, θὰ ἔχῃ δεόντως μελετηθῇ συμφώνως πρὸς τὴν διαγραφομένην προεξελεγκτικὴν διαδικασίαν.

Ἄλλως τε, δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ Σύνταγμα (ἄρθρ. 60) προνοεῖ, ὅπως ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους μὴ ψηφίζεται ἀμέσως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἡ προκαταρκτικὴ ἐπεξεργασία αὐτοῦ ὑποχρεωτικῶς γίνεται ἐν πολυμελεῖ ἐπιτροπῇ, ἐν ἣ δύνανται νὰ ἐξορυχισθῇ πᾶσα αὐτοῦ λεπτομέρεια καὶ ν' ἀποκαλυφθῶσιν αἱ τυγχόν ἀτέλειαί αὐτοῦ. Ἡ Βουλὴ οὕτω πρὶν ἢ χωρὶς ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς ψηφίσεως, ἔχει πρὸ αὐτῆς τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς ἴδιον φωτισμὸν μέσα, ἵνα ἐν ἐπιγνώσει τῶν ζητημάτων προβῇ εἰς τὸ τελικόν της ἔργον.

II. Ἡ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπεξεργασία κανονιστικῶν διαταγμάτων.

Τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω ἄτοπα παρουσιάζονται ἀφθονώτερα εἰς τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδιδόμενα διατάγματα, τὰ ὅποια συνήθιστα περιέχουσι διατάξεις ἀντικρυς συγκρινομένης πρὸς αὐτὴν τὴν βάσιν τοῦ νόμου, ἢ παραλείπουσι νὰ ἀναπτύξωσιν ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον διατάξεις, ἀνευ τῶν ὁποίων ἀνεφάρμοστος καθίσταται οὗτος. Τὸ διάταγμα ἐκ τοῦ νόμου ἀντλεῖ τὴν ἑαυτοῦ ὑπόστασιν, οὐδένα κανόνα δικαίου δυνάμενον αὐτο-

τελῶς ν' ἀναπτύξῃ, ὅστις δὲν ἐτέθη προηγουμένως ὑπὸ τοῦ νόμου, ἐπομένως ἐνόμιζετο ὅτι ἱκανὴ ὑπάρχει ἐγγύησις περὶ τῆς νομιμότητος αὐτοῦ διὰ τῆς εὐθύνης, ἣν φέρει ἡ ἐκδίδουσα αὐτὸ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ὑποκειμένη εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ.

Ἀλλ' ἡ κατάρτισις τῶν διαταγμάτων καθίσταται ὁσημέραι πολυπλοκωτέρα διὰ τῆς καθ' ἑκάστην ἐπεκτεινομένης νομοθετικῆς καὶ διοικητικῆς δράσεως. Τὸ βαρὺ δὲ τοῦτο ἔργον τῆς καθ' ἑαστον ἀναλύσεως τῶν ἀφηρημένων ἐνστάς κανόνων, οὓς περιέχει ὁ νόμος, εἶναι ἀνατεθειμένον παρ' ἡμῖν πράγματι εἰς τὰς αἰετίας ὑπηρεσίας τῶν διαφόρων ὑπουργείων. Ἀλλ' αἱ ὑπηρεσίαι αὗται εἶναι μὲν καὶ καθ' ἑαυτὰς ἀμφίβολον, ἀν κέκτηνται πάντοτε τὴν ἀπαιτουμένην δι' ἐργασίαν τοιαύτης σημασίας ἱκανότητα, περισπώμεναι δὲ ὑπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν καθηκόντων, καὶ σπερούμεναι ἐπαρκεῶς χρόνου, ὅπως λεπτολόγως ἐρευνησώσι τὸ κανονιστέον θέμα, παρουσιάζουσι σχέδιον ἡμιτελὲς πολλάκις καὶ νομικῶς ἀσύστατον, τυγχάνον ὅμως συχνότατα ἀμέσου τῆς ὑπουργικῆς ἐγκρίσεως. Δὲν εἶναι δὲ ὀλίγα τὰ παραδείγματα διαταγμάτων, τὰ ὁποῖα περιέχουσι διατάξεις κηρυσσόμενας ἀνισχύρους ὑπὸ τῶν δικαστηρίων, ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐκδεδομένας. Νοεῖται ἐντεῦθεν ὁπόση προσγίγνεται ζημία εἰς τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα καὶ εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς δικιῆσεως, ἐχούσης ὡς γινώμονα τῆς κρίσεώς της οὐχὶ διατάξεις ἀδιασφαίστου νομικοῦ κύρου, ἀλλὰ μετεχούσας ἀσφαλειῶν, παρανοήσεων καὶ ἀντινομῶν.

Ἡ ἐμφανὴς αὕτη ἀτέλεια τῆς κατάρτισεως τῶν διαταγμάτων ἤγαγεν εἰς τὴν σκέψιν, ὅπως καὶ κατὰ τὰ ἄλλαχοῦ ἰσχύοντα [ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τούτων καὶ ὑπὸ ἄλλων κρατῶν εἰσαχθέντα ὡς ἐν Σερβίᾳ] τῆς ἐκδόσεως τῶν Β. Διαταγμάτων προηγεῖται ἐπεξεργασία αὐτῶν ὑπὸ σώματος, παρέχοντος ἐχέγγυα ἐπιστημονικῆς γνώσεως καὶ διοικητικῆς πείρας. Τοιοῦτον δὲ σῶμα εἶναι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ ἐργασία αὐτοῦ κατὰ τὸ σχέδιον (ἄρθρ. 84) εἶναι γνωμοδοτικῆς μόνον φύσεως, τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ μένοντος ἐλευθέρου κατ' ἰδίαν κρίσιν καὶ εὐθύνην νὰ δεχθῇ ἢ μὴ τὴν ὑποδαλλομένην γνώμην. Κριτὴς δηλ. τελικὸς μένει πάντοτε ἡ Βουλὴ, μὴ δικαιούμενου τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ ὀχυρωθῇ ὀπίσθεν τῆς γνώμης τοῦ Συμβουλίου.

Ἀθικτος κατὰ ταῦτα παραμένει ἡ ὑπουργικὴ εὐθύνη, μὴ μετατοπιζομένη, οὐδὲ μειουμένη τὸ παράπαν. Ἐπιζητεῖται δὲ

μόνον, ὅπως τὰ διατάγματα, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουσιν καὶ αὐτὰ σπουδαιότατον μέρος τῆς ὅλης νομοθεσίας, βαθεῖαν ἀσκούντα ἐπιδρασιν ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων καὶ τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεως, ὥσι τοῦ λοιποῦ, ὡς προσήκει, ἀρτιώτερα κατὰ τὴν νομικὴν διατύπωσιν καὶ τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον. Κατὰ ταῦτα εἰς προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (ἄρθρ. 82 ἐδ. α' καὶ 84) ὑποβάλλονται τὰ διατάγματα, δι' ὧν ἀσκεῖται τὸ λεγόμενον κανονιστικὸν δικαίωμα τοῦ Βασιλέως (ἄρθρ. 35). Τὰ διατάγματα ταῦτα, εἴτε ἐκδίδονται αἰκοθεν ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀναπτύσσοντα ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον τὰς ἐν τῷ νόμῳ διαλαμβανόμενας ἀρχάς, (τοῦτο μὲν ὅπως τὰ διοικητικὰ ὅργανα ἔχουσιν λεπτομερεῖς ὁδηγίας ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν αὐτῶν καθηκόντων, τοῦτο δὲ ὅπως καθορισθῶσιν εἰδικώτερον αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου κατὰ βάσιν ρυθμιζόμεναι ἔννομοι σχέσεις), εἴτε ἐκδίδονται κατ' ἐπιταγὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, πρὸς συμπλήρωσιν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐν τῷ νόμῳ τεθειμένας ἀρχάς, κανονιστικῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν παράλειπόμενων. Ἐξαιροῦνται δὲ τῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐπεξεργασίας μόνον τὰ διατάγματα, τὰ κατὰ στενὴν ἐκδοχὴν καλούμενα ἐκτελεστικά ἢ ἄλλως διοικητικά, τὰ ὁποῖα κατ' οὐσίαν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσιν πρὸς τὸ κανονιστικὸν δικαίωμα τοῦ Βασιλέως, ὡς εἶναι τὰ διατάγματα περὶ διορισμῶν, παύσεων, μεταθέσεων, ἐγκρίσεων προϋπολογισμῶν, δημοτικῆς φορολογίας κ.λ. Ταῦτα πάντα ἀναφέρονται εἰς πράξεις τῆς διοικήσεως ἢ ἀποφάσεις αὐτῆς, δι' ἃς ὁ νόμος ἀπῆτησέ, λόγῳ μεζονος ἐγγυήσεως, τὸν τύπον τοῦ Β. Διατάγματος διὰ τὸ κύρος αὐτῶν.

III Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς Διοικητικὸν Δικαστήριον.

Ἡ παρ' ἡμῖν ἀνάπτυξις καὶ διαμόρφωσις τοῦ καλουμένου ἀμφισθητουμένου διοικητικοῦ, ἀκολουθήσασα ἀρχὰς ἀπαχθούσας καὶ πρὸς τὰ πορίσματα τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης καὶ πρὸς τὴν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πρακτικὴν τῶν διαφορῶν κρατῶν, ἀπέδωκεν, ὡς ἦτον ἐπόμενον, μετριώτατα ἀποτελέσματα. Ἡ Συνέλευσις τοῦ 1862, ἀγαμένη ἐκ τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἐν τῇ προκειμένῳ θέματι ἐδέσποζον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, εἶχε δυσπίστως πρὸς τὴν δικαιδοσίαν τῶν λεγομένων διοικητικῶν δικαστηρίων. Ἀπερίσχυσε γὰρ ὁμῶς καὶ ἐκεῖ τέλος ἡ

γνώμη τοῦ πληρεξουσίου Κολλίνου (ἴδε ἐπισ. Ἐφημ. Συνελ. Τόμος Γ' σ. 762), καθ' ἣν λυσιτελῆς ἀπὸ ἀπόφθεως διοικητικῆς ἐκρίθη ἡ μὴ ὀλοσχερῆς ἀνάθεσις τῆς ἐκδικάσεως τῶν υποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, ἐπιτραπέσης διὰ τοῦ ἀρθρου 101 τῆς ἰδρύσεως διὰ νόμου δικαιοδοσιῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἑκτοτῇ εἰσαγγελίᾳ σχετικῇ νομοθεσίᾳ οὐδὲν ἠκολουθήθη σύστημα, οὕτως ὥστε ἐδημιουργήθη εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε πληθὺς ὀλόκληρος διοικητικῶν δικαστηρίων, ποικιλιωτάτων τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴν διαδικασίαν. Ἐπίσης δὲ τὰ χορηγηθέντα ἔνδικα μέσα δὲν ὥρμῳντο ἐξ ὁμοίου συστήματος, ἀλλ' ἦσαν ἄλλοτε ἄλλα, ποτὲ μὲν εἰσαγόμενα ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ποτὲ δὲ ἐνώπιον ἀνωτέρας διοικητικῆς δικαιοδοσίας. Ἐντεῦθεν σύγχυσις μεγάλη παρήχθη καὶ ἀβεβαιότης περὶ τὸ τῆς διοικήσεως δίκαιον, ἐπαγόμεναι καὶ τοῦ κειμένου δικαίου οὐχὶ πάντοτε τὴν ὁμοίμορφον ἐφαρμογὴν καὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τὴν πλήμμελὴ ἐξασφάλισιν.

Ἡ ἀνάπτυξις καὶ διαμόρφωσις τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, εἰς ὅσα κράτη διακρίνονται διὰ τὴν προηγημένην αὐτῶν διοίκησιν, ἀποτελεῖ μίαν τῶν θαυμασιωτέρων προόδων τοῦ γεωτέρου κράτους, τὴν μόνην δὲ ἀληθῶς πραγματικὴν ἐγγύησιν καὶ τῆς προαπίσεως τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τῶν υπερβασίων τῆς ἐξουσίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀκλόνητον διατήρησιν τῆς κειμένης ἐν τῇ πολιτείᾳ νομοθεσίας.

Ἔργον τοῦ μέλλοντος εἶναι νὰ διαμορφώσῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς σύστημα ὀλόκληρον διοικητικῶν δικαστηρίων, ἀρμονικῶς προσαρμοζόμενον εἰς τὸν ὅλον αὐτῆς πολιτειακὸν ὀργανισμόν. Σήμερον δὲ κολοῦμενοι νὰ εἰσαγάγωμεν τὸν θεσμόν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὀφειλομένον πρῶτιστα νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ ἐν τούτῳ τὴν δικαιοδοσίαν ἐκείνην, ἣτις ὑπόκειται τὴν προαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς λεγομένης διοικητικῆς δικαιοσύνης. Ἡ δικαιοδοσία αὕτη πρὸ πάντων ἀνεβίβασεν εἰς περιέλεπτον θέσιν τὸ Γαλλικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, καταστήσασα αὐτὸ, καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς διὰ τοῦ Ναπολέοντος Α' εἰσαγωγῆς του, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῆς τελευταίας μεταρρυθμισεώς του ἐν ἔτει 1872, σῶμα κινουὺν τὸν θαυμασμὸν πάντων τῶν κρατῶν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἀκολουθούντων ἄλλοις συστήματα ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς διοικητικῆς δικαιοσύνης.

Διὰ τοῦ ἀρθρου 82 ἐδ. 6' ἀπονέμεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δικαιοδοσία διοικητικοῦ δικαστηρίου, καθίσταται

δὲ συγχρόνως ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εἰσάγονται ἀποκλειστικῶς αἱ ἐφέσεις καὶ αἰτήσεις ἀναίρεσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν κατωτέρων διοικητικῶν δικαστηρίων (ἄρθρ. 101). Διὰ τῶν διατάξεων τούτων, τὸ μὲν ἐπιτρέπομεν ὅπως ὁ νόμος ὑπαγάγῃ, ὅσας αὐτὸς ἐγκρίνῃ ὑποθέσεις ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, ἀμέσως κατὰ πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν εἰς αὐτό, τὸ δέ, ὅπερ καὶ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς διοικητικῆς δικαιοσύνης θέλει ἀποδοῖν ὑπάτης πρακτικῆς ὠφελείας, καθιστῶμεν αὐτὸ ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον, αἶροντες τὴν σήμερον κρατοῦσαν ἐν πολλοῖς ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡμῶν ἀντίφασιν, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἄλλαι μὲν ὑποθέσεις ὑπάγονται κατ' ἐφeses ἢ ἀναίρεσιν, μετὰ τὴν εἰς πρῶτον βαθμὸν ἐκδίκασιν ὑπὸ διοικητικῶν δικαστηρίων, εἰς τακτικὰ δικαστήρια, ἄλλαι δὲ εἰς διοικητικά, ὡς εἶναι τὸ Νομικὸν Συμβούλιον, ἄλλαι δὲ εἰς οὐδέτερον τούτων, ὡς εἶναι αἱ τῶν ἀνακριτικῶν Συμβουλίων, γεννῶσαι ἀπειρίαν πραγμάτων ἐν τῇ καθ' ἡμέραν πρακτικῇ.

Διὰ τῆς δημιουργίας ἀνωτέρου διοικητικοῦ δικαστηρίου, παρέχοντος ὡς ἐκ τῆς συνθέσεως καὶ ὀργανώσεώς του καὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ τηρητέας διαδικασίας, ἥτις θὰ διέπεται κατὰ τὸ τελ. ἐδαφ. τοῦ 82 ἁρθρου ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς δημοσιότητος καὶ ἡτιολογημένης ἀποφάσεως, θέλει σὺν τῷ χρόνῳ ἀναπτυχθῇ νομολογία διοικητικῇ. Θέλουσιν ἐρευνηθῇ καὶ ἐρμηνευθῇ δικαστικῶς οἱ ἄπειροι διοικητικοὶ νόμοι, καθισταμένης οὕτω βεβαιότερας τῆς ἐννοίας καὶ ἐκτάσεως αὐτῶν.

Ἡ ἐπέκτασις τῆς δικαστικῆς νομολογίας ἐπὶ θεμάτων τοῦ διοικητικοῦ δικαίου εἶναι ἐκ τῶν ριζικωτέρων προόδων τοῦ νεωτέρου κράτους, εἶναι ἢ τὰ μάλιστα συμβαλοῦσα εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κύρους τοῦ δικαίου καὶ κατ' ἀντανάκλασιν εἰς τὴν μείζονα ἐξασφάλισιν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων. Ἄλλοτε περὶ τῶν θεμάτων τούτων ἦκιστα ἐμερίμνα καὶ ἡ πράξις καὶ ἡ ἐπιστήμη. Ἐθεωροῦντο ὡς τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τῆς πολιτικῆς, ἥτις ἐπέλυε ταῦτα οὐχὶ ἀκολουθοῦσα κανόνας νομιμότητος, ἀλλ' ἀρχὰς σκοπιμότητος καὶ ἐπιρροὰς τῶν ἀναγκῶν τῆς στιγμῆς. Ἡ καταπληκτικὴ ὁμως αὐξήσις τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας τοῦ κράτους, ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν διοικητικῶν νόμων, τῶν στενότατα ἀπτομένων πλείστων ὅσων ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἐπέβαλε, κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην, τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν τέως ἀκολουθουμένων ἀρχῶν καὶ τὴν παραδοχὴν τῆς ἰδέας, ὅπως ἀφθονωτέρα γίνῃ ἡ ἀνάμιξις δικαστικῶς ὀργανωμένων ἀρχῶν εἰς ζητήματα διοικήσεως. Διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ παρ'

ἡμῖν τῆς ἀνωτάτης δικαιοδοσίας ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῆς ἐντεῦθεν δημιουργηθησομένης νομολογίας, θὰ ὑπάρξῃ τοῦ λοιποῦ εὐλογος προσδοκία, ὅτι ἡ μὲν διοίκησις σὺν τῇ χρόνῳ θὰ εὖρρη ἀσφαλῆ γνώμονα ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ φραγμὸν ἀνυπερβλήτον πρὸς παρεμπόδισιν καταχρήσεων τῆς ἐξουσίας τῆς, οἱ δὲ πολῖται ἔρεισμα βέβαιον πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἐννόμων αὐτῶν ἀξιώσεων.

IV Αἰτήσεις περὶ ἀκυρώσεως παρανόμων πράξεων δημοσίων Ἀρχῶν.

Πλὴν τῆς ἀνωτέρω δικαιοδοσίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐκρίθη σκόπιμον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐπεκταθῇ ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ ἄλλαις χώραις ἰσχύοντα, καὶ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς νομιμότητος τῶν πράξεων τῶν διαφόρων δημοσίων ἀρχῶν. Διότι αἱ θεσπιζόμεναι ἐγγυήσεις μόνον τῆς δικαίας διεξαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, δὲν περιλαμβάνουσιν οὐδ' ἐξασφαλίζουν καὶ τὴν νομιμότητα πράξεων τῆς ἐνεργοῦ διοικήσεως, κατ' ἀκολουθίαν δὲ πλημμελῶς προστατεύονται τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους καὶ τῶν πρὸς αὐτὸ διὰ τῆς διοικήσεως ἐρχομένων εἰς συνάφειαν πολιτῶν.

Αἱ τοῦ λεγομένου ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις καὶ πολλὰ βεβαίως εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὁσημέραι θέλει αὐξάνει, ἰδίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν διὰ τῆς δημιουργίας νέων ὑπηρεσιῶν, ὑπαχθησομένων εἰς τοὺς κανόνας αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ λειτουργία τῆς διοικήσεως ἀσκεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον οὐχὶ διὰ τῆς μορφῆς τῆς δικαστηριακῆς, ἀλλὰ πολὺ συνηθέστερον διὰ τῆς μορφῆς τῆς ἀμέσου ἐπιταγῆς. Παρίσταται δηλ. κατὰ κανόνα ἡ διοίκησις, ὡς ἐξουσία ἀμέσως ἐπιτάσσουσα καὶ ἐκδίδουσα πράξεις ὑποχρεωτικὰς διὰ τὰ διάφορα ὄργανα αὐτῆς καὶ τοὺς ἰδιώτας, πράξεις, αἵτινες πρέπει μὲν νὰ κείνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νόμων, ἐκδίδονται ὅμως κατ' ἐλευθέραν αὐτῆς κρίσιν καὶ ἄνευ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τοῦ ἐνδιαφερομένου ἰδιώτου.

Ὅποια τις σήμερον ὑπάρχει ἐγγύησις, ὅτι αἱ ἐν τῇ κρᾷ ποικίλαι διοικητικαὶ ἀρχαί, ὅτι αἱ διάφοροι ἀρχαὶ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως θέλουσι τηρεῖ ἀπαρεγκλίτως ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῶν τὰ παραγγέλματα τῆς νομοθεσίας, ὅτι πάντοτε θὰ πε-

ριορίζονται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ὑπὸ τῶν νόμων διαγεγραμμένων αὐταῖς ὁρίων·

Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰ διάφορα κράτη τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος καὶ βραδύτερον διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος, ἐθεωρήθη ἀρχικῶς ὅτι ἐπαρκῶς ἀσφαλίζεται ἡ ἐννομος ἐνέργεια τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τῶν πολιτῶν τὰ δικαιώματα. Διὰ τοῦ συμφυοῦς εἰς τὰ πολιτεύματα ταῦτα θεσμοῦ τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν, ἐπιστεύετο ὅτι τίθενται ἐπαρκεῖς φραγμοὶ κατὰ πάσης ἐκ μέρους αὐτῶν διοικητικῆς αὐθαιρεσίας. Ταχέως ὅμως κατεδείχθη ἐν τῇ πράξει, ὅτι ναὶ μὲν ἡ ὑπουργικὴ εὐθύνη, καὶ ὁ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀσκούμενος ἐλέγχος, εἶναι ἐγγυήσεις σπουδαιόταται πρὸς ἀποσόβησιν καταφύρων παραβάσεων τῶν νόμων, ἀλλὰ δὲν ἐξαρκοῦσιν διὰ τὴν ἐν ἐκάστη συγκεκριμένῃ περιπτώσει ἔγκαιρον πρόληψιν ἢ καταστολὴν τῶν ἐνδεχομένων ὑπερβασίων τῶν ἀρχῶν, τῶν προερχομένων ἐξ ἐσφαλμένης ἢ μεροληπτικῆς τῶν κειμένων νόμων ἐρμηνείας. Ἀφ' οὗ μάλιστα χρόνου διὰ τῆς λογικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ συστήματος εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας καλεῖται τὸ ἐκαστοτε ἐν τῇ Βουλῇ ἐπικρατοῦν κόμμα, ἐπόμενον ἥτοι ὅτι οἱ διοικητικοὶ νόμοι, ἀνατεθειμένοι εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ Κοινὰ Ὑπουργῶν, δὲν θὰ ἐφαρμόζωνται πάντοτε κατὰ τὴν ἀντικειμενικὴν αὐτῶν ἐννοίαν, ἀλλ' ἐνίοτε κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν ἀναγκῶν τῆς στιγμῆς. Ἡ Βουλὴ δὲ ἐνώπιον τῆς ὁποίας διὰ τοῦ ἐλέγχου θὰ ἔρχωνται εἰς κρίσιν αἱ παράνομοι πράξεις, θὰ καλύπτῃ ταύτας πολλάκις διὰ τῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον διαδηλουμένης ἐμπιστοσύνης. Νοεῖται οἰκοθεν, ὅπως ἐντεῦθεν δύναται νὰ προσγίνη ζημία καὶ διὰ τὸ κύρος τῶν νόμων, τὸ ὅποιον κατ' ἀνάγκην ἐκπίπτει, καὶ διὰ τὰ ἔννομα συμφέροντα τῶν πολιτῶν, μηδεμίαν δυναμένων νὰ ἔχωσιν ἐδραίαν πίστην ἐπὶ τὴν ἀκριβοδικαίαν τῆς νομοθεσίας ἐφαρμογὴν.

Ἀλλ' ἐπίσης ἀτελής εἶναι καὶ ἡ ἐγγύησις, ἢ διδομένη διὰ τοῦ λεγομένου ἱεραρχικοῦ ἐλέγχου τῆς διοικήσεως, τοῦ ἐλέγχου δηλ. τοῦ ἀσκούμενου ὑπὸ τῶν προϊσταμένων ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων ἀρχῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς νομίμου τούτων ἐνεργείας. Διότι οὐδεμία ἐγγύησις ὑπάρχει, ὅτι ἡ προϊσταμένη ἀρχή, ἢ ὁποία εἴτε οἰκοθεν, ὥς ἐκ τοῦ νόμου δικαιούται, ἐπελήφθη τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς πράξεως τοῦ κατωτέρου διοικητικοῦ ὀργάνου, εἴτε κατὰ προσφυγὴν τοῦ παραπονουμένου ιδιώτου διὰ τὴν παράνομον ἐνέργειαν Ἀρχῆς τινος, θὰ ἀχθῇ πράγματι

ἐν τῇ κρίσει τῆς ὑπὸ σκέψεων ἀκραιφνοῦς νομιμότητος καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἐλατηρίων ἄλλης φύσεως, πρὸ παντὸς δὲ ἐκ τοῦ κρατοῦντος παρὰ τῇ διοικήσει ἐνιαίου πνεύματος λόγῳ τῆς διηκούσης καθ' ὅλην τὴν διοίκησιν συνοχῆς.

Ἐπισηφαλὴς εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ θέσις τῶν διαφορῶν ἐν τῷ Κράτει αὐτοδιοικουμένων σωμάτων, τὰ ὅποια ἐκ τῆς νομοθεσίας ἔλαβον ἐξουσίας τινὰς διοικήσεως τῶν καθ' ἑαυτὰ ἄνευ ἀναμίξεως ἀμέσου τῆς πολιτείας, χορηγούμενου εἰς ταύτην μόνον δικαιοματος ἀνωτέρας ἐποπτείας πρὸς συγκράτησιν τῶν σωμάτων τούτων ἐντὸς τῶν ἑρῶν τῶν νόμων. Διότι—καὶ καθ' ἡμέραν τοῦτο γίνεται ἀντιληπτόν—τὰ διάφορα διοικητικὰ ὄργανα τὸ μὲν ἐξ ἀγνοίας, τὸ δὲ ἐξ ὑστεροβούλου κομματικῆς σκέψεως, ἢ ὑπερβαίνουσι τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας των, ἢ καταλείπουσι ταύτην ἀνάσκητον, περιάγοντα οὕτω ἐν πολλοῖς εἰς πλήρη σύγχυσιν τὴν διοίκησιν, ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τῶν ἀρχῶν ἐφ' ὧν ἐδράζεται ἡ νομοθεσία, ἡμῶν καὶ τῶν συμφερόντων τῶν διαφορῶν ἐν τῷ κράτει προσώπων.

Ἐκ τῶν ἀτελειῶν τούτων τῶν παρ' ἡμῖν ὀρμωμένη, ἤχθη ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν σκέψιν, ὅπως παραλάβῃ θεσμὸν εἰς πάντα τὰ νεώτερα κράτη κατ' ἀρχὴν πρὸ μακροῦ εἰσαχθέντα, εὐδοκιμήσαντα δὲ πανταχοῦ πλήρως καὶ ἀποδάντα σὺν τῷ χρόνῳ τὸ σπουδαιότερον ἔρεισμα τῆς ἐννόμου τάξεως. Τὸν θεσμὸν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως κατὰ τῶν πράξεων τῶν διαφορῶν ἀρχῶν (*Recours en annulation*). Ἐννοεῖται δὲ οἷοθεν, ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν πράξεων περιλαμβανονται καὶ αἱ παραλείψεις, ὅσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου ὑπάρχει ὑποχρέωσις πρὸς θετικὴν ἐνέργειαν.

Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου, δὲν ἐπαφίεται ἡ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς νομιμότητος τῶν πράξεων τῶν διαφορῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φροντίδα τῶν προϊσταμένων ἀρχῶν, ἀλλ' εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον (χωρὶς ἐννοεῖται ν' ἀφαιρῇται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὴν προϊσταμένην ἀρχὴν διὰ τῆς διοικητικῆς ὁδοῦ) δίδεται τὸ μέσον, ὅπως αποτελεσματικῶς διὰ προσφυγῆς ἐπιτύχῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς πράξεως, ἐὰν δὲ βεβαιωθῇ αὕτη, ὡς παρὰ νόμῳ ἐκδοθεῖσα, τὴν μηδένισιν αὐτῆς. Ἡ προσφυγὴ αὕτη, ἣτις εἶναι ἡ περὶ ἀκυρώσεως αἴτησις δὲν γίνεται πρὸς τὴν προϊσταμένην ἀρχὴν διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἡ ἐξέτασις τῆς ὡς ἐπιληψίμου προσβαλλομένης πράξεως κριθῇ πάλιν ὑπ' αὐτῆς τῆς καθαυτῆς διοικήσεως, ἣτις ἐνιαία οὐσα, ὡς εἴρηται, θὰ ἐγίνετο κατ' οὐσίαν κριτὴς τῶν ἰδίων ἐαυτῆς

πράξεων, ἀλλ' ἐνώπιον δικαστοῦ, δημοσίᾳ δικάζοντος, κατὰ τὰς διεπούσας τὴν δικαστικὴν λειτουργίαν ἀρχὰς καὶ παρεντιθεμένου μετὰ ἐγγυήσεων ἀμεροληψίας, μεταξὺ διοικήσεως καὶ αἰτούντος, πρὸς ἀπόφασιν περὶ τῆς νομιμότητος τῆς πράξεως. Ζητεῖται δὲ νὰ ἐξετάσῃ ὁ δικαστὴς οὗτος, ἂν ἡ πράξις, ἣν ἐνήργησεν ἡ ἀρχή, ἐγένετο ἐντὸς τῶν ὁρίων καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου διαγεγραμμένους τύπους καὶ κανόνας.

Τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην ἀσκει τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον. Διὰ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, δημοσίᾳ συνεδριάζοντος, γενομένης κατ' ἀντιμωλίαν διαδικασίας, θέλει ἐρευνηθῇ, ἂν ἡ προσβαλλομένη πράξις ὄντως εἶναι παράνομος, εὐρισκομένη δὲ τοιαύτη θέλει ἐξαφανισθῇ. Διὰ τῆς αἰτήσεως ταύτης περὶ ἀκυρώσεως, χορηγεῖται ἐνδίκον μέσον, δι' οὗ ἀπ' εὐθείας καὶ ἀποτελεσματικῶς δύναται ὁ ἰδιώτης ν' ἀμυνθῇ ὑπὲρ τῆς τηρήσεως τοῦ ἰσχύοντος δικαίου ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ νὰ προστατεύσῃ πράγματι τὰ προσβαλλόμενα αὐτοῦ συμφέροντα. Σήμερον ἡ δικαστικὴ προστασία κατὰ τῶν παρανόμων πράξεων τῶν ἀρχῶν δίδεται ἔμμεσος μόνον, ἐπιτρεπομένου εἰς τὸν ἀνθιστάμενον κατὰ τῆς παρανόμου πράξεως καὶ δι' αὐτὸ κληθέντα ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὅπως κατ' ἐνστάσιν μόνον προτείνῃ τὸ παράνομον τῆς πράξεως ἐν τῇ πολιτικῇ ἢ ποινικῇ δίκῃ καὶ ἐντεῦθεν ζητήσῃ τὴν μὴ ἐφαρμογὴν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτοις δὲ ἐπιλαμβάνονται τὰ δικαστήρια τῆς ἐξετάσεως τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἰδιωτικὸν δικαίωμα προσβεβλημένον κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἄγον τὸ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ τακτικοῦ δικαστοῦ καὶ φέρον ὡς αἶτημα, οὐχί τὴν ἀνατροπὴν τῆς παρανόμου διοικητικῆς πράξεως, ἀλλὰ τὴν ἔνεκεν αὐτῆς ἀποζημίωσιν.

Προκειμένου ὅμως περὶ δημοσίων δικαίων, οὐδεμία ἀπ' εὐθείας ἀγωγὴ δίδεται καὶ ἐπομένως τὰ δίκαια ταῦτα τὰ ἐξ ἴσου τοῦλάχιστον, ἂν μὴ πλεόν προστατεύσιμα, τὰ δίκαια ταῦτα, ἐκ τῆς ἀμειώτου τῶν ὁποίων τηρήσεως ἐξαρτᾶται αὐτὴ ἡ καλὴ διαχείρησις τῆς διοικήσεως, μένουσιν ἔκθετα, τυγχάνοντα διὰ τοῦ διοικητικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐλέγχου πλημμελοῦς μόνον προστασίας. Εἰσαγομένου κατ' ἀρχὴν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου διὰ τοῦ Συντάγματος, ἐπαφίεται εἰς τὸν νόμον νὰ καθορίσῃ (ἄρθρ. 83 ἐδ. γ') εἰδικώτερον τοὺς λόγους ἀκυρώσεως, ὁποῖαν σχέσιν πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ποιούμενος χρήσιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου πρὸς τὴν προσβαλλομένην

πράξιν, ὑπὸ ποῖον τύπον θὰ ὑποβάλλεται ἡ αἵτησις καὶ τὸν τρόπον τῆς διαδικασίας, τηρουμένων τῶν ἀρχῶν τῶν ἀρθρῶν 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος. (ἀρθρ. 82 τελ. ἐδ.).

Τὸ ἐνδίκον τοῦτο μέσον χορηγεῖται κατὰ τῶν παρανόμων πράξεων τῶν δημοσίων ἀρχῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν. Περιλαμβάνονται δηλ. πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ διοικητικαί, στρατιωτικαί, ἐκκλησιαστικαί, οἰκονομικαί, πλὴν τῶν δικαστικῶν, διότι τῶν τελευταίων τούτων αἱ πράξεις ἐλέγχονται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἱεραρχίας καθ'ὃν τρόπον ὀρίζει ἡ Πολιτικὴ καὶ Ποινικὴ Δικονομία.

V. Πειθαρχικὴ Δικαιοδοσία.

Μετὰ ἐπανελημμένας ἀποπειράς κατὰ τὸ παρελθόν, ἐγένετο καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τῆς νομοθεσίας δεκτὸν, ὅτι ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐξουσίας τοῦ κράτους, ἀποτελοῦσιν ἀπαραίτητα στοιχεῖα πρὸς εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς διοικητικῆς ὑπηρεσίας. Διὰ τῶν νόμων περὶ προσόντων καὶ μονιμότητος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπεκεντρώθησαν αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι, καθωρίσθη ἡ νομικὴ κατάστασις τῶν ὑπαλλήλων, ἐρρυθμίσθη εἰδικώτερον ὁ τρόπος τῆς ἐπ' αὐτῶν ἀσκήσεως τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ἀνετέθη δὲ συμφώνως πρὸς τὰς καθιερωθείσας ἀποκεντρωτικὰς ἀρχάς, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα οἰκείων συμβουλίων ἢ ἐφαρμογῇ τῶν περὶ τούτων σχετικῶν νόμων. Ἀνεπαρκὴς ὅμως ἐγγύησις ὑπάρχει διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὸν ὑπάλληλον, ἐὰν ἀνεκκλήτως τὰ Συμβούλια τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν δύνανται ν' ἀποφαίνωνται ἐπὶ τῶν εἰς αὐτὰ ὑποβαλλομένων ζητημάτων.

Σκόπιμον δὲ παρίσταται καὶ κατὰ τὰ ἀλλαχού εἰσαχθέντα, ἰδίως δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Συμβουλίων τούτων ἐπιτραπῇ προσφυγὴ εἰς ἀνώτερον πειθαρχικὸν Δικαστήριον. Ἡ δημιουργία πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας ὑπὲρ τὴν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ὑπουργείοις Συμβουλίων πρωτοβαθμίως ἀσκουμένην, ἀσφαλῶς θέλει ἐνισχύσῃ τὴν δύναμιν τοῦ νόμου, εἰς μὲν τὴν διοίκησιν δίδουσα ὅπλα πρὸς ἐπιβολὴν ἀτεγκτον τῆς ἐξουσίας τῆς, εἰς δὲ τὸν ὑπάλληλον χρηγοῦσα μέσον, ὅπως ἀσφαλισθῇ κατὰ τῆς τυχὸν πεπλανημένης ἢ ἀδίκου ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου.

Ἡ ἀνωτέρα αὕτη πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπο-
λαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων ἀνατίθεται (ἄρθρ. 82 ἐδ.
δ') εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Τὸ σχετικὸν ἄρ-
θρον τοῦ Συντάγματος ἀρκεῖται εἰς ἴδρυσιν μόνον τοῦ δικα-
στικοῦ αὐτοῦ ὀργάνου, ὅπως περιβάλῃ τοῦτο διὰ μέλλονος κῦ-
ρους, καταλείπει δὲ τὸν ὅρισμὸν τῶν εἰδικῶν διατάξεων εἰς
τοῦ νομοθέτου τὴν μέριμναν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγγύησις πραγματικὴ ἐπὶ διαφορῶν, αἵτινες ἀ-
φορῶσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καὶ ἐπιλύονται δικα-
στικῶς ὑπάρχει μόνον, ἐὰν ἡ συζήτησις διεξάγεται δημοσία,
τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲ καλεῖται δικαστικὴν
λειτουργίαν ἐν προκειμένῳ ν' ἀσκήσῃ, ὀρίζεται ρητῶς ἐν τῇ
τελ. ἐδ. τοῦ 82 ἄρθρου, ὅτι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἰ-
σχὺν ἔχουσιν αἱ διατάξεις 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, αἱ
τὴν δημοσιότητα καὶ τὸ ἡτιολογημένον τῶν ἀποφάσεων κα-
θιεροῦσαι.

Κατὰ ταῦτα τὰ προτεινόμενα ἄρθρα 82 καὶ 83 καὶ 84
τοῦ Συντάγματος, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ
Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως :

Ἄρθρον 82.

Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως:

α') ἡ ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων νόμων καὶ τῶν κανο-
νιστικῶν Διαταγμάτων.

β') Ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβαλλομένων
αὐτῷ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ.

γ') Ἡ κατ' αἵτησιν ἀκύρωσις διὰ παράβασιν νόμου
τῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν, ἐκδι-
δομένων διοικητικῶν πράξεων κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῇ
νόμῳ ὀριζόμενα.

δ') Ἡ ἀνωτέρα πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπο-
λαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως κατὰ τοὺς
περὶ τοῦτον νόμους.

Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἐδαφίων β'. γ'. καὶ δ'. ἐφαρ-
μόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγ-
ματος.

Κατὰ τὰς
ἐπεξεργασίας
τῶν προτάσεων
νόμων καὶ τῶν
κανονιστικῶν
διαταγμάτων

Ἄρθρον 83.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δρίζει τὰς προτάσεις νόμων, ὧν ἡ ἐπεξεργασία ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας πρὶν ἢ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν. Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παραπέμπῃ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας τὰς εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένας προτάσεις.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους οὐδέποτε παραπέμπεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 84.

Τὰ κανονιστικὰ Διατάγματα ἐκδίδονται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀποφαινομένου ἐντὸς ἀναλόγου προθεσμίας τασσομένης ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἧς παρερχομένης ἀπράκτου, ἐκδίδεται τὸ Διάταγμα καὶ ἄνευ γνωμοδοτήσεως.

Ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.

Σύστασις Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀρχὴ κατὰ συλλογικὸν σύστημα κατηρτισμένη, ἔχον κατὰ τὰ εἰρημένα ποικίλην δικαιοδοσίαν ἐπεκτεινομένην ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων τῆς διοικήσεως. Ἐντεῦθεν παρίσταται ἡ ἀνάγκη προσωπικοῦ τοῦ μὲν συγκεντροῦντος τὰς διαφόρους εἰδικότητας τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ κράτους, τὸ δὲ κεκτημένου τὰ ἀνώτερα ἐκείνα ἐφόδια τῆς ἐπιστήμης καὶ πείρας, τὰ ὀδηγοῦντα εἰς πεφωτισμένην κρίσιν ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε προκειμένων ζητημάτων. Ἐπειδὴ ὅμως οὕτω πολυάριθμον προσωπικὸν καὶ δαπάνας μεγάλας θ' ἀπήτει καὶ δυσχερὲς θὰ ἦτο νὰ ἐξευρεθῇ, ἐνδείκνυται, ὅπως ἀκολουθοῦντες καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, ὅ,τι ἡ πείρα τῶν ἄλλων κρατῶν καθιέρωσε, δεχθῶμεν τὴν διάκρισιν τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας εἰς τακτικοὺς καὶ ἐκτάκτους. Οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι, οἵτινες καὶ θ' ἀποτελέσωσι τὸν πυρῆνα τοῦ Συμβουλίου, θὰ εἶναι οἱ διαρκῶς ἐκεῖ ἐργαζόμενοι καὶ λαμβάνοντες μέρος, ὡς μόνιμον στοιχεῖον, εἰς πάσας τὰς λειτουργίας τοῦ σώματος.

Πρὸς τούτοις ὅμως θὰ ὑπάρχωσι καὶ ἔκτακτα μέλη λαμβανόμενα ἐκ τῶν διαφόρων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν κυρίως, ἀλλ'

οὐχὶ καὶ ἀποκλειστικῶς, καὶ προσφέροντα ἐκάστοτε τὰ φῶτα τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου προσδοκᾶται, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ Συμβουλίου προσερχομένη ἐργασία θὰ εἶναι ἀπόρροια οὐχὶ μονομερῶν ἀντιλήψεων, ἀλλὰ προὶδὼν ἀκριβοῦς γνώσεως ὅλων τῶν φάσεων τῶν ὑπὸ κρίσιν ζητημάτων.

Ο ἄριθμὸς τῶν Συμβούλων ἐκρίθη σκοπιμώτερον νὰ μὴ ὀρισθῇ ἐν τῇ Συντάγματι, ἀφιεμένου εἰς τὸν νόμον, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν νὰ καθορίζῃ τούτον. Δέον ὅμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ φύσις τῶν καθηκόντων, ἅτινα εἶναι ἐπιτετραμμένα εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅτι αἱ γνωμοδοτήσεις, αἵτινες θὰ προέρχονται ἐξ αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι οὐχὶ μεμονωμένων ἀτόμων γνώμαι, ἀλλὰ τὸ προὶδὼν μελέτης καὶ συζητήσεως πολλῶν, ὅτι δὲ ὡς δικαστήριον ἐνεργοῦν θὰ λειτουργήῃ ποτὲ μὲν κατὰ τμήματα ἐν ὁλομελείᾳ καὶ ὅτι τὰ τμήματα πρέπει ν' ἀπαρτίζονται ἐκ τριῶν τοῦλάχιστον τακτικῶν Συμβούλων.

Ο τρόπος τοῦ διορισμοῦ τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς τῆς Ἐπικρατείας ἀπησχόλησεν ἐπὶ πολλὰ τὴν Ἐπιτροπὴν κατέληξε δὲ αὕτη εἰς ἀποδοχὴν μικτοῦ συστήματος. Χορηγεῖται δηλ. εἰς τὸ Σῶμα τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας καὶ φανερᾶς ψηφοφορίας δύο ὑποψηφίους, ἐξ ὧν διορίζει ἡ Κυβέρνησις τὸν ἕτερον, κατ' ἐλευθέραν κρίσιν. Τὸ σύστημα τοῦτο ἔχει τὸ πλεονέκτημα ἐλαστικότητός τινος, μὴ ἐπιτρέπον μὲν κατάχρησιν τυχόν τοῦ δικαίωματος τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, χωρὶς ὅμως ἐξ ἄλλου καὶ νὰ δεσμεύῃ ταύτην ἀπολύτως, διότι ἀφίνη εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιλογὴν μετὰξὺ προσώπων, τὰ ὅποια κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ προτείνοντος σώματος παρέχουσιν ἱκανὰ ἐχέγγυα πρὸς πληρωσιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ τακτικοῦ Συμβούλου.

Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας ὠρίσθη δεκαετής, (ἄρθρ. 85 ἐδ. 3), ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τοῦ μακροχρόνιου διαστήματος καταστή ἡ θέσις ἀνεξάρτητος ἀπὸ ξένης τυχόν ἐπιρροῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐν τῇ Συμβουλίᾳ ἐπὶ ἔτη παραμονὴ γίνῃ ἀφορμὴ δημιουργίας παραδόσεως ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ὅλης διοικήσεως. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς δεκαετίας ἐκεῖνοι, ὧν ἡ ὑπηρεσία ἔληξε, δὲν στεροῦνται τοῦ δικαίωματος νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου ὡς τακτικοὶ Σύμβουλοι. Πρέπει μόνον καὶ ὁ νέος διορισμὸς νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦς

όρους, οὓς διαλαμβάνει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 85 ἐδ. 2 τοῦ Συντάγματος, ἵνα καὶ οἱ καὶ πάλιν διοριζόμενοι διέρχονται τοῦ κριτηρίου, ὅπερ ἐλογίσθη ὡς ἐγγύησις τῆς ἐπιτυχοῦς καταλήψεως τοῦ ἀξιώματος τούτου.

Τὰ καθήκοντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας κρίνονται ὡς ἀπολύτως ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἴου-δήποτε δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου, ἐφ' ᾧ καὶ ~~καὶ~~ περιελήφθη σχετικὴ περὶ τούτων διάταξις (85 ἐδ. δ') ἐν τῷ συντάγματι. Ἐθεωρήθη ὁμοῦς σκόπιμον, ὅπως τάξις τις δημοσίων ὑπαλλήλων, ἡ τῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξαιρεθῇ, διότι ἀκριβῶς ἐνεκα τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν ἀσχολίας εἶναι ἐνδεχόμενον τινὲς αὐτῶν νὰ δύνανται ἐπωφελῶς νὰ πληρῶσι καὶ τὰ ἔργα τοῦ τακτικοῦ συμβούλου, ὡς συμβαίνει καὶ ἄλλαχοῦ.

Ἐκτὸς ὁμοῦς τῶν ἀσυμβιβάστων τούτων, νομίζει ἡ Ἐπιτροπὴ ὀρθὸν νὰ ὀρισθῇ ἐν τῷ νόμῳ, ὅστις εἰδικώτερον θέλει κανονίσαι τὰ τῶν προσόντων τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὅτι τὸ ἀξίωμα τούτων ἐπίσης πρέπει νὰ εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν θέσιν συμβούλου κερδοσκοπικῶν ἱδρυμάτων ἢ ἐπιχειρήσεων κατὰ τὰ περὶ τούτου ἐν τῷ ἄρθρῳ 71 τοῦ Συντάγματος ὁρισθέντα.

Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας λαμβάνονται ἐκ τε ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων, ὑπηρετούντων ἐν τῇ κεντρικῇ ὑπηρεσίᾳ (μὴ ἐξαιρουμένων ἐννοεῖται καὶ τῶν στρατιωτικῶν) καὶ ἄλλων ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας εἰδικῶν ἀνδρῶν. Τὰ ἑκτακτα ταῦτα μέλη, συμμετέχοντα εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς εἰδικωτέρας διατάξεις τοῦ περὶ ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας νόμου, θὰ συνεισφέρωσιν ἕκαστον τὰς ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν μαθήσεως καὶ πείρας τοῦ ἰδίου κλάδου γνώσεις, ἵνα αἱ γνῶμαι καὶ ἀποφάσεις τοῦ Σώματος ὧσι τὸ πόρισμα ἐμπεριστατωμένης καὶ λεπτομεροῦς τῶν ζητημάτων μελέτης.

Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι διορίζονται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ μίαν διετίαν, ἐπιτρεπομένου τοῦ ἀναδιορισμοῦ (ἄρθρ. 86). Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν ὁρίζεται ἐν τῷ Συντάγματι, καταλειπομένου εἰς τὸν νόμον νὰ ὀρίσῃ τοῦτον, τίθεται δὲ μόνον ὡς θάσις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὰ 2)3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν.

Οἱ ἑκτακτοὶ σύμβουλοι συμπράττουσι μετὰ τῶν τακτικῶν

εἰς τὰς διαφόρους λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Οὐχ ἥττον ὁσάκις τοῦτο ἐνεργεῖ ὡς δικαστήριον, τοῦτέστιν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 82 ἐδ. 6', γ', δ', οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι δύνανται μὲν νὰ συνεδρεύωσιν, ἀλλ' ἄνευ ψήφου (ἄρθρ. 86 ἐδ. 2).

Αἱ διατάξεις 82—86 τοῦ Συντάγματος περιορίζονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ γενικοῦ διαγράμματος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἡ κυρία αὐτοῦ δικαιοδοσία καθορίζεται, ὡς καὶ ἡ σύστασις αὐτοῦ, μόνον. Κατὰ τὰ λοιπά, ἡ ὀργάνωσις δηλ. αὐτοῦ ὅπως προσφῶρος λειτουργήσῃ, ὁ τρόπος τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ τηρητέας διαδικασίας, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, τὰ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ κτλ. ἐπαφίενται εἰς τὸν νόμον. Εἰς τὸν νόμον ἐπίσης καταλείπεται νὰ ὀρίσῃ, ὁποῖα προσόντα πρέπει νὰ κέκτῃνται οἱ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας καὶ τίνι τρόπῳ θὰ δύνανται ν' ἀποχωρήσωσι, διαρκούντος τοῦ ὀρισμένου χρόνου ὑπηρεσίας, ἕνεκα νόσου, ἀνεπαρκείας κλπ. Ἡ πείρα σὺν τῷ χρόνῳ θέλει γίνῃ ὁδηγὸς ἐν τούτοις, ἐντεῦθεν δὲ εἶναι προτιμώτερον νὰ μὴ ρυθμισθῶσι ταῦτα δι' ἀτέγκτων συνταγματικῶν διατάξεων, ἀλλὰ ν' ἀφεθῶσι εἰς τοῦ νομοθέτου τὴν ἐξουσίαν.

Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι ἀπ' εὐθείας τακτικοὶ Σύμβουλοι διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (85 τελ. ἐδ.).

Κατὰ ταῦτα ἡ διατύπωσις τῶν ἄρθρων 85 καὶ 86 ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

Ἄρθρον 85.

Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶναι τακτικά καὶ ἑκτακτα, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὀρίζεται διὰ νόμον.

Οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μεταξὺ διπλασίου ἀριθμοῦ ὑποψηφίων, ἐλεγομένων διὰ φανεράς ψηφοφορίας καὶ ἀπολύτῃ πλειονοψηφίας τῶν τακτικῶν Συμβούλων.

Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἐκάστου αὐτῶν εἶναι δεκαετή, ἐκεῖνοι δὲ, ὧν ἡ ὑπηρεσία ἔληξε, δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ προηγουμένου ἑδαφίου.

Τὰ καθήκοντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρα-

τείας εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου ἢ δημοτικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου πλὴν τῶν τοῦ καθηγητοῦ τῶν Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 2)3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ὁρίζεται διετῆς, ἐπιτρεπομένου τοῦ ἀναδιορισμοῦ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς διετίας.

Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας μετέχουσι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου μετὰ δικαιώματος ψήφου μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἀρθροῦ 82 ἐδ. α'.

Ἄρθρον 86.

Τὰ προσόντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν διαρκούντος τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας θέλουσι κανονισθῇ διὰ Νόμου.

Κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Ἀπριλίῳ 1911

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Εἰσηγητὴς Ὁ Γραμματεὺς
Σ. Δραγούμης Κ. Α. Ρακτιβάν Θρ. Γ. Πετρεζᾶς

Τὰ Μέλη

Ἀλέξ. Διομήδης, Γ. Ἀθανασάκης, Θαλῆς Κουτούπης,
Νικ. Τριανταφυλλᾶκος, Εὐστ. Κουλουμβάκης, Γ. Κ. Ἰατροίδης,

Κ. Β. Γόντικας, Γ. Πολίτης, Κ. Καλομενόπουλος,
Ἀγαμέμνων Σπῆμαν, Ἰω. Μάνος, Ἰω. Χρυσοβελόνης

Π. Ἀραβαντινός, Χ. Βοζίκης, Α. Μιχαλακόπουλος

Ν. Μ. Καμπάνης, Ἀθανάσιος Τριγώνης

Γ' 6' (11)

213

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας

Ἄρθρον 88.

Ἐπιλαμβανομένη τοῦ περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας κεφαλαίου τοῦ Συντάγματος ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐθεώρησεν ἐν πρώτοις ὀρθόταρον, ἵνα τὸ πολλαχόθεν ἀνακινήθην ζήτημα τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσοδιότητος, ἐπὶ τῷ τέλει ἐκκαθαρίσεως τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, παραπέμψῃ εἰς τὰς μεταβατικὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, καθόσον πρόκειται περὶ προσωρινῶν πάντως μέτρου, μὴ ἔχοντος θέσιν ἐν τῷ τμήματι τοῦτῳ, ἐνθα τίθενται οἱ κανόνες, οἱ ρυθμίζοντες παγίως τὰ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Χάριν ἀκριβεστέρας ὡσαύτως κατατάξεως τῆς ὕλης αἱ ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ συνενούμεναι διατάξεις περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ ἐτέθησαν αὐτοτελῶς ἐν ἄρθρῳ 98, περὶ οὗ κατωτέρω.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφήνατο, ὡς εἰκὸς, κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἰσοδιότητος διὰ τοὺς μέχρι τοῦδε ἀπολαύοντας ταύτης δικαστὰς τῶν πολυμελῶν δικαστηρίων ἵνα δὲ μὴ μακρυνθῇ τῶν καθιερωμένων ἤδη καὶ γνωστῶν, ὅρων διετήρησε καὶ τὴν διατύπωσιν τοῦ ὑφισταμένου ἐδαφ. 2 τοῦ ἄρθρου 88 μετὰ τῶν ἀκολουθῶν συμπληρώσεων.

Ἡ ἀρχικὴ διάταξις τοῦ Συντάγματος ὀρίζουσα, ὅτι οἱ ἰσόθιοι δικασταὶ παύονται μόνον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ὑπ' ὅψιν εἶχε κυρίως τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ θέματα ἰδίως τῶν ἄρθρων 21, 22 καὶ

24 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐν οἷς ὡς ἐπακολούθημα τῆς ποινῆς παρέπεται καὶ ἡ ἀποστέρησις τοῦ δημοσίου ἀξιώματος.

Παρὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ὅμως παρίσταται ἀνάγκη ἀπολύσεως τῶν δικαστῶν καὶ διὰ τῆς πειθαρχικῆς ὁδοῦ, ὁσάκις ἤθελον ὑποπέσει εἰς παραβάσεις ἀξιοποίνους μὲν, ἀλλ' εἰς ἐλάσσονα βαθμόν, μὴ συνεπαγόμενον ἐκ τοῦ νόμου τὸ ἀποτελεσμα τῆς ἐκπτώσεως, οὐσιωδῶς ὅμως κηλιδοῦντα τὸν χαρακτῆρα τοῦ δικαστοῦ, εἴτε εἰς βαρέα ἢ ἐπανειλημμένα πειθαρχικά παραπτώματα καὶ διαγωγὴν ἀπάδουσαν πρὸς τὸ δικαστικὸν ἀξίωμα. Πρὸς συμβιβασμὸν τῆς ἀνάγκης ταύτης μετὰ τῆς τῆς συνταγματικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 88, τῆς ἀπαιτούσης δικαστικὴν ἀπόφασιν, εἰσήχθη διὰ τοῦ νόμου ΥΜΓ'*, τῆς 29 Μαΐου 1871 (ἄρθρ. 8—10) εἰδικὴ διαδικασία, καθ' ἣν προκαλεῖται ἐπὶ τούτῳ ἀπόφασις τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου κατόπιν ἀπολογίας τοῦ δικαστοῦ ἐν συμβουλίῳ, δημοσίᾳ δὲ ἀπαγγελλομένης τῆς ἀποφάσεως μόνον ἐὰν ἢ ὑπὲρ τῆς παύσεως.

Τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔκρινε πρέπον ἡ Ἐπιτροπὴ, ἵνα ρητῶς περιβάλῃ διὰ Συνταγματικοῦ κύρους, ἀλλὰ καὶ διὰ μειζόνων ἐν ταύτῃ ἐγγυήσεων, ἀπαιτήσασα τὴν ἐν τῇ διαδικασίᾳ ταύτῃ τήρησιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος περὶ δημοσίᾳ διεξαγωγῆς τῶν συνεδριάσεων καὶ ἡτιολογημένου τῶν ἀποφάσεων.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς ὅρους σκόπιμον ἐκρίθη νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ ἔνεκα νόσου ἀποχώρησις τῶν δικαστῶν, περὶ ἧς ἀτελῶς προενόει τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα ἐν ἄρθρῳ 98, ὁρίζον ὅτι «εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀποχωρήσεως τῶν ἰσοδίων δικαστῶν καὶ μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἔνεκα γήρως ἢ διαρκῶν νοσημάτων.» Ἡ διάταξις αὕτη ἐθεωρήθη ὀρθῶς ἀνεπαρκὴς ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν τῇ πράξει τῆς 18 Φεβρουαρίου 1910, ἐφ' ᾧ καὶ προϋτάθη ἡ ἀναθεώρησις αὐτῆς πρὸς σαφέστερον κανονισμὸν τῶν σχετικῶν θεμάτων. Ὁ ἐκδοθεὶς δὲ εἰδικὸς νόμος, ὅστις εἶναι ὁ ἀνωτέρω ΥΜΓ'*, τοῦ 1871, ἀνέθηκε τὴν διάγνωσιν τῆς ἐν λόγῳ περιπτώσεως εἰς τὰ Δικαστικά Συμβούλια, ἀσφαλέστερον ὅμως εἶναι, ὅπως περιφρουρηθῇ καὶ αὕτη δι' ἀναγραφῆς εἰδικοῦ ὁρισμοῦ ἐν τῷ Συντάγματι, καὶ δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἀληθῶς μὲν μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τοιοῦτου λόγου ἀπόλυσις ἐπέρχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ αἰτήσῃ τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ οἰσίνει ἐξ εὐνοίας πρὸς αὐτὸν, πλὴν καὶ ὁ νόμος προ-

νοεῖ καὶ προσήκον εἶναι νὰ προκαλεῖται ἡ ἐφαρμογὴ ταύτης καὶ παρὰ τῆς Πολιτείας, ἐὰν ὁ δικαστὴς ἀπέβη ἐκ νόσου ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Σπουδαιότερα εἶναι ἡ προσθήκη ἐτέρας περιπτώσεως, ἣν εἰσηγεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ, τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ δικαστοῦ ἐνεκὸν ἀνεπαρκείας προσήκοντως βεβαιουμένης, ὁσάκις τουτέστιν ὁ δικαστὴς, καίπερ μὴ ὑποπεσὼν εἰς ἀδίκημα καὶ περὶ τὴν πειθαρχίαν ἀνεπλήπτος καὶ μὴ πάσχων τὴν ὑγείαν, καταφαίνεται οὐχ ἥττον οὐσιωδῶς ἀνίκανος πρὸς τὴν ἀρτίαν ἐκπλήρωσιν τῶν δικαστικῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Ὁ νόμος θέλει καθορίσει τοὺς λόγους καὶ τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς ὁ δικαστὴς εἶναι δυνατόν ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίᾳ νὰ υποβληθῇ εἰς δικαστικὸν ἔλεγχον καὶ ἀποχώρησιν διὰ δικαστικῆς πάντοτε ἀποφάσεως, παραφυλαττομένων αὐθις κατὰ τε τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὥς καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς, τῶν ἐγγυήσεων τῆς δημοσῆς διαδικασίας καὶ ἡτιολογημένης ἀποφάσεως. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλει κανονισθῇ ἡ ὑπὸ σταθερῶς νομίμους ὅρους ὀργανικὴ ἀπαλλαγὴ τοῦ δικαστικοῦ κλάδου ἀπὸ τῶν μὴ χρησίμων αὐτῷ στοιχείων.

Τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἄρθρον 98 τοῦ Συντάγματος ἀνέθηκεν ἐπίσης εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ρύθμισιν τῆς ἀποχωρήσεως τῶν ἰσοβίων ὑπαλλήλων ἐνεκα γήρως. Καθ' ἑαυτὴν ἡ διάταξις αὕτη μικρὰν ἰδρύει ἐξασφάλισιν εἰς τὸν δικαστὴν, καθότι ἐνδεχόμενον εἶναι ἐν δεδομένη στιγμῇ ὁ νομοθέτης καὶ νὰ υποβιβάσῃ ὑπερμέτρως τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας. Καὶ τοῦτο μὲν δὲν συνέβη, ἀντιθέτως ὅμως ὁ ψηφισθεὶς εἰδικὸς νόμος ΓΜΓ τῆς 29 Ἰουνίου 1871 ἔταξεν ὅρια ὑπὲρ τὸ δέον μεμακρυσμένα καὶ δὴ τὸ ἐβδομηκοστὸν μὲν ἔτος διὰ τοὺς πρωτοδικὰς καὶ ἐφέτας, τὸ ἐβδομηκοστὸν δὲ πέμπτον διὰ τοὺς ἀρεοπαγίτας.

Προκειμένου ἐν τούτοις νὰ θεσπισθῇ διὰ γενικοῦ ἐκ τῶν προτέρων κανόνος τὸ τῆς ἡλικίας ὅριον, ὀρθότερον εἶναι, ἵνα ἡ περὶ αὐτοῦ διάταξις περιληφθῇ καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἐκτασιν ἐν τῷ Συντάγματι, ὥστε νὰ μὴ παρέχῃ χώραν εἰς νομοθετικὰς παραλλαγὰς. Ὡς εὐλογος δὲ ἡλικία ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ πλειονοψηφίαν, ἡ τοῦ πεντηκοστοῦ πέμπτου ἔτους διὰ τοὺς πρωτοδικὰς, ἡ τοῦ ἐξηκοστοῦ δευτέρου διὰ τοὺς ἐφέτας καὶ προέδρους πρωτοδικῶν, ἐξηκοστοῦ ἐβδόμου διὰ τοὺς ἀρεοπαγίτας καὶ Προέδρους Ἐφετῶν καὶ ἐξηκοστοῦ ἐννάτου διὰ τὸν Πρόεδρον καὶ Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀ-

ρείου Πάγου. Παρά ταῖς κατωτέροις βαθμοῖς τάσσεται ὄριον μικρότερον, διότι ἤδη ὁ δικαστής, ὁ ἐπὶ μακρὸν ἐν αὐτοῖς ἄνευ προαγωγῆς παραμένων, ἐλέγχεται κατὰ τεκμήριον μὴ εὐδοκιμήσας. Ἀπόκειται δὲ τῇ νομοθετικῇ ἐξουσίᾳ νὰ κανονίσῃ καὶ τὰ τῶν συντάξεων κατὰ δίκαιον μέτρον ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις.

Ἐπὶ τῶν εἰσαγγελέων καὶ εἰρηνοδικῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπέκρουσε τὴν διὰ τοῦ σχεδίου τῶν ἑξ Βουλευτῶν προτεινομένην ἐπέκτασιν τῆς ἰσοδιότητος κατὰ πλήρη πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀφομοίωσιν, ἥτις ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ δυσχερείας καὶ περὶ τὴν ἐνδεχομένην ἐν τῷ μέλλοντι ριζικωτέραν μεταρρύθμισιν τῶν θεσμῶν τούτων. Ἐθεώρησε δ' ἅφ' ἑτέρου ἡ Ἐπιτροπὴ, ὡς ἐπιβαλλόμενον ἅμα καὶ ἐπαρκές, ὅπως ἐνισχυθῇ συνταγματικῶς διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τούτους ἡ ἤδη νενομοθετημένη ὑπὲρ αὐτῶν μονιμότης, ἐν συναφεΐᾳ καὶ μετὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, περὶ οὗ κατωτέρω.

Οἱ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἐκτεθέντες λόγοι καὶ ἡ ἀναλογία τῶν λειτουργημάτων τούτων ὑπαγορεύει ἐπίσης τὴν ἀναγραφὴν διὰ τοὺς Εἰσαγγελεῖς τοῦ αὐτοῦ ὁρίου ἡλικίας, ὅπερ θεσπίζεται εἰς τοὺς ἀντιστοίχους δικαστικούς βαθμούς.

Συμφώνως τοῖς ἀνωτέρω τῷ ἄρθρῳ 88 προτείνεται παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς :

Ἄρθρον 88.

«Οἱ Ἀρεοπαγῖται, Ἐφέται καὶ Πρωτοδίκαι εἰσὶν ἰσόβιοι καὶ δὲν δύνανται νὰ πανθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποράσεως εἴτε κατ' ἀκολουθίαν πλινκῆς καταδίκης εἴτε ἐνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, νόσου ἢ ἀνεπαρκειᾶς, βεβαιουμένων καθ' ὃν ὁ νόμος θέλει ὀρίσει τρόπον, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 92 καὶ 93.

«Ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας οἱ μὲν πρωτοδίκαι κατὰ τὸ πεντηκοστὸν πέμπτον ἔτος, οἱ δὲ Ἐφέται καὶ Πρόεδροι Πρωτοδικῶν κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν δεύτερον, οἱ Ἀρεοπαγῖται κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν ἑβδομον, ὁ Πρόεδρος δὲ καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν ἔνατον ἔτος τῆς ἡλικίας συμπληρωμένον.

«Οἱ Εἰσαγγελεῖς καὶ Εἰρηνοδίκαι εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι. Οἱ Εἰσαγγελεῖς ἀποχωροῦσιν ὑποχρεωτικῶς ἅμα τῇ συμπληρώσει τῆς διὰ τοὺς ἐν

Παραγραφῆς

»τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ ἰσοβάθμους αὐτῶν ὀριζομένης ἡλι-
»κίας.»

Ἀρθρον 89.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου, ἀφορῶντας εἰς τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται τὴν ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν ἐξ Βουλευτῶν γενομένην διασκευὴν, δι' ἧς ἐν γενικῇ ἐκφράσει περιλαμβάνονται οἱ τε ἰσόβιοι καὶ μόνιμοι δικαστικοὶ λειτουργοί, ἀπηλείφθη δὲ ἡ μνεῖα τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, εἰς οὓς, ὡς εἴρηται, ἀφιερῶθη ἰδίᾳ δι-
άταξις, ὡς ἐξῆς:

«Γὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὀρί-
»ζονται διὰ νόμου.

Ἀρθρον 90.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεφώνησεν ἐπίσης πρὸς τὴν πρότασιν τῶν ἐξ Βουλευτῶν, ὅπως περιφρουρηθῇ διὰ Συνταγματικῆς διατάξεως ὁ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου θεσμός, ὑπὸ τὴν αὐτὴν, ἣν καὶ νῦν ἐκ τοῦ νόμου ἀσκεῖ δικαιοδοσίαν, ἐν ἀρμονίᾳ, δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀναλόγους ἀποκεντρωτικὰς διατάξεις, αἵτινες εἰσῆχθησαν ἤδη νομοθετικῶς παρὰ τοῖς λοιποῖς κλάδοις τῆς διοικήσεως καὶ ὧν προτείνεται ὁμοίως ἡ Συνταγματικὴ κύρωσις.

Ἐν τοιαύτῃ ὁμως περιπτώσει ἐπιβάλλεται νὰ καθορισθῇ ἐν τῷ Συντάγματι καὶ ἡ συγκρότησις τοῦ Συμβουλίου τούτου, διότι θὰ ἐμειοῦτο λίαν αἰσθητῶς ἡ παρεχομένη ἀσφάλεια, ἐὰν τὸ καίριον τοῦτο σημεῖον ἀφίετο ἀπλῶς εἰς τὸν νόμον. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς τὸ Συμβούλιον δεόν νὰ ἀπαρτιζέται ἀποκλειστικῶς ἐξ ἀνωτάτων ἰσοβίων δικαστῶν, ἅτε τῶν τὰς σχετικῶς μεζζονας παρουσιαζόντων ἐγγυήσεις.

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ συστήματος καὶ ἄρσιν τῆς ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νόμου γεννηθείσης ἀμφιβολίας, προσετέθη ρητῶς, ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, καὶ ἡ τοποθέτησις ἐν γένει τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, ὥστε ἡ χειραφεσία αὐτῶν ἐκ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως νὰ ᾖ ὅσον ἐνεστί τελεία.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς γενομένην δεκτὴν διαστο-
λὴν μεταξὺ ἰσοβίων καὶ μονίμων δικαστικῶν λειτουργῶν, εἰς

τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον ὑπήχθησαν καὶ αἱ περιπτώσεις παύσεως τῶν δευτέρων, ὀρισθησομένης διὰ νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν ἄρθρ. 88 διὰ τοὺς ἰσοβίους ἀναγραφόμενων. Τοιαύτη περίπτωση ἐπὶ πλέον δύναται νὰ ᾖ καὶ ἡ κατάργησις θέσεως, ὁπότε αὖθις τὸ Συμβούλιον θέλει ἀποφανθῇ καὶ περὶ τοῦ λειτουργοῦ, ὅστις θέλει ἀπολυθῇ τῆς θέσεως διὰ τὴν κατάργησιν.

Κατὰ ταῦτα ἡ προτεινομένη νέα διάταξις, λαμβάνουσα τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ ἄρθρου 90, (οὗ ἡ διάταξις εἰς τὸ μὴ ἰσοβιον τῶν Εἰσαγγελέων καὶ Εἰρηνοδικῶν ἀφορῶσα, συνεχωνεῦθαι ἂνωτέρω ἐν ἄρθρῳ 88), διαρρυθμίζεται ὡς ἔπεται :

Ἄρθρον 90.

«Τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἀπολανόντων ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος, ἢ τοποθέτησις, μεταθέσεις καὶ προαγωγή, ὡς καὶ ἡ παῦσις τῶν μονίμων κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένας περιπτώσεις γίνονται, μόνον δυνάμει ἀποφάσεως, ὑποχρεωτικῆς διὰ τὸν Ὑπουργόν, Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, συγκειμένου ἐξ Ἀρεοπαγιτῶν.

Ἄρθρον 91.

Ἡ ἀνωμολογημένη παρ' ἡμῖν ἀνάγκη, ἣτις κατὰ τὸν τελευταῖον ἀτυχῆ πόλεμον διετρανώθη, τῆς ἐν μέτρῳ τινὶ περιστολῆς τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν χάριν τοῦ ὑπερτάτου συμφέροντος τῆς χώρας, ἔπεισε πρῶτην τὴν Βουλὴν τῆς β'. ἐκτάκτου Συνόδου τῆς ΙΗ'. Περιόδου, ὅπως ἐν τῷ ψηφίσματι τῆς 18 Φεβρουαρίου 1910 περιλάβῃ μετὰ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων καὶ τὴν τοῦ ἄρθρου 91 «διότι θεωρεῖται ἀπαραίτητον ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει νὰ ἐπιτρέπηται ἡ προσωρινὴ ἀναστολὴ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τῶν ἄρθρων 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14 καὶ 20». Τοιαῦται διατάξεις ἰσχύουσιν ἀληθῶς παρὰ πάσαις ταῖς Πολιτεῖαις, ὑπὸ τὴν ἐννοιαν δὲ ταύτην προστάθη ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν ἑξ. Βουλευτῶν προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 91 δύο παραγράφων, καθ' ἃς ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως δύναται δι' εἰδικοῦ νόμου ἐν μίᾳ συζητήσει ψηφισομένου νὰ κηρυχθῇ ἡ χώρα ἢ τμήμα ταύτης εἰς κατάστασιν πολιορκίας καὶ ἀνασταλῇ προσωρινῶς ἡ ἰσχὺς τῶν ἀναφερομένων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἐπιτραπῇ δὲ καὶ ἡ ἔδρυ-

σις δικαστικῶν ἐπιτροπῶν ἢ ἐκτάκτων δικαστηρίων. Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς εἶναι θεμιτὴ ἡ λήψις τῶν μέτρων τούτων καὶ διὰ Β. Διατάγματος συγκαλουμένης ταυτοχρόνως καὶ τῆς Βουλῆς, καὶ ἂν ἔτι ἔληξεν ἢ διελύθη, πρὸς ταχίστην ἐπικύρωσιν ἢ ἄρσιν τῶν διαταχθέντων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεφώνησε μὲν ἐπὶ τούτων διὰ τὴν περίπτωσηιν τοῦ πολέμου, ἀπέκρουσε δὲ τὴν πρότασιν διὰ ψήφων δέκα ἐναντίον ὀκτὼ κατὰ τὴν περίπτωσιν τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως. Ὡς λυσιτελέστερον δὲ καὶ ἀσφαλέστερον ἐξυπηρετούμενον τὸν σκοπὸν τῆς προτάσεως ἐθεώρησεν, εἰς ὃ περὶ τούτου νόμος ἤθελε προηγηθῇ, ψηφισόμενος διὰ τακτικῆς συζητήσεως καθ' ἀπάσας αὐτοῦ τὰς διατάξεις, τίθεται δὲ εἰς ἐφαρμογὴν ἐν δεδομένῃ ἀνάγκῃ διὰ Β. Διατάγματος, ὑποβαλλομένου παραχρῆμα εἰς τῆς Βουλῆς τὴν ἔγκρισιν.

Ἐπὶ τούτοις διετύπωσε ὡς ἑξῆς τὴν σχετικὴν διάταξιν:

Ἄρθρον 91.

«Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἐκτακτὰ Δικαστήρια, ὅφ' οἷον—
»δήποτε ὄνομα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσι.

«Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει διὰ τὴν περίπτωσιν ἐμ-
»πολέμου καταστάσεως τὰ τῆς προσωρινῆς, ἐν ὧν ἢ ἐν μέ-
»ρει, ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 4,
»5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20 καὶ 95 τοῦ Συντάγματος, τὰ
»τῆς κηρύξεως τῆς καταστάσεως πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συ-
»στάσεως καὶ λειτουργίας ἐκτάκτων δικαστηρίων.

«Ὁ νόμος οὗτος τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν καθ' ὅλην τὴν
»Ἐπικράτειαν ἢ μέρος αὐτῆς διὰ Βασιλικῷ Διατάγματος,
»ἐκδιδομένου κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.
»Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, συγκα-
»λεῖται ἡ Βουλὴ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, καὶ ἂν ἔτι ἔληξεν ἢ
»περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, πρὸς ἔγκρισιν ἢ ἄρσιν τῶν ὁ-
»ρισμῶν τοῦ Διατάγματος, ἀποφασίζει δὲ δι' εἰδικοῦ νόμου,
»ψηφισομένου ἐν μιᾷ μόνον ἀναγνώσει.

Ἡ παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ μειονοψηφοῦσα γνώμη ὑπεστήριξε τὴν ἀνάγκην τῶν τοιούτων μέτρων καὶ ἐπὶ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως, ὡς ἀπαραιτήτων διὰ τὴν προσήκουσαν παρασκευὴν τῶν τοῦ πολέμου. Ἀλλ' ὅφ' ἐτέρωθεν ἔχουσα πᾶ παρ' ἡμῖν προηγούμενα, καθ' ἃ αἱ ἐπιστρατεύσεις διήρκεσαν ἐπὶ λίαν μακρὸν χρόνον, φρονεῖ, ὅτι δεόν νὰ τεθῇ ἐν τούτοις πε-

ριορισμός, ὥπως ἐν ἐπιστρατεύσει ἡ ἰσχὺς αὐτῶν μὴ ἐκτείνηται ὑπὲρ τὸν μῆνα ἄνευ νέας ψήφου τῆς Βουλῆς. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ προτείνει τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἄρθρου ὡς ἔπεται:

Ἄρθρον 91.

« Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα Δικαστήρια, ὅφ' οἱ
» οὐδὴποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστήθῳσι.

« Εἰδικὸς νόμος θέλει καθορίσει τὰ τῆς προσωρινῆς, ἐν
» ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν
» ἁρθρῶν 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20 καὶ 95 τοῦ
» Συντάγματος ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ γενικῆς ἐπιστρα-
» τεύσεως ἐνεκὸν ἐξωτερικοῦ κινδύνου εἴτε καθ' ὅλην τὴν
» Ἐπικράτειαν, εἴτε εἰς ὀρισμένον μόνον τμήμα αὐτῆς, ἀπει-
» λούμενον ὑπὸ ἐχθρικῆς προσβολῆς. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου
» θέλουσι ῥυθμισθῇ τὰ τῆς ἐν ταῖς αὐταῖς περιπτώσεσι κη-
» ρύξεως τῆς καταστάσεως πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συστάσεως
» καὶ λειτουργίας ἐκτάκτων δικαστηρίων ».

« Ὁ νόμος οὗτος τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν, καθ' ὅλου ἢ
ἐν μέρει, ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως
δι' εἰδικοῦ νόμου, ψηφιζομένου ἐν μιᾷ μόνον ἀναγνώσει καὶ
» μὴ ἰσχύοντος πέραν τοῦ μηνὸς ἄνευ νέας, ὁμοίως γενομέ-
» φνης, ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν δὲ τῇ πε-
» ριπτώσει τοῦ πολέμου διὰ Βασιμικοῦ Διατάγματος, ἐκδι-
» δομένου κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Διὰ
» τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος συγκαλεῖται ἡ Βουλὴ ἐντὸς πέντε
» ἡμερῶν πρὸς ἔγκρισιν ἢ ἄρσιν τῶν ὀρισμῶν αὐτοῦ, οὗτινος
» ἰσχύς παύει αὐτοδικαίως ἅμα τῇ λήξει τοῦ πολέμου.

« Πρὸς λήψιν τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων συγκαλεῖται ἡ
» Βουλὴ καὶ ἂν εἴ ἐληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη.

Ἄρθρον 93.

Υπὸ τοῦ ἐξ Εὐδοίας Βουλευτοῦ κ. Γω. Μπουρνιά, προ-
τάθη ἐπὶ τοῦ ἁρθρου τούτου τροπολογία, καθ' ἣν ἐν ταῖς
ἀποφάσεσι πρέπει νὰ καταχωρίζηται λεπτομερῶς ἡ γνώμη
ἐκάστου τῶν ἐκδόντων δικαστῶν, ἀπαγγέλληται δὲ ἡ ἀπό-
φασις μετὰ τῶν πρακτικῶν διασκέψεως, περιεχόντων λεπτο-
μερῶς καὶ τὴν γενομένην εἰσήγησιν.

Κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἐν τῷ Συντάγματι

ἀναγραφὴ τῶν ὁρισμῶν τούτων δὲν ἐκρίθη σκόπιμος. Ἐγένετο δὲ δεκτὴ πρότασις τοῦ ἐξ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας Βουλευτοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ, ὅπως διὰ γενικοῦ ὅρου ἀπαιτηθῇ, ἵνα αἱ αἰτιολογίαι τῶν ἀποφάσεων ὧσιν εἰδικαί, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως τε ἔγκειται ἐν τῇ ἀληθεὶ ἐννοίᾳ καὶ τῆς ὑφισταμένης διατάξεως ἀπᾶδουσι δὲ πρὸς ταύτην βεβαίως αἱ ἐνίοτε παρὰ ταῖς δικαστικαῖς ἀποφάσεσιν ἀπαντῶσαι γενικαὶ καὶ ἄοριστοι δικαιολογίαι. Οὕτω τὸ ἄρθρον 93 διατυπῶνται ὡδε:

« Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι εἰδικῶς ἡτιολογημένη καὶ ν' ἀπαργέλληται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 95.

Ὁ ἐξ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Βουλευτῆς κ. Ἀθ. Τριγώνης διὰ τροπολογίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἁρθρου τούτου προσέτινε πλείονας μεταρρυθμίσεις, ἀναγομένας εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἀδικημάτων τοῦ τύπου, ἃς ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐθεώρησε περιληπτέας ἐν τῷ Συντάγματι.

Ἐπίσης δὲν ἐγένετο δεκτὴ πρότασις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ περὶ ὑπαγωγῆς εἰς τὰ δικαστήρια τῶν ἐνόρκων καὶ τῶν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πλημμελημάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς καὶ ἑτέραν τοῦ Βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κ. Κ. Γόντικα, ὅπως ἐξαιρῶνται ἐκ τῶν ἐνόρκων μόνον τὰ ἀδικήματα τοῦ τύπου τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν μὴ δημοσίων ὑπαλλήλων, καθόσον αἱ διὰ τῶν προτάσεων τούτων εἰσαγόμεναι καινοτομίαι εὐρέθησαν, κατὰ πλειονοψηφίαν, ἀμφιβόλου πρακτικῆς σκοπιμότητος.

Ἄρθρον 97.

Ἐπὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἁρθρου τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ ἀπολύτως πρὸς τὴν πρότασιν τῶν ἐξ Βουλευτῶν, ἵνα ἡ ἀρμοδιότης τῶν Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων περιορισθῇ εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἀδικήματα. Ἐπάναγκες εἶτι καθίσταται νὰ προστεθῇ ἐνταῦθα καὶ εἰδικὴ μνηστὴ τῶν δικαστηρίων λειῶν (conseils de prises), εἰς ἃ ἀνατίθεται ἐν πολέμῳ ἡ ἐκδίκασις τῶν λειῶν, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῆς συμβάσεως τῆς ψηφισθείσης ἐν τῇ Συνεδρίῳ τῆς Χάγης τῷ 1907 μέλλει ν' ἀναληφθῇ διεθνὴς ὑποχρέωσις περὶ ἰδρύσεως ταιούτων Δικαστηρίων.

Περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ἄρθρον 98.

Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἀποτελεῖ μὲν σῶμα δικαστικῶς ὀργανωμένον, ἀλλ' ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ τυγχάνει ἀλλοτρία τῆς κυρίως δικαστικῆς ἐξουσίας, ἀντικείμενον ἔχουσα ὑποθέσεις διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως.

Τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα εὐστόχως ἠθέλησε νὰ περιβάλῃ τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τῆς ἰσοδιότητος καὶ τῶν ἐν γένει ἐγγυήσεων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, οὐχὶ ἀκριβῶς ὅμως ἔθηκε τὰς περὶ τούτων διατάξεις εἰς τὸ περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας κεφάλαιον καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἄρθροις, τοῖς πραγματευομένοις περὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων. Τοῦτου ἕνεκεν ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει, ἵνα αἱ περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διατάξεις καταταχθῶσιν ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ, περιλαμβάνοντι τὸ ἄρθρον 98, οὗτινος τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἰσοδίων δικαστῶν ἕνεκα γήρατος ἢ νόσου συμπεριελήφθη ἤδη ἐν ἄρθρῳ 88ῳ.

Ὡς ἀκολούθως δὲ διατυπῶται τὸ νέον ἄρθρον 98:

Ἄρθρον 98.

«Οἱ ἐλεγκταὶ καὶ πᾶρεδροι τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου
»εἰσὶν ἰσόβιοι καὶ δὲν παύονται, εἰμὴ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ
»ἁρθροῦ 88 ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς οἱ μὲν πᾶρεδροι,
»κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν δεύτερον, οἱ δὲ ἐλεγκταὶ κατὰ τὸ ἐξη-
»κοστὸν ἑβδομον, ὁ Πρόεδρος δὲ καὶ Ἀντιπρόεδρος κατὰ
»τὸ ἐξηκοστὸν ἑννέατον ἔτος τῆς ἡλικίας συμπληρωμένον.
»Τὰ προσόντα τῶν ἐλεγκτῶν καὶ παρέδρων ὁρίζονται διὰ νό-
»μου.»

Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν παρεπέμφθη τελευταίον πρότασις τοῦ ἐκ Λακωνίας Βουλευτοῦ κ. Γ. Ἀθηνογένους, τὸ μὲν καθορίζουσα τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τὸ δὲ ὑποδεικνύουσα τὴν ἐκλογὴν τῶν ἰσοδίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι, τὸ δὲ

δεύτερον ἐνέχει ριζικὴν καινοτομίαν, ἀπάδουσιν πρὸς τὸ ὅλον παρ' ἡμῖν σύστημα τοῦ διορισμοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Μαΐου 1911.

Ὁ Πρόεδρος.

Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ὁ Εἰσηγητής.

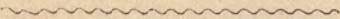
Κ. ΡΑΚΤΙΒΑΝ

Ὁ Γραμματεὺς.

ΘΡ.Γ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ

Τὰ Μέλη.

Γ. Ἰατροίδης, Ι. Ἀθανασάκης, Π. Ἀραβαντινός, Κ. Β. Γόντικας, Χ. Δικαῖος, Ι. Χρυσοβελόνης, Ἀγαμ. Σλήμαν, Γ. Φικιώρης, Θ. Κουτούπης, Τ. Ἡλιόπουλος, Ἀλεξ. Διομήδης, Λ. Ροῦφος, Ν. Μ. Καμπάνης, Ι. Δ. Τριριμῶκος, Ἀθ. Τριγώνης, Α. Ροντήρης.

Τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεώρησης τοῦ Συντάγματος
Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιληφθεῖσα σήμερον τῆς διαπεμφθείσης προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Τρικκάλων κ. Γαρδικιώτου καὶ τοῦ δι' αὐτῆς ὑποβαλλομένου ζητήματος ἀναστολῆς τῆς δικαστικῆς ἰσοβιότητος, ἀπεφάνετο κατὰ πλειονοψηφίαν ἐναντίον τῆς ὀλικῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος, θεωροῦσα ὅτι διὰ τὰ κατώτερα δικαστήρια ἢ ἐκκαθάρσεις δύναται νὰ προβῇ ὀργανικῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προταθείσης διατυπώσεως τοῦ ἀρθροῦ 88 τοῦ Συντάγματος.

Ἀναγκαίαν ὁμῶς ἔκρινε τὴν ἀναστολὴν τῆς ἰσοβιότητος τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκ νέου καταρτίσεως αὐτοῦ, ὅπως καταστῇ ἀπολύτως βέβαιον ὅτι τὸ ἐκ τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου προερχόμενον Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον, εἰς ὃ ἀνατίθεται ἡ διοίκησις τῆς ὅλης δικαιοσύνης, θέλει παρέχει πλήρη τὰ ἐχέγγυα τῆς ἀκριβοῦς ἐν πᾶσι καὶ δικαίας ἐνασχήσεως τῆς δικαιοδοσίας ταύτης.

Ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα.

«ΣΧΕΔΙΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ»

«Ἡ Β' ἐν Ἀθήναις Διπλῇ Ἀναθεωρητικῇ
»Βουλῇ, ἀσκοῦσα τὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θε-
»μελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐξουσίαν
»αὐτῆς.

Ψηφίζει

» 1) Ἀμα τῇ ἐπικυρώσει τῶν πρακτικῶν τῆς
»παρούσης συνεδρίας ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Δικαστη-
»ρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου μετὰ τοῦ παρ' αὐτῷ Εἰσαγ-
»γελέως καὶ Ἀντεισαγγελέως ἀπαλλάσσονται τῶν
»καθηκόντων αὐτῶν.

» 2) Ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὥς
»ἄνω προθεσμίας τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλει
»προβῇ εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν κενωθησομένων θέσεων
»ἐκ τε τῶν ἀπαλλαγέντων ἀρεοπαγιτῶν καὶ τῶν
»Ἐφετῶν τοῦ Κράτους.

» 3) Εἰς τοὺς μὴ ἀναδιορισθέντας παρέχεται ὡς
»σύνταξις ὁλόκληρος ὁ μισθός».

Κατὰ τῆς ἀναστολῆς ἐν γένει τῆς ἰσοβιότητος ἐψήφισαν οἱ κ. κ. Ροντήρης, Λάσκαρης, Δραγούμης, Ἡλιόπουλος καὶ Ροῦφος.

Ὑπὲρ τῆς γενικῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος ἐψήφισαν οἱ κ. κ. Γόντικας, Ζαβιτσάνος, Καμπάνης, Κουτούπης, Βοζίκηρ καὶ Ἰατρίδης.

Ὑπὲρ τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐψήφισαν οἱ κ. κ. Ζαβιτσάνος, Μάνος, Τσιριμῶκος, Ρακτιβάν, Δεμερτζῆς, Πετμεζῆς, Διομήδης, Ἀραβαντινός, Βοζίκης, Καμπάνης, Κουτούπης, Σλῆμαν, Ἰατρίδης, Ἀθανασάκης.

Ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ἐψήφισαν οἱ ὑπὲρ τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, πλὴν τοῦ κ. Ρακτιβάν καταψηφίσαντος τὸ ψήφισμα, καὶ τοῦ κ. Ἀθανασάκη ἀρνηθέντος ψῆφον.

Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ἀπέσχε τῶν ψηφοφοριῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Μαΐου 1911.

Ὁ Πρόεδρος

[Σ. Δραγούμης.]

Ὁ Εἰσηγητὴς
Κ. Ρακτιβάν

Ὁ Γραμματεὺς
Θρ. Γ. Πετμεζῆς

Τὰ μέλη

Χ. Βοζίκης, Π. Ἀραβαντινός, Θάλῃς Κουτούπης, Ἀγαμέμ. Σλῆμαν, Α. ~~Καμπάνης~~, Ι. Δ. Τσιριμῶκος, Κ. Ζαβιτσάνος, Ν. Καμπάνης, [Τ. Σ. Ἡλιόπουλος, Ἀντ. Ροντήρης, Σπ. Σ. Λάσκαρης, Λ. Θ. Ροῦφος.]

Γ' 6' / 31

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἐπὶ τῆς παραπεμφθείσης αὐτῇ προτάσεως τοῦ ἐκ Λα-
ρίσης Βουλευτοῦ κ. Ἀγαμ. Σλήμαν περὶ τροποποιήσεως τοῦ
ἄρθρου 88 τοῦ Συντάγματος, ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐμμένουσα κατὰ
πρῶτον λόγον εἰς τὴν παρ' αὐτῆς γενομένην διατύπωσιν τοῦ
εἰρημένου ἄρθρου, ἐδέξατο κατὰ πλειονοψηφίαν δέκα ἐξ ἐπὶ
εἴκοσι τεσσάρων ψηφοφορησάντων μελῶν αὐτῆς, ὅπως ἐν ἡ
περιπτώσει ἤθελε γίνῃ δεκτὴ ἡ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυ-
βερνήσεως προταθεῖσα διατύπωσις τοῦ ἄρθρου τούτου προσ-
τεθῇ εἰς ταύτην εἰδικὴ διάταξις, ἔχουσα ὡς ἑξῆς :

«Μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως νέου εἰδικοῦ νόμου περὶ
» ὁρίου ἡλικίας πάντες οἱ ἀνωτέρω δικαστικοὶ ὑπάλληλοι
» ἀποχωροῦσι κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν πέμπτον ἔτος συμπε-
» πληρωμένον».

ἐμφαν.

Ἐπὶ τῆς ἐτέρας παραπεμφθείσης ὡσαύτως εἰς τὴν Ἐπι-
τροπὴν προτάσεως τοῦ Βουλευτοῦ Ἀρτῆς κ. Ε. Γαρουφαλιά
περὶ ψηφίσματος ἀναστολῆς τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν
ἐκεῖνων, καθ' ὧν ἤθελον ὑποβληθῇ τῷ Προέδρῳ τῆς Βουλῆς
ἔγγραφοι κατηγορίαι, ἐρευνώμεναι κατὰ τὰ αὐτόθι ἐκτιθέ-
μενα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνητο, ὅτι δὲν θεωρεῖ κατάλληλον
τὸν διὰ τῆς προτάσεως ταύτης ὑποδεικνυόμενον τρόπον ἐκ-
καθαρίσεως

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1911.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΤ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ὁ Εἰσηγητὴς

Κ. ΡΑΚΤΙΒΑΝ

Ὁ Γραμματεὺς

ΘΡΑΣ. Γ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ

Τὰ Μέλη

Εἰσοτ. Κουλουμβάκης, Θ. Κουτούπης, Α. Ροῦφος, Π. Ἀρα-
βαντινός, Ἀγαμ. Σλήμαν, Γ. Ἰατροίδης, Π. Λαγοπάτης,
Ἀθαν. Τριγώνης, Ἰ. Ἀθανασάκης, Ἰ. Μάνος, Χ. Βο-
ξίκης, Ι. Χρυσοβελώνης, Γ. Πολίτης.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλῃ ἤδη τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, ἀναγόμενον εἰς τὰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος.

Γενικαὶ Διατάξεις

Ἄρθρον 101.

Τὴν ἀρχὴν, ἐφ' ἣς στηρίζεται τὸ ἄρθρον 101 τοῦ Συντάγματος, δὲν ἔκρινε σκόπιμον νὰ μεταβάλλῃ ἡ Ἐπιτροπὴ. Καὶ ἐν τῇ Συνελεύσει τοῦ 1862 εἶχεν ἐπικρατήσῃ, ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ διὰ νόμου ἱδρύσις διοικητικῶν δικαστηρίων, θεσμοθετηθέντος καὶ τότε, ὅτι ἀπάδει πρὸς τὰ συμφέροντα αὐτὰ τῆς διοικήσεως ἢ ἀνάθεσις τῶν ἐκ τῆς διοικήσεως διαφορῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Σήμερον ἡ γνώμη αὕτη ἔχει γενικῶς ἐτι μᾶλλον ἐνισχυθῇ ἐκ τῆς προΐούσης ἐπεκτάσεως τῆς διοικητικῆς δράσεως καὶ ὥς ἐκ τῆς ἐντεῦθεν ἀνάγκης μείζωνος ταχύτητος, συνδυαζομένης μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν νομιμότητα τῆς διοικήσεως ἐγγυήσεων.

Ἐνεκα τῆς δυσχερείας τῆς ἀπὸ τοῦδε ἱδρύσεως συστήματος, ὁλοκλήρου διοικητικῶν δικαστηρίων, παραμένει ἡ διάταξις, καθ' ἣν κανὼν εἶναι ἡ ἀρμοδιότης τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐπὶ πάσης ἐν γένει διαφορᾷ, ἐπαφίεται δὲ εἰς τὸν νόμον, ὥς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, νὰ ἱδρῇ δικαστήρια διοικητικὰ πρὸς ἐκδίκασιν τῶν καλουμένων ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, ἵνα διὰ τούτων ἀποκτήσῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς ἡμέραν τινὰ τὰ δικαστηριακὰ ἐκεῖνα ὄργανα, δι' ὧν αὕτη ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν ἐνεργὸν διοίκησιν τὸν σεβασμὸν τῆς κειμένης νομοθεσίας.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ διοικητικὰ δικαστήρια τότε μόνον πράγματι παρέχουσι τὰς παρ' αὐτῶν αἰτουμένας ἀσφαλείας, ὅταν ἡ ἐνέργειά των εἶναι ἀληθῶς δικαστηριακὴ, δὲν ὑπῆρξε δὲ

κατὰ τὸ παρελθὸν τοιαύτη ἕνεκεν ἐλλείψεων οὐσιωδῶν περὶ τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν αὐτῶν, ἐκρίθη ἀπαραίτητον ὅπως ῥητῶς ἀναγραφῇ ἐν τῇ Συντάγματι, ὅτι, ἡ ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων τούτων διαδικασία καὶ ἡ ἐν γένει αὐτῶν λειτουργία, δέον νὰ συμφωνῇ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, τῶν ὀριζόντων τὴν δημοσιότητα καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἀντιμωλίαν δίκην καὶ τὸ ἡτιολογημένον τῆς ἀποφάσεως. Ἡ καινοτομία αὕτη καθιστᾷ βεβαίως ἀναγκαίαν τὴν ἐν μέρει τροποποίησιν τῆς νομοθεσίας τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν δικονομίαν τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων.

Αἱ ἐφέσεις καὶ αἰτήσεις ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ. Ενδείκνυται δὲ ἡ διάταξις αὕτη ἀφ' ἧς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κατέστη ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον, καλούμενον ἀκριβῶς διὰ τῆς νομολογίας τοῦ νὰ ῥυθμίσῃ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ δικαίου τῆς διοικήσεως.

Διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὡς διοικητικοῦ δικαστηρίου καὶ ὡς ἀκυρωτικοῦ τῆς διοικήσεως, ἐπίσης δὲ διὰ τῆς ἐπιζητουμένης βαθμιαίας ἰδρύσεως διοικητικῶν δικαστηρίων κατωτέρου βαθμοῦ, θὰ γεννῶνται συνηθέστερον ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν συγκρούσεις ἀρμοδιότητος μεταξὺ διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ὑπάρχει ἀνάγκη συγκροτήσεως εἰδικοῦ δικαστηρίου μικτοῦ πρὸς ἄρσιν τῶν συγκρούσεων τούτων. Τὸ δικαστήριον τοῦτο, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τοῦ σχεδίου τῶν ἐξ Βουλευτῶν, ἀποτελεῖται ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀρεοπαγιτῶν καὶ τακτικῶν συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀρισθησομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Οὕτως ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου διατυπῶνται ὡς ἐξῆς:

» Αἱ τοῦ ἀμφισβητούμενου διοικητικοῦ ὑποθέσεις ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, παρ' ὧν δικάζονται ὡς κατεπείγουσαι, πλὴν τῶν ὑπὸ εἰδικῶν νόμων εἰς διοικητικά δικαστήρια ἀνατιθεμένων, παρ' οἷς τηροῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 ».

» Αἱ ἐφέσεις καὶ αἰτήσεις ἀναιρέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων ὑπάγονται ἀπὸ τῆς λειτουργίας

τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ.

Ἡ ἄρσις τῶν συγκρούσεων μεταξὺ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ μεταξὺ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν δικάζεται ὑπὸ μικτοῦ δικαστηρίου, ἀποτελουμένου ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Ἀρεοπαγитῶν καὶ τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.»

Κατὰ ταῦτα ἡ πρότασις τοῦ Βουλευτοῦ Αἰτωλοακαρνανίας κ. Αθ. Τριγώνη περὶ ἀπολύτου ὑπαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὴ.

Ἄρθρον 102.

Τὸ ἄρθρον 102 τοῦ ἐν ἰσχύι Συντάγματος σὺν ἄλλοις ἀναγράφει τὴν διάταξιν, ὅτι ἤθελε ληφθῇ πρόνοια περὶ συντάξεως νόμου, κανονίζοντος τὰ προσόντα ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων. Τοιοῦτοι νόμοι ἄληθῶς ἐψηφίσθησαν, ὁρθὸν δὲ πάντως εἶνε νὰ διατηρηθῇ ἡ αὐτὴ συνταγματικὴ ἀρχή, καταλλήλως διατυπωμένη, ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ νῦν νομοθετικὸν καθεστῶς.

Πλὴν τούτου ὅμως, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ σχεδίᾳ τῶν ἐξ Βουλευτῶν πρότασιν, λυσιτελὲς ἐκρίθη νὰ περιφρουρηθῇ διὰ γενικῆς ἐπίσης συνταγματικῆς διατάξεως καὶ ἡ μονιμότης τῶν ὑπαλλήλων, συναπτομένη πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἀποκεντρωτικῶν νόμων ὑποβαλλόντων τὰ τῆς πειθαρχίας αὐτῶν, τῆς ἀπολύσεως, τοῦ υποβιβασμοῦ καὶ τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν εἰς εἰδικὰ συμβούλια νομίμως ὀργανωμένα.

Εἰς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ θεσμοῦ τούτου, κατὰ τὰ ἐν τῇ περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας μέρει τῆς ἐκθέσεως ἀναπτυχθέντα, ἵνα μὴ μείνωσιν ἀνεξέλεγκτοι αἱ τοιαῦται ἀποφάσεις τῶν εἰδικῶν συμβουλίων, ἐδόθη δικαίωμα προσφυγῆς πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὡς ἐνασκούν τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ἀπολαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 82 ἐδ. δ'). Τὸ δικαίωμα τοῦτο, κατὰ

γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, δίδεται, εἰς μὲν τὸν ὑπουργὸν ἀπεριορίστως, εἰς δὲ τὸν ὑπάλληλον μόνον ἐπὶ ὑποβιβασμοῦ ἢ ἀπολύσει, ἐξαιρεθείσης τῆς περιπτώσεως τῆς μεταθέσεως.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τίθενται διὰ τοὺς διοικητικοὺς ἐν γένει ὑπαλλήλους, τουτέστι πάντας τοὺς ἄλλως λεγομένους πολιτικοὺς ὑπαλλήλους, πλὴν τῶν δικαστικῶν, περὶ ὧν ἴδιοι κεῖνται ἀνάλογοι ὅρισμοι ἐν ἄρθρ. 88 — 90.

Ὡς ἀφετηρία δὲ τῆς μονιμότητος ἀναγράφεται ὁ χρόνος τοῦ ὀ ρ ι σ τ ι κ ο ῦ τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων διορισμοῦ, πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς νόμοις τῶν προσόντων πολ- λάκις προαπαιτουμένου προπαρασκευαστικοῦ σταδίου δοκιμα- στικῆς ὑπηρεσίας, ὅπερ βεβαίως δὲν ἦτο προσήκον νὰ συμπε- ριληφθῇ ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς μονιμότητος, ἀλλὰ προηγείται ἀκριβῶς τῆς καταρτίσεως τοῦ μονίμου ὑπαλλήλου.

Τέλος, τῶν τε προσόντων καὶ τῆς μονιμότητος, ὁρθὸν εἶνε νὰ ἐπιτραπῇ, ὅπως ἐξαιρεθῶσιν ὑπηρεσίαι τινὲς ἄκρως ἐμπι- στευτικαὶ ἢ εἰδικὰ ὅλως ἀπαιτοῦσαι στοιχεῖα. Τοιοῦτοι εἰσὶν ἀναμφισβητήτως οἱ ἀνώτατοι διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι, ἀλλὰ καὶ ἕτεραί τινες ὑπηρεσίαι, δυνητικῶς πᾶσαι ἀναγραφόμεναι, ὥστε νὰ μὴ κωλύηται, ἐὰν θέλῃ, ὁ νομοθέτης νὰ περιβάλλῃ καὶ ταύτας ἢ τινὰς τούτων διὰ τῶν αὐτῶν ἢ ἀναλόγων ἐγ- γυήσεων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ προσήκον ἔκρινε νὰ τάμῃ διὰ συνταγματι- κοῦ ὁρισμοῦ καὶ τὸ ζήτημα τῆς εὐθύνης τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ὁμοιουμένων αὐτῷ νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἐναντι τῶν ζημιουμένων ιδιωτῶν, διὰ τὰ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀδικήματα τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως.

Ὅρθον δ' εἶναι, ἀναντιρρήτως, ὅπως ἐν ταῖς τοιαύταις πε- ριπτώσεσι παρέχεται ὅσον ἐνεστί πλήρης προστασία εἰς τὸν πολίτην, χάριν αὐτῆς τῆς ἐμπεδώσεως τῆς ἐννόμου τάξεως, δικαιουμένου, ὡς εἰκός, τοῦ Δημοσίου καὶ παντὸς ἑτέρου, ὡς ἄνω, νομικοῦ προσώπου ν' ἀσκήσῃ ἀναγωγὴν καὶ ἀξιώσῃ πᾶ- σαν εὐθύνην παρὰ τοῦ ὑπαλλήλου του.

ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην προτείνεται ἡ προσθήκη ἰδίας διατάξεως ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ, διατυπωμένῳ ἐν ὅλῳ ὡς ἐφεξῆς :

«Τὰ προσόντα τῶν διοικητικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὁρί- ζονται διὰ νόμου.»

» Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὀριστικοῦ αὐτῶν διορισμοῦ εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι· πλὴν δὲ τῶν περιπτώσεων τῆς παύσεως δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὔτε ἀπολύονται ἢ ὑποβιβάζονται, οὔτε μετατίθενται ἄνευ εἰδικῆς ἀποφάσεως κατὰ νόμον ὁργανωμένου συμβουλίου, καθ' ἧς ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ τὰ ἐν τῷ νόμῳ εἰδικώτερον ὀριζόμενα, εἰς μὲν τὸν ὑπάλληλον ἐν ἀπολύσει ἢ ὑποβιβασμῷ εἰς δὲ τὸν Ὑπουργὸν κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν.»

«Τῶν προσόντων καὶ τῆς μονιμότητος ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαιρεθῶσι διὰ νόμον οἱ πρέσβεις καὶ διπλωματικοὶ πράκτορες, οἱ γενικοὶ πρόξενοι, οἱ γενικοὶ γραμματεῖς τῶν Ὑπουργείων, οἱ Νομάρχαι καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου.»

«Τὸ Δημόσιον, καὶ τὰ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εὐθύνονται εἰς ἀνόρθωσιν τῶν ζημιῶν, ὧν ἐγένοντο ὑπαίτια τὰ ὄργανα τῆς διοικήσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἀνατεθειμένων αὐτοῖς καθηκόντων.»

Ἄρθρον 103.

Χάριν εὐρυθμοτέρας κατατάξεως τῆς ὕλης ἢ Ἐπιτροπὴ προτείνει, ἵνα ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου μετατεθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 108, οὗτινος ἡ περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας μεταβατικὴ διάταξις δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως, νὰ περιληφθῶσι δὲ ἐν τῷ τῶν γενικῶν διατάξεων κεφαλαίῳ αἱ ἐπόμεναι ἔτι διατάξεις, ὡς εἰς αὐτὸ κυρίως ἀνήκουσαι, καὶ νὰ τεθῇ ὁ τίτλος τῶν εἰδικῶν διατάξεων πρὸ τοῦ ἄρθρου 107.

Ὁ ἐν τῇ Πολιτικῇ καὶ Ποινικῇ ἡμῶν Δικονομία καὶ τῷ Διατάγματι τῆς 6 Ἰουλίου 1837 καθιερούμενος θεσμὸς τῆς ἀγωγῆς κακοδικίας κρίνεται κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν ὡς θεσμὸς ἀναγκαῖος καὶ χρήσιμος πρὸς ἀγαθὴν ἀπονομὴν τῆς ἀστυκῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ λειτουργία ὅμως τοῦ θεσμοῦ τούτου προσέκοψε τοῦτο μὲν εἰς ἐλαττώματα τῆς ἐπιβαλλομένης προδικασίας, οἷα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἢ αἵτησις θεραπείας καὶ ἰδιαίτητα ἢ ἄδεια ἐγέρσεως ἀγωγῆς, τοῦτο δὲ εἰς ἐλάττωμα οὐσιαστικώτερον, προσερχόμενον ἐκ τῆς εὐλόγου προκαταλήψεως, ὅτι ἡ

ἀγωγῇ κακοδικίας, προσωρισμένη νὰ κριθῇ ὑπὸ προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὸν αὐτὸν μὲ τοὺς ἐναγομένους κλάδον ὑπηρεσίας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τύχη τῆς πρεπούσης ἐκτιμήσεως, ἄνευ δηλαδή ἐπιδράσεων προσωπικῶν συμπαθειῶν, οἵαι κατὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἀναπτύσσονται μεταξὺ τοιούτων προσώπων καὶ ἄνευ ἐπιδράσεως κοινοῦ τινος κρινόντων καὶ κρινομένου συμφέροντος, ἐγκειμένου ἐν τῇ ὑποστηρίξει τοῦ γοήτρου τῆς ὑπηρεσίας, εἰς ἣν ἀμφότεροι ἀνήκουσιν.

Ἡ θεραπεία τῶν ζημιῶν τῶν ιδιωτῶν, κατὰ τὰς περιπτώσεις ὑπάρξεως κακοδικίας, ἡδύνατο ἴσως νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς εὐθύνης τοῦ Δημοσίου κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας, οἷα ἀναγνωρίζεται καὶ ἐπὶ παραβάσεων τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων. Ἡ διὰ τῆς ἀγωγῆς ὅμως κακοδικίας προστασία τοῦ δικαίου τοῦ πολίτου ἐνδείκνυται νὰ ἐνισχυθῇ διὰ συνταγματικῆς κυρώσεως, πρῶτον μὲν πρὸς περιστολὴν τῶν ἄνω φραγμῶν καὶ διὰ τῆς πρὸς ἔγερσιν αὐτῆς ἀδείας, ὡς ἐγένετο ἐπὶ ἀνάλόγων περιπτώσεων δι' αὐτοῦ τοῦ ἐν ἰσχύι Συντάγματος (ἄρθρ. 19), τὸ δὲ πρὸς σύστασιν ἐπὶ τούτῳ ἰδίων δικαστηρίων, ἢ σύνθεσις τῶν ὁποίων νὰ μὴ παρουσιάξῃ τὰ προεκτεθέντα μειονεκτήματα.

Ἡ ἀνάγκη τῆς συνταγματικῆς ταύτης προνοίας ἐπιτακτικῇ παρίσταται διὰ τὰς ἐναντίον μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀγωγὰς κακοδικίας. Ὡς γνωστόν, κατὰ τὰς ὑφισταμένας διατάξεις αἱ κατὰ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀγωγαὶ κακοδικίας δικάζονται ὑπὸ Ἐφετῶν, εἰς οὓς ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἤθελε παραπέμψει αὐτάς.

Τὸ σύστημα τοῦτο καὶ καθ' ἑαυτὸ εἶναι πλημμελές. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐσχάτως γενομένην ἀποκεντρωτικὴν ἐξέλιξιν τῆς νομοθεσίας ἡμῶν ὁ Ἀρείος Πάγος ἐξασκεῖ τοιαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ πῶν ὑποδεστέρων δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ διὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἐφετῶν, ὥστε εἶναι προφανὴς ἡ ἀνάγκη ἐξευρέσεως ἰδίου δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν τῶν κατὰ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου παραπόνων.

Μικροτέρα εἶνε ἡ ἀνάγκη, ἀλλὰ πάντως λυσιτελὲς ἔσται, ἐὰν τὸ αὐτὸ σύστημα ἤθελεν ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰς ἀγωγὰς κακοδικίας κατὰ πολυμελῶν δικαστηρίων καὶ εἰσαγγελέων.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ εἰσηγηθῇ

τάς ἐξῆς διατάξεις, ὡς περιληπτέας ἐν τῷ Συντάγματι (ἄρθρ. 103).

«Οὐδεμία προηγουμένη ἄδεια ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἄσκησιν ἀγωγῆς κακοδικίας.»

«Ἀγωγαὶ κακοδικίας κατ' ἀρεοπαγιτῶν, ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, δικάζονται ὑπὸ πενταμελοῦς εἰδικοῦ δικαστηρίου, συγκροτουμένου, καθ' ὃν ὁ νόμος ὁρίσει τρόπον, διὰ κληρώσεως ἐκ τῶν τριῶν τούτων σώματων καὶ τῶν ἐκ δικηγόρων μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐκ τριῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, λαμβανομένου ἑνὸς μέλους ἐξ ἐκάστου σώματος.»

«Εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον δύναται νὰ ὑπαχθῶσι διὰ νόμον καὶ αἱ ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ Πρωτοδικῶν, ἐφετῶν καὶ εἰσαγγελέων.»

Ἄρθρον 104.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινε δέον ν' ἀσχοληθῇ καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐξασκήσεως πειθαρχικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Νομίζει δὲ ἀναγκαίαν τὴν ἔδρυσιν θεσμοῦ τινος πρὸς τοιοῦτον σκοπόν.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν Ἀρειὸν Πάγον ὑπάρχει βεβαίως ἀνεγνωρισμένη εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ, οὐδέποτε ὁμῶς ἐμπράκτως ἀσκουμένη.

Ὀλιγώτερον σαφῆς καὶ ἀναντίρρητος εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δυναμένη νὰ ἐξασκηθῇ ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου πειθαρχικὴ ἐξουσία.

Ὅπως δὲ ὁμῶς ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει, ὅτι, ἡ ἐξέχουσα ἐν τῷ δικαστικῷ καὶ οἰκονομικῷ ὀργανισμῷ τῆς Πολιτείας θέσις τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἐπιβάλλει ἐνίσχυσιν τοῦ κύρους τῆς ἐξουσίας τοῦ ὑπουργοῦ κατὰ τὴν πειθαρχικὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοιούτων λειτουργῶν ἐνέργειαν.

Προσέτι δὲ, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὅρον, νομίζεται πρέπον νὰ μὴ

ἀφεθῇ ἐντελῶς ἀνεξέλεγκτος καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας.

Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, ἡ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων τούτων σωμάτων πειθαρχικὴ ἐξουσία, προσήκον εἶναι νὰ ἐξασκῇται δι' ὄργάνου ἐξασφαλίζοντος μὲν τὸ κύρος τῆς ἀμεροληψίας εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, μὴ ὑποτιμῶντος δὲ τὸ ἀξίωμα τῶν κρινομένων προσώπων.

Ἐφ' ᾧ ἡ Ἐπιτροπὴ διατυποῖ τὴν ἐξῆς πρότασιν ἰδίου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, δυναμένου νὰ λάβῃ τὸν ἀριθμὸν 104. ἀντὶ τῆς ἐκλιπούσης μεταβατικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου:

« Ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀσκεῖται ὑπὸ συμβουλίου συγκειμένου ἐκ δύο μελῶν ἐξ ἐκάστου τῶν σωμάτων τούτων καὶ δύο καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὁριζομένων πάντων διὰ κλήρον καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐξαιροῦνται ἐκάστοτε τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ σῶμα ἐκείνο, ἐλὶ ἐνεογενίας τοῦ ὁποίου, εἴτε ὀλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ καλεῖται ν' ἀποφανθῇ τὸ Συμβούλιον, »

Ἄρθρον 105.

Οἱ λόγοι οἱ ὑπαγορεύσαντες τὴν ἐκ τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ἄρθρου 66 ἀπάλειψιν τῆς συνταγματικῆς ἀναγραφῆς τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας ἐπέβαλλον τὴν αὐτὴν τροποποίησιν καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ διατάξει ἐπὶ τῶν δημαρρεσιῶν.

Ἐπὶ πλέον ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέξατο κατὰ πλειονοψηφίαν, ὅτι ἐνταῦθα ἡδύνατο νὰ παραλειφθῇ καὶ ὁ ὅρος τῆς μυστικότητος τῆς ψηφοφορίας, ἀφιεμένου καὶ κατὰ τοῦτο ἀπεριόριστου τοῦ νόμου.

Οὕτω τὸ ἄρθρον 105 προτείνεται νὰ διατυπωθῇ ὡδε :

« Ἡ ἐκλογὴ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν θέλει γίνεσθαι δι' ἀμέσου καὶ καθολικῆς ψηφοφορίας. »

Ἄρθρον 106.

Ἐν ἄρθρῳ 106, φέροντι ἀρχικῶς τὴν διάταξιν ὅτι ἡ «ἐθνοφυλακὴ διατηρεῖται», ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἐδέξατο, ἵνα τεθῇ ἡ ἀκόλουθος διάταξις, ἥς πρόδηλος ἡ γενικωτέρα σημασία, ἀπαντῶσα δὲ ἐν τε τῷ Δανικῷ Συντάγματι (ἄρθρ. 90) καὶ τῷ Νορβηγικῷ (ἄρθρ. 109).

«Πᾶς Ἕλλην, δυνάμενος φέρειν ὅπλα, ὑποχρεοῦται νὰ συντελῇ εἰς τὴν ὑπὲρ πατρίδος ἄμυναν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων».

Εἰδικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 107.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέχθη κατ' ἀρχὴν τὸ διὰ τοῦ σχεδίου τῶν ἐξ Βουλευτῶν προτεινόμενον σύστημα ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἀποκρούσασα κατὰ πλειονοψηφίαν, πρότασιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς κ. Στ. Δραγούμη ἔχουσας ὡς ἑξῆς :

«Δὲν ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος· ἀλλ' ὥρισμέναι διατάξεις αὐτοῦ, τῶν μὴ θεμελιωδῶν, ἐπιτρέπεται ν' ἀναθεωρηθῶσιν.

«Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθεωρήσεως θεωρεῖται ἐκάστοτε βεβαία, ἐὰν ἡ Βουλὴ διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψήφων τοῦ ὅλου αὐτῆς ἀριθμοῦ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν ἐν ψηφίσματι ὀρίζοντι τὰ ἀναθεωρητέα ἄρθρα.

«Τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναθεωρήσεως ψηφισθείσης, διαλύεται αὐτοδικαίως ἡ ὑφ' ἑστῶσα Βουλὴ καὶ συγκαλεῖται ἄλλη, διπλασία τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, εἰδικῶς διὰ μόνην τὴν ζητηθεῖσαν ἀναθεώρησιν.

«Ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ, μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 73 ἐξέλεγχξιν καὶ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς, κανονίζουσα τοὺς ὅρους καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδίων ἑαυτῆς ἔργων, ἀποφαίνεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ μόνον τῶν εἰς ἀναθεώρησιν προταθειῶν διατάξεων, ἀποκλείουσα ὅσας ἀναγνωρίσῃ θεμελιώδεις.

« Ἡ διάρκεια τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς οὐδέποτε ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς μῆνας ».

Ἐν ᾧ ὁμοῦς τὸ σχέδιον τῶν ἐξ Βουλευτῶν ἀρκεῖται εἰς μίαν μόνον ψηφοφορίαν τῆς περὶ ἀναθεωρήσεως προτάσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπήτησε δύο ψηφοφορίας, ἀπεχούσας ἀλλήλων τοῦλάχιστον κατὰ ἓνα μῆνα.

Ἐξ ἄλλου τὴν ἄμεσον διάλυσιν τῆς Βουλῆς, τῆς προτεινούσης τὴν ἀναθεώρησιν, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔκρινεν ἀπαραίτητον συμφώνως δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν τῇ Νορβηγικῇ Συντάγματι (ἄρθρ. 112) ὀριζόμενα, ἠρκέσθη νὰ ἀναγράψῃ, ὅτι ἡ περὶ τῆς προτάσεως τῆς ἀναθεωρήσεως ἀπόφασις, ἀνήκει εἰς Βουλὴν ἐκ νέας ἐκλογῆς προερχομένην, ἀποφασίζουσας δὲ κατὰ τὴν πρώτην τῆς περιόδου αὐτῆς σύνοδον διὰ πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ οὐχὶ δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας, ὡς ὀρίζει τὸ σχέδιον.

Οὕτω ἡ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προτεινομένη διατύπωσις τοῦ ἁρθροῦ, περιορίζουσα ῥητῶς τὸ ἀναθεωρητικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς εἰς μόνας τὰς ὡς ἀναθεωρητέας προταθείσας διατάξεις, ἀποδεχομένη δὲ καὶ τὴν χρονικὴν διάρκειαν τῆς πενταετίας, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται πᾶσα τοῦ Συντάγματος ἀναθεώρησις, ἔχει ὧδε :

« Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος.

Μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως ταύτης ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων αὐτοῦ, ὡσάκις ἡ Βουλὴ διὰ τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ζητήσῃ ταύτην δι' ἰδίας πράξεως, ὀριζούσης εἰδικῶς τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις καὶ ψηφίζομένης εἰς δύο ψηφοφορίας, ἀφισταμένας ἀλλήλων κατὰ ἓνα τοῦλάχιστον μῆνα.

« Ἐπὶ τῶν οὕτω, ὡς ἀναθεωρητέων προταθεισῶν διατάξεων καὶ μόνων, ἀποφασίζει Βουλὴ, ἐκ νέας ἐκλογῆς προερχομένη, κατὰ τὴν πρώτην τῆς περιόδου αὐτῆς σύνοδον καὶ διὰ πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ».

Ἄρθρον 108

Κατὰ τ' ἀνωτέρω εἰρημένα, ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τοῦτου θ' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς τοῦ ἄρθρου 103, ἐπαναλαμβανομένης ἐνταῦθα διὰ νέας ψηφίσεως, ὅπως συμπεριλάβῃ καὶ τὰς μεταρρυθμισθείσας διατάξεις τοῦ Συντάγματος, ἤτοι ὅτι :

« Ὅλοι οἱ νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα, καθ' ὅσον ἀντιβαίνουν εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καταργοῦνται ».

Διὰ τροπολογίας τῶν Βουλευτῶν Λαρίσης κ. κ. Δ. Οικονόμου καὶ Μ. Ἀγγελίδου προτείνεται νὰ προστεθῇ, ὅτι « παύουσιν ἔχοντα Συνταγματικὴν ἰσχὺν τὰ εἰδικὰ ψηφίσματα τῶν προηγουμένων Ἐθνοσυνελεύσεων ». Ἄλλ' εἰς τοῦτο δὲν συμφωνεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ.

Ἄρθρον 109.

Εἰδικὴ πρόνοια ἐπεβάλλετο νὰ ληφθῇ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀναθεωρουμένων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 109, πραγματευομένου περὶ τῆς ἰσχύος καὶ δημοσιεύσεως τοῦ Συντάγματος, ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει νὰ προστεθῇ δευτέρα παράγραφος κανονίζουσα τὸν αὐτὸν τρόπον δημοσιεύσεως πάσης ἀναθεωρήσεως καὶ διατυπωμένη ὡς ἑξῆς :

« Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοσιεύεται, καὶ πᾶσα ψηφισομένη ἀναθεώρησις μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρων ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ θέσεως αὐτῶν εἰς ἐνέργειαν ψηφίσματος τῆς Βουλῆς ».

Ὁ ἐκ Κεφαλληνίας Βουλευτὴς κ. Σπυρ. Ἰγγλέσης ὑπέβαλε τροπολογίαν, δι' ἧς ζητεῖται ἵνα χορηγηθῇ τὸ δικαίωμα τῇ Βουλῇ πρὸς κατάργησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

Ἄλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ, ἥτις, σύμφωνον ἔχουσα καὶ τὴν ἐκπεφρασμένην ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς γνώμην, ἀποβλέπει εἰς τὸν θεσμὸν τοῦτον ὡς μέλλοντα ὑπὸ πλείονας ἐπόψεις εὐεργετικῶς νὰ ἐπιδράσῃ εἰς βελτίωσιν τῶν καθ' ἡμᾶς, δὲν φρονεῖ ὀρθόν, ὅπως κλονισθῇ προκαταβολικῶς τὸ κύρος αὐτοῦ διὰ τοιαύτης διατάξεως.

Ἡ ἀναθεώρησις ἄλλως τε τοῦ Συντάγματος, κατὰ τὴν ἀνωτέρω προτεινομένην μεταρρύθμισιν τοῦ ἀρθρου 107, πρόκειται νὰ ἐπιτελῇται ἐν τῷ μέλλοντι ὑπὸ συνθήκας πολλῶν ὁμαλωτέρας, ὥστε ἡ τροποποιήσις ἢ καὶ κατάργησις τοῦ συμβουλίου, ἐὰν ἤθελεν ὑπάρξῃ ἐπὶ τούτῳ περίπτωσις, θὰ εἶνε πάντοτε ἐφικτὴ διὰ τῆς θεσπιζομένης κανονικῆς διαδικασίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1911.

Ὁ Πρόεδρος.

Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ὁ Εἰσηγητής.

Ὁ Γραμματεὺς.

Κ. Α. Ρακτιδᾶν

Θρ. Γ. Πετμεζᾶς

Τὰ Μέλη.

Γ. Ἰατροῖδης, Π. Ἀραβαντινός, Κ. Β. Γόντικας, Χ. Δικαῖος, Ι. Χρυσοβελόνης, Γ. Φικιώρης, Θ. Κουτούπης, Τ. Ἡλιόπουλος, Ἀλέξ. Διομήδης, Α. Ροῦφος, Ν. Μ. Καμπάνης, Ι. Α. Τσιριμῶκος, Ἀθ. Τριγώνης, Α. Ροντήρης, Ν. Τριανταφυλλάκος, Π. Γ. Λαγοπάτης, Εὐστρ. Κουλουμβάκης, Κ. Β. Δεμερτζής, Δ. Καλλέργης, Σπ. Λάσκαρης.

Γ' 6
26 Νοε 1911

Κανονισμός 19

ΕΚΘΕΣΙΣ

τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Συντάγματος ἀναφερομένων κάτωθι τροπολογιῶν

Εὐτύχημα μέγα ἀληθῶς θὰ ἦτο, ἐὰν αἱ παρ' ἡμῖν πολιτειακαὶ καὶ κοινωνικαὶ συνθήκαι ἐπέτρεπον τὴν ἐκ τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας ἀπάλειψιν τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, ἥς τὸ σκληρὸν καὶ ἀνεπανόρθωτον οὐδαμῶς συμβιβάζεται πρὸς τὰς νεωτέρας περὶ ποινῆς ἀντιλήψεις.

Δυστυχῶς οὔτε ἡ κοινωνία οὔτε ἡ πολιτεία ἡμῶν ἐξίκοντο εἰς σημεῖον τοιαύτης τελειότητος, δυναμένης νὰ καταστήσῃ περιττὴν τὴν ἐσχάτην ταύτην ποινὴν. Ἰδιαίτατα δὲ διὰ τὰ κατὰ τῆς δημοσίας ασφαλείας ἀδικήματα, καὶ ἂν πρὸς ἀπλὴν ἐκφρόβισιν πρόκειται νὰ παραμείνῃ ἡ ἀναγραφή τῆς τοιαύτης ποινῆς, εἶναι αὕτη εἰσέτι ἀναγκαία.

Ἐντεῦθεν ἡ διὰ συνταγματικοῦ ὁρισμοῦ κατάργησις αὐτῆς κρίνεται πάντως μήπω ὥριμος. Οὐδ' ἀποκλείεται βεβαίως ὁ νομοθέτης, ὅπως ἐν οἴκῳ ποτε χρονικῷ σημείῳ, ὅπερ ἤθελε κριθῇ εὐθετον, διαγράψῃ ἐντελῶς ἐκ τοῦ νόμου τὴν ἐν λόγῳ ποινὴν. Εἶναι δὲ κατὰ τοῦτο εὐχερεστέρα εἰς τὸν νομοθέτην ἡ ψήφισις τοιαύτης διατάξεως καὶ ὥς ἀπλῶς δοκιμαστικῆς, καθόσον δὲν θὰ ἀποκλειθῇ ἡ ἐν ἐνδεχομένῃ ἀποτυχίᾳ ἐπαναφορὰ τοῦ θεσμοῦ.

Ἀπὸ τῶν σχέσεων τούτων ὁριωμένη ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ συμμερισθῇ τὴν περὶ ὀλοσχεροῦς καταργήσεως πρότασιν τοῦ ἐξ Εὐβοίας Βουλευτοῦ κ. Εὐαγγέλου Γεωργιάδου.

Πολλῆς ὁμως προσοχῆς ἄξια εἰσὶν αἱ δύο ἕτεραι τροπολογίαι τοῦ ἐκ Λακωνίας Βουλευτοῦ κ. Ἰω. Φουρίδου καὶ τοῦ ἐξ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κ. Χ. Μεϊτάνη, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐπιζητεῖ πλείονας ἐγγυήσεις κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἡ δ' ἑτέρα πλήττει τὸ ἐν τῇ πρακτικῇ δεινὸν ἀτόπημα τῆς ἐπὶ ἔτη ἀναβολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς, ὅπερ ἤγαγεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς τὸ ἀπαίσιον θέαμα τῆς ἀθρόας ἐνεργείας 14 ὄλων θανατικῶν ἐκτελέσεων.

Ἀμφότεραι αἱ ἐπόψεις αὗται εἰσὶ σπουδαιόταται, ἐπὶ πολὺ δ' ἡσχολήθη ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς συζήτησιν τῶν παρὰ τῶν ἄνω συναδέλφων ὑποδεικνυομένων τρόπων θεραπείας ἢ διατύπωσιν ἄλλων ἀναλόγων. Πλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν ἀποδοχὴν ὁρισμένης ἐν τῷ Συντάγματι περιληπτέας διατάξεως. Διότι οὐ μόνον καθ' ἑαυτὰς αἱ προταθεῖσαι διατάξεις ἀποτελοῦσιν ἀντικείμενον νόμου, ἀλλὰ καὶ παρουσιάζουσι μειονεκτήματα καὶ δυσχερείας συνδεομένας πρὸς πλείονας λεπτομερείας, αἵτινες μόνον διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ δύνανται νὰ διαρρυθμισθῶσιν. Συγκεκριμένως δὲ ἡ πρότασις τοῦ κ. Φουρίδου τὸ μὲν ἐξαρτᾷ τὴν ποινὴν καὶ ἐκ τῆς ἐνδεχομένης ἰδιορρυθμίας ἐνὸς μόνου προσώπου, τὸ δὲ διαρρηγνύει τὴν μυστικότητα τῶν τε ἐνόρκων καὶ τῶν συνέδρων. Ἡ δὲ τοῦ κ. Μεϊτάνη δημιουργεῖ δικαίωμα χάριτος, εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Ὑπουργοῦ μόνον ἐπαφιέμενον, δύναται δὲ νὰ δώσῃ χώραν καὶ εἰς καταχρήσεις, συντελουμένας δι' ἀποκρύψεως τοῦ σχετικοῦ φακέλλου μέχρι συμπληρώσεως τοῦ χρόνου.

Τούτων ἕνεκεν ἡ Ἐπιτροπὴ συνιστᾷ, ἵνα τὰ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παραπεμφθῶσι τῇ νομοθετικῇ ἐξουσίᾳ σὺν τῇ ὑποδείξει, ὅπως αἱ ἐν ταῖς ἀνωτέρω τροπολογίαις ἐκδηλούμεναι γνῶμαι ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει καὶ ἀποτελέσωσιν ὥς οἷόν τε τάχιστα τὰς βάσεις νομοθετικῶν ὁρισμῶν, τὸ μὲν περιστελλόντων τὰς περιπτώσεις καὶ διὰ δικονομικῶν ἐγγυήσεων περιβαλλόντων τὴν ἀπαγγελίαν τῆς θανατικῆς ποινῆς, τὸ δὲ περνοούντων περὶ τῆς ἐγκαίρου καὶ καθ' ὁρισμένα δεδομένα λήψεως ἀποφάσεως ὥς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ μετριασμόν τῆς ποινῆς τοῦ καταδικασθέντος.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας βουλευτοῦ κ. Ἀριστ. Θεο-

δωρίδου περί καταργήσεως τῆς ἐπικηρύξεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν φόνον τοῦ ἐπικηρύττου, ἢ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι ἐν τοῖς «περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας» νόμοις οὐδεμία ὑπάρχει διάταξις συγχωροῦσα εἰς πάντα πολίτην νὰ ἐκστρατεύῃ ἐνόπλιως κατὰ τῶν ἐπικηρυγμένων ληστῶν καὶ ἀτιμωρητὶ νὰ φονεύῃ αὐτοὺς κατὰ πᾶσαν εὐκαιρίαν. Οἱ περὶ ληστείας νόμοι αὐξάνοντες ὑπερμέτρως τὰ καταδικαστικὰ τῆς ληστείας δημόσια ὄργανα (ἄρθρ. 8 καὶ ἐπόμε. τοῦ ΤΟΔ' νόμου τοῦ 1871), ἐπιβάλλοντες παντὶ τὴν κατάδειξιν τῶν ληστῶν καὶ οὐ μόνον ἀμείβοντες ταύτην, ἀλλὰ καὶ τιμωροῦντες τὴν μὴ κατάδειξιν, καταγγέλλοντες δὲ καὶ προλαμβάνοντες ἐξαιρετικῶς ὅλως καὶ πᾶσαν ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων περιθάλψιν τῶν ληστῶν, οὔτε εἰς αὐτὰ τὰ δημόσια ὄργανα τῆς καταδιώξεως ἐπιτρέπουσι τὸν φόνον ληστῶν χωρὶς νὰ ὑπάρχωσιν οἱ λόγοι τοῦ νόμου οἱ συγχωροῦντες τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων εἰς τὴν δημοσίαν δύναμιν. Σαφεῖς μάλιστα διατάξεις ἐνδεικνύουσιν ὅτι προϋποτίθενται αἱ συμπλοκαὶ μετὰ ληστῶν, καὶ ἵνα πρὸς τῇ ἡθικῇ συναισθήσει τοῦ καθήκοντος κεντρίσωσιν ἐπὶ μᾶλλον τὸν ζῆλον τῶν καταδικαστικῶν ὀργάνων ὀρίζουσι καὶ ἀμοιβὰς ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ἐὰν ἤθελον πάθει ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ. Μόνον ἄρα ὑπὸ τοιαύτην προϋπόθεσιν παρέχονται ἀμοιβαὶ καὶ ἐν περιπτώσει φόνου τῶν ληστῶν κατὰ συμπλοκὴν μετὰ τῶν ὀργάνων τῆς καταδιώξεως, ὥς ὑπὸ τοῦ νόμου εὐρύτερον ταῦτα ὀρίζονται.

Ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐκδοχὴν οἱ νόμοι ἐκεῖνοι οὐχὶ μόνον ἀντιμάχονται σφοδρῶς πρὸς πᾶσαν ἡθικὴν ἀρχήν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἦσαν ἤδη ἀντισυνταγματικοί, ἐπιβάλλοντες ποινὴν θανάτου ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως κατὰ προφανῆ παράβασιν τοῦ ἁρθροῦ 11 τοῦ Συντάγματος, διότι τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς ἐπικηρύξεως οὐδὲν ἄλλο ἢ θ' ἀπήγγελλε καταδίκην εἰς θάνατον, ἥς τὴν ἐκτέλεσιν θ' ἀνέθετεν εἰς τὸν τυχόντα, παρὰ πάντα κανόνα καὶ πᾶν καθήκον ἐκ φυσικῶν ἢ ἡθικῶν δεσμῶν καὶ τοῦ στοιχειωδεστάτου ἔτι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σεβασμοῦ.

Ἐντεῦθεν δὲν κρίνεται σκόπιμον ἢ ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφὴ τῆς προτεινομένης διατάξεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1911

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Στέφ. Δραγούρης

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Π. Τάκης

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Θρ. Γ. Πετμεξᾶς

Τ Α Μ Ε Λ Η

Ν. Τριανταφυλλᾶκος, Θαλῆς Κουτούπης, Α. Ροῦφος Κανακάρης, Εὐστ. Κουλουμβάκης, Χ. Δικαῖος, Ι. Ἀθανασάκης, Π. Ἀραβαντινός, Γ. Πολίτης, Ἀλ. Διομήδης, Ι. Μᾶνος, Γ. Α. Φικιώρης, Ἀγαμ. Σλήμαν, Α. Μιχαλακόπουλος, Χ. Βοζίκης.

ἀνευ διαστολῆς τοῦ θέματος ταύτης· οὐδὲν κωλύει ἄρα, ἵνα γένηται χρήσις τῆς ἀδείας ταύτης καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ζητημάτων σχετιζομένων πρὸς ὑποβληθεῖσαν ὑπουργικὴν πρότασιν.

Ἡ ὑπὲρ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς τροπολογίας μειονοφηγία ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ οὕτως διετύπωσε τὴν σχετικὴν πρότασιν :

«Διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος καὶ ἀδεία τῆς Βουλῆς δύνανται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς εἰδικὸν εἰσηγητὴν ἢ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς παροχὴ διασαφήσεων ἐπὶ τῶν διατάξεων ὑποβαλλομένου σχεδίου νόμου».

Ἄρθρον 80.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐκανόνιζεν ἀρχικῶς τὰ τῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν δι' ἀναφορὰς πρὸς μήπω ἐψηφισμένους τότε εἰδικούς νόμους, ἀνετίθει δὲ τὸν προσωρινὸν τῆς διαδικασίας καθορισμὸν εἰς αὐτὸ τὸ Δικαστήριον.

Τῶν ἐν λόγῳ νόμων ἐκδοθέντων ἤδη, ἐπιβάλλεται ἡ συμφώνως πρὸς τὸ νῦν καθεστὼς διατύπωσις τοῦ ἁρθρου, ἣν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέξατο ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ὡς ἔπεται :

«Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς Ὑπουργοὺς κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμους ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὅπερ προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου συγκροτεῖται ἐκ δώδεκα δικαστῶν, κληρουμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἐξ ἀπάντων τῶν πρὸ τῆς κατηγορίας διωρισμένων Ἀρεοπαγιτῶν, Ἐφειτῶν καὶ Προέδρων αὐτῶν, κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ ὁριζόμενα».

Ἄρθρον 81.

Τοῦ ἁρθρου τούτου ἡ διάταξις ἔφερεν ὅλως προσωρινὸν χαρακτῆρα ἀναγράφουσα τὰ κολαστέα ἀδικήματα τῶν Ὑπουργῶν «μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰδικοῦ περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμου» κατ' ἀκολουθίαν ἐπελθόντος τοῦ νόμου τούτου, ἀπέβαλεν ἤδη πᾶσαν ἰσχύν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ μὲν ἄρθρον τοῦτο εἶναι διαγραφτέον, τὴν θέσιν δὲ καὶ ἀρίθμησιν αὐτοῦ δύναται νὰ καταλάβῃ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον, μετατιθεμένου τοῦ ἀριθμοῦ 82 εἰς τὸ περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας κεφάλαιον, κατὰ τὰς ἐφεξῆς περὶ τούτου διατάξεις.

Περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ἡ ἐπὶ τῶν περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διατάξεων τοῦ Συντάγματος προεργασία ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Γ' αὐτῆς Τμήμα, εἰδικὸς δὲ εἰσηγητῆς τοῦ θέματος τούτου ὤρίσθη ὁ Βουλευτὴς Σπετσῶν κ. Α. Διομήδης. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ υποβληθέντος παρὰ τοῦ Τμήματος σχεδίου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη ἐν ὁλομελείᾳ τῆς συζητήσεως.

Ἐπ' ὅσιν αὐτῆς εἶχε τὰ σχετικὰ τοῦ Συντάγματος ἄρθρα 83—86, τὸ σχέδιον, ὅπερ ὑπέβαλον οἱ ἀπαρτιζόντες τὴν Κυβέρνησιν ἐξ Βουλευτῶν, ὡς καὶ τὰς προτάσεις τῶν Βουλευτῶν κκ. Χ. Πετρέα καὶ Ι. Φουρτῶν, μετὰ μακρὰν δὲ συζήτησιν ἐγένετο κατὰ πλειοψηφίαν δεκτὸς ὁ θεσμός, διατυπωθεὶς ἐν τοῖς ἄρθροις 82—86 τοῦ υποβαλλομένου σχεδίου.

Πρὸ τῆς ἀναλύσεως τῶν καθ' ἑκαστὰ σκόπιμος εἶναι, προκειμένης ἐκ νέου ἀποδοχῆς θεσμοῦ, ὅστις ἐν τῇ συνταγματικῇ ἐξελιξεί τῆς χώρας ἡμῶν ἔσχε ποικίλην τύχην, ἢ σύντομος ἐπισκόπησις τῆς ἱστορίας αὐτοῦ.

Ἡ Συνέλευσις τοῦ 1862, ἐπιληφθεῖσα τοῦ συντακτικοῦ αὐτῆς ἔργου, ὠρμάτω εἰς πάς ἀποφάσεις αὐτῆς, προκειμένου περὶ ἰδρύσεως Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἐκ σκέψεων καὶ αἰσθημάτων, ἄκρως ἀντιτιθεμένων πρὸς αὐτό. Αἰτίαι τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς ἀντιδράσεως ὑπῆρξαν πολλά.

Κυρίως δὲ ἐθεώρει τὸν θεσμὸν περιττὸν καὶ ἀπάδοντα πρὸς σύστημα ἀμιγροῦς ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος μετὰ κατευθύνσεως κοινοβουλευτικῆς, οἷον ἐσκόπει νῦν ἰδρύσῃ ἐν Ἑλλάδι. Ἀληθῶς δὲ αἱ ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις τοῦ θεσμοῦ ἐπερρῶνον ἐν μέρει τὴν μονομερῆ ταύτην ἀντίληψιν, διότι κατὰ τοὺς παρηχημένους τῆς ἀπολυταρχίας χρόνους, κατεστάθησαν εἰς τὰ διάφορα κράτη Συμβουλία Ἐπικρατείας, ἔχοντα καθήκοντα παρεμφερῆ πρὸς τὰ κατόπιν ἰδρυθέντα νομοθετικὰ σώματα. Συνεζητοῦντο ἐν αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσηγούμενα νομοθετικὰ μέτρα πρὶν ἢ ταῦτα ἐκδοθῶσιν ὡς νόμοι τοῦ κράτους, ὡς καὶ διάφοροι ἄλλαι ὑποθέσεις ἀναγκάμεναι εἰς σπουδαία συμφέροντα τῆς πολιτείας καὶ ἐφ' ὧν ἐκ λόγων σκοπιμότητος, ἐζητεῖτο ἡ γνώμη πεφωτισμένων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῶν νόμων καὶ τῇ διοικητικῇ πράξει ἀνδρῶν. Ταιούτων τι σῶμα εἰσῆχθη καὶ παρ' ἡμῖν καθ' ὃν χρόνον ὁ βασιλεὺς Ὁθων συνεκέντρου ἔτι ἐν ἑαυτῷ ὁλόκληρον τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν.

Μολόντι δὲ οἱ ἀποτελοῦντες τὸ Α' ἐν Ἑλλάδι Συμβού-

λιον τῆς Ἐπικρατείας ἦσαν οἱ κράτιστοι τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἄνδρες διαπνεόμενοι ὑπὸ ἀρχῶν ἀγνῶς φιλελευθέρων, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ ὑπαρξίς τοῦ συνεδέετο μετὰ πολιτεύματος, πρὸς ὃ ἀντιπαθῶς εἶχεν ἡ συνείδησις τοῦ ὅλου Ἔθνους, κατελύθη ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ 1843, συμπραττόντων ἐν τούτῳ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μελῶν αὐτοῦ.

ὑπὸ τοιαύτας ἐντυπώσεις εὐρισκομένη ἡ Συνέλευσις τοῦ 1862 ἐκλήθη, ὅπως συζητήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ θεσμοῦ.

Ἐκρίθη δὲ σκόπιμος ὑπὸ τῶν τότε εἰσηγούμενων τὸ Σχέδιον τοῦ Συντάγματος ἡ ἀνίδρυσις τοῦ θεσμοῦ καὶ ἐξ ἄλλων μὲν λόγων, ἰδίως ὅμως διότι ἡ παντελὴς ἔλλειψις σώματος προβουλευομένου ἐν ἡρεμίᾳ περὶ τῶν προτεινομένων νομοθετικῶν μέτρων καὶ ἡ μόνον ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησις καὶ ἀπόφασις περὶ αὐτῶν ἐνομιζέτο καινοτομία ριψοκίνδυνος, δυναμένη νὰ ἐξη ἀποτελέσματα ἐπιζήμια διὰ τὴν εὐρυθμον διάταξιν τοῦ κειμένου ἐν τῇ κράτει δικαίου.

Ἀλλ' ἡ Συνέλευσις διεπνέετο κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ ἰδεῶν ἄκρως πολεμίων εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ θεσμοῦ. Πρὸς φατον ἔχουσα τὴν πείραν τῆς ὑπὸ τῆς καταλυθείσης δυναστείας γενομένης παραφθορᾶς τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, ἔχουσα δὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐντείνῃ τὰς ἐξουσίας τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ δίδουσα εἰς ταύτην σαφεῇ κοινοβουλευτικὴν ροπήν, πλημμυελῶς δὲ οὔσα πεφωτισμένη περὶ τῆς ἀκριβοῦς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δικαιοδοσίας, ἐθεώρει τὸν θεσμὸν «ὡς παράσιτον τοῦ Συντάγματος καὶ νόθον» εἰς οὐδὲν μὲν ὠφέλιμον, πράγματα δὲ μόνον δυνάμενον νὰ παρεμβάλῃ εἰς τὴν ἀπρόσσκοπτόν λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Αἱ γυνῶμαι αὗται συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ἐν τῇ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματι θεσμός, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡμιτελής, ὡς στερούμενος τῆς κυρίως αὐτοῦ δικαστικῆς δικαιοδοσίας, ἐξ ἑτέρου δὲ θνησιγενής, διότι ἐπετεύχθη ὅπως παρείσασθῃ διάταξις (ἄρθρ. 108), ἐπιτρέπουσα τὴν κατὰ τὴν προσεχῇ βουλευτικὴν περίοδον ἀναθεώρησιν τῶν περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἄρθρων, ὅπερ καὶ ἐγένετο, φηφισθέντος καὶ ἐκδοθέντος κατὰ τὴν 25 Νοεμβρίου 1865 τοῦ ΡΙΒ' νόμου, δι' οὗ κατηργήθη τὸ μόνις συσταθὲν Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀλλ' αἱ δεσπόσασαι τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης ἀντιλήφεις

δὲν ἐστηρίζοντο ἐπὶ κριτηρίων ἀσφαλῶν. Παρεγνώριζεν αὐτὴ τὴν θέσιν, ἣν ἐκαλεῖτο νὰ καταλάβῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐν τῇ ὅλῃ οἰκονομίᾳ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ κράτους, σκοπιζομένη δὲ ὑπὸ τῆς ὀνομασίας, ὑπελάμβανε τὸ νέον Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς συνέχειαν τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου, ὅπερ μετὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐπὶ νέων βάσεων εἶχεν ἀληθῶς καταστῆ ἀναχρονισμός, ἀντικείμενος εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου συστήματος. Τὸ Συμβούλιον ὅμως τῆς Ἐπικρατείας, οὗτινος ἔχει ἀνάγκην ἢ σημερινὴ διοίκησις, κοινὸν ἔχει μετὰ τοῦ παλαιοῦ μόνον τὴν ὀνομασίαν καὶ οὐδὲν πλέον.

Διότι ἄλλοια εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς δικαιοδοσίας του καὶ διάφορα τὰ ἔργα, ὧν ἐπιλαμβάνεται. Ἐπεξεργάζεται μὲν τὰ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλόμενα σχέδια νομοθετημάτων, ὅπως ἔχη αὐτὴ πρὸς συζήτησιν καὶ κρίσιν ὕλικὸν κατὰ βάσιν στερεῶς ἔχον καὶ νομικῶς ἀρτιώτερον διατετυπωμένον, χρησιμεύει δὲ ὡς γνωμοδοτικὸν σῶμα κατὰ τὴν κατάρτισιν τῶν διαφόρων διαταγμάτων πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ κανονισμὸν τῶν ἐν τῷ νόμῳ διαταττομένων. Τὰ ἔργα ταῦτα κατ' οὐδὲν μειοῦσι οὔτε τῆς Βουλῆς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἣτις κυρία μένει ἄλλως γ' ἀποφασίσῃ, οὔτε τοῦ Ὑπουργείου τὴν εὐθύνην ἀπέναντι τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ, ἣτις πάντοτε δικαιούται νὰ ἐγκαλῇ αὐτὸ ἐνώπιόν της. Ἐνῷ δὲ οὕτως ἄθικτοι παραμένουσιν αἱ ἀρχαί, ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ πολίτευμα, προσδοκᾶται ἐξ ἑτέρου ὅτι καὶ διὰ τῆς συμβουλευτικῆς μόνον παρεμβάσεως τοῦ Συμβουλίου, θὰ ἐπιτυγχάνεται νομικῶς καὶ πραγματικῶς ἐντελεστέρα ἐπιτελέσεις τῶν ἔργων τούτων, ἅτινα ὑπὸ τοῦ Συντάγματος εἶναι ἐπιτετραμμένα εἰς τὴν Νομοθετικὴν καὶ Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

Δεδομένου ἐπίσης, ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματος ἡμῶν ἡ διοικητικὴ λειτουργία πρέπει νὰ ἀσκῇται αὐστηρῶς κατὰ νόμον, παρίσταται ἀνάγκη ἐγγυήσεων ἀληθῶν πρὸς περιφρούρησιν τοῦ κειμένου δικαίου, ἐγγυήσεων, αἵτινες τότε μόνον ὑπάρχουσι πραγματικά, ὅταν παραπλευρῶς εἰς τὴν ἐνεργὸν διοίκησιν ὑπάρχῃ διοικητικὸν δικαστήριον, κρίνον τὰς πράξεις αὐτῆς τῆς διοικήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διεπούσης αὐτὴν νομοθεσίας. Ἡ δικαιοδοσία αὕτη εἶναι ἡ σπουδαιότερα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, σκοπὸς της δὲ εἶναι, ὅπως ἐπιρρώσῃ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων, παρέχουσα συγχρόνως διὰ τῆς δικαστικῆς πράξεως ἀποτελεσματικὴν προστασίαν εἰς τοὺς δεομένους αὐτῆς, καὶ θέτουσα φραγμοὺς ἀνυπερβλήτους εἰς τὰς

αὐθαιρέτους διαθέσεις τῶν ὀργάνων τῆς διοικήσεως. Ματαία εἶναι ἡ προσδοκία πράγματι τήρησεως τῆς ἐννόμου τάξεως ἄνευ ἀνωτέρου διοικητικοῦ δικαστηρίου, ἀποφαινομένου ἐπὶ τῶν διαφορῶν τῶν ἐγειρομένων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς διοικήσεως. Ἀκατανόητοι δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν διαφορῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν καὶ τῆς ἀποκεντρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν ἄνευ δικαστηρίου, ρυθμίζοντος διὰ νομολογίας τὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀπομένων αὐτῶν νόμων, καὶ περιορίζοντος τὰς τυχόν πρὸς ὑπερβασίαν τάσεις. Ὁ θεσμὸς οὗτος ἐν τῇ κοινοβουλευτικῇ πολιτεύματι ἰδίως εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ὑπὲρ πάντα ἄλλον αὐτὸς ἀσφαλίζει τελειότερον τὴν κυριαρχίαν τοῦ νόμου.

Ταῦτα εἰσὶ τὰ κύρια ἔργα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀναγραφόμενα ὡς τοιαῦτα εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος. Νοεῖται οἰκοθεν, ὅτι προκειμένου σώματος ἀσκοῦντος δικαιοδοσίαν, ἀφορῶσαν πρῶτιστα εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς κυριαρχίας τοῦ νόμου, δύναται ἡ πολιτεία νὰ διαπιστευθῇ αὐτῇ καὶ ἄλλα καθήκοντα διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Τὸ γεγονός δέ, ὅτι κράτη ἁμιγῶς κοινοβουλευτικά, ὡς ἡ Γαλλία, Ἰταλία, Ἰσπανία, Σερβία, προσήρμωσαν τὸν θεσμὸν αὐτὸν εἰς τὸν πολιτικόν των ὀργανισμόν, καταστήσαντα οὕτω τὴν διοίκησιν αὐτῶν βεβαίαν, ἀπέναντι τῶν καθ' ἡμέραν ἀντιδράσεων, ἀποδεικνύει περιτράνως τὴν τε ἁρμονίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν μεγάλην αὐτοῦ πρακτικὴν χρησιμότητα.

Ὁμιλῶν περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ βαθὺς μελετητῆς τῶν Ἀγγλικῶν θεσμῶν Gneist, (Stengel, Worterbuch d. D. Verwaltungsr. II 501), ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον συντελέσας εἰς τὴν διάδοσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ, λέγει τὰ ἑξῆς : Κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος ἐφαντάζοντο οἱ περὶ αὐτοῦ δογματίζοντες, ὅτι διὰ τῶν διατάξεων περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν πλήρως ἀσφαλίζεται ἡ τήρησις τῆς ἐννόμου τάξεως. Κυρίως ὅμως μόνον κατάφωροι ταύτης παραβάσεις προλαμβάνονται ἢ καταστέλλονται, ἀτελής δὲ μόνον προστασία δίδεται κατὰ τῶν καθ' ἡμέραν ὑπερβασιῶν τῶν ὀργάνων τῆς κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως. Διὰ τῆς ἀπομμήσεως ἀγγλικῶν θεσμῶν ἄνευ τῆς δικαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Self Government, διὰ τῆς ἀντιγραφῆς γαλλικῶν θεσμῶν ἄνευ τῆς δικαστικῆς δικαιοδοσίας Συμβουλίου Ἐπικρατείας, δημιουργεῖται παντελής σχεδὸν ἑλλειψις ἀσφαλείας ἐν

τῇ δικαίῃ τῆς διοικήσεως, ἐπαγομένη διαρκὴ κλονισμόν τῆς πεποιθήσεως τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Κράτους.

1. Ἡ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων νόμων.

Ἡ διὰ συζητήσεως ἐν μιᾷ μόνῃ Βουλῇ συντελουμένη νομοθετικὴ ἐργασία κατεδείχθη ὑπὸ τῆς πείρας τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, ὅτι δὲν ἐγένετο πάντοτε μετὰ τῆς προσηκούσης λεπτολόγου προσοχῆς. Οἱ φηριζόμενοι νόμοι ἐκ τῶν ὑπέρων ἀπεκαλύπτετο, ὅτι περιεῖχον ἐνίοτε διατάξεις ἀντιφατικούςας πρὸς ἀλλήλας ἢ ἀσαφείς καὶ κενά, ἐλαττώματα, τὰ ὅποια ὕστερον δυσκόλως ἐθεραπεύοντο, μεγάλως δὲ ἐπέδρων ἐπὶ τὰς σχέσεων, ἃς ἐσκόπουν οἱ νόμοι νὰ ρυθμίσουν, καὶ ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς διοικήσεως, ἐχούσης ὡς γνώμονα τῆς ἐνεργείας τῆς οὐχὶ σαφούς κανόνας, ἀλλὰ διατάξεις ἀσταθεῖς καὶ ἀβεβαίας.

Ἡ προϊούσα δὲ ὁσημέραι ἀνάπτυξις τῶν σκοπῶν, οὓς ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ πολιτεία, εὐρύνει κατ' ἀνάγκην τὸν κύκλον τῆς νομοθετικῆς δράσεως τῆς Βουλῆς, καλουμένης νὰ κρίνῃ διὰ τῆς φήφου τῆς ἐπὶ ἀντικειμένων ποικιλιωτάτων, νὰ ρυθμίσῃ σχέσεις λεπτοτάτας, στενότατα ἀπτομένας τῶν συμφερόντων τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκτασις ἐν τῷ μέλλοντι θὰ βαίνει πάντοτε αὐξανόμενη, χρήσιμον εἶναι δι' αὐτάς ταύτας τὰς ρυθμιστέας σχέσεις, νὰ ὑπάρχῃ σῶμά τι, ἐκ τῆς συστάσεώς του ἁρμόδιον ὅπως ἐπεξεργάζεται τὰ σχέδια τῶν νόμων, τὰ ὅποια μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς συζητήσιν καὶ φήφισιν θ' ἀποτελέσουν τὸ ἐν τῷ κράτει καθεστὸς δίκαιον.

Αἱ προτάσεις νόμων (ὑπὸ τὴν γενικὴν ἐννοίαν τοῦ ἀρθροῦ 23 τοῦ Συντάγματος περιλαμβάνουσιν τὰ τὰ Κυβερνητικὰ νομοσχέδια καὶ τὰς ὑπὸ Βουλευτῶν εἰσαγομένους προτάσεις), οὐχὶ πάντοτε ἐπαρκῶς ἔχουσι μελετηθῇ, οὔτε αἱ συντάσσοντες αὐτὰ παρέχουν τὰς ἀπαιτούμενας δι' ἔργον οὕτω σπουδαῖον ἐγγυήσεις γνώσεων καὶ πείρας.

Ἀλλὰ καὶ ἂν εἴη τὰ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδια εἶναι καθ' ἑαυτὰ ἄφθογα, ἢ κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ φήφισιν ὑποβολῇ τροπολογιῶν, ὑπαγορευομένων πάντοτε μὲν ὑπὸ ἀγαθῆς θελήσεως, ἀλλὰ συχνότατα στήριζομένων ἐπὶ στένῃς ἢ μονομεροῦς ἀντιλήψεως τοῦ συζητουμένου θέματος, καὶ τὴν ὅλην τοῦ ὑπὸ κρίσιν νόμου

οικονομίαν ταράσσει καὶ εἰς σύγκρουσιν φέρει πολλὰς τῶν νόμων διατάξεις πρὸς ἀλλήλας καὶ ἐν συνόλῳ μεγάλην ἐνδεχόμενων συνεπάγεται ἐν τῇ νομοθεσίᾳ δυσαρμονίαν.

Ἡ ὀργανικὴ ἐνότης τῶν διοικητικῶν ἰδίᾳ νόμων ἀπόλλυται, παράγουσα ὀλεθρίαν σύγχυσιν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν τε χειριζομένων τοὺς νόμους τούτους ἀρχῶν καὶ τῶν ἀτόμων, ἰδιωτικὰ τῶν ὁποίων συμφέροντα σκοπεῖ νὰ κανονίσῃ ὁ ψηφισθεὶς νόμος.

Ἡ ἀτέλεια αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς κράτη τὰ μάλα πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς προηγμένα, ἀποδεχθέντα δὲ ἐν τῇ πολιτεύματι αὐτῶν τὸ σύστημα τῶν δύο Βουλῶν. Παρὰ τὴν ἐγγύησιν δὲ τῆς πολλαπλῆς καὶ εἰς δύο Βουλὰς συζητήσεως καὶ ψηφίσεως, δέχονται καὶ ἐκεῖ, ὅτι προμελέτῃ τῶν σχεδίων τῶν ὑποβαλλομένων νομοθετημάτων ὑπὸ ἀνδρῶν εἰδημόνων, ἐχόντων προχειρότερα τὰ ἐφόδια τῆς τε πείρας καὶ ἐπιστήμης, ἀποβαίνει συντελεστικὴ εἰς τὴν ἀρτιωτέραν κατάρτισιν τῶν νόμων.

Αἱ σκέψεις αὗται, ὧν ἡ ἀλήθεια οὐδαμοῦ ἀμφισβητεῖται, ἡγαγον εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὡς σώματος ἐπιτηδειοτάτου καὶ πρὸς ἄλλα ἔργα καὶ πρὸς συμβουλευτικὴν καθαρῶς ἐπεξεργασίαν τῶν εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλομένων προτάσεων νόμων. Οὕτω περιοριζομένης τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, κατ' οὐδὲν μειοῦται ἡ ἐξουσία τῆς Βουλῆς ὡς πρὸς τὴν ἀποδοχὴν, τροπολογίαν ἢ ἀπόρριψιν τῶν ὑποβαλλομένων νομοσχεδίων. Κυρίαρχος μένει αὐτὴ ὡς καὶ πρὶν ἐν τῇ νομοθετικῇ τῆς δράσει. Ἀντὶ δὲ τὰ νομοσχέδια νὰ παρασκευάζωνται, ὡς μέχρι τοῦδε, ἢ παρὰ τῶν πολυασχόλων ὀργάνων τῶν οἰκείων παρὰ τοῖς Ὑπουργείοις ὑπηρεσιῶν, ἢ παρ' ἐπιτροπῶν εἰδικῶς μὲν καταρτιζομένων, ἀλλ' ἐργαζομένων κατὰ τὸ πλεῖστον παρέργως μόνον, θὰ συμπράττῃ εἰς τὴν παρασκευαστικὴν αὐτὴν ἐργασίαν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅπως τὸ εἰς τὴν Βουλὴν εἰσαγόμενον πρὸς ψήφισιν νομοσχέδιον μὴ ᾔηται αὐτοσχεδίασμα πρόχειρον μετὰ σαφῶν ἐνδείξεων ἐν σπουδῇ ἐπιτελεσθείσης ἐργασίας, ἀλλὰ φέρῃ τὴν σφραγίδα ἔργου γενομένου μετ' ἐμβριθείας καὶ γνώσεως τοῦ κανονιστέου θέματος καὶ τῆς ὅλης νομοθεσίας. Ὅταν τὰ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβαλλόμενα νομοσχέδια ἐπεξεργάζωνται μακρὰν τῆς καθ' ἡμέραν πολιτικῆς πάλης, ἐν ἀταραξίᾳ πνεύματος ὑπὸ ἀνδρῶν ἐχόντων τὰ φῶτα τῆς πράξεως καὶ τῆς ἐπιστήμης, δυναμένων νὰ ἐρευνήσωσι τὴν ἔννοιαν, τὸν σκοπὸν καὶ τὰς λεπτομερείας τῶν διαφόρων διατάξεων, νὰ θέσωσιν αὐτὰς ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν

κονίζων ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως τὴν κειμένην νομοθεσίαν καὶ ἐπὶ ταύτης ἀποκλειστικῶς στηριζόμενος, οὐδεμίαν εἰσάγει νέαν νομικὴν διάταξιν, ρυθμίζουσιν ἐννόμους σχέσεις, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐδεμίαν νομικῶς οὐσιαστικὴν ἐργασίαν θὰ εἴχῃ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Ἀπενάντίας δέ, ἐπειδὴ διὰ προϋπολογισμοὺς εἶναι πολιτικὴ πράξις τῆς Κυβερνήσεως, περιβαλλομένη τὸν τύπον τοῦ νόμου, ἐθεωρήθη ὅτι, ἐὰν ἀπενέμετο εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δικαίωμα ἐπεξεργασίας αὐτοῦ, οὐχὶ ἀδύνατον εἶναι τὸ πόρισμα τῆς ἐργασίας του νὰ κατέληγῃ γεν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, νὰ ἀνεφύοντο δὲ ἐντεῦθεν προστριβαί, μὴ συντελεστικαὶ εἰς τὴν ἁρμονικὴν πορείαν τῶν πραγμάτων.

Ἐὰν ὁ εἰσαγόμενος προϋπολογισμὸς δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῆς ἰσχυροῦς νομοθεσίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ νέων νομοθετικῶν μέτρων, ταῦτα θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις αὐτοῦ, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τύχωσιν ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἐπομένως ἔτι νέον νομοθέτημα θ' ἀντικατοπτρίζῃ ὁ προϋπολογισμὸς ἐν τῇ οἰκονομικῇ αὐτοῦ ἐμφάνισι, θὰ ἐχῇ δεόντως μελετηθῇ συμφώνως πρὸς τὴν διαγραφομένην προεξελεγκτικὴν διαδικασίαν.

Ἄλλως τε δὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ Σύνταγμα (ἄρθρ. 60) προνοεῖ, ὅπως ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους μὴ ψηφίζεται ἁμέσως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἡ προκαταρκτικὴ ἐπεξεργασία αὐτοῦ ὑποχρεωτικῶς γίνεται ἐν πολυμελεῖ ἐπιτροπῇ, ἐν ἣ ὅνεται νὰ ἐξορυσθῇ πᾶσα αὐτοῦ λεπτομέρεια καὶ ν' ἀποκαλυφθῶσιν αἱ τυχαὶ ἀτέλειαι αὐτοῦ. Ἡ Βουλὴ οὕτω πρὶν ἢ χωρήσῃ ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς ψηφίσεως, ἔχει πρὸ αὐτῆς τὰ ἐπιτήδεια πρὸς ἴδιον φωτισμὸν μέσα, ἵνα ἐν ἐπιγνώσει τῶν ζητημάτων προβῇ εἰς τὸ τελικόν τῆς ἔργον.

II. Ἡ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπεξεργασία κανονιστικῶν διαταγμάτων.

Τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω ἄτοπα παρουσιάζονται ἀφθονώτερα εἰς τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδιδόμενα διατάγματα, τὰ ὁποῖα συνηθέστατα περιέχουσι διατάξεις ἀντικρὺς συγκρουόμεναι πρὸς αὐτὴν τὴν βάσιν τοῦ νόμου, ἢ παραλείπουσι νὰ ἀναπτύξωσιν ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον διατάξεις, ἀνευ τῶν ὁποίων ἀνεφάρμοστος καθίσταται οὗτος. Τὸ διάταγμα ἐκ τοῦ νόμου ἀντλεῖ τὴν ἑαυτοῦ ὑπόστασιν, οὐδένα κανόνα δικαίου δυνάμενον αὐτο-

τελῶς ν' ἀναπτύξῃ, ὅστις δὲν ἐτέθη προηγουμένως ὑπὸ τοῦ νόμου, ἐπομένως ἐνομίζετο ὅτι ἱκανῇ ὑπάρχει ἐγγύησις περὶ τῆς νομιμότητος αὐτοῦ διὰ τῆς εὐθύνης, ἣν φέρει ἡ ἐκδίδουσα αὐτὸ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ὑποκειμένη εἰς τὸν ἑλεγχον τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ.

Ἄλλ' ἡ κατάρτισις τῶν διαταγμάτων καθίσταται δσημέραι πολυπλοκωτέρα διὰ τῆς καθ' ἑκάστην ἐπεκτεινομένης νομοθετικῆς καὶ διοικητικῆς δράσεως. Τὸ βαρὺ δὲ τοῦτο ἔργον τῆς καθ' ἑαστον ἀναλύσεως τῶν ἀφηρημένων ἐνίστε κανόνων, οὓς περιέχει ὁ νόμος, εἶναι ἀνατεθειμένον παρ' ἡμῖν πράγματι εἰς τὰς οἰκείας ὑπηρεσίας τῶν διαφόρων ὑπουργείων. Ἄλλ' αἱ ὑπηρεσίαι αὗται εἶναι μὲν καὶ καθ' ἑαυτὰς ἀμφίβολον, ἂν κέντηνται πάντοτε τὴν ἀπαιτούμενην δι' ἐργασίαν τριαύτης σημασίας ἱκανότητα, περισπώμεναι δὲ ὑπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν καθηκόντων, καὶ στερούμεναι ἐπαρκοῦς χρόνου, ὅπως λεπτολόγως ἐρευνησῶσι τὸ κανονιστέον θέμα, παρουσιάζουσι σχέδιον ἡμιτελὲς πολλάκις καὶ νομικῶς ἀσύστατον, τυγχάνον ὅμως συχνότατα ἀμέσου τῆς ὑπουργικῆς ἐγκρίσεως. Δὲν εἶναι δὲ ὀλίγα τὰ παραδείγματα διαταγμάτων, τὰ ὅποια περιέχουσι διατάξεις κηρυσσόμενας ἀνισχύρους ὑπὸ τῶν δικαστηρίων, ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐκδεδωμένας. Νοεῖται ἐντεῦθεν ὁπόση προσγίγνεται ζημία εἰς τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα καὶ εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς δικιῆσεως, ἐχούσης ὡς γνώμονα τῆς κρίσεώς της οὐχὶ διατάξεις ἀδιασείστου νομικοῦ κύρους, ἀλλὰ μετεχούσας ἀσφαπειῶν, παρανοήσεων καὶ ἀντινομίων.

Ἡ ἐμφανὴς αὕτη ἀτέλεια τῆς κατάρτισεως τῶν διαταγμάτων ἦγαγεν εἰς τὴν σκέψιν, ὅπως καὶ κατὰ τὰ ἀλλαχού ἰσχύοντα [ιδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τούτων καὶ ὑπὸ ἄλλων κρατῶν εἰσαχθέντα ὡς ἐν Σερβίᾳ] τῆς ἐκδόσεως τῶν Β. Διαταγμάτων προηγεῖται ἐπεξεργασία αὐτῶν ὑπὸ σώματος, παρέχοντος ἐχέγγυα ἐπιστημονικῆς γνώσεως καὶ διοικητικῆς πείρας. Τοιοῦτον δὲ σῶμα εἶναι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ ἐργασία αὐτοῦ κατὰ τὸ σχέδιον (ἄρθρ. 84) εἶναι γνώμοδοτικῆς μόνον φύσεως, τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ μένοντος ἐλευθέρου κατ' ἰδίαν κρίσιν καὶ εὐθύνην νὰ δεχθῇ ἢ μὴ τὴν ὑποβαλλομένην γνώμην. Κριτῆς δηλ. τελικὸς μένει πάντοτε ἡ Βουλὴ, μὴ δικαιουμένου τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ ὀχυρωθῇ ὅπισθεν τῆς γνώμης τοῦ Συμβουλίου.

Ἀθικτος κατὰ ταῦτα παραμένει ἡ ὑπουργικὴ εὐθύνη, μὴ μετατοπιζομένη, οὐδὲ μειουμένη τὸ παράπαν. Ἐπιζητεῖται δὲ

μόνον, ὅπως τὰ διατάγματα, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουσι καὶ αὐτὰ σπουδαιότατον μέρος τῆς ὅλης νομοθεσίας βαθεῖαν ἀσκοῦντα ἐπίδρασιν ἐπὶ τε τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων καὶ τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεως, ὡς τοῦ λοιποῦ, ὡς προσήκει, ἀρτιώτερα κατὰ τὴν νομικὴν διατύπωσιν καὶ τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον.

Κατὰ ταῦτα εἰς προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (ἄρθρ. 82 ἐδ. α' καὶ 84) ὑποβάλλοντα τὰ διατάγματα, δι' ὧν ἀσκεῖται τὸ λεγόμενον κανονιστικὸν δικαίωμα τοῦ Βασιλέως (ἄρθρ. 35). Τὰ διατάγματα ταῦτα, εἴτε ἐκδίδονται οἰκισθεν ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀναπτύσσοντα ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον τὰς ἐν τῇ νόμῳ διαλαμβανόμενας ἀρχάς, (τοῦτο μὲν ὅπως τὰ διοικητικὰ ὄργανα ἔχωσι λεπτομερεῖς ὁδηγίας ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν αὐτῶν καθηκόντων, τοῦτο δὲ ὅπως καθορισθῶσιν εἰδικώτερον αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου κατὰ βάσιν ρυθμιζόμεναι ἔννομοι σχέσεις), εἴτε ἐκδίδονται κατ' ἐπιταγὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, πρὸς συμπλήρωσιν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐν τῇ νόμῳ τεθειμένας ἀρχάς, κανονιστικῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν παραλειπομένων.

Ἐξαιροῦνται δὲ τῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐπεξεργασίας μόνον τὰ διατάγματα, τὰ κατὰ στενὴν ἐκδοχὴν καλούμενα ἐκτελεστικά ἢ ἄλλως διοικητικά, τὰ ὁποῖα κατ' οὐσίαν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὸ κανονιστικὸν δικαίωμα τοῦ Βασιλέως, ὡς εἶναι τὰ διατάγματα περὶ διορισμῶν, παύσεων, μεταθέσεων, ἐγκρίσεων προϋπολογισμῶν, δημοτικῆς φορολογίας κ.τ.λ. Ταῦτα πάντα ἀναφέρονται εἰς πράξεις τῆς διοικήσεως ἢ ἀποφάσεις αὐτῆς, δι' ἃς ὁ νόμος ἀπήτησε, λόγῳ μείζονος ἐγγυήσεως, τὸν τύπον τοῦ Β. Διατάγματος διὰ τὸ κύρος αὐτῶν.

III Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς Διοικητικὸν

Δικαστήριον.

Ἡ παρ' ἡμῖν ἀνάπτυξις καὶ διαμόρφωσις τοῦ καλουμένου ἀμφιοδητουμένου διοικητικοῦ, ἀκολοθῆσασα ἀρχάς ἀπαδούσας καὶ πρὸς τὰ πορίσματα τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ ζητήματι τούτῳ πρακτικὴν τῶν διαφόρων κρατῶν, ἀπέδωκεν, ὡς ἦτον ἐπόμενον, μετριώτατα ἀποτελέσματα. Ἡ Συνέλευσις τοῦ 1862, ἀγομένη ἐκ τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἐν τῇ προκειμένῳ θεματι ἐδέεποζον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκαίνους, εἶχε δυσπίστως πρὸς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν λεγομένων διοικητικῶν δικαστηρίων. Ὑπερίσχυσεν ὁμως καὶ ἐκεῖ τέλος ἡ

γνώμη τοῦ πληρεξουσίου Κοκίνου (ἴδε ἐπισ. Ἐφημ. Συνελ. Τόμος Γ' σ. 762), καθ' ἣν λυσιτελής ἀπὸ ἀπόψεως διοικητικῆς ἐκρίθη ἡ μὴ ἐλοσχαρής ἀνάθεσις τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, ἐπιτραπέσης διὰ τοῦ ἀρθρου 101 τῆς ἰδρύσεως διὰ νόμου δικαιοδοσιῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἔκτοτε εἰσαχθείσῃ σχετικῇ νομοθεσίᾳ οὐδὲν ἠκολουθήθη σύστημα, οὕτως ὥστε ἐδημιουργήθη εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε πληθὺς ὀλοκλήρος διοικητικῶν δικαστηρίων, ποικιλιωμάτων τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴν διαδικασίαν. Ἐπίσης δὲ τὰ χορηγηθέντα ἔνδικο μέσα δὲν ὠρμῶντο ἐξ ὁμοίου συστήματος, ἀλλ' ἦσαν ἄλλοτε ἄλλα, ποτὲ μὲν εἰσαγόμενα ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ποτὲ δὲ ἐνώπιον ἀνωτέρας διοικητικῆς δικαιοδοσίας. Ἐντεῦθεν σύγχυσις μεγάλη παρήχθη καὶ ἀβεβαιότης περὶ τὸ τῆς διοικήσεως δίκαιον, ἐπαγόμεναι καὶ τοῦ κειμένου δικαίου οὐχὶ πάντοτε τὴν ὁμοίμορφον ἐφαρμογὴν καὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τὴν πλημμελὴ ἐξασφάλισιν.

Ἡ ἀνάπτυξις καὶ διαμόρφωσις τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, εἰς ὅσα κράτη διακρίνονται διὰ τὴν προηγμένην αὐτῶν διοίκησιν, ἀποτελεῖ μίαν τῶν θαυμασιωτέρων προόδων τοῦ νεωτέρου κράτους, τὴν μόνην δὲ ἀληθῶς πραγματικὴν ἐγγύησιν καὶ τῆς προαπίσεως τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τῶν υπερβάσεων τῆς ἐξουσίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀκλόνητον διατήρησιν τῆς κειμένης ἐν τῇ πολιτείᾳ νομοθεσίας.

Ἔργον τοῦ μέλλοντος εἶναι νὰ διαμορφώσῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς σύστημα ὀλοκλήρον διοικητικῶν δικαστηρίων, ἀρμονικῶς προσαρμοζόμενον εἰς τὸν ὅλον αὐτῆς πολιτικὸν ὀργανισμόν. Σήμερον δὲ καλούμενοι νὰ εἰσαγάγωμεν τὸν θεσμόν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὀφείλομεν πρῶτιστα νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ ἐν τούτῳ τὴν δικαιοδοσίαν ἐκείνην, ἣτις ὑπόκειται τὴν προαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς λεγομένης διοικητικῆς δικαιοσύνης. Ἡ δικαιοδοσία αὕτη πρὸ πάντων ἀνεβίβασεν εἰς περίβλεπτον θέσιν τὸ Γαλλικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, καταστήσασα αὐτὸ, καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς διὰ τοῦ Ναπολέοντος Α' εἰσαγωγῆς του, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῆς τελευταίας μεταρρυθμισεώς του ἐν ἔτει 1872, σῶμα κινουὺν τὸν θαυμασμόν πάντων τῶν κρατῶν καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ἀκολουθούντων ἀλλοῖα συστήματα ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς διοικητικῆς δικαιοσύνης.

Διὰ τοῦ ἀρθρου 82 ἐδ. β' ἀπονέμεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δικαιοδοσία διοικητικοῦ δικαστηρίου, καθίσταται

δὲ συγχρόνως ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εἰσάγονται ἀποκλειστικῶς αἱ ἐφέσεις καὶ αἰτήσεις ἀναίρεσεως κατὰ τῶν αποφάσεων τῶν κατωτέρων διοικητικῶν δικαστηρίων (ἄρθρ. 101). Διὰ τῶν διατάξεων τούτων, τὸ μὲν ἐπιτρέπομεν ὅπως ὁ νόμος ὑπαγάγῃ, οἷας αὐτὸς ἐγκρίνει ὑποθέσεις ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, ἀμέσως κατὰ πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν εἰς αὐτό, τὸ δέ, ὅπερ καὶ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς διοικητικῆς δικαιοσύνης θέλει ἀποδοῇ ὑπάτης πρακτικῆς ὠφελείας, καθιστῶμεν αὐτὸ ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον, αἶροντες τὴν σήμερον κρατοῦσαν ἐν πολλοῖς ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡμῶν ἀντίφασιν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἄλλαι μὲν ὑποθέσεις ὑπάρχονται κατ' ἐφесιν ἢ ἀναίρεσιν, μετὰ τὴν εἰς πρῶτον βαθμὸν ἐκδίκασιν ὑπὸ διοικητικῶν δικαστηρίων, εἰς τακτικὰ δικαστήρια, ἄλλαι δὲ εἰς διοικητικά, ὥς εἶναι τὸ Νομικὸν Συμβούλιον, ἄλλαι δὲ εἰς οὐδέτερον τούτων, ὥς εἶναι αἱ τῶν ἀνακριτικῶν Συμβουλίων, γεννῶσαι ἀπειρίαν πραγμάτων ἐν τῇ καθ' ἡμέραν πρακτικῇ.

Διὰ τῆς δημιουργίας ἀνωτέρου διοικητικοῦ δικαστηρίου, παρέχοντος ὡς ἐκ τῆς συνθέσεως καὶ ὀργανώσεως του καὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ τηρητέας διαδικασίας, ἣτις θὰ διέπεται κατὰ τὸ τελ. ἐδαφ. τοῦ 82 ἄρθρου ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς δημοσιότητος καὶ ἡτιολογημένης αποφάσεως, θέλει σὺν τῷ χρόνῳ ἀναπτυχθῇ νομολογία διοικητική. Θέλουσιν ἐρευνηθῇ καὶ ἐρμηνευθῇ δικαστικῶς οἱ ἄπειροι διοικητικοὶ νόμοι, καθισταμένης οὕτω βεβαιωτέρας τῆς ἐννοίας καὶ ἐκτάσεως αὐτῶν.

Ἡ ἐπέκτασις τῆς δικαστικῆς νομολογίας ἐπὶ θεμάτων τοῦ διοικητικοῦ δικαίου εἶναι ἐκ τῶν ριζικωτέρων προόδων τοῦ νεωτέρου κράτους, εἶναι ἢ τὰ μάλιστα συμβαλοῦσα εἰς τε τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κύρους τοῦ δικαίου καὶ κατ' ἀντανάγκαν εἰς τὴν μείζονα ἐξασφάλισιν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων. Ἄλλοτε περὶ τῶν θεμάτων τούτων ἦκιστα ἐμερίμνα καὶ ἡ πράξις καὶ ἡ ἐπιστήμη. Ἐθεωροῦντο ὡς τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τῆς πολιτικῆς, ἣτις ἐπέλυε ταῦτα οὐχὶ ἀκολουθοῦσα κανόνας νομιμότητος, ἀλλ' ἀρχὰς σκοπιμότητος καὶ ἐπιρροὰς τῶν ἀναγκῶν τῆς στιγμῆς. Ἡ καταπληκτικὴ ὅμως αὐξήσις τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας τοῦ κράτους, ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν διοικητικῶν νόμων, τῶν στενότατα ἀπτομένων πλείστων ὅσων ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἐπέβαλε, κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην, τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν τέως ἀκολουθουμένων ἀρχῶν καὶ τὴν παραδοχὴν τῆς ἰδέας, ὅπως ἀφθονωτέρα γίνῃ ἡ ἀνάμειξις δικαστικῶς ὀργανωμένων ἀρχῶν εἰς ζητήματα διοικήσεως. Διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ παρ'

ἡμῖν τῆς ἀνωτάτης δικαιοδοσίας ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῆς ἐντεῦθεν δημιουργηθησομένης νομολογίας, θὰ ὑπάρξῃ τοῦ λοιποῦ εὐλογος προσδοκία, ὅτι ἡ μὲν διοίκησις σὺν τῷ χρόνῳ θὰ εὖρη ἀσφαλῆ γνώμονα ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ φραγμὸν ἀνυπέρβλητον πρὸς παρεμπόδισιν καταχρήσεων τῆς ἐξουσίας τῆς, οἱ δὲ πολῖται ἔρρεισμα βέβαιον πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἐννόμων αὐτῶν ἀξιώσεων.

IV Αἴτησις περὶ ἀνυρώσεως παρανόμων πράξεων

δημοσίων Ἀρχῶν.

Πλὴν τῆς ἀνωτέρω δικαιοδοσίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐκρίθη σκόπιμον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐπεκταθῇ ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ ἄλλαις χώραις ἰσχύοντα, καὶ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς νομιμότητος τῶν πράξεων τῶν διαφόρων δημοσίων ἀρχῶν. Διότι αἱ θεσπιζόμεναι ἐγγυήσεις μόνον τῆς δικαίας διεξαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, δὲν περιλαμβάνουσιν οὐδ' ἐξασφαλίσουσι καὶ τὴν νομιμότητα πράξεων τῆς ἐνεργοῦ διοικήσεως, κατ' ἀκολουθίαν δὲ πλημμελῶς προστατεύονται τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους καὶ τῶν πρὸς αὐτὸ διὰ τῆς διοικήσεως ἐρχομένων εἰς συνάφειαν πολιτῶν.

Αἱ τοῦ λεγομένου ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις καὶ πολλὰ βεβαίως εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὁσημέραι θέλει αὐξάνει, ἰδίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν διὰ τῆς δημιουργίας νέων ὑπηρεσιῶν, ὑπαχθησομένων εἰς τοὺς κανόνας αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ λειτουργία τῆς διοικήσεως ἀσκεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον οὐχὶ διὰ τῆς μορφῆς τῆς δικαστηριακῆς, ἀλλὰ πολὺ συνηθέστερον διὰ τῆς μορφῆς τῆς ἀμέσου ἐπιταγῆς. Παρίσταται δηλ. κατὰ κανόνα ἡ διοίκησις, ὡς ἐξουσία ἀμέσως ἐπιτάσσουσα καὶ ἐκδίδουσα πράξεις ὑποχρεωτικὰς διὰ τὰ διάφορα ὅργανα αὐτῆς καὶ τοὺς ἰδιώτας, πράξεις, αἵτινες πρέπει μὲν νὰ κείνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νόμων, ἐκδίδοντα ὅμως κατ' ἐλευθέραν αὐτῆς κρίσιν καὶ ἄνευ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τοῦ ἐνδιαφερομένου ἰδιώτου.

Ὅποια τις σήμερον ὑπάρχει ἐγγυήσις, ὅτι αἱ ἐν τῷ κράτει ποικίλαι διοικητικαὶ ἀρχαί, ὅτι αἱ διάφοροι ἀρχαὶ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως θέλουσι τηρεῖ ἀπαρεγκλίτως ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῶν τὰ παραγγέλματα τῆς νομοθεσίας, ὅτι πάντοτε θὰ πε-

ριορίζονται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ὑπὸ τῶν νόμων διαγεγραμμένων αὐταῖς ὁρίων·

Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰ διάφορα κράτη τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος καὶ βραδύτερον διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος, ἐθεωρήθη ἀρχικῶς ὅτι ἐπαρκῶς ἀσφαλίζεται ἡ ἐννομος ἐνέργεια τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τῶν πολιτῶν τὰ δικαιώματα. Διὰ τοῦ συμφυοῦς εἰς τὰ πολιτεύματα ταῦτα θεσμοῦ τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν, ἐπιστεύετο ὅτι τίθενται ἐπαρκεῖς φραγμοὶ κατὰ πάσης ἐκ μέρους αὐτῶν διοικητικῆς αὐθαιρεσίας. Ταχέως ὅμως κατεδείχθη ἐν τῇ πράξει, ὅτι ναὶ μὲν ἡ ὑπουργικὴ εὐθύνη, καὶ ὁ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀσκούμενος ἐλέγχος, εἶναι ἐγγυήσεις σπουδαιόταται πρὸς ἀποσόβησιν καταφώρων παραβάσεων τῶν νόμων, ἀλλὰ δὲν ἐξαρκοῦσιν διὰ τὴν ἐν ἐκάστη συγκριμένη περιπτώσει ἔγκαιρον πρόληψιν ἢ καταστολὴν τῶν ἐνδεχομένων ὑπερβασιῶν τῶν ἀρχῶν, τῶν προερχομένων ἐξ ἐσφαλμένης ἢ μεροληπτικῆς τῶν κειμένων νόμων ἑρμηνείας. Ἀφ' οὗ μάλιστα χρόνου διὰ τῆς λογικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ συστήματος εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας καλεῖται τὸ ἐκαστοτε ἐν τῇ Βουλῇ ἐπικρατοῦν κόμμα, ἐπόμενον ἥτοι ὅτι οἱ διοικητικοὶ νόμοι, ἀνατεθειμένοι εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ Κοινὰ Ὑπουργῶν, δὲν θὰ ἐφαρμόζωνται πάντοτε κατὰ τὴν ἀντικειμενικὴν αὐτῶν ἐννοίαν, ἀλλ' ἐνίοτε κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν ἀναγκῶν τῆς στιγμῆς. Ἡ Βουλὴ δέ, ἐνώπιον τῆς ὁποίας διὰ τοῦ ἐλέγχου θὰ ἔρχωνται εἰς κρίσιν αἱ παράνομοι πράξεις, θὰ καλύπτῃ ταύτας πολλάκις διὰ τῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον διαδηλουμένης ἐμπιστοσύνης. Νοεῖται οἰκοθεν, ὅπως ἐντεῦθεν δύναται νὰ προσγίνη ζημία καὶ διὰ τὸ κύρος τῶν νόμων, τὸ ὁποῖον κατ' ἀνάγκην ἐκπίπτει, καὶ διὰ τὰ ἔννομα συμφέροντα τῶν πολιτῶν, μηδεμίαν δυναμένων νὰ ἔχωσιν ἐδραΐαν πίστιν ἐπὶ τὴν ἀκριβοδικαίαν τῆς νομοθεσίας ἐφαρμογὴν.

Ἀλλ' ἐπίσης ἀτελής εἶναι καὶ ἡ ἐγγύησις, ἡ δεδομένη διὰ τοῦ λεγομένου ἱεραρχικοῦ ἐλέγχου τῆς διοικήσεως, τοῦ ἐλέγχου δηλ. τοῦ ἀσκουμένου ὑπὸ τῶν προϊσταμένων ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων ἀρχῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς νομίμου πούτων ἐνεργείας. Διότι οὐδεμία ἐγγύησις ὑπάρχει, ὅτι ἡ προϊσταμένη ἀρχή, ἡ ὁποία εἴτε οἰκοθεν, ὥς ἐκ τοῦ νόμου δικαιούται, ἐπέληφθη τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς πράξεως τοῦ κατωτέρου διοικητικοῦ ὀργάνου, εἴτε κατὰ προσφυγὴν τοῦ παραπονομένου ιδιώτου διὰ τὴν παράνομον ἐνέργειαν Ἀρχῆς τινος, θὰ ἀχθῇ πράγματι

ἐν τῇ κρίσει τῆς ὑπὸ σκέψεων ἀκραιφνοῦς νομιμότητος καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἐλατηρίων ἄλλης φύσεως, πρὸ παντός δὲ ἐκ τοῦ κρατοῦντος παρὰ τῇ διοικήσει ἐνιαίου πνεύματος λόγῳ τῆς διηκούσης καθ' ὅλην τὴν διοίκησιν συνοχῆς.

Ἐπισφαλὴς εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ θέσις τῶν διαφορῶν ἐν τῷ Κράτει αὐτοδιοικουμένων σωμάτων, τὰ ὅποια ἐκ τῆς νομοθεσίας ἔλαβον ἐξουσίας τινὰς διοικήσεως τῶν καθ' ἑαυτὰ ἄνευ ἀναμίξεως ἀμέσου τῆς πολιτείας, χορηγούμενου εἰς ταύτην μόνον δικαιοῦματος ἀνωτέρας ἐποπτείας πρὸς συγκράτησιν τῶν σωμάτων τούτων ἐντὸς τῶν ἐρίων τῶν νόμων. Διότι— καὶ καθ' ἡμέραν τοῦτο γίνεται ἀντιληπτόν— τὰ διάφορα διοικητικὰ ὄργανα τὸ μὲν ἐξ ἀγνοίας, τὸ δὲ ἐξ ὑστεροβούλου κομματικῆς σκέψεως, ἢ ὑπερβαίνουσι τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας των, ἢ καταλείπουσι ταύτην ἀνάσκητον, περιάγοντα οὕτω ἐν πολλοῖς εἰς πλήρη σύγχυσιν τὴν διοίκησιν, ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τῶν ἀρχῶν ἐφ' ὧν ἐδράζεται ἡ νομοθεσία, ἡμῶν καὶ τῶν συμφερόντων τῶν διαφορῶν ἐν τῷ κράτει προσώπων.

Ἐκ τῶν ἀπελειῶν τούτων τῶν παρ' ἡμῖν ὀρμωμένη, ἤχθη ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν σκέψιν, ὅπως παραλάβῃ θεσμὸν εἰς πάντα τὰ νεώτερα κράτη κατ' ἀρχὴν πρὸ μακροῦ εἰσαχθέντα, εὐδοκίμησαντα δὲ πανταχοῦ πλήρως καὶ ἀποδάντα σὺν τῷ χρόνῳ τὸ σπουδαιότερον ἔρεισμα τῆς ἐννόμου τάξεως. Τὸν θεσμὸν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς αἰτήσεως ἀκυρώσεως κατὰ τῶν πράξεων τῶν διαφορῶν ἀρχῶν (Recours en annulation). Ἐννοεῖται δὲ οἷοθεν, ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν πράξεων περιλαμβανονται καὶ αἱ παραλείψεις, ὁσάκις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου ὑπάρχει ὑποχρέωσις πρὸς θετικὴν ἐνέργειαν.

Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου, δὲν ἐπαφίεται ἡ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς νομιμότητος τῶν πράξεων τῶν διαφορῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φροντίδα τῶν προϊσταμένων ἀρχῶν, ἀλλ' εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον (χωρὶς ἐννοεῖται ν' ἀφαιρῇται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὴν προϊσταμένην ἀρχὴν διὰ τῆς διοικητικῆς ὁδοῦ) δίδεται τὸ μέσον, ὅπως ἀποτελεσματικῶς διὰ προσφυγῆς ἐπιτύχῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς πράξεως, ἐὰν δὲ βεβαιωθῇ αὕτη, ὡς παρανόμως ἐκδοθεῖσα, τὴν μηδένισιν αὐτῆς. Ἡ προσφυγὴ αὕτη, ἥτις εἶναι ἡ περὶ ἀκυρώσεως αἴτησις δὲν γίνεται πρὸς τὴν προϊσταμένην ἀρχὴν διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἡ ἐξέτασις τῆς ὡς ἐπιληψίμου προσβαλλομένης πράξεως κριθῇ πάλιν ὑπ' αὐτῆς τῆς καθαράς διοικήσεως, ἥτις ἐνιαία οὖσα, ὡς εἴρηται, θὰ ἐγένετο κατ' οὐσίαν κριτὴς τῶν ἰδίων ἑαυτῆς

πράξεων, ἀλλ' ἐνώπιον δικαστοῦ, δημοσίᾳ δικάζοντος, κατὰ τὰς διεπούσας τὴν δικαστικὴν λειτουργίαν ἀρχὰς καὶ παρέντιθεμένου μετὰ ἐγγυήσεων ἀμεροληψίας, μεταξὺ διοικήσεως καὶ αἰτούντος, πρὸς ἀπόφασιν περὶ τῆς νομιμότητος τῆς πράξεως. Ζητεῖται δὲ νὰ ἐξετάσῃ ὁ δικαστὴς οὗτος, ἂν ἡ πράξις, ἣν ἐνήργησεν ἡ ἀρχή, ἐγένετο ἐντὸς τῶν ὁρίων καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου διαγεγραμμένους τύπους καὶ κανόνας.

Τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην ἀσκεῖ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὡς ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον. Διὰ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, δημοσίᾳ συνεδριάζοντος, γενομένης κατ' ἀντιμωλίαν διαδικασίας, θέλει ἐρευνηθῇ, ἂν ἡ προσβαλλομένη πράξις ὄντως εἶναι παράνομος, εὐρισκομένη δὲ τοιαύτη θέλει ἐξαφανισθῇ. Διὰ τῆς αἰτήσεως ταύτης περὶ ἀκυρώσεως, χορηγεῖται ἐνδίκον μέσον, δι' οὗ ἀπ' εὐθείας καὶ ἀποτελεσματικῶς δύναται ὁ ἰδιώτης ν' ἀμυνθῇ ὑπὲρ τῆς τηρήσεως τοῦ ἰσχύοντος δικαίου ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ νὰ προτατεύσῃ πράγματι τὰ προσβαλλόμενα αὐτοῦ συμφέροντα. Σήμερον ἡ δικαστικὴ προστασία κατὰ τῶν παρανόμων πράξεων τῶν ἀρχῶν δίδεται ἑμμέσως μόνον, ἐπιτερεπομένου εἰς τὸν ἀνθιστάμενον κατὰ τῆς παράνομου πράξεως καὶ δι' αὐτὸ κληθεῖντὰ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὅπως κατ' ἑνστάσιν μόνον προτείνῃ τὸ παράνομον τῆς πράξεως ἐν τῇ πολιτικῇ ἢ ποινικῇ δίκῃ καὶ ἐντέθεν ζήτησιν τὴν μὴ ἐφαρμογὴν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτοις δὲ ἐπιλαμβάνονται τὰ δικαστήρια τῆς ἐξετάσεως τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἰδιωτικὸν δικαίωμα προσβεβλημένον κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἄγον τὸ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ τακτικοῦ δικαστοῦ καὶ φέρον ὡς αἵτημα, οὐχὶ τὴν ἀνατροπὴν τῆς παρανόμου διοικητικῆς πράξεως, ἀλλὰ τὴν ἐνέκεν αὐτῆς ἀποζημιώσιν.

Προκειμένου ὅμως περὶ δημοσίων δικαίων, οὐδεμίαν ἀπ' εὐθείας ἀγωγὴν δίδεται καὶ ἐπομένως τὰ δίκαια ταῦτα τὰ ἐξ ἴσου τοῦλάχιστον, ἂν μὴ πλεόν προστατεύσιμα, τὰ δίκαια ταῦτα, ἐκ τῆς ἀμειώτου τῶν ὁποίων τηρήσεως ἐξαρτᾶται αὐτὴ ἡ καλὴ διαχείρισις τῆς διοικήσεως, μένουσιν ἔκθετα, τυγχάνοντα διὰ τοῦ διοικητικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐλέγχου πλημμελοῦς μόνον προστασίας. Εἰσαγομένου κατ' ἀρχὴν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου διὰ τοῦ Συντάγματος, ἐπαφίεται εἰς τὸν νόμον νὰ καθορίσῃ (ἄρθρ. 83 ἐδ. γ') εἰδικώτερον τοὺς λόγους ἀκυρώσεως, ὅποیان σχέσιν πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ποιούμενος χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου πρὸς τὴν προσβαλλομένην

πράξιν, ὑπὸ ποῖον τύπον θὰ ὑποβάλλεται ἡ αἴτησις καὶ τὸν τρόπον τῆς διαδικασίας, τηρουμένων τῶν ἀρχῶν τῶν ἀρθρῶν 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος. (ἀρθρ. 82 τελ. ἐδ.).

Τὸ ἐνδίκον τοῦτο μέσον χορηγεῖται κατὰ τῶν παρανόμων πράξεων τῶν δημοσίων ἀρχῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν. Περιλαμβάνονται δηλ. πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ διοικητικαί, στρατιωτικαί, ἐκκλησιαστικαί, οἰκονομικαί, πλὴν τῶν δικαστικῶν, διότι τῶν τελευταίων τούτων αἱ πράξεις ἐλέγχονται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἱεραρχίας καθ' ὃν τρόπον ἀρρίζει ἡ Πολιτικὴ καὶ Ποινικὴ Δικαιονομία.

Κ. Πειθαρχικὴ Δικαιοδοσία.

Μετὰ ἐπανειλημμένας ἀποπειράς κατὰ τὸ παρελθόν, ἐγένετο καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τῆς νομοθεσίας δεκτὸν, ὅτι ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐξουσίας τοῦ κράτους, ἀποτελοῦσιν ἀπαραίτητα στοιχεῖα πρὸς εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς διοικητικῆς ὑπηρεσίας. Διὰ τῶν νόμων περὶ προσόντων καὶ μονιμότητος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπεκεντρώθησαν αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι, καθωρίσθη ἡ νομικὴ κατάστασις τῶν ὑπαλλήλων, ἐρρυθμίσθη εἰδικώτερον ὁ τρόπος τῆς ἐπ' αὐτῶν ἀσκήσεως τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ἀνετέθη δὲ συμφώνως πρὸς τὰς καθιερωθείσας ἀποκεντρωτικὰς ἀρχάς, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα οἰκείων συμβουλίων ἢ ἐφαρμογῇ τῶν περὶ τούτων σχετικῶν νόμων. Ἀνεπαρκὴς ὅμως ἐγγύησις ὑπάρχει διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὸν ὑπάλληλον, ἐὰν ἀνεκλήτως τὰ Συμβούλια τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν δύνανται ν' ἀποφαίνωνται ἐπὶ τῶν εἰς αὐτὰ ὑποβαλλομένων ζητημάτων.

Σκόπιμον δὲ παρίσταται καὶ κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ εἰσαχθέντα, ἰδίως δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Συμβουλίων τούτων ἐπιτραπῇ προσφυγὴ εἰς ἀνώτερον πειθαρχικὸν Δικαστήριον. Ἡ δημιουργία πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας ὑπὲρ τὴν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ὑπουργείοις Συμβουλίων πρωτοβαθμίως ἀσκουμένην, ἀσφαλῶς θέλει ἐνισχύσει τὴν δύναμιν τοῦ νόμου, εἰς μὲν τὴν διοίκησιν δίδουσα ὅπλα πρὸς ἐπιβολὴν ἄτεγκτον τῆς ἐξουσίας τῆς, εἰς δὲ τὸν ὑπάλληλον χορηγοῦσα μέσον, ὅπως ἀσφαλισθῇ κατὰ τῆς τυχὸν πεπλανημένης ἢ ἀδίκου ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου.

Ἡ ἀνωτέρα αὕτη πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπο-
λαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων ἀνατίθεται (ἄρθρ. 82 ἐδ.
δ') εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Τὸ σχετικὸν ἄρ-
θρον τοῦ Συντάγματος ἀρκεῖται εἰς ἴδρυσιν μόνον τοῦ δικα-
στικοῦ αὐτοῦ ὀργάνου, ὅπως περιβάλλῃ τοῦτο διὰ μείζονος κύ-
ρους, καταλείπει δὲ τὸν ὅρισμόν τῶν εἰδικῶν διατάξεων εἰς
τοῦ νομοθέτου τὴν μέριμναν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐγγύσις πραγματικὴ ἐπὶ διαφορῶν, αἵτινες ἀ-
φορῶσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καὶ ἐπιλύονται δικα-
στικῶς ὑπάρχει μόνον, ἐὰν ἡ συζήτησις διεξάγεται δημοσία,
τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲ καλεῖται δικαστικὴν
λειτουργίαν ἐν προκειμένῳ ν' ἀσκήσῃ, ὀρίζεται ρητῶς ἐν τῇ
τελ. ἐδ. τοῦ 82 ἄρθρου, ὅτι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἰ-
σχὺν ἔχουσιν αἱ διατάξεις 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, αἱ
τὴν δημοσιότητα καὶ τὸ ἡτιολογημένον τῶν ἀποφάσεων κα-
θιεροῦσαι.

Κατὰ ταῦτα τὰ προτεινόμενα ἄρθρα 82 καὶ 83 καὶ 84
τοῦ Συντάγματος, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ
Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἔχουσιν ὡς ἀκολουθῶς:

Ἄρθρον 82. Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐνήκουσιν ἰδίως:

α') ἡ ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων νόμων καὶ τῶν κανο-
νιστικῶν Διαταγμάτων.

β') Ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβαλλομένων
αὐτῷ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ.

γ') Ἡ κατ' αἴτησιν ἀκύρωσις διὰ παράβασιν νόμου
τῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν, πλὴν τῶν δικαστικῶν, ἐκδι-
δομένων διοικητικῶν πράξεων κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ
νόμῳ ὀριζόμενα.

δ') Ἡ ἀνωτέρα πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπο-
λαύοντων μονιμότητος ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως κατὰ τοὺς
περὶ τοῦτου νόμους.

Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἐδαφίων β' γ' καὶ δ', ἐφαρ-
μόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγ-
ματος.

Ἀρθρον 83. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον οὐρίζει τὰς προτάσεις νόμων,

ὧν ἡ ἐπεξεργασία ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας πρὶν ἢ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν· Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας τὰς εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένας προτάσεις.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους οὐδέποτε παραπέμπεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀρθρον 84.

Τὰ κανονιστικὰ Διατάγματα ἐκδίδονται μετὰ γνώμοδοτησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀποφαινομένου ἐντὸς ἀναλόγου προθεσμίας τασσομένης ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἧς παρεχομένης ἀπράκτου, ἐκδίδεται τὸ Διάταγμα καὶ ἄνευ γνώμοδοτήσεως.

Ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.

Σύστασις Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἀρχὴ κατὰ συλλογικὸν σύστημα κατηρτισμένη, ἔχον κατὰ τὰ εἰρημένα ποικίλην δικαιοδοσίαν ἐπεκτεινομένην ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων τῆς διοικήσεως. Ἐντεῦθεν παρίσταται ἡ ἀνάγκη προσωπικοῦ τοῦ μὲν συγκεντροῦντος τὰς διαφόρους εἰδικότητας τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ κράτους, τὸ δὲ κακτημένου τὰ ἀνώτερα ἐκείνα ἐφόδια τῆς ἐπιστήμης καὶ πείρας, τὰ ὀδηγοῦντα εἰς πεφωτισμένην κρίσιν ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε προκειμένων ζητημάτων. Ἐπειδὴ ὅμως οὕτω πολυάριθμον προσωπικὸν καὶ δαπάνας μεγάλας θ' ἀπήτει καὶ δυσχερὲς θὰ ἦτο νὰ ἐξευρεθῇ, ἐνδείκνυται, ὥπως ἀκολουθοῦντες καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, ὅ,τι ἡ πείρα τῶν ἄλλων κρατῶν καθιέρωσεν, δεχθῶμεν τὴν διάκρισιν τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας εἰς τακτικοὺς καὶ ἐκτάκτους. Οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι, οἵτινες καὶ θ' ἀποτελέσωσι τὸν πυρῆνα τοῦ Συμβουλίου, θὰ εἶναι οἱ διαρκῶς ἐκεῖ ἐργαζόμενοι καὶ λαμβάνοντες μέρος, ὡς μόνιμον στοιχεῖον, εἰς πάσας τὰς λειτουργίας τοῦ σώματος.

Πρὸς τοῦτοισι ὅμως θὰ ὑπάρχωσι καὶ ἐκτακτα μέλη λαμβανόμενα ἐκ τῶν διαφόρων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν κυρίως, ἀλλ'

οὐχὶ καὶ ἀποκλειστικῶς, καὶ προσφέροντα ἐκάστοτε τὰ φῶτα τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ συνδιασμοῦ τούτου προσδοκᾶται, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ Συμβουλίου προσερχομένη ἐργασία θὰ εἶναι ἀπόρροια οὐχὶ μο-
νομερῶν ἀντιλήψεων, ἀλλὰ προὶδὸν ἀκριβοῦς γνώσεως ὅλων
τῶν φάσεων τῶν ὑπὸ κρίσιν ζητημάτων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Συμβούλων ἐκρίθη σποτηριώτερον νὰ μὴ
ὀρισθῇ ἐν τῇ Συντάγματι, ἀφιεμένου εἰς τὸν νόμον, ἀναλό-
γως τῶν ἀναγκῶν νὰ καθορίζῃ τούτον. Δέον ὅμως νὰ ληφθῇ
ὑπ' ὄψιν ἡ φύσις τῶν καθηκόντων, ἅτινα εἶναι ἐπιτετραμμένα
εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅτι αἱ γνωμοδοτήσεις,
αἵτινες θὰ προσέρχονται ἐξ αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι οὐχὶ μεμονω-
μένων ἀτόμων γνώμαι, ἀλλὰ τὸ προὶδὸν μελέτης καὶ συζητή-
σεως πολλῶν, ὅτι δὲ ὡς δικαστήριον ἐνεργεῖν θὰ λειτουργῇ
ποτὲ μὲν κατὰ τμήματα/ἐν ὁλομελείᾳ καὶ ὅτι τὰ τμήματα
πρέπει ν' ἀπαρτίζονται ἐκ τριῶν τοῦλάχιστον τακτικῶν Συμ-
βούλων.

Ὁ τρόπος τοῦ διορισμοῦ τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς
τῆς Ἐπικρατείας ἀπησχόλησεν ἐπὶ πολὺ τὴν Ἐπιτροπὴν
κατέληξε δὲ αὕτη εἰς ἀποδοχὴν μικτοῦ συστήματος. Χορη-
γεῖται δηλ. εἰς τὸ Σῶμα τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ δι' ἀπο-
λύτου πλειονοψηφίας καὶ φανεράς ψηφοφορίας δύο ὑποψηφί-
ους, ἐξ ὧν διορίζει ἡ Κυβέρνησις τὸν ἕτερον, κατ' ἐλευθέραν
κρίσιν. Τὸ σύστημα τοῦτο ἔχει τὸ πλεονέκτημα ἐλαστικότη-
τός τινος, μὴ ἐπιτρέπον μὲν κατάχρησιν τυχόν τοῦ δικαίω-
ματος τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, χωρὶς ὅμως ἐξ
ἄλλου καὶ νὰ δεσμεύῃ ταύτην ἀπολύτως, διότι ἀφ' ἑνὸς εἰς αὐτὴν
τὴν ἐπιλογὴν μεταξὺ προσώπων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ
προτείνοντος σώματος παρέχουσιν ἱκανὰ ἐχέγγυα πρὸς πλη-
ρωσιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ τακτικοῦ Συμβούλου.

Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς
Ἐπικρατείας ὠρίσθη δεκαετής, (ἄρθρ. 85 ἐδ. 3), ὅπως ἀφ' ἑνὸς
μὲν διὰ τοῦ μακροχρονίου διαστήματος καταστήῃ ἡ θέσις ἀν-
εξάρτητος ἀπὸ ξένης τυχόν ἐπιρροῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐν τῇ
Συμβουλίᾳ ἐπὶ ἔτη παραμονὴ γίνῃ ἀφορμὴ δημιουργίας παρα-
δόσεως ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ὅλης διοικήσεως. Μετὰ τὴν παρέλευ-
σιν τῆς δεκαετίας ἐκεῖνοι, ὧν ἡ ὑπηρεσία ἐληξε, δὲν στερεοῦν-
ται τοῦ δικαίωματος νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου ὡς τακτικοὶ Σύμ-
βουλοι. Πρέπει μόνον καὶ ὁ νέος διορισμὸς νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦς

/ π. 145 δ'

ὅρους, οὓς διαλαμβάνει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 85 ἐδ. 2 τοῦ Συντάγματος, ἵνα καὶ οἱ καὶ πάλιν διοριζόμενοι διέρχονται τοῦ κριτηρίου, ὅπερ ἐλογίσθη ὡς ἐγγύησις τῆς ἐπιτυχοῦς καταλήψεως τοῦ ἀξιώματος τούτου.

Τὰ καθήκοντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας κρίνονται ὡς ἀπολύτως ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου, ἐφ' ᾧ καὶ ~~καὶ~~ περιελήφθη σχετικῇ περὶ τούτων διάταξις (85 ἐδ. δ') ἐν τῷ συντάγματι. Ἐθεωρήθη ὅμως σκόπιμον, ὅπως τάξις τις δημοσίων ὑπαλλήλων, ἢ τῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξαίρεθῇ, διότι ἀκριβῶς ἐνεκα τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν ἀσχολίας εἶναι ἐνδεχόμενον τινὲς αὐτῶν νὰ δύνανται ἐπωφελῶς νὰ πληρώσι καὶ τὰ ἔργα τοῦ τακτικοῦ συμβουλίου, ὡς συμβαίνει καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀσυμβιβάστων τούτων, νομίζει ἡ Ἐπιτροπὴ ὀρθὸν νὰ ὀρισθῇ ἐν τῷ νόμῳ, ὅστις εἰδικώτερον θέλει κανονίσαι τὰ τῶν προσόντων τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὅτι τὸ ἀξίωμα τούτων ἐπίσης πρέπει νὰ εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν θέσιν συμβούλου κερδοσκοπικῶν ἱδρυμάτων ἢ ἐπιχειρήσεων κατὰ τὰ περὶ τούτου ἐν τῷ ἄρθρῳ 71 τοῦ Συντάγματος ὀρισθέντα.

Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας λαμβάνονται ἐκ τε ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων, ὑπηρετούντων ἐν τῇ κεντρικῇ ὑπηρεσίᾳ (μὴ ἐξαίρετῶν ἐννοεῖται καὶ τῶν στρατιωτικῶν) καὶ ἄλλων ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας εἰδικῶν ἀνδρῶν. Τὰ ἑκτακτα ταῦτα μέλη, συμμετέχοντα εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς εἰδικωτέρας διατάξεις τοῦ περὶ ὀργάνωσης καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας νόμου, θὰ συνεισφέρωσιν ἑκάστον τὰς ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν μαθήσεως καὶ πείρας τοῦ ἰδίου κλάδου γνώσεις, ἵνα αἱ γνῶμαι καὶ ἀποφάσεις τοῦ Σώματος ὡς τὸ πόρισμα ἐμπεριστατωμένης καὶ λεπτομεροῦς τῶν ζητημάτων μελέτης.

Οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι διορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ μίαν διετίαν, ἐπιτρεπομένου τοῦ ἀναδιορισμοῦ (ἄρθρ. 86). Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ Συντάγματι, καταλειπομένου εἰς τὸν νόμον νὰ ὀρίσῃ τοῦτον, τίθεται δὲ μόνον ὡς βάσις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 2)3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν.

Οἱ ἑκτακτοὶ σύμβουλοι συμπράττουσι μετὰ τῶν τακτικῶν

εἰς τὰς διαφόρους λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Οὐχ ἥττον ὁσάκις τοῦτο ἐνεργεῖ ὡς δικαστήριον, τοῦτέστιν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 82 ἐδ. 6', γ', δ', οἱ ἑκτακτοὶ Σύμβουλοι δύνανται μὲν νὰ συνεδρεύωσιν, ἀλλ' ἄνευ ψήφου (ἄρθρ. 86 ἐδ. 2).

Αἱ διατάξεις 82—86 τοῦ Συντάγματος περιορίζονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ γενικοῦ διαγράμματος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἡ κυρία αὐτοῦ δικαιοδοσία καθορίζεται, ὡς καὶ ἡ σύστασις αὐτοῦ, μόνον. Κατὰ τὰ λοιπά, ἡ ὁργάνωσις δηλ. αὐτοῦ ὅπως προσφόρως λειτουργήσῃ, ὁ τρόπος τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ τηρητέας διαδικασίας συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, τὰ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ κτλ. ἐπαφίενται εἰς τὸν νόμον. Εἰς τὸν νόμον ἐπίσης καταλείπεται νὰ ὀρίσῃ, ὅποια προσόντα πρέπει νὰ κέντηνται οἱ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας καὶ τίνι τρόπῳ θὰ δύνανται ν' ἀποχωρήσωσι, διαρκοῦντος τοῦ ὁρισμένου χρόνου ὑπηρεσίας, ἔνεκα νόσου ἀνεπαρκειᾶς κλπ. Ἡ πείρα σὺν τῷ χρόνῳ θέλει γίνῃ ὁδηγὸς ἐν τούτοις, ἐντεῦθεν δὲ εἶναι προτιμώτερον νὰ μὴ ρυθμισθῶσι ταῦτα δι' ἀτέγμων συνταγματικῶν διατάξεων, ἀλλὰ ν' ἀφεθῶσι εἰς τοῦ νομοθέτου τὴν ἐξουσίαν.

Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι ἀπ' εὐθείας τακτικοὶ Σύμβουλοι διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (85 τελ. ἐδ.). Κατὰ ταῦτα ἡ διατύπωσις τῶν ἄρθρων 85 καὶ 86 ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἄρθρον 85.
Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶναι τακτικὰ καὶ ἑκτακτα, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὀρίζεται διὰ νόμον.

Οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μετὰ διπλασίον ἀριθμὸν ὑποψηφίων, ἐκλεγομένων διὰ φανεράς ψηφοφορίας καὶ ἀπολύτῳ πλειονοψηφίας τῶν τακτικῶν Συμβούλων.

Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἐκάστου αὐτῶν εἶναι δεκαετής, ἐκείνοι δὲ, ὧν ἡ ὑπηρεσία ἔληξε, δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου κατὰ τοὺς ὁρους τοῦ προηγουμένου ἑδαφίου.

Τὰ καθήκοντα τῶν τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρα-

τείας εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα οἰουδήποτε δημοσίου ἢ δημοτικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου πλὴν τῶν τοῦ καθηγητοῦ τῶν Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἐκτακοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 2)3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ὁρίζεται διετής, ἐπιτρεπομένου τοῦ ἀναδιορισμοῦ κατὰ τὴν λήξιν τῆς διετίας.

Οἱ ἑκτακοὶ Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας μετέχουσι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου μετὰ δικαιώματος ψήφου μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 82 ἐδ. α'.

Ἄρθρον 86.

Τὰ προσόντα τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, τὰ περὶ ἀποχωρήσεως αὐτῶν διαρκούντος τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας, τὰ περὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, οργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας θέλουσι κανονισθῇ διὰ Νόμον.

Κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας οἱ τακτικοὶ Σύμβουλοι ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν Ἀθήναις, 25 Ἀπριλίου 1911

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Εἰσηγητὴς Ὁ Γραμματεὺς
Σ. Δραγούμης Κ. Α. Ραχτιδᾶν Θρ. Γ. Πετμεζᾶς

Τὰ Μέλη

Ἀλέξ. Διομήδης, Ι. Ἀθανασάκης, Θαλῆς Κουτούπης,
Νικ. Τριανταφυλλᾶκος, Εὐστ. Κουλουμβάκης, Γ. Κ. Ἰατρίδης,
Κ. Β. Γόντικας, Γ. Πολίτης, Κ. Καλομενόπουλος,
Ἀγαμέμνων Σλήμαν, Ἰω. Μάνος, Ἰω. Χρυσοβελόνης
Π. Ἀραβαντινός, Χ. Βοζίκης, Α. Μιχαλακόπουλος
Ν. Μ. Καμπάνης, Ἀθανάσιος Τριγώνης

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας

Ἄρθρον 88.

Ἐπιλαμβανομένη τοῦ περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας κεφαλαίου τοῦ Συντάγματος ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐθεώρησεν ἐν πρώτοις ὀρθότερον, ἵνα τὸ πολλαχάθεν ἀνακινηθὲν ζήτημα τῆς ἀναστόλης τῆς ἰσοδιότητος, ἐπὶ τῷ τέλει ἐκκαθαρίσεως τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, παραπέμψῃ εἰς τὰς μεταβατικὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, καθόσον πρόκειται περὶ προσωρινοῦ πάντως μέτρου, μὴ ἔχοντος θέσιν ἐν τῷ τμήματι τούτῳ, ἐνθα τίθενται οἱ κανόνες, οἱ ρυθμίζοντες παγίως τὰ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Χάριν ἀκριβεστερας ὡσαύτως κατατάξεως τῆς ὕλης αἱ ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ συνενούμεναι διατάξεις περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ ἐτέθησαν αὐτοτελῶς ἐν ἄρθρῳ 98, περὶ οὗ κατωτέρω.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνητο, ὡς εἶδος, κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἰσοδιότητος διὰ τοὺς μέχρι τοῦδε ἀπολαύοντας ταύτης δικαστὰς τῶν πολυμελῶν δικαστηρίων ἵνα δὲ μὴ μακρυνθῇ τῶν καθιερωμένων ἤδη καὶ γνωστῶν, ὅρων διετήρησε καὶ τὴν διατύπωσιν τοῦ ὑφισταμένου ἔδαφ. 2 τοῦ ἁρθρου 88 μετὰ τῶν ἀκολουθῶν συμπληρώσεων.

Ἡ ἀρχικὴ διάταξις τοῦ Συντάγματος ὀρίζουσα, ὅτι οἱ ἰσόβιοι δικασταὶ παύονται μόνον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ὑπ' ὅσιν εἶχε κυρίως τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων κατὰ τὰ θέματα ἰδίως τῶν ἁρθρῶν 21, 22 καὶ

24 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐν οἷς ὡς ἐπακολούθημα τῆς ποινῆς παρέπεται καὶ ἡ ἀποστέρσις τοῦ δημοσίου ἀξιώματος.

Παρὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ὅμως παρίσταται ἀνάγκη ἀπολύσεως τῶν δικαστῶν καὶ διὰ τῆς πειθαρχικῆς ὁδοῦ, ὡς ἂν ἤθελον ὑποπέσει εἰς παραβάσεις ἀξιοποίνους μὲν, ἀλλ' εἰς ἐλάσσονα βαθμόν, μὴ συνεπαγόμενον ἐκ τοῦ νόμου τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκπτώσεως, αὖσιωδῶς ὅμως κηλιδοῦντα τὸν χαρακτήρα τοῦ δικαστοῦ, εἴτε εἰς βαρέα ἢ ἐπανειλημμένα πειθαρχικά παραπτώματα καὶ διαγωγὴν ἀπάδουσαν πρὸς τὸ δικαστικὸν ἀξίωμα. Πρὸς συμβιβασμὸν τῆς ἀνάγκης ταύτης μετὰ τῆς τῆς συνταγματικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 88, τῆς ἀπαιτούσης δικαστικὴν ἀπόφασιν, εἰσήχθη διὰ τοῦ νόμου ΥΜΓ' τῆς 29 Μαΐου 1871 (ἄρθρ. 8—10) εἰδικὴ διαδικασία, καθ' ἣν προκαλεῖται ἐπὶ τούτῳ ἀπόφασις τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου κατόπιν ἀπολογίας τοῦ δικαστοῦ ἐν συμβουλίῳ, δημοσίᾳ δὲ ἀπαγγελλομένης τῆς ἀποφάσεως μόνον ἐὰν ἡ ὑπὲρ τῆς παύσεως.

Τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔκρινε πρέπον ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐναρτηῶς περιβάλλῃ διὰ Συνταγματικοῦ κύρους, ἀλλὰ καὶ διὰ μειζόνων ἐν ταύτῳ ἐγγυήσεων, ἀπαιτήσασα τὴν ἐν τῇ διαδικασίᾳ ταύτῃ τήρησιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῶν ἁρθρῶν 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος περὶ δημοσίᾳ διεξαγωγῆς τῶν συνεδριάσεων καὶ ἡτιςλογημένου τῶν ἀποφάσεων.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς ὁρους σκόπιμον ἐκρίθη νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ ἔνεκα νόσου ἀποχώρησις τῶν δικαστῶν, περὶ ἧς ἀτελῶς προενόει τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα ἐν ἁρθρῳ 98, ὁρίζον ὅτι «εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀποχωρήσεως τῶν ἰσοβίων δικαστῶν καὶ μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἔνεκα γήρως ἢ διαρκῶν νοσημάτων.» Ἡ διάταξις αὕτη ἐθεωρήθη ὁρθῶς ἀνεπαρκῆς ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν τῇ πράξει τῆς 18 Φεβρουαρίου 1910, ἐφ' ᾗ καὶ προϋτάθη ἡ ἀναθεώρησις αὐτῆς πρὸς σαφέστερον κανονισμόν τῶν σχετικῶν θεμάτων. Ὁ ἐκδοθεὶς δὲ εἰδικὸς νόμος, ὅστις εἶναι ὁ ἀνωτέρω ΥΜΓ' τοῦ 1871 ἀνέθηκε τὴν διάγνωσιν τῆς ἐν λόγῳ περιπτώσεως εἰς τὰ Δικαστικά Συμβούλια, ἀσφαλέστερον ὅμως εἶναι, ὅπως περιφρουρηθῇ καὶ αὕτη δι' ἀναγραφῆς εἰδικοῦ ὁρισμοῦ ἐν τῷ Συντάγματι, καὶ δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἀληθῶς μὲν μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τοιοῦτου λόγου ἀπώλυσις ἐπέρχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ αἰτήσεϊ τοῦ ενδιαφερομένου καὶ οἰονεὶ ἐξ εὐνοίας πρὸς αὐτὸν, πλὴν καὶ ὁ νόμος προ-

νοεῖ καὶ προσῆκον εἶναι νὰ προκαλῆται ἡ ἐφαρμογὴ ταύτης καὶ παρὰ τῆς Πολιτείας, ἐὰν ὁ δικαστὴς ἀπέβη ἐκ νόσου ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Σπουδαιότερα εἶναι ἡ προσθήκη ἐτέρας περιπτώσεως, ἣν εἰσηγείται ἡ Ἐπιτροπὴ, τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ δικαστοῦ ἕνεκεν ἀνεπαρκείας προσηκόντως βεβαιουμένης, ὡσάκις τουτέστιν ὁ δικαστὴς, καίπερ μὴ ὑποπεσὼν εἰς ἀδίκημα καὶ περὶ τὴν πειθαρχίαν ἀνεπίληπτος καὶ μὴ πάσχων τὴν ὑγείαν, καταφαίνεται οὐχ ἥττον οὐσιωδῶς ἀνίκανος πρὸς τὴν ἀρτίαν ἐκπλήρωσιν τῶν δικαστικῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Ὁ νόμος θέλει καθορίσει τοὺς λόγους καὶ τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς ὁ δικαστὴς εἶναι δυνατόν ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίᾳ νὰ υποβληθῇ εἰς δικαστικὸν ἔλεγχον καὶ ἀποχώρησιν διὰ δικαστικῆς πάντοτε ἀποφάσεως, παραφυλαττομένων αὐτῶν κατὰ τε τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς, τῶν ἐγγυήσεων τῆς δημοσίᾳ διαδικασίας καὶ ἡτιολογημένης ἀποφάσεως. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλει κανονισθῇ ἡ ὑπὸ σταθερῶς νομίμους ὅρους ὀργανικὴ ἀπαλλαγὴ τοῦ δικαστικοῦ κλάδου ἀπὸ τῶν μὴ χρησίμων αὐτῷ στοιχείων.

Τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἄρθρον 98 τοῦ Συντάγματος ἀνέθηκεν ἐπίσης εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ρύθμισιν τῆς ἀποχωρήσεως τῶν ἰσοβίων ὑπαλλήλων ἕνεκα γήρωος. Καθ' ἑαυτὴν ἡ διάταξις αὕτη μικρὰν ἰδρύει ἐξασφάλισιν εἰς τὸν δικαστὴν, καθότι ἐνδεχόμενον εἶναι ἐν δεδομένην στιγμῇ ὁ νομοθέτης καὶ νὰ υποβιβάσῃ ὑπερμέτρως τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας. Καὶ τοῦτο μὲν δὲν συνέβη, ἀντιθέτως ὅμως ὁ ψηφισθεὶς εἰδικὸς νόμος ΥΜΓ' τῆς 29 Ἰουνίου 1871 ἔταξεν ὅρια ὑπὲρ τὸ δέον μεμακρυσμένα καὶ δὴ τὸ ἐβδομηκοστὸν μὲν ἔτος διὰ τοὺς πρωτοδικὰς καὶ ἐφέτας, τὸ ἐβδομηκοστὸν δὲ πέμπτον διὰ τοὺς ἀρεοπαγίτας.

Προκειμένου ἐν τούτοις νὰ θεσπισθῇ διὰ γενικοῦ ἐκ τῶν προτέρων κανόνος τὸ τῆς ἡλικίας ὄριον, ὀρθότερον εἶναι, ἵνα ἡ περὶ αὐτοῦ διάταξις περιληφθῇ καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν ἐν τῷ Συντάγματι, ὥστε νὰ μὴ παρέχῃ χώραν εἰς νομοθετικὰς παραλλαγὰς. Ὡς εὐλογος δὲ ἡλικία ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ πλειονοψηφίαν, ἡ τοῦ πεντηκοστοῦ πέμπτου ἔτους διὰ τοὺς πρωτοδικὰς, ἡ τοῦ ἐξηκοστοῦ δευτέρου διὰ τοὺς ἐφέτας καὶ προέδρους πρωτοδικῶν, ἐξηκοστοῦ ἐβδόμου διὰ τοὺς ἀρεοπαγίτας καὶ Προέδρους Ἐφετῶν καὶ ἐξηκοστοῦ ἐνάτου διὰ τὸν Πρόεδρον καὶ Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀ-

ρείου Πάγου. Παρὰ τοῖς κατωτέροις βαθμοῖς τάσσεται ὄριον μικρότερον, διότι ἤδη ὁ δικαστής, ὁ ἐπὶ μακρὸν ἐν αὐτοῖς ἀνευ προαγωγῆς παραμένων, ἐλέγχεται κατὰ τεκμήριον μὴ εὐδοκίμησας. Ἀπόκειται δὲ τῇ νομοθετικῇ ἐξουσίᾳ νὰ κανονίσῃ καὶ τὰ τῶν συντάξεων κατὰ δίκαιον μέτρον ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις.

Ἐπὶ τῶν εἰσαγγελέων καὶ εἰρηνοδικῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπέκρουσε τὴν διὰ τοῦ σχεδίου τῶν ἐξ Βουλευτῶν προτεινομένην ἐπέκτασιν τῆς ἰσοδιότητος κατὰ πλήρη πρὸς τοὺς δικαστάς ἀφομοίωσιν, ἥτις ἡδύνατο νὰ δημιουργήσῃ δυσχερείας καὶ περὶ τὴν ἐνδεχομένην ἐν τῇ μέλλοντι ριζικωτέραν μεταρρύθμισιν τῶν θεσμῶν τούτων. Ἐθεώρησε δ' ἀφ' ἑτέρου ἡ Ἐπιτροπὴ, ὡς ἐπιβαλλόμενον ἅμα καὶ ἐπαρκές, ὅπως ἐνισχυθῇ συγκαταγματικῶς διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τούτους ἡ ἤδη νενομοθετημένη ὑπὲρ αὐτῶν μόνιμότης, ἐν συναφείᾳ καὶ μετὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, περὶ οὗ κατωτέρω.

Οἱ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἐκτεθέντες λόγοι καὶ ἡ ἀναλογία τῶν λειτουργημάτων τούτων ὑπαγορεύει ἐπίσης τὴν ἀναγραφὴν διὰ τοὺς Εἰσαγγελεῖς τοῦ αὐτοῦ ὁρίου ἡλικίας, ὅπερ θεσπίζεται εἰς τοὺς ἀντιστοίχους δικαστικοὺς βαθμοὺς.

Συμφώνως τοῖς ἀνωτέρω τὸ ἄρθρον 88 προτείνεται παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς :

Ἄρθρον 88.

«Οἱ Ἀρεοπαῖται, Ἐφέται καὶ Πρωτοδίκαί εἰσὶν ἰσόβιοι καὶ δὲν δύναται νὰ πανθῶσιν ἀνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως εἴτε κατ' ἀκολουθίαν πλινκῆς καταδίκης εἴτε ἐνεκα πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, νόσου ἢ ἀνεπαρκείας, βεβαιωμένων καθ' ὃν ὁ νόμος θέλει ὁρίσῃ τρόπον, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 92 καὶ 93.

«Ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς τῆς ὑπηρεσίας οἱ μὲν πρωτοδίκαί κατὰ τὸ πεντηκοστὸν πέμπτον ~~ἔτος~~, οἱ δὲ Ἐφέται καὶ Πρόεδροι Πρωτοδικῶν κατὰ τὸ ἑξηκοστὸν δεῦτερον, οἱ Ἀρεοπαῖται κατὰ τὸ ἑξηκοστὸν ἑβδομον, ὁ Πρόεδρος δὲ καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κατὰ τὸ ἑξηκοστὸν ἑννατὸν ἔτος τῆς ἡλικίας συμπληρωμένον.

«Οἱ Εἰσαγγελεῖς καὶ Εἰρηνοδίκαί εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι. Οἱ Εἰσαγγελεῖς ἀποχωροῦσιν ὑποχρεωτικῶς ἅμα τῇ συμπληρώσει τῆς διὰ τοὺς ἐν

»τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ ἰσοβάθμους αὐτῶν ὀριζομένης ἡλικίας.»

Ἄρθρον 89.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου, ἀφορῶντος εἰς τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται τὴν ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν ἐξ Βουλευτῶν γενομένην διασκευὴν, δι' ἧς ἐν γενικῇ ἐκφράσει περιλαμβάνονται οἱ τε ἰσόβιοι καὶ μόνιμοι δικαστικοὶ λειτουργοί, ἀπηλείφθη δὲ ἡ μνεῖα τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, εἰς οὓς, ὡς εἴρηται, ἀφιερώθη ἰδίᾳ διὰταξις, ὡς ἐξῆς:

«Τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὁρίζονται διὰ νόμου.

Ἄρθρον 90.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συμφώνησεν ἐπίσης πρὸς τὴν πρότασιν τῶν ἐξ Βουλευτῶν, ὅπως περιφρουρηθῇ διὰ Συνταγματικῆς διατάξεως ὁ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου θεσμός, ὑπὸ τὴν αὐτὴν, ἣν καὶ νῦν ἐκ τοῦ νόμου ἀσκεῖ δικαιοδοσίαν, ἐν ἀρμονίᾳ, δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀναλόγους ἀποκεντρωτικὰς διατάξεις, αἵτινες εἰσῆχθησαν ἤδη νομοθετικῶς παρὰ τοῖς λοιποῖς κλάδοις τῆς διοικήσεως καὶ ὧν προτείνεται ὁμοίως ἡ Συνταγματικὴ κύρωσις.

Ἐν τοιαύτῃ ὁμως περιπτώσει ἐπιβάλλεται νὰ καθορισθῇ ἐν τῷ Συντάγματι καὶ ἡ συγκρότησις τοῦ Συμβουλίου τούτου, διότι θὰ ἐμειοῦτο λίαν αἰσθητῶς ἡ παρεχομένη ἀσφάλεια, ἐὰν τὸ καίριον τοῦτο σημεῖον ἀφίετο ἀπλῶς εἰς τὸν νόμον. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς τὸ Συμβούλιον δεόν νὰ ἀπαρτίζηται ἀποκλειστικῶς ἐξ ἀνωτάτων ἰσοβίων δικαστῶν, ἅτε τῶν τὰς σχετικῶς μερίζοντας παρουσιαζόντων ἐγγυήσεις.

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ συστήματος καὶ ἄρσιν τῆς ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νόμου γεννηθείσης ἀμφιβολίας, προσετέθη ρητῶς, ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, καὶ ἡ τοποθέτησις ἐν γένει τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, ὥστε ἡ χειραφεσία αὐτῶν ἐκ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως νὰ ᾗ ὅσον ἐνεσσι τελεία.

Κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς γενομένην δευτὴν διαστολὴν μεταξὺ ἰσοβίων καὶ μόνιμων δικαστικῶν λειτουργῶν, εἰς

τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον ὑπὸχθῆσαν καὶ αἱ περιπτώσεις παύσεως τῶν δευτέρων, ὀρισθησομένης διὰ νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν ἄρθρ. 88 διὰ τοὺς ἰσοβίους ἀναγραφόμενων. Τοιαύτη περίπτωσις ἐπὶ πλέον δύναται νὰ ᾖ καὶ ἡ κατάργησις θέσεως, ὅποτε αὐθις τὸ Συμβούλιον θέλει ἀποφανθῇ καὶ περὶ τοῦ λειτουργοῦ, ὅστις θέλει ἀπολυθῇ τῆς θέσεως διὰ τὴν κατάργησιν.

Κατὰ ταῦτα ἡ προτεινομένη νέα διάταξις, λαμβάνουσα τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ ἄρθρου 90, (οὗ ἡ διάταξις εἰς τὸ μὴ ἰσοβιον τῶν Εἰσαγγελέων καὶ Εἰρηνοδικῶν ἀφορῶσα, συνεχωνεύθη ἀνωτέρω ἐν ἄρθρῳ 88), διαρρυθμίζεται ὡς ἑπεται :

Ἄρθρον 90.

«Τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἀπολαύοντων ἰσοβιότητος ἢ μονιμότητος, ἢ τοποθέτησις, μεταθέσεις καὶ προαγωγὴ, ὡς καὶ ἡ παῦσις τῶν μονίμων κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένας περιπτώσεις γίνονται, μόνον δυνάμει ἀποφάσεως ὑποχρεωτικῆς διὰ τὸν Ὑπουργὸν Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, συγκαιμένου ἐξ Ἀρεοπαγιτῶν.

Ἄρθρον 91.

«Ἡ ἀνωμολογημένη παρ' ἡμῖν ἀνάγκη, ἥτις κατὰ τὸν τελευταῖον ἀτυχῇ πόλεμον διετρανώθη, τῆς ἐν μέτρῳ τινὶ περιστολῆς τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν χάριν τοῦ ὑπερτάτου συμφέροντος τῆς χώρας, ἔπεισε πρῶτην τὴν Βουλὴν τῆς β'. ἐκτάκτου Συνόδου τῆς ΙΗ'. Περιόδου, ὅπως ἐν τῷ ψηφίσματι τῆς 18 Φεβρουαρίου 1910 περιλάβῃ μεταξὺ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων καὶ τὴν τοῦ ἄρθρου 91 «διότι θεωρεῖται ἀπαρά-
 »τητον ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει νὰ ἐπιτρέπηται ἡ προσωρινή
 »ἀναστολὴ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τῶν ἄρθρων 4, 5, 6, 8, 10,
 »12, 14 καὶ 20». Τοιαῦται διατάξεις ἰσχύουσιν ἀληθῶς παρὰ πάσαις ταῖς Πολιτείας, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν δὲ ταύτην προετάθη ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν ἐξ Βουλευτῶν προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 91 δύο παραγράφων, καθ' ἃς ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως δύναται δι' εἰδικοῦ νόμου ἐν μίᾳ συζητήσει ψηφίζομένου νὰ κηρυχθῇ ἡ χώρα ἢ τμῆμα ταύτης εἰς κατάστασιν πολιορκίας καὶ ἀνασταλῇ προσωρινῶς ἡ ἰσχὺς τῶν ἀναφερομένων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἐπιτραπῇ δὲ καὶ ἡ ἔδρυ-

σις δικαστικῶν ἐπιτροπῶν ἢ ἐκτάκτων δικαστηρίων. Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς εἶναι θεμιτὴ ἡ λήψις τῶν μέτρων τούτων καὶ διὰ Β. Διατάγματος συγκαλουμένης ταυτοχρόνως καὶ τῆς Βουλῆς, καὶ ἂν ἔτι ἔληξεν ἡ διελεύθη, πρὸς ταχίστην ἐπικύρωσιν ἢ ἄρσιν τῶν διαταχθέντων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεφώνησε μὲν ἐπὶ τούτων διὰ τὴν περίπτωσηιν τοῦ πολέμου, ἀπέκρουσε δὲ τὴν πρότασιν διὰ ψήφων δέκα ἐναντίον ὀκτὼ κατὰ τὴν περίπτωσιν τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως. Ὡς λυσιτελέστερον δὲ καὶ ἀσφαλέστερον ἐξυπηρετούμενον τὸν σκοπὸν τῆς προτάσεως ἐθεώρησεν, ἂν ὁ περὶ τούτου νόμος ἤθελε προηγηθῇ, ψηφίζόμενος διὰ τακτικῆς συζητήσεως καθ' ἀπάσας αὐτοῦ τὰς διατάξεις, τίθεται δὲ εἰς ἐφαρμογὴν ἐν δεδομένῃ ἀνάγκῃ διὰ Β. Διατάγματος, ὑποβαλλομένου παραχρῆμα εἰς τῆς Βουλῆς τὴν ἔγκρισιν.

Ἐπὶ τούτοις διετύπωσεν ὡς ἑξῆς τὴν σχετικὴν διάταξιν:

Ἄρθρον 91.

«Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἐκτακτὰ Δικαστήρια, ὅφ' οἷον—
»δὴποτε ὄνομα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συντηθῶσι.

«Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει διὰ τὴν περίπτωσιν ἐμ-
»πολέμου καταστάσεως τὰ τῆς προσωρινῆς, ἐν ὧρᾳ ἢ ἐν μέ-
»ρει, ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 4,
»5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20 καὶ 95 τοῦ Συντάγματος, τὰ
»τῆς κηρύξεως τῆς καταστάσεως πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συ-
»στάσεως καὶ λειτουργίας ἐκτάκτων δικαστηρίων.

«Ὁ νόμος οὗτος τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν καθ' ὅλην τὴν
»Ἐπικράτειαν ἢ μέρος αὐτῆς διὰ Βασιλικῶν Διατάγματος,
»ἐκδιδομένου κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.
»Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, συγκα-
»λεῖται ἡ Βουλὴ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, καὶ ἂν ἔτι ἔληξεν ἡ
»περίοδος αὐτῆς ἢ διελεύθη, πρὸς ἔγκρισιν ἢ ἄρσιν τῶν ὁ-
»ρισμῶν τοῦ Διατάγματος, ἀποφασίζει δὲ δι' εἰδικοῦ νόμου,
»ψηφίζομένου ἐν μιᾷ μόνον ἀναγνώσει.

Ἡ παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ μειονοψηφοῦσα γνώμη ὑπεστήριξε τὴν ἀνάγκην τῶν ταιούτων μέτρων καὶ ἐπὶ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως, ὡς ἀπαραιτήτων διὰ τὴν προσήκουσαν παρασκευὴν τῶν τοῦ πολέμου. Ἀλλ' ὅφ' ἐτέρωθεν ἔχουσα τὰ παρ' ἡμῖν προηγούμενα, καθ' ἃ αἱ ἐπιστρατεύσεις διήρκεσαν ἐπὶ λίαν μακρὸν χρόνον, φρονεῖ, ὅτι δέον νὰ τεθῇ ἐν τούτοις πε-

ριορισμός, ὅπως ἐν ἐπιστρατεύσει ἡ ἰσχύς αὐτῶν μὴ ἐκτείνηται ὑπὲρ τὸν μῆνα ἄνευ νέας ψήφου τῆς Βουλῆς. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ προτείνει τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἄρθρου ὡς ἔπεται:

Ἄρθρον 91.

« Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἑκτακτα Δικαστήρια, ὅφ' οὐδὲποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται τὰ οὐστηθῶσι.

« Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσαι τὰ τῆς προσωρινῆς, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20 καὶ 95 τοῦ Συντάγματος ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως ἐνεκεν ἐξωτερικοῦ κινδύνου εἴτε καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν, εἴτε εἰς ὀρισμένον μόνον τμήμα αὐτῆς, ἀπειλούμενον ὑπὸ ἐχθρικῆς προσβολῆς. Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου θέλουσι ῥυθμισθῇ τὰ τῆς ἐν ταῖς αὐταῖς περιπτώσεσι κηρύξεως τῆς καταστάσεως πολιορκίας καὶ τὰ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας ἐκτάκτων δικαστηρίων. »

« Ὁ νόμος οὗτος τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν, καθ' ὅλον ἢ ἐν μέρει, ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως δι' εἰδικοῦ νόμου, ψηφιζομένου ἐν μιᾷ μόνον ἀναγνώσει καὶ μὴ ἰσχύοντος πέραν τοῦ μηνὸς ἄνευ νέας, ὁμοίως γενομένης, ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν δὲ τῇ περιπτώσει τοῦ πολέμου διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἐκδιδόμενον κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος συγκαλεῖται ἡ Βουλὴ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν πρὸς ἔγκρισιν ἢ ἄρσιν τῶν ὀρισμῶν αὐτοῦ, οὗτινος ἰσχύς παύει αὐτοδικαίως ἅμα τῇ λήξει τοῦ πολέμου. »

« Πρὸς λήψιν τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων συγκαλεῖται ἡ Βουλὴ καὶ ἂν εἴ ἐληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη. »

Ἄρθρον 93.

ὑπὸ τοῦ ἐξ Εὐδοίας Βουλευτοῦ κ. Γω. Μπουρνιά, προτάθη ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογία, καθ' ἣν ἐν ταῖς ἀποφάσεσι πρέπει νὰ καταχωρίζηται λεπτομερῶς ἡ γνώμη ἐκάστου τῶν ἐκδόντων δικαστῶν, ἀπαγγέλληται δὲ ἡ ἀπόφασις μετὰ τῶν πρακτικῶν διασκέψεως, περιεχόντων λεπτομερῶς καὶ τὴν γενομένην εἰσήγησιν.

Κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἐν τῷ Συντάγματι

ἀναγραφὴ τῶν ὁρισμῶν τούτων δὲν ἐκρίθη σκόπιμος. Ἐγένετο δὲ δεκτὴ πρότασις τοῦ ἐξ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας Βουλευτοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ, ὅπως διὰ γενικοῦ ὅρου ἀπαιτηθῇ, ἵνα αἱ αἰτιολογίαι τῶν ἀποφάσεων ὧσιν εἰδικαί, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως τε ἔγκειται ἐν τῇ ἀληθεὶ ἐννοίᾳ καὶ τῆς ὑφισταμένης διατάξεως ἀπάδουσι δὲ πρὸς ταύτην βεβαίως αἱ ἐνίοτε παρὰ ταῖς δικαστικὰς ἀποφάσεις ἀπαντῶσαι γενικαὶ καὶ ἀόριστοι δικαιολογίαι. Οὕτω τὸ ἄρθρον 93 διατυπῶνται ὡδε :

« Πᾶσα ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι εἰδικῶς ἡτιολογημένη καὶ ν' ἀπαγγέλληται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθρον 95.

Ὁ ἐξ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Βουλευτὴς κ. Ἀθ. Τριγώνης διὰ τροπολογίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἁρθρου τούτου προέτεινε πλείονας μεταρρυθμίσεις, ἀναγομένας εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἀδικημάτων τοῦ τύπου, ὅς ἔμωε ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐθεώρησε περιληπτέας ἐν τῷ Συντάγματι.

Ἐπίσης δὲν ἐγένετο δεκτὴ πρότασις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ περὶ ὑπαγωγῆς εἰς τὰ δικαστήρια τῶν ἐνόρκων καὶ τῶν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πλημμελημάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς καὶ ἑτέραν τοῦ Βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κ. Κ. Γόντικα, ὅπως ἐξαιρῶνται ἐκ τῶν ἐνόρκων μόνον τὰ ἀδικήματα τοῦ τύπου τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν μὴ δημοσίων ὑπαλλήλων, καθόσον αἱ διὰ τῶν προτάσεων τούτων εἰσαγόμεναι καινοτομίαι εὐρέθησαν, κατὰ πλειονοψησίαν, ἀμφιβόλου πρακτικῆς σκοπιμότητος.

Ἄρθρον 97.

Ἐπὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἁρθρου τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ ἀπολύτως πρὸς τὴν πρότασιν τῶν ἐξ Βουλευτῶν, ἵνα ἡ ἀρμοδιότης τῶν Στρατοδικείων καὶ Ναυτοδικείων περιορισθῇ εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἀδικήματα. Ἐπ' ἀνάγκης ἐτι καθίστάται νὰ πρόστεθῇ ἐνταῦθα καὶ εἰδικὴ μνεία τῶν δικαστηρίων λειῶν (conseils de prises), εἰς ἃ ἀνατίθεται ἐν πολέμῳ ἡ ἐκδίκασις τῶν λειῶν, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῆς συμβάσεως τῆς ψηφισθείσης ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῆς Χάγης τῷ 1907 μέλλει ν' ἀναληφθῇ διεθνὴς ὑποχρέωσις περὶ ιδρύσεως ταιούτων Δικαστηρίων.

Περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ἄρθρον 98.

Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἀποτελεῖ μὲν σῶμα δικαστικῶς ὀργανωμένον, ἀλλ' ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ τυγχάνει ἀλλοστρία τῆς κυρίως δικαστικῆς ἐξουσίας, ἀντικείμενον ἔχουσα ὑποθέσεις διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως.

Τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα εὐστόχως ἠθέλησε νὰ περιβάλλῃ τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τῆς ἰσοδιότητος καὶ τῶν ἐν γένει ἐγγυήσεων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, οὐχὶ ἀκριβῶς ὅμως ἔθηκε τὰς περὶ τούτων διατάξεις εἰς τὸ περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας κεφάλαιον καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἄρθροις, τοῖς πραγματευομένοις περὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων. Τοῦτου ἕνεκεν ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει, ἵνα αἱ περὶ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διατάξεις καταταχθῶσιν ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ, περιλαμβάνοντι τὸ ἄρθρον 98, οὗτινος τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἰσοβίων δικαστῶν ἕνεκα γήρατος ἢ νόσου συμπεριελήφθη ἤδη ἐν ἄρθρῳ 88φ.

Ὡς ἀκολούθως δὲ διατυπώται τὸ νέον ἄρθρον 98:

Ἄρθρον 98.

«Οἱ ἐλεγκταὶ καὶ πάρεδροι τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου
»εἰσὶν ἰσόβιοι καὶ δὲν παύονται, εἰμὴ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ
»ἁρθρου 88 ἀποχωροῦσι δὲ ὑποχρεωτικῶς οἱ μὲν πάρεδροι,
»κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν δεύτερον, οἱ δὲ ἐλεγκταὶ κατὰ τὸ ἐξη-
»κοστὸν ἑβδομον, ὁ Πρόεδρος δὲ καὶ Ἀντιπρόεδρος κατὰ
»τὸ ἐξηκοστὸν ἑνῃκατον ἑτος τῆς ἡλικίας συμπληρωμένον.
»Τὰ προσόντα τῶν ἐλεγκτῶν καὶ παρέδρων ὁρίζονται διὰ νό-
»μου.»

Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν παρεπέμφθη τελευταῖον πρότασις τοῦ ἐκ Λακωνίας Βουλευτοῦ κ. Ι. Ἀθηνογένους, τὸ μὲν καθορίζουσα τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τὸ δὲ ὑποδεικνύουσα τὴν ἐκλογὴν τῶν ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Σύντάγματι, τὸ δὲ

δεύτερον ἐνέχει ριζικὴν καινοτομίαν, ἀπάδουσιν πρὸς τὸ ὅλον παρ' ἡμῖν σύστημα τοῦ διορισμοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Μαΐου 1911.

Ὁ Πρόεδρος.

Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ὁ Εἰσηγητής.

Κ. ΡΑΚΤΙΒΑΝ

Ὁ Γραμματεὺς.

ΘΡ.Γ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ

Τὰ Μέλη.

Γ. Ἰατροίδης, Ι. Ἀθανασάκης, Π. Ἀραβαντινός, Κ. Β. Γόντικας, Χ. Δικαῖος, Ι. Χρυσοβελόνης, Ἀγαμ. Σλήμαν, Γ. Φικιώρης, Θ. Κουτούπης, Τ. Ἡλιόπονλος, Ἀλεξ. Διομήδης, Δ. Ροῦφος, Ν. Μ. Καμπάνης, Ι. Δ. Τριζιμῶκος, Ἀθ. Τριγώνης, Α. Ροντήρης.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ υποβάλῃ ἤδη τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, ἀναγόμενον εἰς τὰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος.

Γενικαὶ Διατάξεις

Ἄρθρον 101.

Τὴν ἀρχὴν, ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ ἄρθρον 101 τοῦ Συντάγματος, δὲν ἔκρινε σκόπιμον νὰ μεταβάλλῃ ἡ Ἐπιτροπὴ. Καὶ ἐν τῇ Συνελεύσει τοῦ 1862 εἶχεν ἐπικρατήσῃ, ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ διὰ νόμου ἰδρύσις διοικητικῶν δικαστηρίων, θεσμοθετηθέντος καὶ τότε, ὅτι ἀπάδει πρὸς τὰ συμφέροντα αὐτὰ τῆς διοικήσεως ἢ ἀνάθεσις τῶν ἐκ τῆς διοικήσεως διαφορῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Σήμερον ἡ γνώμη αὕτη ἔχει γενικῶς ἔτι μᾶλλον ἐνισχυθῇ ἐκ τῆς προΐουσης ἐπεκτάσεως τῆς διοικητικῆς δράσεως καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐντεῦθεν ἀνάγκης μείζωνος ταχύτητος, συνδυαζομένης μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν νομιμότητα τῆς διοικήσεως ἐγγυήσεων.

Ἐνεκα τῆς δυσχερείας τῆς ἀπὸ τοῦδε ἰδρύσεως συστήματος, ὁλοκλήρου διοικητικῶν δικαστηρίων, παραμένει ἡ διάταξις, καθ' ἣν κανὼν εἶναι ἡ ἀρμοδιότης τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐπὶ πάσης ἐν γένει διαφορᾷ, ἐπαφίεται δὲ εἰς τὸν νόμον, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, νὰ ἰδρύσῃ δικαστήρια διοικητικὰ πρὸς ἐκδίκασιν τῶν καλουμένων ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, ἵνα διὰ τούτων ἀποκτήσῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς ἡμέραν τινὰ τὰ δικαστηριακὰ ἐκεῖνα ὄργανα, δι' ὧν αὕτη ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν ἐνεργὸν διοίκησιν τὸν σεβασμὸν τῆς κειμένης νομοθεσίας.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ διοικητικὰ δικαστήρια τότε μόνον πράγματι παρέχουσι τὰς παρ' αὐτῶν αἰτουμένας ἀσφαλείας, ὅταν ἡ ἐνέργειά των εἶναι ἀληθῶς δικαστηριακὴ, δὲν ὑπῆρξε δὲ

κατὰ τὸ παρελθὸν τοιαύτη ἔνεκεν ἐλλείψεων οὐσιωδῶν περὶ τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν αὐτῶν, ἐκρίθη ἀπαραίτητον ὅπως ῥητῶς ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι, ὅτι, ἡ ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων τούτων διαδικασία καὶ ἡ ἐν γένει αὐτῶν λειτουργία, δεόν νὰ συμφωνῇ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος, τῶν ὀριζόντων τὴν δημοσιότητα καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἀντιμωλίαν δίκην καὶ τὸ ἡτιςλογημένον τῆς ἀποφάσεως. Ἡ καινοτομία αὕτη καθιστᾷ βεβαίως ἀναγκαίαν τὴν ἐν μέρει τροποποίησιν τῆς νομοθεσίας τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν δικονομίαν τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων.

Αἱ ἐφέσεις καὶ αἰτήσεις ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ. Ενδείκνυται δὲ ἡ διάταξις αὕτη ἀφ' ἧς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κατέστη ἀνώτερον διοικητικὸν δικαστήριον, καλούμενον ἀκριβῶς διὰ τῆς νομολογίας του νὰ ῥυθμίσῃ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ δικαίου τῆς διοικήσεως.

Διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὡς διοικητικοῦ δικαστηρίου καὶ ὡς ἀκυρωτικοῦ τῆς διοικήσεως, ἐπίσης δὲ διὰ τῆς ἐπιζητουμένης βαθμιαίας ἰδρύσεως διοικητικῶν δικαστηρίων κατωτέρου βαθμοῦ, θὰ γεννῶνται συνηθέστερον ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν συγκρούσεις ἁρμοδιότητος μεταξὺ διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ὑπάρχει ἀνάγκη συγκροτήσεως εἰδικοῦ δικαστηρίου μικτοῦ πρὸς ἄρσιν τῶν συγκρούσεων τούτων. Τὸ δικαστήριον τοῦτο, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τοῦ σχεδίου τῶν ἐξ Βουλευτῶν, ἀποτελεῖται ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀρεοπαγιτῶν καὶ τακτικῶν συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀρισθησομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Οὕτως ἡ διάταξις τοῦ ἁρθρου τούτου διατυπῶνται ὡς ἐξῆς:

» Αἱ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, παρ' ὧν δικάζονται ὡς κατεπεύγουσαι, πλὴν τῶν ὑπὸ εἰδικῶν νόμων εἰς διοικητικὰ δικαστήρια ἀνατιθεμένων, παρ' οἷς τηροῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἁρθρων 92 καὶ 93.

» Αἱ ἐφέσεις καὶ αἰτήσεις ἀναιρέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τούτων ὑπάγονται ἀπὸ τῆς λειτουργίας

τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ.

Ἡ ἄρσις τῶν συγκρούσεων μεταξὺ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ μεταξὺ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν δικάζεται ὑπὸ μικτοῦ δικαστηρίου, ἀποτελουμένου ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Ἀρεοπαγитῶν καὶ τακτικῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.»

Κατὰ ταῦτα ἡ πρότασις τοῦ Βουλευτοῦ Αἰτωλοακαρνανίας κ. Αθ. Τριγώνη περὶ ἀπολύτου ὑπαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δὲν ἐγένετο ἀποδεκτή.

Ἄρθρον 102.

Τὸ ἄρθρον 102 τοῦ ἐν ἰσχύι Συντάγματος σὺν ἄλλοις ἀναγράφει τὴν διάταξιν, ὅτι ἤθελε ληφθῇ πρόνοια περὶ συντάξεως νόμου, κανονίζοντος τὰ προσόντα ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων. Τοιοῦτοι νόμοι ἄληθῶς ἐψηφίσθησαν, ὀρθὸν δὲ πάντως εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἡ αὐτὴ συνταγματικὴ ἀρχή, καταλλήλως διατυπωμένη, ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ νῦν νομοθετικὸν καθεστῶς.

Πλὴν τούτου ὅμως, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ σχεδίᾳ τῶν ἐξ Βουλευτῶν πρότασιν, λυσιτελὲς ἐκρίθη νὰ περιφρουρηθῇ διὰ γενικῆς ἐπίσης συνταγματικῆς διατάξεως καὶ ἡ μονιμότης τῶν ὑπαλλήλων, συναπτομένη πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἀποκεντρωτικῶν νόμων ὑποβαλλόντων τὰ τῆς πειθαρχίας αὐτῶν, τῆς ἀπολύσεως, τοῦ υποδιωγμοῦ καὶ τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν εἰς εἰδικὰ συμβούλια νομίμως ὀργανωμένα.

Εἰς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ θεσμοῦ τούτου, κατὰ τὰ ἐν τῇ περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας μέρει τῆς ἐκθέσεως ἀναπτυχθέντα, ἵνα μὴ μείνωσιν ἀνεξέλεγκτοι αἱ τοιαῦται ἀποφάσεις τῶν εἰδικῶν συμβουλίων, ἐδόθη δικαίωμα προσφυγῆς πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὡς ἐνασχοῦν τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ἀπολαυόντων μονιμότητος ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 82 ἐδ. δ'). Τὸ δικαίωμα τοῦτο, κατὰ

γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, δίδεται, εἰς μὲν τὸν ὑπουργὸν ἀπεριορίστως. εἰς δὲ τὸν ὑπάλληλον μόνον ἐπὶ ὑποβιβασμοῦ ἢ ἀπολύσει, ἐξαιρεθείσης τῆς περιπτώσεως τῆς μεταθέσεως.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τίθενται διὰ τοὺς διοικητικοὺς ἐν γένει ὑπαλλήλους, τουτέστι πάντας τοὺς ἄλλως λεγομένους πολιτικοὺς ὑπαλλήλους, πλὴν τῶν δικαστικῶν, περὶ ὧν ἴδιοι κεῖνται ἀνάλογοι ὅρισμοι ἐν ἄρθρ. 88 — 90.

Ὡς ἀφετηρία δὲ τῆς μονιμότητος ἀναγράφεται ὁ χρόνος τοῦ ὁριστικοῦ τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων διορισμοῦ, πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς νόμοις τῶν προσόντων πολλάκις προαπαιτουμένου προπαρασκευαστικοῦ σταδίου δοκιμαστικῆς ὑπηρεσίας, ὅπερ βεβαίως δὲν ἦτο προσήκον νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς μονιμότητος, ἀλλὰ προηγείται ἀκριβῶς τῆς καταρτίσεως τοῦ μονίμου ὑπαλλήλου.

Τέλος, τῶν τε προσόντων καὶ τῆς μονιμότητος, ὁρθὸν εἶνε νὰ ἐπιτραπῇ, ὅπως ἐξαιρεθῶσιν ὑπηρεσίαι τινὲς ἄκρως ἐμπιστευτικαὶ ἢ εἰδικὰ ὅλως ἀπαιτοῦσαι στοιχεῖα. Τοιοῦτοι εἰσὶν ἀναμφισβητήτως οἱ ἀνώτατοι διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι, ἀλλὰ καὶ ἕτεραί τινες ὑπηρεσίαι, δυνητικῶς πᾶσαι ἀναγραφόμεναι, ὥστε νὰ μὴ κωλύηται, ἐὰν θέλῃ, ὁ νομοθέτης νὰ περιβάλλῃ καὶ ταύτας ἢ τινας τούτων διὰ τῶν αὐτῶν ἢ ἀναλόγων ἐγγυήσεων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ προσήκον ἔκρινε νὰ τάμῃ διὰ συνταγματικοῦ ὁρισμοῦ καὶ τὸ ζήτημα τῆς εὐθύνης τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ὁμοιουμένων αὐτῷ νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἐναντι τῶν ζημιουμένων ιδιωτῶν, διὰ τὰ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀδικήματα τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως.

Ὅρθον δ' εἶναι, ἀναντιρρήτως, ὅπως ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι παρέχῃται ὅσον ἔνεστι πλήρης προστασία εἰς τὸν πολίτην, χάριν αὐτῆς τῆς ἐμπεδώσεως τῆς ἐννόμου τάξεως, δικαιουμένου, ὡς εἰκός, τοῦ Δημοσίου καὶ παντὸς ἑτέρου, ὡς ἄνω, νομικοῦ προσώπου ν' ἀσκήσῃ ἀναγωγὴν καὶ ἀξιώσῃ πᾶσαν εὐθύνην παρὰ τοῦ ὑπαλλήλου του.

ὑπὸ τὴν ἐννοιαν ταύτην προτείνεται ἡ προσθήκη ἰδίας διατάξεως ἐν τῷ προκείμενῳ ἄρθρῳ, διατυπούμενῳ ἐν ὅλῳ ὡς ἐφεξῆς :

«Τὰ προσόντα τῶν διοικητικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων ὁρίζονται διὰ νόμου.»

»Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὁριστικοῦ αὐτῶν διορισμοῦ εἰσὶ μόνιμοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ σχετικαὶ ὑπηρεσίαι· πλὴν δὲ τῶν περιπτώσεων τῆς παύσεως δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὔτε ἀπολύονται ἢ ὑποβιβάζονται, οὔτε μετατίθενται ἄνευ εἰδικῆς ἀποφάσεως κατὰ νόμον ὀργανωμένου συμβουλίου, καθ' ἧς ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, κατὰ τὰ ἐν τῷ νόμῳ εἰδικώτερον ὀριζόμενα, εἰς μὲν τὸν ὑπάλληλον ἐν ἀπολύσει ἢ ὑποβιβασμῷ εἰς δὲ τὸν Ὑπουργὸν κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν.»

«Τῶν προσόντων καὶ τῆς μοιμότητος ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαιρεθῶσι διὰ νόμον οἱ πρέσβεις καὶ διπλωματικοὶ πράκτορες, οἱ γενικοὶ πρόξενοι, οἱ γενικοὶ γραμματεῖς τῶν Ὑπουργείων, οἱ Νομάρχαι καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου.»

«Τὸ Δημόσιον, καὶ τὰ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εὐθύνονται εἰς ἀνόρθωσιν τῶν ζημιῶν, ὧν ἐγένοντο ὑπαίτια τὰ ὄργανα τῆς διοικήσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἀνατεθειμένων αὐτοῖς καθηκόντων.»

Ἄρθρον 103.

Χάριν εὐρυθμοτέρας κατατάξεως τῆς ὕλης ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει, ἵνα ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου μετατεθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 108, οὗτινος ἡ περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας μεταβατικὴ διάταξις δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως, νὰ περιληφθῶσι δὲ ἐν τῷ τῶν γενικῶν διατάξεων κεφαλαίῳ αἱ ἐπόμεναι ἐτι διατάξεις, ὡς εἰς αὐτὸ κυρίως ἀνήκουσαι, καὶ νὰ τεθῇ ὁ τίτλος τῶν εἰδικῶν διατάξεων πρὸ τοῦ ἄρθρου 107.

Ὁ ἐν τῇ Πολιτικῇ καὶ Ποινικῇ ἡμῶν Δικονομία καὶ τῷ Διατάγματι τῆς 6 Ἰουλίου 1837 καθιερούμενος θεσμὸς τῆς ἀγωγῆς κακοδικίας κρίνεται κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν ὡς θεσμὸς ἀναγκαιὸς καὶ χρήσιμος πρὸς ἀγαθὴν ἀπονομὴν τῆς ἀστυκῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ λειτουργία ὅμως τοῦ θεσμοῦ τούτου προσέκοψε τοῦτο μὲν εἰς ἐλαττώματα τῆς ἐπιβαλλομένης προδικασίας, οἷα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἢ αἰτήσεις θεραπείας καὶ ἰδιαιτάτα ἢ ἄδεια ἐγέρσεως ἀγωγῆς, τοῦτο δὲ εἰς ἐλάττωμα οὐσιαστικώτερον, προσερχόμενον ἐκ τῆς εὐλόγου προκαταλήψεως, ὅτι ἡ

ἀγωγή κακοδικίας, προωρισμένη νὰ κριθῇ ὑπὸ προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὸν αὐτὸν μὲ τοὺς ἐναγομένους κλάδον ὑπηρεσίας, ὅθεν εἶναι δυνατόν νὰ τύχῃ τῆς πρεπούσης ἐκτιμήσεως, ἄνευ δηλαδὴ ἐπιδράσεων προσωπικῶν συμπαθειῶν, οἷαι κατὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἀναπτύσσονται μεταξὺ τοιούτων προσώπων καὶ ἄνευ ἐπιδράσεως κοινοῦ τινος κρινόντων καὶ κρινομένου συμφέροντος, ἐγκειμένου ἐν τῇ ὑποστηρίξει τοῦ γοήτρου τῆς ὑπηρεσίας, εἰς ἣν ἀμφότεροι ἀνήκουσιν.

Ἡ θεραπεία τῶν ζημιῶν τῶν ἰδιωτῶν, κατὰ τὰς περιπτώσεις ὑπάρξεως κακοδικίας, ἡδύνατο ἴσως νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς εὐθύνης τοῦ Δημοσίου κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας, οἷα ἀναγνωρίζεται καὶ ἐπὶ παραβάσεων τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων. Ἡ διὰ τῆς ἀγωγῆς ὅμως κακοδικίας προστασία τοῦ δικαίου τοῦ πολίτου ἐνδείκνυται νὰ ἐνισχυθῇ διὰ συνταγματικῆς κυρώσεως, πρῶτον μὲν πρὸς περιστολὴν τῶν ἀνω φραγμῶν καὶ δὴ τῆς πρὸς ἑγέρσιν αὐτῆς ἀδείας, ὥς ἐγένετο ἐπὶ ἀναλόγων περιπτώσεων δι' αὐτοῦ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος (ἄρθρ. 19), τὸ δὲ πρὸς σύστασιν ἐπὶ τοῦτῃ ἰδίων δικαστηρίων, ἢ σύνθεσις τῶν ὁποίων νὰ μὴ παρουσιάξῃ τὰ προεκτεθέντα μειονεκτήματα.

Ἡ ἀνάγκη τῆς συνταγματικῆς ταύτης προνοίας ἐπιτακτικῇ παρίσταται διὰ τὰς ἐναντίον μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀγωγὰς κακοδικίας. Ὡς γνωστόν, κατὰ τὰς ὑφισταμένας διατάξεις αἱ κατὰ τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀγωγαὶ κακοδικίας δικάζονται ὑπὸ Ἐφετῶν, εἰς οὓς ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἤθελε παραπέμψει αὐτάς.

Τὸ σύστημα τοῦτο καὶ καθ' ἑαυτὸ εἶναι πλημμελές. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐσχάτως γενομένην ἀποκεντρωτικὴν ἐξέλιξιν τῆς νομοθεσίας ἡμῶν ὁ Ἀρειος Πάγος ἐξασκεῖ τοιαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑποδεεστέρων δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν Ἐφετῶν, ὥστε εἶναι προφανὴς ἡ ἀνάγκη ἐξευρέσεως ἰδίου δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν τῶν κατὰ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου παραπόνων.

Μικροτέρα εἶνε ἡ ἀνάγκη, ἀλλὰ πάντως λυσιτελές ἔσται, εἰάν τὸ αὐτὸ σύστημα ἤθελεν ἐπενταθῇ καὶ εἰς τὰς ἀγωγὰς κακοδικίας κατὰ πολυμελῶν δικαστηρίων καὶ εἰσαγγελέων.

Ἐπὶ τοῦτοις ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ εἰσηγηθῇ

τάς ἐξῆς διατάξεις, ὡς περιληπτέας ἐν τῷ Συντάγματι (ἄρθρ. 103).

«Οὐδεμία προηγουμένη ἄδεια ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀσκη-
σιν ἀγωγῆς κακοδικίας.»

«Ἀγωγαὶ κακοδικίας κατ' ἀρεοπαγιδῶν, ἰσοβίων μελῶν
τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ τακτικῶν Συμβούλων τῆς
Ἐπικρατείας, δικάζονται ὑπὸ πενταμελοῦς εἰδικοῦ δικαστη-
ρίου, συγκροτουμένου, καθ' ὃν ὁ νόμος ὁρίσει τρόπον, διὰ
κληρώσεως ἐκ τῶν τριῶν τούτων σωμάτων, καὶ τῶν ἐκ δικη-
γόρων μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου, καὶ
ἐκ τριῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-
μίου, λαμβανομένου ἐνὸς μέλους ἐξ ἐκάστου σώματος.»

«Εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι διὰ νό-
μου καὶ αἱ ἀγωγαὶ κακοδικίας κατὰ Πρωτοδικῶν, ἐφετῶν
καὶ εἰσαγγελέων.»

Ἄρθρον 104.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινε δέον ν' ἀσχοληθῇ καὶ περὶ τοῦ ζητή-
ματος τῆς ἐξασκήσεως πειθαρχικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν μελῶν
τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ συμ-
βουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Νομίζει δὲ ἀναγκαίαν τὴν ἴδρυσιν
θεσμοῦ τινος πρὸς τοιοῦτον σκοπόν.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν Ἀρειὸν Πάγον ὑπάρχει βεβαίως ἀνε-
γνωρισμένη εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ἡ πειθαρχικὴ
ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ, οὐδέποτε ὁμως ἐμπράκτως
ἀσκουμένη.

Ὀλιγώτερον σαφῆς καὶ ἀναντίρρητος εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ
ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δυναμένη νὰ ἐξασκηθῇ ἐπὶ τῶν
μελῶν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου πειθαρχικὴ ἐξουσία.

Ὅπως δὲ ὁμως ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει, ὅτι, ἡ ἐξέχουσα ἐν
τῷ δικαστικῷ καὶ οἰκονομικῷ ὀργανισμῷ τῆς Πολιτείας θέσις
τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνε-
δρίου, ἐπιβάλλει ἐνίσχυσιν τοῦ κύρους τῆς ἐξουσίας τοῦ ὑπουρ-
γοῦ κατὰ τὴν πειθαρχικὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοιούτων λειτουργῶν
ἐνέργειαν.

Προσέτι δὲ, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὅρον, νομίζεται πρέπον νὰ μὴ

π.δ. 27410. 1913 § 1521.
κατὰ τὴν ἀποφασίαν τῆς 48. 11.
ἐπὶ τῇ 27. 11. 1913. 1521.
ἀποφ.
π.δ. 27410. 1913 § 1521.
κατὰ τὴν ἀποφασίαν τῆς 48. 11.
ἐπὶ τῇ 27. 11. 1913. 1521.
ἀποφ.
π.δ. 27410. 1913 § 1521.
κατὰ τὴν ἀποφασίαν τῆς 48. 11.
ἐπὶ τῇ 27. 11. 1913. 1521.
ἀποφ.
π.δ. 27410. 1913 § 1521.
κατὰ τὴν ἀποφασίαν τῆς 48. 11.
ἐπὶ τῇ 27. 11. 1913. 1521.
ἀποφ.

ἀφεθῇ ἐντελῶς ἀνεξέλεγκτος καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας.

Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, ἡ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων τούτων σωμάτων πειθαρχικὴ ἐξουσία, προσήκον εἶναι νὰ ἐξασκῇται δι' ὀργάνου ἐξασφαλίζοντος μὲν τὸ κῦρος τῆς ἀμεροληψίας εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, μὴ ὑποτιμῶντος δὲ τὸ ἀξίωμα τῶν κρινομένων προσώπων.

Ἐφ' ᾧ ἡ Ἐπιτροπὴ διατυποῖ τὴν ἐξῆς πρότασιν ἰδίου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, δυναμένου νὰ λάβῃ τὸν ἀριθμὸν 104. ἀντὶ τῆς ἐκλιπούσης μεταβατικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου:

« Ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀσκεῖται ὑπὸ συμβουλίου συγκειμένου ἐκ δύο μελῶν ἐξ ἐκάστου τῶν σωμάτων τούτων καὶ δύο καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὀριζομένων πάντων διὰ κλήρου καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐξαίρουνται ἐκάστοτε τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ἐπὶ ἐνεοργείας τοῦ ὁποίου, εἴτε ὀλοκλήρου εἴτε μελῶν αὐτοῦ καλεῖται ν' ἀποφανθῇ τὸ Συμβούλιον, »

Ἄρθρον 105.

Οἱ λόγοι οἱ ὑπαγορεύσαντες τὴν ἐκ τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ἄρθρου 66 ἀπάλειψιν τῆς συνταγματικῆς ἀναγραφῆς τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας ἐπέβαλλον τὴν αὐτὴν τροποποίησιν καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ διατάξει ἐπὶ τῶν δημαρρεσιῶν.

Ἐπὶ πλέον ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέξατο κατὰ πλειονοψηφίαν, ὅτι ἐνταῦθα ἡδύνατο νὰ παραλειφθῇ καὶ ὁ ὅρος τῆς μυστικότητος τῆς ψηφοφορίας, ἀφιεμένου καὶ κατὰ τοῦτο ἀπεριορίστου τοῦ νόμου.

Οὕτω τὸ ἄρθρον 105 προτείνεται νὰ διατυπωθῇ ὥδε :

« Ἡ ἐκλογὴ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ὑέλει γίνεσθαι δι' ἀμέσου καὶ καθολικῆς ψηφοφορίας. »

Ἄρθρον 106.

Ἐν ἄρθρῳ 106, φέροντι ἀρχικῶς τὴν διατάξιν ὅτι ἡ «ἐθνοφυλακὴ διατηρεῖται», ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἐδέξατο, ἵνα τεθῇ ἡ ἀκόλουθος διατάξις, ἥς πρόδηλος ἡ γενικωτέρα σημασία, ἀπαντῶσα δὲ ἐν τε τῷ Δανικῷ Συντάγματι (ἄρθρ. 90) καὶ τῷ Νορβηγικῷ (ἄρθρ. 109).

«Πᾶς Ἕλλην, δυνάμενος φέρειν ὅπλα, ὑποχρεοῦται νὰ συντελῇ εἰς τὴν ὑπὲρ πατρίδος ἄμυναν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων».

Εἰδικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 107.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέχθη κατ' ἀρχὴν τὸ διὰ τοῦ σχεδίου τῶν ἐξ Βουλευτῶν προτεινόμενον σύστημα ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἀποκρούσασα κατὰ πλειονοψηφίαν, πρότασιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς κ. Στ. Δραγούμη ἔχουσαν ὡς ἑξῆς :

«Δὲν ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος· ἀλλ' ὥρισμένοι διατάξεις αὐτοῦ, τῶν μὴ θεμελιωδῶν, ἐπιτρέπεται ν' ἀναθεωρηθῶσιν.

«Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθεωρήσεως θεωρεῖται ἐκάστοτε βεβαία, ἐὰν ἡ Βουλὴ διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψήφων τοῦ ὅλου αὐτῆς ἀριθμοῦ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν ἐν ψηφίσματι ὀρίζοντι τὰ ἀναθεωρητέα ἄρθρα.

«Τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναθεωρήσεως ψηφισθείσης, διαλύεται αὐτοδικαίως ἡ ὑφ' ἑστῶσα Βουλὴ καὶ συγκαλεῖται ἄλλη, διπλασία τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν, εἰδικῶς διὰ μόνην τὴν ζητηθεῖσαν ἀναθεώρησιν.

«Ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ, μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 73 ἐξέλεγχιν καὶ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς, κανονίζουσα τοὺς ὅρους καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδίων ἐαυτῆς ἔργων, ἀποφαίνεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ μόνον τῶν εἰς ἀναθεώρησιν προταθεῖσῶν διατάξεων, ἀποκλείουσα ὅσας ἀναγνώρισῃ θεμελιώδεις.

« Ἡ διάρκεια τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς οὐδέποτε ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς μῆνας ».

Ἐν ᾧ ὁμοῦς τὸ σχέδιον τῶν ἑξ Βουλευτῶν ἀρκεῖται εἰς μίαν μόνον ψηφοφορίαν τῆς περὶ ἀναθεωρήσεως προτάσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπήτησε δύο ψηφοφορίας, ἀπεχούσας ἀλλήλων τοῦλάχιστον κατὰ ἓνα μῆνα.

Ἐξ ἄλλου τὴν ἄμεσον διάλυσιν τῆς Βουλῆς, τῆς προτεινούσης τὴν ἀναθεώρησιν, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔκρινεν ἀπαραίτητον· συμφώνως δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ Νορβηγικῷ Συντάγματι (ἄρθρ. 112) ὀριζόμενα, ἠρκέσθη νὰ ἀναγράψῃ, ὅτι ἡ περὶ τῆς προτάσεως τῆς ἀναθεωρήσεως ἀπόφασις, ἀνήκει εἰς Βουλὴν ἐκ νέας ἐκλογῆς προερχομένην, ἀποφασίζουσιν δὲ κατὰ τὴν πρώτην τῆς περιόδου αὐτῆς σύνοδον διὰ πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ οὐχὶ δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας, ὡς ὀρίζει τὸ σχέδιον.

Οὕτω ἡ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προτεινομένη διατύπωσις τοῦ ἄρθρου, περιορίζουσα ῥητῶς τὸ ἀναθεωρητικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς εἰς μόνας τὰς ὡς ἀναθεωρητέας προταθείσας διατάξεις, ἀποδεχομένη δὲ καὶ τὴν χρονικὴν διάρκειαν τῆς πενταετίας, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται πᾶσα τοῦ Συντάγματος ἀναθεώρησις, ἔχει ὧδε :

« Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος.

Μετὰ πενταετίαν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως ταύτης ἐπιτρέπεται ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων αὐτοῦ, ὡς αἱς ἡ Βουλὴ διὰ τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ζητήσῃ ταύτην δι' ἰδίας πράξεως, ὀρίζουσης εἰδικῶς τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις καὶ ψηφίζουμένης εἰς δύο ψηφοφορίας, ἀφισταμένας ἀλλήλων κατὰ ἓνα τοῦλάχιστον μῆνα.

« Ἐπὶ τῶν οὕτω, ὡς ἀναθεωρητέων προταθεισῶν διατάξεων καὶ μόνων, ἀποφασίζει Βουλὴ, ἐκ νέας ἐκλογῆς προερχομένη, κατὰ τὴν πρώτην τῆς περιόδου αὐτῆς σύνοδον καὶ διὰ πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς ».

Ἄρθρον 108

Κατὰ τ' ἀνωτέρω εἰρημένα, ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου θ' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς τοῦ ἄρθρου 103, ἐπαναλαμβανομένης ἐνταῦθα διὰ νέας ψηφίσεως, ὥπως συμπεριλάβῃ καὶ τὰς μεταρρυθμισθείσας διατάξεις τοῦ Συντάγματος, ἥτοι ὅτι :

«Ὅλοι οἱ νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα, καθ' ὅσον ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καταργοῦνται».

Διὰ τροπολογίας τῶν Βουλευτῶν Λαρίσης κ. κ. Δ. Οἰκονόμου καὶ Μ. Ἀγγελίδου προτείνεται νὰ προστεθῇ, ὅτι «παύουσιν ἔχοντα Συνταγματικὴν ἰσχὺν τὰ εἰδικὰ ψηφίσματα τῶν προηγουμένων Ἐθνοσυνελεύσεων». Ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν συμφωνεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ.

Ἄρθρον 109.

Εἰδικὴ πρόνοια ἐπεβάλλετο νὰ ληφθῇ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀναθεωρουμένων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 109, πραγματευομένου περὶ τῆς ἰσχύος καὶ δημοσιεύσεως τοῦ Συντάγματος, ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει νὰ προστεθῇ δευτέρα παράγραφος κανονίζουσα τὸν αὐτὸν τρόπον δημοσιεύσεως πάσης ἀναθεωρήσεως καὶ διατυπουμένη ὡς ἑξῆς :

«Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δημοσιεύεται, καὶ πᾶσα ψηφιομένη ἀναθεώρησις μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ θέσεως αὐτῶν εἰς ἐνέργειαν ψηφίσματος τῆς Βουλῆς».

Ὁ ἐκ Κεφαλληνίας Βουλευτὴς κ. Σπυρ. Ἰγγλέσης ὑπέβαλε τροπολογίαν, δι' ἧς ζητεῖται ἵνα χορηγηθῇ τὸ δικαίωμα τῇ Βουλῇ πρὸς κατάργησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

Ἀλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ, ἥτις, σύμφωνον ἔχουσα καὶ τὴν ἐκπεφρασμένην ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς γνώμην, ἀποδίδει εἰς τὸν θεσμὸν τοῦτον ὡς μέλλοντα ὑπὸ πλείονας ἐπόψεις εὐεργετικῶς νὰ ἐπιδράσῃ εἰς βελτίωσιν τῶν καθ' ἡμᾶς, δὲν φρονεῖ ὀρθόν, ὥπως κλονισθῇ προκαταβολικῶς τὸ κύρος αὐτοῦ διὰ τοιαύτης διατάξεως.

Ἡ ἀναθεώρησις ἄλλως τε τοῦ Συντάγματος, κατὰ τὴν ἀνωτέρω προτεινομένην μεταρρύθμισιν τοῦ ἀρθροῦ 107, πρόκειται νὰ ἐπιτελῇται ἐν τῷ μέλλοντι ὑπὸ συνθήκας πολλῶν ὁμαλωτέρας, ὥστε ἢ τροποποιήσις ἢ καὶ κατάργησις τοῦ συμβουλίου, ἐὰν ἤθελεν ὑπάρξῃ ἐπὶ τούτῳ περιπτώσει, θὰ εἶνε πάντοτε ἐφικτὴ διὰ τῆς θεσπιζομένης κανονικῆς διαδικασίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1911.

Ὁ Πρόεδρος.

Σ. ΔΡΑΓΟΡΜΗΣ

Ὁ Εἰσηγητής.

Ὁ Γραμματεὺς.

Κ. Α. Ρακτιβάν

Θρ. Γ. Πετμεζᾶς

Τὰ Μέλη.

Γ. Ἰατροίδης, Π. Ἀραβαντινός, Κ. Β. Γόντικας, Χ. Δικαῖος, Ι. Χρυσοβελόνης, Γ. Φικιώρης, Θ. Κουτούπης, Τ. Ἡλιοπούλος, Ἀλέξ. Διομήδης, Δ. Ροῦφος, Ν. Μ. Καμπάνης, Ι. Δ. Τσιριμῶκος, Ἀθ. Τριγώνης, Α. Ροντήρης, Ν. Τριανταφυλλάκος, Π. Γ. Δαγοπάτης, Εὐστρ. Κουλουμβάκης, Κ. Β. Δεμερτζής, Δ. Καλλέργης, Σπ. Δάσκαρης.